

T.C.
İstanbul Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Türkiye’de Kadın Bekareti Söylemi ve Etkileri

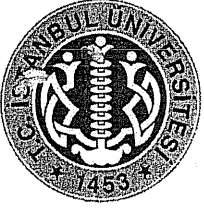
Aynur Boyraz

2501130546

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Serpil Çakır

İstanbul, 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : AYNUR BOYRAZ Numarası : 2501120531
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : KADIN ÇALIŞMALARI Danışmanı : PROF.DR.SERPİL ÇAKIR
Tez Savunma Tarihi : 06.09.2019 Saati : 14:00
Tez Başlığı : TÜRKİYE'DE KADIN BEKARETİ SÖYLEMİ VE ETKİLERİ

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-PROF.DR.SERPİL ÇAKIR		Kabul
2-PROF.DR.ZEYNEP ÇAKIR SUDA		Kabul
3-DR.ÖĞR.ÜYESİ TUBA DEMİRCİ		Kabul -

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-DOÇ.DR.MELİS PINAR YELSALI PARMAKSIZ		
2-DR.ÖĞR.ÜYESİ ZEYNEP ÖZDE ATEŞOK		

ÖZ

Türkiye’de Kadın Bekareti Söylemi ve Etkileri

Aynur Boyraz

Bu tezde Türkiye'deki kadın bekaret algısı ile ilgili söylemler ve kadınların bu söylemle karşılaşma süreçleri ve etkilenme biçimleri aşağıdaki sorular çerçevesinde araştırılmaktadır. Kadınlar erken yaşlarından itibaren bu söylemle karşılaştığında kendilerine, bedenlerine nasıl bakıyor ve bu algı cinsel hayatlarını nasıl etkiliyor? Kadınlar bu söylemle bireysel ve kolektif olarak nasıl mücadele ediyorlar? Bekaret söylemi hangi kaynaklarda yeniden üretiliyor ve sürdürülüyor? Elinizdeki tez çalışması bu soruların tümünü feminist yöntem ve ilkeler çerçevesinde ele almayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda 15 kadınla yapılan derinlemesine görüşmeler analiz edilmektedir. Ayrıca tıbbi ve dini söylemleri içeren metinler, jinekoloji web siteleri, cinsel sorunların konu alındığı gazete köşeleri ve konu hakkındaki popüler söylem de incelenmektedir. Kadınların güçlü bir söylemle çevrelendiği ve bekaret konusundaki söylemin bedenleri ve cinsellikleri ile ilişkilerini derinden etkilediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bekaret, kadın bekareti, söylem, beden, cinsellik, kadın cinselliği

ABSTRACT

Discourse of Chastity and Its Effects in Turkey

Aynur Boyraz

In this thesis, the discourse around the perception of woman chastity, the course in which women encounter this notion and how women are affected will be investigated around a few questions. When women meet this discourse at an early age, how do they view themselves and their bodies? And also, how does this affect their sexual life? How do women fight with this discourse both individually and collectively? Through which sources, is the chastity discourse being reproduced and maintained? All of these questions are being investigated within the frame of feminist method and principles. In this context, depth interviews of fifteen women will be analyzed. In addition to this, texts that include religious and medical discourses, gynecology websites, newspaper columns treating sex-related issues and the popular discourse about the same subject will be analyzed. It is clear that women are surrounded by a strong discourse and their bodies, together with their sexualities, are deeply affected.

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, bu konuyu seçmemdeki temel motivasyon; yıllar önce farklı ülkelerdeki kadınların yaşam deneyimlerini merak etmeye ve etnologların çalışmalarını incelemeye başlamış olmamdı. Faslı kadınların deneyimlerini ele alan *Bütün Utançların Ötesinde* (Noamane- Guessous, 1998) isimli kitabı okurken, annemle başlayan sohbette, ülkemizdeki kadınların deneyimleri ile Faslı kadınların deneyimlerinin benzerlikleri dikkatimi çekmişti. Böylelikle konuşulmaz kılınan bu deneyimleri açığa çıkarmaya çalışan yazarın kullandığı "hşuma" kavramının, ülkemizdeki ayıp kavramına benzer işlevleri yerine getirdiğini, kadın deneyimlerinin özel alanda mahrem görüldüğü için konuşulmadığını, sessizliğin içinde bırakıldığını, annemle başlayan sohbetle sessizliği kırmanın, ne kadar önemli olduğunu düşünmeye başladım. "İlk Gece Kurbanları" bölümünde, bekaret kavramının söyleminde önemli gelenekleri okuyup, annemden kendi deneyimlediği gelenekleri dinlediğimde, evliliğin ilk gece deneyiminin bizim ülkemizde de farklı olmadığını, kadınların o gece bir cinsel deneyim değil de bir görev yerine getirdiklerini, onların hayatları için oldukça önemli bir an olduğunu, ancak kadın olarak yaşadıkları bu deneyimlerinin çok örtülü bir biçimde çok az konuşulabildiğini fark ettim.

Kadınların hayatlarında önemli olan, gündelik hayatın her alanına bu kadar sızan, cinselliklerinin önünde bir tabu olarak duran kadın bekaretinin, özellikle kadınlarca, bu kadar az konuşulması, akademik alanda da kadınların doğrudan cinsel deneyimleri üzerine konuştukları çalışmaların azlığının yarattığı rahatsızlık da bu konuyu araştırma ve tartışma konusundaki arzumu biçimlendirdi. Bu süreçte kadınların inşa edilen kadın bekareti söylemine direndiklerine hem bir kadın hem bir psikolog olarak şahit olmak aynı zamanda bu çalışmanın ilham kaynaklarından biri oldu. Baskının olduğu yerde sessizlik varsa, orada bir direnişin de olabileceği gerçeğinden hareketle, Türkiye'de annemin deneyiminden hareketle bekaret kavramı ile ilgili 1970'lerden bu yana nelerin değiştiği, nelerin konuşulup, nelerin hala

söylenmiyor olduğu ve direnen unsurların bekaret konusunda nasıl ve ne kadar direnebildikleri merakıyla yola çıkarak bu tartışmayı yapmaya karar verdim.

Teze büyük bir heyecanla başladım, ancak sonuçlandırabilmek oldukça meşakkatli oldu. Teze başladığım zamanki kadın değilim artık; kadınlarla kadınlar yararına bilgi üretme sürecine girmek beni hayli dönüştürdü. Kadın bekareti konusundaki sessizliği kırmak için benimle deneyimlerini paylaşan kadınlarla birlikte dönüştüm. En mahrem konularda bana kendilerini açarak araştırmama katılıp- destek sunan 15 kadına, çalışmamı sürdüremeyeceğimi hissettiğim anlarda anlarda bırakmama engel olup kadın dayanışmasının ne demek olduğunu süreç boyunca yaşatan, benim kendimde göremediğim ışığı gören Prof. Dr. Serpil Çakır'a, tez boyunca dinlediğim ve yaşadığım travmatik anlarda beni yalnız bırakmayan Psikolog Aşkın Haskaya'ya, yazamayacağım diye kaygılandığım anlarda benimle birlikte masaya oturan, okuduklarımı her daim tartışabildiğim Stera Değirmen'e, yazdığımın metni büyük dikkatle okuyarak öneriler sunan Yrd. Doçent Dr. Tuğba Demirci'ye ve metnin teknik düzenlemelerinde yardımlarını esirmeyen Bilge Tanrısever'e, kadınların deneyimlerini okumaya başladığımda merakla kitaplarımı inceleyen ve kendi bekaret deneyimini benimle paylaşarak bu konuları anne-kız olarak konuşabileceğimizi gösteren annem Nazlı Boyraz'a, kısaca bu süreçte nazımı çeken herkese sonsuz teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMLAR VE LİTERATÜR

1.1 Kavramlar

- 1.1.1. Bekaret/Kızlık, Bekaret Zarı/Kızlık Zarı
- 1.1.2. Cinsellik
- 1.1.3. İktidar
- 1.1.4. Beden/Cinsellik/İktidar
- 1.1.5. Kadın Bekaretini Bir Söylem Olarak Ele Almak Neden Önemlidir?

1.2. Türkiye’de Kadın Bekareti İle İlgili Yapılmış Tezler

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE KADIN BEKARETİ İLE İLGİLİ SÖYLEMİN ÜRETİLDİĞİ, SÜRDÜRÜLDÜĞÜ ÇEŞİTLİ ALANLAR VE KADIN HAREKETİNİN YENİ BİR SÖYLEM ÜRETME ÇABALARI

2.1. Tıbbi Söylem

2.1.1. Tarihçesi ve Tıbbi Söylemin Çelişkileri

2.1.2. Jinekolojik Muayene Yöntemine Etkisi

2.1.3. Bekaret Kontrolü/Bekaret Muayenesi

2.1.4. Bekaret Onarımı

2.2. Yazılı Materyaller, Popüler Psikoloji, Dini Öğüt Veren Kitaplar

2.2.1. Türkiye’de Dini Söylem

2.2.2. Türkiye’de Popüler Psikoloji, Kişisel Gelişim Kitapları

2.3. Kadın Hareketinin Çabaları

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KADINLAR NELER SÖYLÜYOR?

3.1. Katılımcı Kadınlara Genel Bakış

3.2. Kadınlar Kadın Bekareti Söylemi İle Nasıl Karşılaştılar? İlk Karşılaşmaları Nasıl oldu?

3.3. Nasıl Bir Bağlam İçinde Duydular?

3.4. Söylemi Nasıl Algıladılar?

3.5. Söylem Altında Kadınlıkla İlgili Deneyimleri Nasıl Gerçekleşti?

3.5.1. Regl Dönemine Geçiş

3.5.2. Kadınların Beden Algısı, Vajina Hakkındaki Bakış Açıları

3.5.3. Vajinanın Adı Çok, Adı Yok

3.6. Söylem Altında Kadınlar Cinselliklerini Nasıl Deneyimliyorlar?

3.6.1. Mastürbasyon

3.6.2. Kadın Bekareti Söylemi Altında Partnerli Yaşamın Başlaması

3.6.3. Haz, Orgazm Üzerine Söylenenler

3.6.4. Cinsel Konuları Kimler Kimlerle Konuşabiliyor

3.6.5. Cinsel Rüyalar

3.6.6. Cinsel Fanteziler

3.6.7. Kadınların Bilgi Kaynakları Neler? Kadın Bekareti Söyleminin
Sessizleştirildiği Alanlardan Biri: Cinsel Bilgi Edinme

SONUÇ.....

KAYNAKÇA.....

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Esnek bekaret zarı.

Resim 2: Esnek bekaret zarı (vurgulu).

GİRİŞ

Bu tezde Türkiye'deki kadın bekaret algısı ile ilgili söylemlerin kadınlar tarafından nasıl algılandığı, bu söylemlerin kadınların bedenlerine bakış açılarını ve cinsel hayatlarını nasıl etkilediği ve kadınların bu söylemlere karşı bireysel ve kolektif olarak nasıl mücadele ettikleri tartışılacaktır. Bekaret ve bakirlik kelimelerinin TDK sözlüğünde karşılığının "kızlık, saflık" gibi anlamlar içermesi, dilin söylemsel olarak nasıl inşa edildiğine dair önemli bir veri oluşturur. Bu çalışmada bekaret kelimesini hem resmi, hem de yaygın anlamında kullanmaktan kaçınmak için kadın bekareti ifadesinin kullanılması daha uygun bulunmuştur. Egemen söylemin dil ile kurduğu ilişkide söylem analizi yapmak ve o dili yeniden üretmemek önemli bir yaklaşımdır. Bekaret tarihsel olarak inşa edilmiş, kurgulanmış, çağlar boyunca yeniden üretilmiş ve genel olarak kadınla ilişkilendirilmiş bir kavramdır. Bekaret kelimesini sadece kadınla ilişkilendirildiği için değil, ama bu kavram ile birlikte cinsellik ile ilgili bir iyi-kötü karşıtlığı imasında bulunduğu, cinsel ilişki yaşamamak bekaret kelimesi üzerinden kutsal kabul edilip, bu durum masumluk, saflık gibi bir takım değerlerle ilişkilendirildiği ve cinsellik sadece vajina penis uzuvlarına indirgendiği için de bu kavramın sorunlu olduğu düşünülebilir. Bu çalışmada sözü edilen kutsallık durumu kavramsal düzeyde tartışılacaktır. Bekaret kavramı sorunlu olmasına rağmen tek başına kullanıldığında dahi her daim içinde bir kadınlık imgesi barındırdığından kavram bir kat daha sorunlu hale gelmektedir. Oysa kavramın “cinsel ilişki yaşamama” anlamında kullanılması durumunda hem erkek hem de kadın bekaretinden bahsedilmesi gerekirdi. Bu yüzden bekaret kelimesini tek başına ve yaygın anlamda kadın imgesini barındırır haliyle kullanmak yerine kadın bekareti kavramını kullanmak daha anlamlı ve uygun gibi görülmüştür.

Bu çalışma için kadın bekareti algısı konusunun seçilmesindeki amaç, bekaret kavramının daha çok kadının cinsel deneyimine karşılık olarak kullanılmasının ardındaki eril bakışı ortaya koyarak, bu kavramın böylesi bir bakışla inşa edilmiş tarihsel bir olgu olduğunu ifade edebilmektir. Bu çalışmanın diğer bir amacı da kadınların kendi benlik algılarını bu kavram ile imgeleştirmeleri durumunun

kadınların beden algıları ve kadın kimliğinin oluşumunu olumsuz etkilediğini, kadının cinsel organıyla ilişkisini bozduğunu ve cinsel yaşamını olumsuz etkilediğini ortaya koyabilmektedir. Bu olumsuz etki hem gündelik hayatta dolaşımda olan egemen kodlarla, hem de kamusal alanda sürekli üretilmektedir. Bu üretimde açık olarak ortaya konan söylemler dışında, metinlerin, görsellerin, iletişim araçlarının, göstergelerin içine gizlenmiş pek çok üstü örtülü gizli kodlar da hakimdir. Bu nedenle okumakta olduğunuz çalışma bu kodların izinden giderek, bekaret söyleminin üstü örtük/örtülmüş gizil anlamları üzerinde durulacaktır. Örneğin Blank, bekaretin gelişmiş ülkeleri de kapsayan, sayısız fıkranın, sanat dalının, pornografinin ve devletlerin de uğruna politika ürettiği bir odak noktası olduğunu ifade etmektedir (2012: 42). Bu kültürel ürünlerin aynı zamanda bekaret söylemini yeniden üreterek katkı yaptığı da söylenebilir.

Bu amaçlar çerçevesinde okumakta olduğunuz çalışma için öncelikle kadın bekareti ve cinsellik üzerine tartışmaların yapıldığı kuramsal/teorik kaynakların taraması yapıldı. Bekaret algısının tarihsel olarak inşa edilmesini eleştiren ve sorgulayan kitapların yanı sıra, dini öğütler veren, evlilik üzerine öneri ve rehber niteliği taşıyan ve bekareti normatif bir değer olarak kabul eden kitaplar da sac ayağının diğer önemli bir tartışma konusu olarak incelendi. Zira; öğüt kitapları olarak nitelenebilecek söz konusu literatür bekaret konusundaki kuramsal/ teorik çalışmalara kıyasla çok daha yaygın bir şekilde dolaşımda olduğu ve geniş kitlelere piyasa koşullarında daha etkili bir şekilde ulaştığından bu çalışmada önemli bir yer tutmaktadır. Bunların yanı sıra feminist dergi ve fanzinler, özellikle Kadın Eserleri Kütüphanesi koleksiyonundaki gazetelerden derlenmiş bekaret hakkındaki küpür dosyası, Güzin Abla ve Haydar Dümen gibi günlük gazetelerde yayınlanmakta olan cinsellikle ilişkili köşelerde bekaret üzerine sorulan sorular ve cevaplardan alıntılar, hukuk, jinekoloji ve psikoloji alanında bekaret konusu üzerine yazılmış tezler temel kaynak metinler olarak bu çalışmada incelenmiştir. Bunlara ilaveten, tıp alanındaki uygulamalar ve kadın bekaretinin tıbbileşmesinin bekaret söylemindeki yeri de incelenmiştir.

Ancak çalışmanın en temel kaynağını, bekarere dair sessizliğin sınırlarını

zorlayan bir çalışma olarak, kadınların kendi deneyimlerini, kendi kelimeleriyle ortaya koydukları yüzyüze derinlemesine görüşmeler oluşturmaktadır. Çalışmaya 15 kadın katılmıştır. 25- 60 yaş aralığında olan bu kadınların 9'u üniversite mezunudur ve üçü halen yüksek lisans programlarına devam etmektedir., Lise mezunu olan 4 kadınla görüşülmüştür ve bu dört kişiden biri yüksek okula devam etmektedir. Lise mezunu 4 kadından biri ortaokulu terk etmiş, ancak daha sonra açık ortaokul ve açık lisede okuyarak lise mezunu olmuştur. Çalışmaya katılan kadınların 6'sı İstanbul, 1'i İzmir gibi büyükşehirlerde, 6'sı ise Anadolu'nun farklı illerinde doğup büyümüş, ancak tümü halihazırda İstanbul'da yaşamaktadır. Katılımcıların 10'u heteroseksüel, ikisi lezbiyen, ikisi ise biseksüeldir. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan kadınların üçü halen evli, biri eşini ölümle kaybetmiş, üçü boşanmış, sekizi ise bekardır.

Kadın bekareti ve cinsel deneyim, üzerine konuşulması zor konulardır. Çalışmaya kadınların katılımlarını sağlayabilmek için tezin konusu ve amaçları bulunan sosyal ortamlarda tekrar tekrar anlatılmıştır. Böylesi bir görüşme için gereken güvenin sağlanması kolay olmamıştır. Araştırmacının psikolog olması olumlu bir etken iken, kadınların, ya doğrudan bir tanışıklık ya da güvendikleri birinin referans olması ile çalışmaya katılımları sağlanmıştır. Katılımcı kadınlarla görüşmelerin yapılabilmesinde kimi kısıtlılıklar ortaya çıkmıştır. Çalışmaya katılmayı başta kabul eden bir katılımcı, daha sonra zamanı olmadığını ifade ederek katılmamış, bir diğer katılımcı ile ise zaman ve mekan ayarlaması yapılamadığından görüşme iptal edilmiştir. Evli kadınlar eşlerinin olduğu ortamlarda görüşmek istememişlerdir. Ailesi ile birlikte yaşamakta olan kadınlar ise, aile ortamında görüşmek istememişlerdir. 7 katılımcı ile evlerinde görüşülmüştür. Beş katılımcı ile araştırmacının evinde görüşülmüştür. Bir katılımcı ile ise bir kafede görüşülmüştür.

Kadın bekareti söyleminin hangi alanlarda etkili olabileceği üzerine tez danışmanı Prof. Serpil Çakır ile yapılan görüşmeler üzerine soruların cinsellik ve beden algısı üzerinde olması kararlaştırılmıştır. Beden algısı üzerine çeşitli çalışmalar olmasına karşın, bu çalışmalarda, vajina üzerinde özellikle durulmadığı görülmüştür. Beden algısının cinsel deneyime etkisi olabileceği düşüncesi ile beden algısı sorularla ve cinsellikle ilgili sorulara doğru bir gidişle sorular sorulmuştur. Soru

listesi ektedir. Görüşme sırasında soru listesi görüşüleni rahatsız etmeyecek sohbeti kesintiye uğratmayacak şekilde kontrol edilerek takip edilmiştir. Cinsellikle ilgili soruların hangi kelimelerle sorulabileceğine karar vermek için sözlük anlamlarına bakılmıştır. Özellikle penisin vajinaya girişini en iyi ifade eden bulunmasına çalışılmıştır. Penis, vajina, penetrasyon (penisin vajinaya girişini ifade etmede) ifadeleri kullanılmıştır. Ancak görüşmeler sırasında katılımcıların kendilerinin özgün ifadelerine izin verilmiştir. Katılımcılardan biri hariç diğerleri penis, vajina, mastürbasyon terimlerini bildiği görülmüştür. Cinsel fantezi terimi ise zaman zaman açıklama gereği görülmüştür. Bekaret kelimesi de katılımcılar açısından bilinmektedir. Kız kızlık kelimeleri de katılımcıların tamamının bildiği ifadeler olmuştur.

Yüzyüze görüşme imkanı bulunamayan bir katılımcının ise yazılı olarak sosyal medya uygulaması olan messenger üzerinden soruların gönderilmesi ve yazılı cevaplanması yoluyla çalışmaya katılması sağlanmıştır. Kadınların bekaretle ilgili deneyimlerinin travmatik olabileceği öngörüsünden hareketle görüşmeler için süre/saat kısıtlaması getirilmeksizin, oluşturulmuş soru listesi kaynak alınmakla birlikte katılımcıların istedikleri uzunlukta ve ne konuşmak isterlerse anlatmalarına izin verilmiştir. Görüşmeler en az 2 saat, en fazla 5 saat kadar sürmüştür. Daha önce yaptığım çalışmada telefon ya da bilgisayar üzerinden ses kaydı yapılmasının görüşülen kişinin dikkatini dağılabildiği gözlemlendiğinden görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir.¹ Bir katılımcının travmatik bir cinsel şiddet deneyimi olduğundan, kendisiyle ikinci bir görüşme daha yapılmış, diğer görüşmeler tek seferde gerçekleştirilmiştir.

Görüşmelere katılımcıların kendilerini rahat hissedebilmeleri için kayıt öncesi sohbet edilerek başlanmış, güçlendirici bir biçimde bitirmeye çalışılmıştır. Feminist araştırma etiğinin ve ilkelerinin gereği katılımcılar yalnızca araştırma nesnesi olarak görülmemiştir.

¹ Boyraz, A. Evlenme ve Düğün Ertesi Törenlerde Yaşanan Değişimler ve Farklı Kuşaklardan Kadınların Bu Sürece ve Bekarete İlişkin Algı ve Duyguları İstanbul Üniversitesi Kadın Çalışmaları Yüksek Lisans Programı Yöntem Dersi Ödevi, 2013: İstanbul.

Peki nedir feminist araştırma sürecinin ilkeleri? Feminist araştırma, salt kadın bilgisine ulaşmakla yetinmez; bu bilginin, kadınların yaşamını dönüştürme ve özgürleşme mücadelesine katkıda bulunması gerekir. Yani araştırma sonucu ulaşılan kadın deneyimleri, yaşamı dönüştürecek politik bilgi haline getirilmelidir (Mies, 1996: 48-66). Bu nedenle feminist eylem ile bilgi, karşılıklı ilişki içinde olmalıdır. Feminist harekette ortaya konulan sorunlar bilimin ve politikanın konusu olmalıdır. Ancak bu şekilde, yani teori ve politikanın birlikteliğiyle, kadınları ezen cinsiyetçi yapı çözülmeye yüz tutabilecek, sonuçta kadınların içinde bulundukları toplum dönüştürülebilecektir. (Çakır, 2011, 506).

Çakır'ın ifade ettiği dönüştürme ve özgürleştirme pratiği yalnızca genel bir ifade olmaktan öte, feminist yöntemle kurulmuş bir araştırmaya katılmakta olan kadınlarla araştırma boyunca kurulacak ilişkiye de içkin olmalıdır. Pozitivist araştırma metodlarında araştırmacının tarafsız olması mümkün ve şart görülmekte iken, feminist araştırma yöntemleri kısmen yan tutan, kısmen özdeşleşerek gerçekleşen "bilinçli taraflılık" ilkesini benimser (Mies,1996:52). Mies'e göre bilinçli taraflılık, araştırma nesne ve öznesini daha büyük bir sosyal bütünün parçaları görmekte, sınırlı bir özdeşleşme temelinde araştırma nesneleri arasında eleştirel ve diyalektik bir mesafe kurmaktadır (Mies, 1996: 52). Mies yaptıkları araştırma sürecinde kadınların öznel deneyimlerini konuşmalarının, deneyimlerinin kolektif olduğunu görmelerini ve kadınların özneleşmelerine doğru giden bir dönüşüme yol açtığını işaret etmektedir (Mies, 1996: 61). Bu tezin amacı da kadınların özgürleşmesi ve dönüşümüne katkı sağlamak üzere bilgi üretimi olduğundan, araştırmaya katılan kadınlarla bilinçli taraflılık ilkesi çerçevesindeki bir anlayışla ilişki kurulmasına çalışılmıştır. Yine araştırma başından itibaren, bir feminist araştırmacı olan Harding'in (1996: 36,39,40) işaret ettiği gibi kadınlar, bilen kişiler ve bilgi taşıyıcısı olarak ele alınmakta bilginin kaynağı olarak kadın deneyimi üzerinde durulmaktadır. Yine feminist araştırmacılar olan Stanley ve Wise vurguladığı gibi feminist araştırma sürecine katılması gereken önemli bir unsur olarak duygular görülmekte, kadınların deneyimleri duyguları ile çalışmanın önemli bir bileşeni olarak katılmaktadır (Stanley ve Wise, 1996:9).

Sözlü tarih görüşmelerine dayanan çalışmalar kadınların görünürlüğüne yöntemsel açıdan verilen bir yanıt olarak yer buldu. Kişinin kendi benliği ile toplumda üretilen semboller, anlamlar, alanlar arasında nasıl bir köprü kurulduğu bu yaşam anlatılarında izlenebilir...Sözlü tarih görüşmeleriyle, Türkiye'de kadınların kadın kimliğini nasıl kurguladığı, yaşadıkları çelişkileri, tepkilerini, güçlenme mekanizmalarını, var olma sürecinde yaşadıkları hayal kırıklıklarını, anlamlandırma ve sembolleştirme tarzlarını ortaya koyabilecekler artık. (Çakır, 521,522)

Bu tezde de kadın bekareti söylemi ile ortaya çıkan sembollerin, anlamların kadınların bedenleri ve cinsellikleri üzerini kurmalarına etkileri ve buna karşı durma mekanizmaları da anlaşılmaya çalışılmaktadır.

Katılımcıların görüşme ve kayıt sonrasında sohbet etmeye devam etmek istemeleri durumunda ise sohbet sürdürülmüştür. Çalışmaya katılan bütün kadınlar, kadınlarla ilgili bilgi üretme sürecine katılmaktan memnuniyetlerini belirtmişlerdir. Bir kısmı kendisi için oldukça travmatik olan ilk cinsel birleşmelerini ilk defa paylaştıklarını ifade etmiştir. Travmatik ilk cinsel deneyimler konusunda sorular dikkatli sorulmuş, kadınların duygularını ifade edebilmesine çalışılmıştır. Yoğun duygular ortaya çıktığında acele ile diğer soru ya da konuya geçilmemiş, katılımcının o duyguyu ifade etmesi ve sakinleşmesine zaman tanınmaya çalışılmıştır. Sorularla kadınların duygularının açığa çıkarılabilmesinin yanı sıra otosansürün kırılabilmesine çalışılmıştır. Otosansürün kırılabilmesi kolay olmamıştır. Cinsel rüyaların ve cinsel fantezilerin konuşulması konusunda otosansür işletilmiş olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın sınırlılıkları:

Okumakta olduğunuz çalışmada görsel malzemeler, tv ve sinema ürünleri kapsam dışı bırakılmıştır. Sosyal medya incelemesi birkaç sözlükle sınırlanmıştır. Görsel malzemelerin incelenmesi başlı başına ayrı ve kapsamlı bir çalışmayı ve farklı yöntemsel yaklaşımlara dair bilgi gerektirdiğinden çalışmaya dahil edilmemiştir. Aynı nedenlerle sosyal medya incelemesi de sınırlı tutulmuştur. Cinsel terapilerde bu alanın uygulayıcıları cinsel terapistlerce kadın bekaretinin konu edinilmesi üzerine odaklanılmamıştır/çalışılmamıştır.

Birinci bölümde öncelikle kavramlar üzerinde durulmuştur. Kadın bekareti kavramının tarihsel olarak kurulmuş bir söylem olduğunu tartışmaya geçerken böylesi kavramsal bir tartışma gerekli görülmektedir. Bu bölümde ayrıca özellikle ülkemizde kadın bekaretine ilişkin yapılmış araştırmalar, incelenerek tartışılacaktır. İkinci bölümde tıbbın kadın bekaretini ele almasıyla, bir tür tıbbi gerçek biçiminde üretilen söylemin anlaşılabilmesi hedeflendiğinden, kadın bekaretine ilişkin tıbbi

ilginin tarihsel gelişimi, tıbbi söylem ve uygulamaların bu söyleme katkıları tartışılacaktır. Tıbbın kadın bekaretini ispat etme ve kanıtlama iddiası ile ilgili tarihsel süreç Hanna Blank'ın *Bekaretin El Değmemiş Tarihi* adlı çalışması üzerinden kavramlaştırılmaya çalışılacaktır. Günümüz Türkiye'sinde tıbbın kadın bekareti ile ilgili uygulamaları Emek Ergün'ün *Bekaretin El Değmemiş Tarihi* adlı çalışmadaki önsözü yanında web-internet kaynakları üzerinden tartışılacaktır. Kadın bekaretinin kontrolü, bekaret onarım müdahaleleri de yine bu bölümünde tartışılan konular arasındadır. Kısaca tıbbi uygulamaların kadın bekareti söylemini sürdürmeye nasıl katkılar yaptığı; kadın bekareti söyleminin sürekliliğinin kime/kimlere ne türden kazançlar sağladığı; bu türden uygulamaların kadınları özgürleştirip özgürleştirmediği yahut yine bu türden tıbbi uygulamaların kadınlar ve cinselliklerini özgürleştirici bir söylem üretilmesini engelleyip engellemediği de çalışmanın ikinci bölümünün ana temalarını oluşturmaktadır.

Çalışmanın üçüncü bölümünü popüler yazın üzerinden kadın bekareti söyleminin yaygınlaştırılması ve yeniden üretilmesine dair tartışmalar oluşturmaktadır. Bu bölümde özellikle kadın okuyuculara hitap eden psikoloji ve kişisel gelişim kitapları, genç kızlara öğütler veren kimi dini kitaplar incelenecektir. Buna göre kadın bekaretinin hangi tür biçimlerde konu edildiği; bu süreçte neler söylenip aktarıldığı çözümlenecektir. 3. bölüm kadınların ürettiği yazın, feminist dergiler ve kadın hareketinin eylemleri üzerinden kadın bekareti ve cinselliği üzerinden üretmeye çalıştıkları özgürleştirici söylemi de analiz edecek ve tartışılmaktadır. Feminist hareketin kadın bekareti konusundaki tartışmalarının görüşme gerçekleştirilen kadınlar üzerindeki olası etkileri ise bir sonraki bölümde ele alınmaktadır.

Dördüncü bölüm derinlemesine görüşmeler yoluyla kadınların kadın bekareti ile ilgili söylemden nasıl etkilendiklerini çözümlemeyi amaçlamaktadır. Buna göre kadın bekareti söylemi ile kadınlar ilk kez hangi yaşlarda ve hayatlarının hangi döneminde karşılaşmaktadır? Bu söylemle karşılaşmak kadınları ne tür biçimlerde ve hangi alanlarda etkilemektedir? Kadın bekareti söylemi kadınların dedenleri ve cinsel organlarına ilişkin algılarını nasıl biçimlendirmektedir? Kadın bekareti ile ilgili

söylemler kadınların hislerine ne tür etkiler yapmakta ve kadınların nasıl hissetmelerine yol açmaktadır? Söz konusu söylemin kadınların cinsel yaşamlarındaki izleri nelerdir? Kadınlar bu söylemle başa çıkmak için neler yapmaktalar ve bu süreçte çelişkiler yaşıyorlar mı? Kadın hareketi ve feminist yazının kadınlara bu konudaki etkileri neledir? Kadın hareketi ve feminist yazın kadın bekareti konusunda daha özgürleştirici bir söylem üretebilmiş mi veya üretebiliyor mu? Bu ve benzeri sorular 4. Bölümün odağını oluşturmakta, kadınların kendi bedenleri ve cinsellikleri üzerine özgürleştirici pratikler nasıl kurabileceğine ilişkin bir katkı yapılması amaçlanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM: KAVRAMLAR VE LİTERATÜR

1.1 Kavramlar

1.1.1. Bekaret/Kızlık, Bekaret Zarı/Kızlık Zarı

Çalışma boyunca kullanılacak kavramlar, kadın bekareti söyleminin toplumsal ve tarihsel olarak kurulmasında/kurgulanmasına katkı sağladığı için bu bölümde tartışılacaktır. Türk Dil Kurumu çevrimiçi sözlüğünde kadın bekaretiyle bağlantılı olarak, bekar, bakir, bekaret, kızlık kelimeleri bulunmaktadır. Bekar kelimesi evlenmemiş kadın ya da erkek kimse biçiminde açıklanmaktadır. Bu görece cinsiyetsiz bir kelime, kadın ve erkek için kullanılmaktadır. Diğer bir kelime çok yaygın kullanılmamakla birlikte, bakir kelimesidir. Türk Dil Kurumunun sözlüğünde bu kelime, "*sf.1. Cinsel ilişkide bulunmamış(erkek). 2. El değmemiş, kullanılmamış. 3. İşlenmemiş(toprak)*"² anlamlarında açıklanmaktadır. Bakir kelimesinin erkek için kullanımı oldukça nadirdir. Bakire kelimesi daha sık kullanımda olan bir kelimedir. Türk Dil Kurumunun çevrimiçi sözlüğünde bakire kelimesi "*Cinsel ilişkide bulunmamış(dişi), kızıoğlan, kızıoğlankız*" biçiminde açıklanmakta, örnek cümle olarak "*Bu mahallede bakire kızları bakkal dükkanına bile yollamıyorlar-P. Safa.*" verilmektedir. Kadın bekaretinin anlamı açısından yapılan açıklama ise şöyledir: "*1. Kızlık: Hangi erkek aşk yapmadan evlendiği kızıdan tam bir bekaret beklemez? -E. İ. Benice.2. Saflık temizlik, masumluk: Ruhumun bekaretini sana verdim.-H.C. Yalçın. 3. Sanat ve düşüncede özgünlük, yenilik. 4. Doğallık, tazelik.*"

Halk arasında bakire ve bekaret kelimesinden daha yaygın kullanılmakta olan kız ve kızlık kelimeleri ise Türk Dil Kurumunun çevrimiçi sözlüğünde şu biçimlerde açıklanmaktadır. "*KIZ: 1. Dişi çocuk,2. Üzerinde kadın resmi bulunan iskambil kağıdı, 3. dişi cinsten birine daha yaşlı biri tarafından kullanılan bir seslenme sözü.*

² Çevrimiçi Türk Dil Kurumu Sözlüğü <https://sozluk.gov.tr/>, 13/04/2018. Diğer tanımların hepsi bu kaynaktan alıntılanmıştır.

Kelimenin bir diğer anlamı *1. pahalı, ağır, pahalı, kıt, az bulunur*" olarak verilmiştir. Kız kelimesinin diğer anlamı da bakire olarak açıklanmaktadır. "*Kızlık, -ğı 1. Cinsel ilişkide bulunmamış bayanın durumu, erdemlik, bakirlik, bekaret, bikir, 2. Bir kadının evlenmeden önceki yaşantısıyla ilgili, o döneme özgü: "İşte onun kızlık odası.- M.Ş. Esendal". 3. üvey kız.*" Kızlık için TDK çevrimiçi sözlükte yapılan diğer açıklama ise kıtlık olarak geçmektedir. Budunbilim terimleri sözlüğünden aktarılan bilgiye göre kızlık kelimesinin İngilizce virginity kelimesinin karşılığı belirtildikten sonra "*kızın, evlenmeden önce cinsel ilişkide bulunmaması, saflığın korunması biçiminde ifade edilmiştir. (budunbilim terimleri sözlüğü, 1973)*" biçiminde ifade edilmektedir. "Bikir" kelimesi için yapılan arama için ise öncelikle kelimenin Arapça bikr kökünden geldiği, kelimenin eski dilde bir ifade olduğu belirtilerek anlamı verilmemiştir. Bekaret zarı/kızlık zarı, bekaretin bozulması/kaybı, bekaret onarımı gibi ifade ve kavramlar ise TDK çevrimiçi sözlüğünde bulunamamıştır. Ergün'ün çevirisiyle Türkçe'ye aktarılmış olan Blank'ın çalışmasındaki önsözde kızlık zarının Türk Dil Kurumu sözlüğündeki açıklamasının "*cinsel ilişkide bulunmamış kızların döl yolunu kısmen kapayan zar, himen*" olarak verilmiştir (2012,13). 2018 çevrimiçi TDK sözlüğünde ise kızlık zarı yer almamaktadır. TDK sözlüğündeki kimi cinsiyetçi açıklamaların kadınlardan gelen tepkiler nedeniyle çıkarılmış olabileceği gerçeğinden hareketle, benzer bir durumun kızlık zarı için de geçerli olduğu düşünülebilir. Ancak sözlükte himen kelimesi arandığında, fransızcadan hymen kelimesinin karşılığı olarak, himen kelimesi verilmekte, kızlık zarı denilmektedir. Terimin anatomiye ilişkin olduğu da ifade edilmektedir. Yine himenin biyoloji terimleri sözlüğünden alınarak verilen açıklamasında ise "*vajinanın ağız bölgesindeki ince mukus zar katlanması*" denilmektedir. Bir diğer açıklamanın ise veteriner hekimleri sözlüğünden alındığı ifade edilerek "*vajina vulva sınırında bulunan delikli zar, bikir, kızlık zarı, ince zar*" olduğu açıklaması yazılmaktadır. Terimin veteriner hekimler sözlüğünde yer alması ve veteriner hekim sözlüğünden böyle bir referans yapılmış olması ilginçtir. Terim hayvanlar üzerine yapılan bir araştırma sonucunda dişi hayvanlarda da bulunabilen benzer bir anatomik özellik nedeniyle mi söz konusu sözlük kapsamına alınmıştır bu konuda bir bilgi bulunmamaktadır. Yahut insan dişisi vücudunda "varlığı kanıtlanmış" bir özellik olduğundan hayvanlar konusunda doğrudan bir çıkarım veya genellememi mi yapılmıştır, bu konuda net değildir.

Veteriner hekimler sözlüğündeki açıklama, himenin evrensel bir biyolojik gerçeklik olduğunu düşünmemiz konusunda bizi ikna etmeyey mi hedeflemektedir, yine üzerinde düşünülmesi gereken bir sorudur. Blank'in çalışması memeli hayvanlardaki himene dair bilgiler vermekte, özellikle himenin birkaç hayvanda tespit edilebildiğini ve işlevsel olduğunu, ancak insan ve himeni olan pek çok tür için himen'in vajina girişi oluşurken geride kalan ufak, gereksiz bir et parçası olduğunu söylemektedir (Blank, 2012: 72). Türk Dil Kurumu sözlüğünden kızlık, kızlık zarı ve himen konusunda ne anlaşıyor diye düşünüldüğünde, bu terimleri tanımlayan eski kelime ya da ifade biçimlerinin sözlüğün kelime dizinin de bulunmasa da, kelime açıklamalarında bulunduğu, biyolojik bir olgu olduğu söylenmekle birlikte toplumsal cinsiyete ilişkin inşa edilmiş anlamları da verilmektedir. Bu çalışma kapsamında derinlemesine görüşmeler yapılan kadınların söz ve ifadelerinde gözlemlenen biyolojik bir gerçeğin sosyal gerçeğe dönüştüğü algısı, aslında sözlükte de sürdürülmektedir. Biyolojik bir kanıt sosyal bir gerçekliğe mi dönüşmüştür? Sosyal gerçeklik mi biyolojik kanıt bulmuştur kendisine, ya da bulduğunu mu iddia etmektedir? Cinsel ilişkiye girmemiş kadın derken henüz vajinasına penis girmemiş kadınların kastedildiği anlaşılmaktadır. Kızlık zarı/ himen açıklamasındaki "*Cinsel ilişkide bulunmamış bayanın durumu, erdenlik, bakirlik, bekaret, bikir*" ifadesine dair ilk dikkat çeken durum, "*cinsel ilişkide bulunmamış bayan*" ifadesidir. Bu ifadeyle Türk Dil Kurumu ya kadın demekten imtina etmekte, ya da bir diğer varsayımla, penis vajina birleşmesi ile kadın olunduğu ön kabulü ile bayan kelimesinin kullanılması bir tür zorunluluk olarak algılanmaktadı. Bakirenin karşılığı olarak "*cinsel ilişkide bulunmamış(dişi)*" dendiğinde burada cinsel ilişkiden penetrasyonun gerçekleşmesinin kastedildiğini de anlamak mümkündür. Erdenlik kelimesinin penetrasyon içeren cinsel deneyimi olmayan kadının durumu ile aynı anlama geldiği yani henüz vajinasına penis girmeyen bir kadının erden anlamına geldiğinin düşünüldüğü anlaşılmaktadır. Bekaretin diğer anlamı ise "*saflık temizlik, masumluk*" olarak verilmiş, cinsel deneyimi olmayan, çoğu zaman söylenmese de kadın bekaretini imleyen bir kelime de cinsel deneyimi olmayan ya da penetrasyon gerçekleştirmemiş kadın saf, temiz ve masum olduğuna ilişkin bir kabul olduğu gözlenmiştir. Bu halde cinsel deneyimi olan kadın nasıl bir varlık /ne olmaktadır? Yani cinsel deneyim bir kadını saf, temiz ve masumun karşıtı haline mi

getirmektedir? TDK Sözlükte kadın bekaretine dair saptanan bazı kelimelerin karşılıkları bekaretin anatomik bir şey olduğu iddia etse de bekaretin ve bekaretle ilişkili anatomik tanımların toplumsal cinsiyetle ve toplumsal cinsiyetin de ötesinde çok çeşitli toplumsal anlamlar yüklenmiş bir kavram inşa edilmiş olduğu açıktır.

Ergün kızlık zarı tanımı içinde yer alan "döl yolu" ifadesinin de sorunlu olduğunu, bunun kadın bedeninin erkek bakış açısıyla tanımlamak olduğunu ifade etmekte, kızlık zarı ifadesinin de kadınlığın penis- vajina birleşmesi yoluyla oluştuğu, yani kadın olmanın ancak bir penisle temas ile mümkün görünmesinin sorunlu olduğunu, bu nedenle yaptığı çeviride himen kelimesini kullanmayı seçtiğini ifade etmektedir (Ergün, 2012: 14).

Hanna Blank (2012) *Bekaretin El değmemiş Tarihinde* başlıbaşına bekaret söylemini incelediği çalışmasında şunları söylemektedir:

Bekaret dediğimizde ne kastedtiğimiz, tıpkı özgürlük dediğimiz de ne anlatmak istediğimiz gibi geçici, göreceli ve toplum tarafından belirlenmiştir...Dindarlık ve tensellikte olduğu gibi çoğu zaman bekaretin bize, kişinin ahlakı, kişiliği ve tinselliği hakkında bilgi verdiğine inanırız[...]sırf etten çok daha öte birşey olduğunu kabul ederiz....Bekaret şimdi ya da geçmişte başkalarıyla cinsel temasa girmemekle tanımlanan insana özgü cinsel bir konumdur...Neler "cinsel temas" kapsamına girer?Bu soruya cevap verirken kimin ölçütlerini esas alacağız ve bu ölçütleri herkese ve her duruma aynı şekilde mi uygulayacağız?(Blank, 2012: 49).

Bekaretin göreceli olduğunu ve bu yüzden son derece önemli olduğunu çok açıkça ortaya koyan ve iki bin beş yüz yılı aşkın süredir biriken tarih vardır elimizde. Bekareti böylesine belalı ve büyüleyici kılan da bu göreceliliğidir aslında."(Blank, 2012: 50).

Bekaret kavramının bir söylem olarak ele alarak tarihsel gelişimini inceleyen Blank, tarih içinde bekarete kanıtlar arayışını konu edinmiştir. Yaptığı çalışmanın sonucu olarak bunun insana özgü bir tasarım olduğunu, insanlar tarafından icat edilip, geliştirildiğini işaret etmektedir (Blank, 2012: 45). Kadın bekaretinin kanama ve bir zar fikriyle kanıtlanmaya çalışılmasının da görece yeni bir durum olduğunu söylemektedir (Blank, 2012).

Yoldan geçen birine sorulduğunda kadın bekaretinin ne kadar da toplumsal

bir konu olduğu rahatlıkla gözlemlenebilir. Peki, sosyoloji sözlük ve kitaplarının bekareti nasıl tanımladığına bakıldığında ne görölmektedir? Marshall'ın Türkçeye çevrilen Sosyoloji? sözlüğünde bekar ve namus kavramları bulunmamaktadır (2005). Bunun ne anlama geldiğı düşünöldüğünde bekarin sosyoloji alanında doğrudan çalışılmadığı ya da bağımsız bir kavram olarak açıklanmaya gerek görölmediğı düşünölebilir. Ancak kadın araştırmacıların, özellikle feminist araştırmacıların çalışmalarında kadın bekarin kavramına dair bilgiler bulunmaktadır. Doğrudan bekarin konu edildiğı, bekarin ve kadın bekarinin tarihsel sosyolojik bir kavram olarak çalışıldığı Blank'ın çalışması bu nedenle oldukça önemlidir. Tıbbi açıklamalarla birlikte kadın bekarinin tıbbi bir açıklama, kavram haline dönüşmesi ile tarihsel, sosyolojik bir kavram olduğunun göz ardı edilerek genel sosyoloji kuramlarında az yer bulduğu iddia edilebilir.

Kadın bekarinin tartışmasız biyolojik bir gerçek olarak kabulünün izleri, toplumsal cinsiyete ilişkin eleştirel çalışmalarda görölmektedir. Dinçer'in *Namus ve Bekaret: Kuşaklar Arasında Değişen Ne? İki Kuşaktan Kadınların Cinsellik* adlı tez çalışmasında yararlandığı bir çalışmadan aktardığı ifadeler şunlardır: "Kızlık zarı, bazı memelilerin dişilerinde de görölen önemsiz bir fizyolojik parçadır. Cinsel organı, adet çağı gelene kadar mikroorganizmalara karşı korumakla görevlidir" (Caner,2004: 91 akt. Dinçer, 2007:52). Tıbbi söylemin etkisiyle zar biyolojik olarak söylemden önce varlığı bilindiğı sanılan bir olgu olarak görölmektedir. Blank'ın (2012) *Bekaretin el Değmemiş Tarihi*'nde işaret ettiğı kadın bekarin söylemi ile ortaya çıkan bir zar fikri sosyal bilimlerde yer almamaktadır. Kadın bekarin ile ilgili tıbbi söylem Dinçer'i de etkilemekte, Dinçer de "Bu zarın yitirilişi, kadın fizyolojisinde hiç önemsenmeyecek kadar küçük bir değişikliği temsil etmektedir. Oysa toplumlar, bu etkisiz değişikliğe çok derin anlamlar yüklerler. Bazen bu zar o kadar önemli hale gelir ki, namusun tek göstergesi kabul edilir."(Dinçer, 2007: 52) demektedir. Kadınlarda bekarin zarının varlığı tartışılmaz kabul edilmektedir. Bekaret söylemi ile kurulan penetrasyonla yırtılan, yok olan, kaybedilen zar fikri tartışmasız bir gerçek olarak kabul edilmekte, sorun ona verilen anlam da görölmektedir:

Namus kavramı içinde yaşanan döneme, yere, kültüre ve dine göre esneyip daralabilir. Kimi zaman kadın bedeni üzerinde namusa dair tek kanıt olarak görülen kızlık zarına indirgenirken, kimi zaman kılık kıyafetlere yayılıp, bedenlerin dışına süzülebilir. Kadın bedeni, çeşitli yöntemlerle ve çeşitli özneler tarafından denetlenebiliyor. Bunların en iyi bilineni ve üzerinde durulana, özel alanda, ailenin, kadınların namusunu korumaya yönelik denetimleri. Bu denetimin önemli bir bileşeni ise, kadınların giyim kuşamlarının dikkatle seçilmesi (Bora, Üstün;2005:72 akt. Dinçer,2007:58).

Bütün bu açıklamalarda kadın bekareti tartışmasız biyolojik bir gerçek olarak kabul edilmekte, sosyal yapıdan kaynaklı anlamlar yüklendiği düşünülmektedir. Zar fikrinin kendisinin toplumsal inşa olabileceği düşünülmemektedir. Bekaret zarını keşfetmeye götüren sürecin toplumsal söylem olabileceği de akla gelmemektedir. Biyoloji, tıp toplumsal alanın dışında görülmekte, sunduğu bilgiler tartışmasız gerçekler olarak kabul görülmektedir.

Tıbbın kadın bekaretini inceleme konusu edinmesi ve kadın bekaretini biyolojik gerçek gibi sunması sorgulanmadığında, sosyal araştırmacılar olarak bekaret söylemini sürdüren örnekler yalnızca "pekiştirme" olarak görmek mümkündür.

“Kadınların cinsellikle ilgili olumsuz çağrışımları, bekaretin evliliğe dek korunmasına verilen önem ve bazı yörelerde, “gerdek gecesinde” gelinin bekaretinin kanıtı olarak kan lekeli çarşafın sergilenmesi gibi geleneklerin sürdürülmesiyle pekiştirilmektedir. Bir kadın, evlendiğinde bakire olduğunu kanıtlayamazsa, rezil edilme, aşağılanma ve hor görülmenin yanı sıra, bazı yörelerde “namus cinayeti” geleneğine de maruz kalabilmektedir”(İlkaracan, Seral;2003:195, akt. Dinçer,2007: 60).

Gerdek gecesi uygulamaları, namus cinayetleri gibi gelenek ve uygulamalar söylemi yeniden kurup sürdürmek için elzemdir.

Bekaret bozulması esnasında çoğunlukla kadınların acı duymasına rağmen erkeğin karşılaşacağı güçlükler ya da başarısızlıklardan endişe edilmektedir. (Wilhelm, 98, akt. Gürsoy 1999: 3) Kadının “bekaretin bozulması” esnasında neden acı duyduğu; duyulan acının biyolojik bir gerçek/gereklik/ önkabul gibi kabul edilmesi sorgulanmalıdır.

Okumakta olduğunuz yüksek lisans çalışmasının motivasyonunu oluşturan

Blank'ın (2012) *Bekaretin El Değmemiş Tarihi* çalışmasında, önce kadın bekareti söyleminin kurulduğunu, daha sonra kadında bunun işaretlerinin arandığını savunmaktadır. Kadın bekaretini biyolojik tartışmasız bir gerçek olarak ele almaktansa, sosyal inşa, söylem olarak ele almanın daha özgürleştirici bir yol sağlaması mümkündür.

1.1.2. Cinsellik

Kadın bekaretinin kadın bedeni ve cinselliğini kontrol etmede önemli bir mekanizma olduğu söylendiğinde, cinsellik şüphesiz kadınlar için önemli bir kavram halini almaktadır. Cinsellik kavramının sözlük anlamları için Türk Dil Kurumu çevrimiçi sözlüğünde cinsellik, biyolojik bir terim olarak "cinsel özelliklerin bütünü, sevişme duygusu, dişi ile erkeği birbirinden ayrımlı kılan fiziksel özellikler" açıklamaları ile verilmektedir (2018). Seks kelimesinin açıklaması ise "cinsiyet, cinsel ilişkide bulunma, eşeylilik" gibi anlamlarda verilmektedir. Cinsel ilişki ve cinsel birleşme terimleri çevrimiçi sözlük içinde bulunmamaktadır.

Esencan ve Beji'nin derlemesi *Günümüze Değin Cinsellik Konusunda Yapılan Çalışmaların İrdelenmesi'nde 1900'lü yıllardana başlayarak Richard Von Kraft – Ebing, Henry Havelock Ellis, Sigmund Freud, Magnus Hirschfeld, Katherine Davis, Clelia Mosher isimlerini saymaktadırlar (2015: 301-303). Çoğunluğu tıp eğitimi almıştır. Katherine Davis 1920 yılında “2200 Kadının Seks Hayatındaki Faktörler” isimli çalışmasını yayınlamıştır. Araştırmasına evli, beyaz, ortalama bir eğitim düzeyi ve sosyal yaşamı olan kadınları almıştır. Oldukça ilgi çekici sonuçlar elde etmiştir. Çalışmaya katılan kadınlardan %90'ı cinsel güç ve cinsel istek açısından eşlerinin daha üstün olduklarını, %3'ü cinsel istek duyma durumlarının eşi ile aynı olduğunu ifade etmiştir. Kadınların %65'i mastürbasyon yaptığını itiraf etmiş fakat bunu ahlaki açıdan onur kırıcı bulduklarını belirtmişlerdir (Esencan ve Beji, 2015: 303). Clelia Mosher'in³ 1923 yılında yayınladığı “Kadınlara Fiziksel*

³ 1973'te tarihçi Carl Degler, üniversite arşivlerini tarayarak ailenin tarihi hakkında bir kitap

Özgürlük” isimli kitabından ardından Viktorian dönemindeki kadınların cinsel yaşamları üzerine bir araştırma yaptığı ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışma bilinen ilk cinsel tutum ve davranış çalışmasıdır. Çalışmaya toplam 47 kadın dahil edilmiştir. Bilinenin aksine çalışmaya katılan 47 kadından 35’i cinsel ilişkiden hoşlandığını, 34 kadının orgazmı deneyimlediğini ve çoğu kadının orgazma partnerlerinden daha geç ulaşabildiklerini belirtmiştir. Mosher bu çalışmasıyla dönemin baskıcı toplumunda oldukça ses getirmiştir (8. Jerrold S. Greenberg. Clint E. Bruess. Sarah C. Conklin. Exploring The Dimensions of Human Sexuality. Fourth Edition. Usa, Jones and Bartlett Publishers, 2011;47–60. Akt. Esencan ve Beji, 2015: 303). Kadın cinselliği araştırmalarının bu öncü isimleri kaynaklarda sıklıkla geçmemektedir.

Modern psikoloji ve psikiyatri üzerinde Freud’un etkisi büyüktür. Freud’la birlikte cinsellik bireyin kuruluşunda başat bir konu olarak tartışılmıştır. Freud cinsellik konusunda çığır açmanın yanı sıra pek çok eleştiri de almıştır. Alev Özkazanç (2013) *Psikanaliz, Feminizm ve Şiddet* adlı yazısında feminizmin psikanalizle ilişkisi ve Freudyen kurama getirdiği eleştirileri özetleyerek şunları söylemektedir:

“Freud-Jones tartışması”, Freud’un kuramında hadım edilmenin konumunun ve kadın cinselliğinin kavranışının eleştirildiği bir tartışma olarak öne çıkmış ve psikanalizin erkek-penis merkezli yapısına dair önemli bir sorgulama oluşturmuştu. Yirminci yüzyılın ilk yarısında Eric Fromm ve Wilhem Reich gibi devrimci psikanalistler Freud’un ataerkil olarak gördükleri yönlerine dair çok daha keskin bir eleştiri başlatmışlar, bu çerçevede kuramın temel yapıtaşı olan Ödip kompleksinin evrenselliğini reddeden, Ödipal ataerkil aile ve kültürü tarihselleştiren bir müdahale yapmışlardı. Ne yazık ki psikanalizin kuruluş evresindeki bu verimli tartışmalar uzun sürmemiş 1940’lardan itibaren anaakım psikanalitik gelenek hem teorik hem de klinik pratik olarak, son derece Ortodoks bir Freud yorumu üzerinden açıkça konformist ve cinsiyetçi bir pratiğe dönüşmüştür (Kazanç, 2013: 1).

araştırması içindeyken, 20. yüzyılın başlarında Stanford’un hijyen departmanında ders veren Dr. Clelia Duel Mosher’in makalelerini inceleyerken gizemli bir şekilde bağlanmış bir dosyayla karşılaşır. Bu dosyada Mosher’in 1840’lı yıllarda doğmuş kadınlarla yapmış olduğu ve 1920’lere kadar topladığı anketleri bulur. Degler, 1974’te *Amerikan Tarihi İnceleme’si* adlı yazısında Mosher’in bu çalışmasını kamuoyuna duyurur. <https://stanfordmag.org/contents/the-sex-scholar> 10/10/2019

Özkazanç (2013) B. Friedan, K. Millett, S. Firestone, G. Greer ve E. Figs gibi ikinci dalga feministlerin, Freud ve/veya psikanalizi 1970’ler boyunca eleştirdiklerini, psikanalist kuram içinden çıkan Melanie Klein’ın izleyicilerinden olan feminist psikanalist Nancy Chodorow ve feminist Juliet Mitchell’in Anglo-American feminist literatüre tanıttığı Lacan ve Lacancı Freud yorumunun Feminist kuram ve siyaset için olası sonuçları olduğunu ifade etmektedir (Özkazanç, 2013:2):

Günümüzde psikanalitik feminizm nesne ilişkiler okulu, kişiler-arası ilişkiler okulu ve Lacancı ve Post-Lacancı feministler olarak üç farklı koldan ilerliyor ve çok verimli bir tartışma zemini oluşturuyor.... Benlik, öznellik, bilinçdışı, dil, iktidar, cinsellik, kadınlık ve erkeklikle ilgili pek çok şeyin söylendiği bu tartışmada ortaya konan asıl soru cinsel farkın anlamı sorusudur. Bu temel soru bir dizi önemli soruya kapı aralar. Cinsel fark, Lacancı Fallus-tapınısının ima ettiği gibi öznellik, benlik, toplum, dil ve kültür için kurucu ve vazgeçilmez bir statüde midir? Acaba kuramdaki bu fallik vurgu nereden kaynaklanıyor? Kuram sadece fallik bir toplumsal gerçeği anlamaya çalıştığı için mi böyle? Sadece varolan gerçeği tüm gerçekliği ve sertliğiyle yansıtıyor mu? Yok eğer bu bir söylemsel kurgu ise, o halde bu kurgu nasıl mümkün olmuş, tarihsel varoluş koşulları nedir? Ne tür iktidar ilişkileri tarafından mümkün kılınmış ve ne tür iktidar ilişkilerini mümkün kılmıştır? Bu kurgunun bizzat kendisi cinsiyetçi söylemin yeniden üretiminde ne kadar ve nasıl yer almaktadır? Fallus merkezli okumalara karşı, farklı ama eşit bir cinsellik vurgusu yapmak, Fallus-merkezli gerçeklik karşısında ütöpik bir yanılsama içinde olmak anlamına mı gelir? Sistemin bütünlüklü ve zorlayıcı karakteri ile tahakküm gerçeğini gözden kaçırmak anlamına mı gelmektedir? Hiçbir şekilde dışına çıkılamayacak, ancak psikoz olarak inkar edilecek Fallus merkezli güçlü bir “Yasa”nın varlığını kabul etmek zorunda mıyız? Yasanın bu gücü nereden geliyor? Normallik ile psikoz arasında kültür bize başka olanaklar tanımıyor mu? (Özkazanç, 2013: 2).

Psikanalitik kuramdaki tartışmalara bakıldığında toplumsallığın merkezi bir konumda yer almasıyla cinsellik konusunun sosyoloji açısından nasıl incelendiğine bakmak gerekmektedir. Gordon Marshall’ın 1994 yılında hazırladığı Türkçe’ye 1999 yılında çevrilen Sosyoloji Sözlüğü, sosyolojide cinsellik incelemeleri maddesinde Marshall, cinsellikle ilgili çalışmalara, sosyolojinin geç ilgi gösterdiğini ifade etmektedir. Sosyoloji disiplini içindeki belli başlı isimlerden hiç birisinin, araştırma ya da çözümleme alanı olarak bu konunun önemine herhangi bir şekilde değinmiş olmadığını dile getirmektedir (Marshall, 2000: 683). Sosyolojinin cinselliği incelerken farklı alanlardaki çalışmaları dikkate aldığını, sosyologların basitçe cinsellikle ilgili gerekli gördükleri malzemeyi farklı alanların çalışmalarından

aldıklarını işaret etmektedir.

Marshall, sosyologları etkileyen çalışmalara bakıldığında, özellikle kadın cinselliği konusunda önemli bir çıkış açan 1960'larda Masters ve Johnson'un başlattığı laboratuvar çalışmaları ile biyomedikal yaklaşımla cinselliğin fizyolojisi üzerinde durulduğunu vurgulamaktadır. Bir jinekolog olan Masters ve bir hemşire olan Johnson çeşitli cinsel etkinlikler içerisinde olan kadın ve erkekleri gözlemlemişler. Bu araştırmacılar, bir hastanenin ses geçirmez bir laboratuvarında 10.000'den fazla orgazmı gözlemlemiş ve ölçmüşler (Esencan ve Beji, 2015: 304). Masters ve Johnson'un yaptığı çalışmalar kadın fizyolojisi ve cinselliği konusundaki varsayımları oldukça sarsmıştır. Onların modeli, fizyolojik uyarılmayı heyecan, plato, orgazm ve çözünürlük dört aşamasını ana hatlarıyla açıklamaktadır. Çalışmalarının sonucunda psikanalitik ve feminist yazarların vaginal orgazmın klitoral orgazmdan üstün olduğuna ilişkin mitlerini ortadan kaldırmış, kadın ve erkeğin cinsel sorumluluklarının aynı olduğuna dikkat çekmiş, kadın ve erkeğin orgazm sayılarının, cinsel istek ve aktivitelerinin tamamen farklı olduğunu bildirmişlerdir. Aslında bu teorileri penisin orgazm oluşturmada el, dil ya da vibratörden bir üstünlüğü olmadığını da ortaya koymuştur (Esencan ve Beji, 2015: 304).

Marshall sosyolojiyi etkileyen bir diğer yaklaşımın Freud'la başlayan psikanalitik yaklaşım olduğunu söylemekte, psikanalitik kuramın cinsel dürtüler, baskılanma ve toplumsal düzen üzerinde durduğunu işaret etmektedir. Freud uygarlığın, kişiliğin oluşmasının temeline cinsellik ve cinsel yasakları koymaktadır. William Reich gibi kuramcılarda cinselliği toplumsal yaşamın temel konularından biri olarak görmektedirler. Marshall Kinsey'le başlayan üçüncü yaklaşımın anketler yoluyla yaşayan kişilerin kiminle, ne tür cinsel aktiviteler deneyimlediği üzerine çalışarak günümüz cinsel davranışlarını anlamaya çalışmak olduğunu söylerken Esencan ve Beji'nin derlemesi *Günümüze Değin Cinsellik Konusunda Yapılan Çalışmaların İrdelenmesi*'nde Katherine Davis, Clelia Mosher'in 1920'lerde yaptığı çalışmalardan bahsetmemektedir. Kinsey enstitüsünün çalışmalarından şu şekilde bahsetmektedir:

Gagnon ve Simon 1950'lerin ortalarından 1960'ların ortalarına kadar Kinsey Enstitüsü'nde çalışmışlar. Gagnon ve Simon bu süreç sonunda, sosyolojik bir cinsellik kuramının öğelerini inşa etmeye başlayarak, cinsel alanda diğer unsurlar karşısında biyolojiye artık daha fazla önem verilmediğini, güçlü cinsel dürtüler fikrinin muhtemelen bir mit olduğunu ve insan cinselliğinin oldukça geniş bir sosyo-kültürel çeşitliliğe açık bir etkinlik alanını yansıttığını ileri sürmüşlerdir. Bu çizgi, biyolojik metaforun egemenliğindeki dilden bir adım daha uzaklaşıp, cinselliği sembolik ve yaratılan bir şey olarak ele alabilen bir dile ulaşmayı hedefliyordu. Cinselliğin söylemle kurulması üzerine çalışan Foucault'nun her metni "doğal cinsiyet" nosyonuna eleştirel bir mesafeye yaklaşmış ve cinsellik ile toplumsal cinsiyetin toplumsal düzlemde organize edilme biçimlerine ışık tutmayı amaçlamıştır(Marshall, 2005: 684).

Margaret Mead, Helen S. Kaplan, Rosemary Basson çalışmaları da cinsellik çalışmaları olarak tartışılmaktadır (bkznz. Esencan ve Beji, 2015).

Elinizdeki çalışmanın özünü oluşturan derinlemesine görüşmeler sırasında cinsellik hakkında kadınlarla konuşmak kolay olmamıştır. Görüşmeler sırasında cinsel deneyim, cinsel birleşme, cinsel ilişki gibi kavramların hem sözlükte, hem gündelik hayattaki anlamları anlaşılmaya çalışılmıştır. Kadınlara hangi kelimelerle soru sorulacağı, hangi kelimelerin kadınların cinsel deneyimlerine dair daha rahat ve daha çok şey anlatmalarını sağlayacağı üzerine ayrıntılı bir biçimde düşünülmüştür. Cinsel deneyim kişinin kendi bedenini fark etmesi ve mastürbasyondan başlayıp bir partner ile cinsel yaklaşma içeren pek çok davranışı içermesine karşın, gündelik hayatta ve görüşmelere katılan kadınların zihinlerinde cinsel deneyim hemen her zaman bir partnerle ve vajinaya girişi içeren cinsel deneyimler olarak algılandığı görülmüştür. Ancak kadınların farklı cinsel deneyimlerinin olup olmadığı, bu deneyimlerin neler olduğu, mastürbasyonla ilgili deneyimleri ayrıca sorulduğunda yanıtlar alınabilmiştir. Anlatılar cinselliğin erkek egemen bir kurgusu olduğunu, kadınların bedenleri ile aktif katıldıkları bir deneyimden ziyade, ağırlıklı olarak odağında bir erkeğin penisinin vajinaya girişi olarak görülen bir deneyim olarak nitelenmiştir.

1.1.3. İktidar

Kadın bekareti söyleminin kadın bedenini üzerinde oluşturulan iktidar ve o iktidarın bir kontrol mekanizması olarak ele alırken, Foucault'un iktidar anlayışının

izinden gitmekteyiz.

Michel Foucault *Cinselliğin Tarihi* adlı çalışmasında amacının yaşadığı toplumda, batıdaki insan cinselliğine ilişkin söylemi ayakta tutan iktidar-bilme-haz düzenini, işlerliği ve varoluş nedenleri çerçevesinde belirlemek olduğunu ifade etmektedir (2012: 17). Söylemsel olguyu, cinselliğin söyleme dökülmesini dikkate almak istemekte (2012: 17), söylem üretim mercilerinin, iktidar üretim mercilerinin, bilgi üretim mercilerinin ve bunların dönüşümünün tarihini yazmak istediğini söylemektedir (2012: 18). İktidarın cinselliği ele geçirmesi bir dil, ya da eklemlenmesiyle bir hukuki durum yaratan bir söylem edimiyle olduğunu vurgular. "İktidar konuşur ve bu bir kuraldır." demektedir (2012: 63). İktidarla cinsellik üzerine söylemin tarihsel ilişkilerini ele almakta, iktidardan ilk önce uygulandıkları alana içkin olan ve kendi örgütlenmelerini kuran güç ilişkileri çokluğunu anlamak gerektiğini savunmaktadır (2012: 68-69). İktidarı "sürekli, tekrara dayalı, cansız, kendi kendini yeniden üreten her şeyiyle, tüm bu hareketlilikten yola çıkarak beliren, bunların, her birini destek alan, geri dönerek onları sabitleştirmeye çalışan bir sonuç" olarak tariflemektedir (2012: 69). İktidarı bir kurum, bir yapı olarak bazılarının baştan sahip olduğu bir güç olarak değil, belli bir toplumda karmaşık stratejik duruma verilen bir ad olarak görmektedir (2012: 70). İktidarın olduğu yerde direnmenin de olduğunu, direnmelerin, iktidar bağıntılarındaki öteki merci olduğunu, düzensiz biçimde dağıldıklarını, direnme odaklarının grupları insanları ayaklandırarak yaşamın kimi uğraklarını ve bazı davranış türlerini ateşlendirerek az ya da çok yoğunlukla zaman ve uzam içinde yayılmakta olduğunu düşünmektedir (2012: 71-72). Foucault odağına kadın bedeni ve cinselliğini almamıştır, ancak iktidarın beden üzerinden iktidarını kurması, sürdürmesine dair söyledikleri kadın bekareti söyleminin kadını kontrol eden önemli bir mekanizma olduğunu tartışırken önemli bir katkı sağlamaktadır. Foucault cinselliği siyasal bir bahis konusu olarak görmektedir (2012: 104). Tıbbın modern toplumun bedeni üzerindeki denetimi de kadın bekaretinin tıbbi söylem içine alınarak biyolojik bir gerçek söylemine dönüştürülmesini, bekaret kontrolleri ile de bu söylemin daha da güçlendirilmesini sağlamaktadır.

1.1.4. Beden/Cinsellik/İktidar

Cinsellik radikal feminizmin önemli bir odak noktasıdır ve feministlerin cinsellik üzerine söylediklerine bakıldığında, Lhomond ön plana çıkar. Lhomond insan cinselliğini dar anlamıyla, fiziksel ve zihinsel haz almak üzere, bedenin ve özellikle bunlarla sınırlı kalmaksızın genital organların kullanılmasıyla ilgili olduğunu, cinsel tutumlar, davranışlar, ilişkiler, pratikler ve edimlerden söz edildiğini söylemektedir. Geniş olarak ise cinselliğin, bu kullanımların toplumsal kuruluşu, yani cinsel pratiklerin biçimlendirilmesi ve düzenlenmesi olarak tanımlanabileceğini; bu kuruluşun dönemlere, toplumlara göre değişiklik gösteren bir kurallar ve normlar bütününe belirlediğini ifade etmektedir (2015: 61). Cinselliğin örgütlenmesinden kimin kiminle birleşeceği, doğurganlığın kontrolü, yeniden doğacak bebeklere kim tarafından bakılacağı/bakım emeği verileceğinin önemli hususlar olduğu ifade edilmektedir.

Foucault'un cinsellik ve iktidar perspektifine bakıldığında, öncelikle "cinselliğin tarihsel sosyolojik bir söylemle kuruluyor" olduğu, ikinci olarak ise "iktidar mekanizmalarının söyleme için bir biçimde bedeni kontrol eden yaklaşımı" görülmektedir. "Bugün, iktidar, etkisini yaşam üzerinde ve bu yaşam sürdükçe kurar, ölüm bunun sınırı, elinden kaçan andır..." demektedir Foucault. Foucault yaşam üzerindeki iktidarın başlangıcını XVII. yüzyılda görmektedir. Bunun iki biçimde geliştiğini söylemekte, kutuplardan birinin bir makine olarak ele alınan bedeni merkeze aldığı: bedenin terbiyesi, yeteneklerinin artırılması, güçlerini ortaya çıkarılması, yararlılığıyla itaatkarlığının koşut gelişmesi, etkili ve ekonomik denetim sistemleriyle bütünleşmesi, tüm bunların disiplinleri şekillendiren iktidar yöntemleriyle sağlandığını: insan bedeninin anatomi- politikası olduğunu savunmaktadır. İkinci kutup da ise yine bedenin merkeze alındığını: bollaşma, doğum ve ölüm oranları, sağlık düzeyi, yaşam süresi ve bunları etkileyebilecek tüm koşulların önem kazandığını söylemektedir. Bunu da nüfusun biyo-politikası olarak adlandırmaktadır. Beden disiplinleri ve nüfus düzenlemelerinin, yaşam üzerindeki iktidarın çevrelerinde örgütlendiği iki kutbu oluşturduğunu savunmaktadır. "*Egemen*

iktidarın simgelediği, eski öldürme gücü, yerini artık titizlikle bedenlerin yönetimine ve yaşamın hesapçı bir biçimde işletilmesine bırakır...böylece biyo-iktidar çağı başlar."(Foucault, 2012: 99-100) Foucault biyo-iktidarın kapitalizm için önemli olduğunu, bedenlerin denetimli olarak üretim aygıtına sokulması ve nüfus olaylarının ekonomik süreçlere göre ayarlanmasını ile güvence altında olduğunu düşünmektedir. (2012: 100) Cinselliğin ise iktidarın düzenlemelerinin sonuç ve aracı olduğunu kabul etmektedir (2012: 108) Foucault çalışmasında cinsellik söylemindeki dönüşümü odağına almakla birlikte, kadın cinselliği ve bedeni üzerine odaklanmamıştır. Bedenin bir iktidar alanı olduğunu vurgulanması önemlidir, ancak kadın bedenlerine ve cinselliğine kadın bekareti söylemi ile el konması da iktidar söyleminin bir sonuç ve aracı olarak oldukça önemlidir. Kadın doğurganlığı, miras ve babanın mirasının bir sonraki kuşağa aktarımı açısından çocuğun soyunun tespitin öneminin artması kadınların bedenine, doğurganlığına ve cinselliğine el konulması pratikleri tarihte çok daha gerilere gitmektedir.

Tillion'un çalışması bu konuda oldukça önemlidir. Ele aldığı toplumlarda kadının durumu, kadın bedenine ve cinselliğine el konuluşu ve bunun nedenleri üzerinde durmaktadır. Tillion çalışmasının odağını Akdeniz toplumları üzerinde yapmıştır. Çalışmalarının sonuçlarını dayandığı ampirik gözlem, 1934- 1940 yılları arasında bugünkü Cezayir'in Aures bölgesinde yerleşik ve yarı göçebe Berberi aşiretleri arasında yaptığı saha çalışmasına ve geniş Akdeniz havzası bölgesi olarak adlandırdığı bölgede başka araştırmacılar tarafından yapılmış çalışmalara dayandırmaktadır (Sirman, 2005: 20). Tillion kültürel yapıdaki oluşumların toprağa el koyma biçiminin örgütlenmesinden ve bu örgütlenmenin zaman içinde geçirdiği evrimden kaynaklandığını düşünmektedir (Sirman,2012: 22) Sirman da, Tillion'un işaret ettiği akrabalık sisteminin gündelik yerel hayatı yönetme biçimi olduğunu işaret etmektedir (Sirman, 2005: 20). Eski dünyada namus anlayışı, toprağın bölünmesini engellemekten, kanın -Türkiye'de köylülerin kullandığı tabirle- karışmasını önlemeye kadar giden işlevleri bulunmaktadır (Sirman, 2005: 22).

Tillion'un çalışması kuzenler arası evliliğin tercih edilmesi ile yayılmacı felsefenin kökenlerinin aynı olduğunu ileri sürmekte, kadınlık durumunun zaman ve

mekan içinde gösterdiği bozulmaları izlemeyi önemli bulmaktadır (2005: 34, 37) "*Akdeniz havzasında kadını aşığılamanın aldığı biçim hem çok özgüldür, hem de muhtemelen kendi içinde tutarlı bir sosyal sistemle bütünleştiği için, başka yerlerdekinden daha dayanaklıdır.*" (Tillion, 2005: 43). Kadının rolündeki ve bir insan olarak değerindeki genel kötüleşmenin toplum üzerinde fren etkisi yapmakta olduğunu vurgulayan Tillion (2005: 44), tartışmasını paleolitik çağa başlatarak, neolitik geçiş sürecini anlatmakta, doğu akdeniz bölgesinde geçerli olan neolitik sosyolojisinde "*kadınların değiş tokuşunun yasaklanması, enseste dönüş, çokeşlilik, savaş, ırkçılık, kölecilik ve kadınların bekaretiyle ilgili gerçek bir saplantıdan*" söz edilebileceğini ifade etmektedir. Çoğalmacı politikaların da bu süreçlere eşlik ettiğini ifade eden Tillion (2005: 84), incelediği coğrafya'daki kadın bekareti söylemi üzerine şunları söylemiştir:

Kuzey ve Güney Akdeniz'in her yanında kızların bekareti-çok tuhaf şekilde-öncelikle erkek kardeşlerini ve bütün kardeşlerden en fazla, en büyük erkek kardeşi ilgilendiren bir meseledir. Yedi yaşındaki küçük bir erkek çocuk bile, güzel bir genç kıza bekçilik yapmak üzere yetiştirilir ve onu ne tür tehlikelerin beklediğini çok iyi bilir. İşte bu tehlike çocuğa, namuslu bir ailenin tümünü yerin dibine sokacak, hatta şerefli ataların bile mezarlarında dönmelerine yol açacak kadar korkunç bir utanç kaynağı olarak anlatılmıştır. Ve o burnunu bile silmekten aciz oğlan, aile efradına karşı, biraz hizmetçisi, biraz annesi, sevgisinin, tiranlığının, kıskançlığının nesnesi-kısacası kız kardeşi-olan güzel genç kızın küçük ve mahrem sermayesini korumaktan kişisel olarak sorumludur... Küçük adamın böyle "koşullandırılmasının", bütün Akdeniz havzasında belirli suç tiplerine yol açması hiç de şaşırtıcı değildir (Tillion,2006:129). (Akt. Dinçer, s. 54,55)

Erkek kardeşlerin işlediği namus cinayetlerine varan suç tipinin kaynağının, kadın bekareti konusundaki anlayış olduğu ifade edilmektedir. Buna göre "*Kız kardeşlerin iffeti erkek canavarlığını ayaklandırır, namus cinayeti aileyi koruma kısıvesi altında sergilenen, ensest kaynaklı kıskançlıktır.*"(Fernandez akt. Tillion, 2005: 129) İdeal evlilik "*bakire bir kızla amcalarından birinin oğlunun evlenmesi*" biçiminde görülmektedir (Tillion, 2005: 146). Tillion Endogam evliliğin nedenlerini mal varlığının müslüman veraset sistemi sonucu dağılmasını engellemek, kimliği koruma isteği ve toplumuna karşı beslenen duygusal bağda görmektedir (Tillion, 2005: 147-148). Kadınların örtünmesinin coğrafi dağılımının kadınların mirastan yararlanmasıyla örtüştüğünü de işaret eden Tillion (Tillion, 2005: 185) "*Kadınlar tarlalar gibi mülkün parçasıdır.*" der (Tillion, 2005: 135). Tarla metoforu Kur'an'da

da geçmektedir. Tillion bazı Tuaregler, Fas'ın Atlas Bölgesi ve Tel Atlası yöresi dışında yerleşik çiftçiler, göçerler ve kentin eski burjuvaları arasında ideal evliliğin bakire bir genç kızla, kızın amcalarından birinin oğlu ile yaptığı evlilik olduğunun düşünüldüğünü söylemektedir (Tillion, 2005: 146). Bu ideal evlilik anlayışının altında yatan unsurun mal varlığının müslümanlık veraset sistemi sonucu her kuşakta parçalanmasını önleme stratejisi, azınlık halklar arasında kimliği koruma güsüsü ve güçlü duygusal bağları sıralamaktadır (Tillion, 2005:147-148). En büyük ayrımcılığa değişim halindeki toplumlarda yani aşiretlerin toprağa yerleşme ve çözülme durumlarında yaşandığını ifade etmektedir (Tillion, 2005: 185). Türkiye de kuzenler arası evliliklerin yaygın olduğu, kadın bekareti konusundaki tutum ve geleneklerin güçlü olduğu bir coğrafyadır.

Cinsiyet bölünmesi konusu, cinsellik ve içerdiği iktidar ilişkilerinin anlaşılmasında önemli bir konu olarak feminist araştırmacılarca özellikle feminist hareketin ikinci dalgası esnasında hayli tartışılmıştır. Bu tartışmalara önemli katkılar yapanlardan biri Shulamith Firestone'dur. Firestone'un çalışması cinsiyetlerin bölünmesi ve kadınların baskılanmasını gözleyen kız çocuklarının cinsel gelişimi ve kendi cinsiyet ve cinselliklerini bu baskı ortamında nasıl şekillendirdikleri konusunda fikir vermektedir. Firestone Engels'i cinsiyet bölünmesine dair bakışını eleştirmektedir. Engels'in, kadınla erkek arasındaki iş bölümünün çocuk yetiştirme ve bakım emeği nedeniyle ortaya çıkmış olduğunu gördüğünü, aile içinde kocanın sahip, kadının üretim aracı, çocuğun da iş olduğunu, insan türünün üretimini öteki üretim yollarından ayrı ve önemli bir ekonomik sistem olarak görebildiğini söylemektedir. Ancak Engels'in cinsel sınıflamayı dağınık biçimde algıladığını, cinsel sınıflandırma sistemini kendi ekonomik yapı analizini aydınlattığı oranda kabul ettiğini işaret etmektedir (Firestone, 1993: 16,17). Firestone yapılması gerekenin, temelini cinsellikten alan maddeci bir tarih görüşü geliştirmek olduğunu düşünmektedir (1993: 18). Beauvoir'in yaptığı tartışmayı aktarmakta kültürel sistemlerin, varoluşçuluğu da içine alarak, cinsel ikilikle belirlendiğini, insanın kendisini ötekini düşünmeden ikilik simgesi altındaki bir dünyada gördüğünü, başlangıçta bunun cinsel bir özellik taşımadığını, ama kendisini aynı olarak tanımlayan erkekte farklı olarak kadının, doğal olarak öteki kategorisine girdiğini

anlatır, öteki (kavramı) Firestone'un yaklaşımında kadını da içine alır. Firestone bu ikiliğin cinsel bölünmenin kendisinden doğduğu olasılığını düşünmeyi önermektedir (1993: 19) Cinsel güç dağılımı dengesizliğinin biyolojik var oluştan kaynaklandığının kabul edilebileceğini, ancak cinsel sınıf sistemini, doğadan çıkmadır diye savunamayacağımızı, sorunun gittikçe siyasal bir sorun haline geldiğini ve elbette bu nedenle değiştirilebilir bir durum olduğunu savunmaktadır. (Firestone, 1993: 21).

Firestone Freud'un kuramını kadını-erkek olmayan olarak çözümlemesi nedeniyle eleştirmektedir. Freud'un analizini aile içinde doğan egemenlik psikolojisinin sonuçları olarak görmektedir. Kız çocuğunun, erkek çocuk gibi ona daha çok bakan annesine bağıllık duyduğunu söylemektedir. Kız çocuğunun babasının baskısını kendisiyle paylaşan annesi olduğunu kavradığını düşünmektedir. Erkek çocuk gibi kız çocuğunun da beş yaşına doğru, babanın daha güçlü olduğunu, annesine kapalı olan o ilginç, geniş dünyaya yalnızca babasının girebildiğini kavrayabileceğini savunmaktadır. Kız çocuğunun bu farkındalıkla, sıradan bir insan olarak gördüğü, annesini yadsıyarak, babasıyla özdeşlemeye çalıştığını dile getirmektedir (Firestone, 1993: 63). Kız çocuğu, babasının dünyayı tanımakta, erkek kardeşine daha çok hak tanıdığını görmektedir. Kız çocuk erkek kardeşinin davranışlarını taklit ederek davranışlarının onaylanmasını beklese de bu onayı göremediğini de fark etmektedir. Bu tez kapsamında kadınların cinsel organlarıyla kurdukları ilişkiyi anlamak önemlidir. Firestone, kız çocuğunun, erkek kardeşindeyle olan organ farkı ve erkek kardeşe tanınan ayrıcalıklarla ilişkisini kavramış da kavramamış da olabileceğini söylemektedir. Firestone'un varsayımı kız çocuğunun, annesine karşı başlayan düşmanlığında, annesiyle arasında görmüş olduğu cinsel organ benzerliğinden kaynaklı olabileceğidir. Firestone kız çocuğunun güçlü bir biçimde annesiyle kendisini özdeşleştiren herşeyi yadsıyacak olduğunu savunmaktadır (Firestone, 1993: 64). Firestone, kız çocuğunun kendisini annesiyle aynı cinsten görmesinden daha olası olanın, cinsellikten yoksun görmesi olduğunu düşünmektedir. Kız çocuğunun gözünde annedeki göğüs gibi çıkıntıların kendisinde olmayışının kıvanç kaynağı olabileceğini söylemektedir. Cinsel organ konusunda ise kız çocuğunun kendisindeki küçük yarığın annesindeki kıllı yükseltiyle görünüşte

hiçbir benzerliği olmadığı, bir vajinasının olduğunu bile farkında olmadığını, çünkü vajinanın mühürlü olduğunu savunmaktadır. Kız çocuğunun bedeninin de kardeşinin ki gibi yumuşak ve işlevsel olarak gördüğünü, kız çocuğunun bedeniyle uyum halinde olduğunu söylemektedir. Özel bir şekilde yönlendirilmezse kız çocuğun uzun süre annesine benzemeyeceği yolunda kendisini kandırabileceğini, bu nedenle evcilik oynaması, çekici ve sevimli olmanın ona öğretilmeye ve "taş bebeğin yarattığı soyut çekiciliğin o heyecan dolu gezme ve serüven dünyasının yerini doldurmasının umulduğu"nu dile getirmektedir. (Firestone, 1993: 64,65) Kız çocuklarının ergenlikle birlikte, kendi cinselliğini yadsıyamayacak duruma geldiğinde, çevresini saran şehvetli erkeklerin de bu durumu doğruladığını, o zaman genç kızın kendisini kadınlıkla özdeşleştirdiğini, ama bunu öç duygularıyla yaptığını söylemektedir. Firestone bu yaştaki kızların "geçimsiz", "içe kapanık", "kıkırdak", oğlanlarınsa haylazlık dönemleri olmasını buna bağlamaktadır (Firestone, 1993: 64). Erkekler erkek olmaya yaklaşıırken dünyayı ve bedenlerini keşfederken, genç kadınlar mühürlenmiş beden ve cinselliklerini anlama ve bedenleri ile ne yapacakları ile ilgili kafa karışıklığı ile içlerine dönmektedirler. Tez kapsamında derinlemesine görüşmelere katılan kadınlar arasında da benzer durumlar gözlenmiştir.

Firestone doğrudan kadın bekareti üzerine bir tartışma yürütmemekle birlikte Orta çağ'daki yüceltici sevgi anlayışının, kadınların etli kanlı birer insan olduklarını yadsıyarak onları yüceltmesinin, sanatta ve şiirde bakirelik kültürüne dönüştüğünü söylemektedir (Firestone, 1993: 70). Firestone'un yapmış olduğu tespitler kız çocuklarının gelişimi ve kadınların baskılanmaları nedeniyle bedenleriyle ve cinsellikleri ile kurdukları ilişki konusunda sorular üretmesiyle önemlidir.

1.1.5. Kadın Bekaretini Bir Söylem Olarak Ele Almak Neden Önemlidir? Kadın Bekareti Söyleminin Tarihçesi Önemlidir?

Emek Ergün tarafından Türkçe'ye kazandırılan Blank'ın çalışması *Bekaretin El Değmemiş Tarihi* kadın bekareti söylemi üzerine oldukça kapsamlı olup, odağına doğrudan kadın bekareti söylemini alan ilk çalışmadır. Beni bu konuda bir tez

çalışması yapmaya iten de bu çalışmanın kapsamı ve odağına doğrudan kadın bekareti konusundaki söylemi almış olmasıdır. Blank araştırmasına başlamadan önce bekaret konusunun çok önemli olmadığını, bu konuda bilinebilecek herşeyi bildiğini düşündüğünü itiraf etmiştir. Verdiği cinsel eğitimler sırasında gençlerden gelen sorulara yanıt verebilmek için araştırmaya başladığında, tıp kitaplarının çoğunun bekareti tartışmadığını, konudan bahseden kitaplarınsa nadiren bekaret tanımına yer verdiğini gözlemlediğini belirtmiştir. İnsan bedeniyle bu kadar yakından ilgili, varlığı ve önemi binlerce yıldır sürekli vurgulanan, buna karşın nasıl olduysa modern tıp literatüründe çok az iz bırakan bir konunun onu şaşırtarak araştırmaya devam etmesini sağladığını anlatmaktadır (Ergün, 2012: 39). Blank çalışmasının ilk bölümünde bekareten tıbbi- bilimsel yaklaşımlar ve bekaretin tıbbi yönleri üzerinde dururken, ikinci bölümde bekaretin toplumsal ve kültürel yönlerine odaklanmaktadır. Bu çalışma kapsamında görüşülen kadınların kadın bekaretini bilimsel, biyolojik, tıbbi bir gerçeklik olarak gördükleri gözlemlendiğinden, özellikle Blank'ın kendi çalışmasının ilk bölümündeki tartışması okumakta olduğunuz tez çalışması açısından da önem kazanmaktadır. Blank'ın ilk sorusu bekaretin nasıl tanımlandığına ilişkindir. Blank sanılanın aksine bekareti tanımlamanın net bir yolu olmadığını, tanımların muğlak olduğunu, antik Yunan toplumları ve Hristiyanlıktaki tanımlarla, "*Bakire misin?*" sorusunun yanıtının kesin ve net olmadığını ifade etmektedir (2012: 47). 16. yüzyılda yazılmış olan bir kitapta bekaret için ağırbaşlılık, sessizlik, utangaçlık, beden ve aklın iffetli olmasını kapsayan bir davranış listesinin tanımlandığını aktarmaktadır (Bentley, akt. Blank, 2012: 47-48). Bu metinden 50 yıl sonra bir doktor tarafından "*lekelenmemiş bekaretin tek güvenilir*" kanıtının yeni keşfedilmiş olan vajina himeni olduğunu iddia etmesine karşın, aynı doktorun bekaret için kafayı bir iple ölçmeye dayanan bir test de önerdiğini aktarmaktadır (Blank, 2012: 48). Bekaret üzerine verilen tanımlardan birinde, "*şimdi ya da geçmişte başkalarıyla cinsel teması girmemekle tanımlanan insana özgü bir konumdur*" dendiğini vurguladıktan sonra, nelerin cinsel teması kapsamına girdiğinin ve bu kapsama ilişkin soruya cevap verilirken kimin ölçütlerinin kullanılacağına da önemini vurgular. (Blank, 2012: 49). "*Bekaretin göreceli olduğunu ve bu yüzden son derece önemli olduğunu çok açıkça ortaya koyan ve iki bin beş yüz yılı aşkın süredir biriken bir yazılı tarih*" olduğundan bahseder. (Blank, 2012: 50). Bekaret kavramı söyleminin

oldukça eski ve yeniden yeniden üretilen bir söylem olduğu görülmektedir. Blank bugün bekaretle eş anlamlı görünen himenin 16. yüzyıla kadar bilinmediğinin de altını çizmektedir. Bekaret ideallerinin her zaman tarihsel duruma bağlı olduğunu, zamanla değiştiğini, değiştirilebilir ve biçimlendirilebilir tarihsel bir fikir olduğunu anlatır. (Blank, 2012: 50,52). Bakireleri ve bekareti kimin tanımladığı sorusunun önemli olduğunu, bekareti tanımlamanın felsefi bir tartışma değil, insanların nasıl davrandıklarının, hissettiğinin, düşündüğünün ve bazı durumlarda nasıl yaşayıp nasıl öldüğünün denetim altında tutulmasına yarayan düzenleyici bir ilke olarak kullanıldığını, günümüzde dahi bu kuralı çiğnediğine inanılan kadınlara çeşitli yaptırımların uygulandığına örnekler vermektedir. Blank *"Cinsel aktivitenin insanlık tarihi boyunca penis ve vajinadan daha fazlasını içermesine rağmen, belirleyici cinsel ilişki edimi olarak düşünülen özel bir penis-vajina birleşimi neden bekareti sonlandıran edim olmuştur?"* diye sorarak, *"Kadınları hamile bırakabilen tek cinsel aktivite penisin vajinaya girmesini kapsar; insanların yapabildiği tek heteroseksüel cinsel edim budur; diğer cinsel edimler cinsiyet gözetmemektedir, yani geleneksel kurallaşmış biçimiyle bekaret heteroseksüeldir, aynı zamanda dışıdır. Bu kelime erkekler için kullanılmaz. Ve hiçbir zaman erkeklerin değerine ilişkin, ya da yaşamalarına izin verilip verilmeyeceğine dair bir kriter konusu olmamıştır"*der. (Blank, 2012: 55). Aslında Blank geleneksel kurallaşmış şekliyle bekaretin yalnızca heteroseksüel ve dışı olduğuna işaret etmektedir (Blank, 2012: 55). Katolik kilisesinde erkekler için bu kavramın kullanılmadığını, onların bekarlar olarak sınıflandığını, bunun da erkeklerin değerine ya da evlenilmeye uygun olup olmadıklarını ya da yaşamalarına izin verilip verilmemesine dair bir konu olmadığını, ancak bakirelerin tarih boyunca kadınlardan oluştuğunu, İngilizce *virgin* (Türkçe sözlük karşılığı bakire, kullanımı ise Türkçe'deki kız kelimesi gibi) kelimesinin hem bakire hem de evlenmemiş kız anlamına geldiğini ifade etmek, bekaret söyleminin kurulduğu farklı dil ve kültürlerden benzer kelime örnekleri vermektedir. Yerli halklarla karşılaşmada bekaretin beyaz, Avrupalı, bir medenileşme medenileşme belirtisi olduğunun düşünüldüğünü işaret etmektedir (Blank, 2012: 56). Günümüzde ise özellikle muhafazakar söylem içinde, batılı kadınlar bakire olmamanın ve kolay cinselliğin simgesi sayılırken, Türk/muhafazakar/müslüman kızlar ise bekaretleriyle toplumun simgesi sayılmaktadır. Dini kitaplardaki kadın

bekareti söylemi üzerinde ikinci bölümde durulacaktır. Blank, himenin bulunduğunu, çünkü bekaret denen özelliği somutlaştıran küçük bir et parçası bulmak için kadınların bedenlerinin araştırılabilmesini sağlayan nedenlerin yalnızca insan tarafından yaratıldığını söylemektedir (Blank, 2012: 73). Kadın bekareti ile ilgili hakim söylem ise biyolojik bir zarın toplumsal anlamlar kazandığına dairdir. Blank söylemi kuruluşunu önceye almaktadır.

Blank, bekaretin ataerkillik ve mülkiyet için anahtar olduğunu, babalığın bilinmesini sağladığını, bir çocuğun hangi erkeğe ait olduğunu anlamamanın en basit yolunun, kadınlara cinsel anlamda erişimi kısıtlamak olduğunu, kadınların cinsellik yetkilerini sert biçimde kısıtlayan, kadına cinsel erişim hakkının tek bir erkeğe verildiği bir evlilik düzeninde ilk çocuğun babalığını güvenceye alırken, kadının evlilik sonrasında da tekeşliliğe zorlanmasının sonraki çocuklarının da aynı soydan geldiğinin güvencesi olduğunu düşünmektedir. Yeni yeni filizlenen ataerkil bir düzende, mülkiyetin ve malların dağılımı yalnızca erkeklerin denetimindeydi. Bu yüzden, kendilerine ve bebeklerine yiyecek, barınak vb. sağlamalarını gerektirecek bir çıkarları olduğu yönünde erkekleri ikna etmek için kadınların tarih boyunca kullandıkları en iyi yöntem o kadının doğurduğu çocuğun belirli bir erkeğe ait olduğunu yşne o erkeğe halk içinde kabul ettirmektir (Blank, 2012: 77). Blank bu noktada çocukların gayri meşru-meşru diye belirlenmesinin erkeklere tanınan bir ayrıcalık olduğunu da işaret eder.

Blank'ın bekaretle ilgili geleneksel uygulamalara dair verdiği örneklerden en çarpıcısı Eski Ahit'in M.Ö. 7. yüzyılda yazılmış yasa kitabında bir adamın evlendiği kadının bakire olmadığını iddia ederse, kızın anne ve babasının kanıtları, çarşafı göstereceğini denilmesi, bu konuda bir iftira sözkonusu ise iftira atan adamın kırbaçlanması, iftira atılan kızın babasına da 100 gümüş sikke vererek, kızın onun karısı kabul edilerek boşanamayacak olmasının belirtilmesidir. Kızın bekaretinin kanıtı bulunamaması halinde, şehrin erkekleri kızı taşıyarak öldüreceklerdir denilmektedir. Eski Ahit bakire olmayan kızın tüm İsrail halkına karşı suç işlediğini de savunmaktadır (Blank, 2012: 80). İftira dendiğinde babaya tazminat ödenirken, kadının bakire olmadığından şüphe edilmesi ataerkil denetimin yok edilmesi

anlamına geldiği için kız tüm şehrin erkeklerince öldürülüyordu.

Böylece erkek sınıfının kadın sınıfının kaderini belirleme hakkını yeniden ispat etmek ve erkeklerin denetimlerinden çıkan kadınları cezalandırmaya sadece izinli değil, aynı zamanda zorunlu oldukları ilkesini pekiştirmek için, simgesel olarak her erkeğin bu öldürme eylemine katılmasına izin veriliyordu. Bekaret sadece kocanın kendi çatısı altında doğan çocuklarının soyunu denetleme isteğini değil, aynı zamanda erkeklerin kadınların ve çocukların davranışlarını denetleme isteğinin de simgesel ağırlığını taşımaya başlamıştı. Kısaca, bekaret, bir bütün olarak ataerkil düzenin başarısını simgeler hale gelmişti(Blank, 2012: 82).

Tillion'un kadın bekareti ile ilgili aktardığı bazı gelenekler de şöyledir: Güney İtalya'da gerdek gecesi geleneği nedeniyle yeni evliler endişeli olur, ertesi gün kayınvalidenin yapacağı denetime hazırlanırlar. Yunanistan'da, özellikle Tesalya'da pencereye yeni gelinin çarşafının asılarak köydeki dedikoduları önlemeye çalışılır. Korsika'da genç bir kızın saçlarını kamusal alanda açmak o kızın evlenememesine yol açar. Zina yaptığı düşünülen kadınların yakınları erkeklerce öldürülmesinin örneklerine İtalya, Yunanistan, Fasta Kabiliyede Irak'ta rastlanılır. (Tillion, 2005: 205). Tillion İtalyada kız çocuklarının en değerli şeylerinin bekaret olduğu düşüncesiyle yetiştirildiklerini aktarır ve şöyle devam eder "*Çok iyi bilirler ki, en değerli şeyleri, aslında kendilerine ait değildir, koca bunu bir defada alacak ve ondan sonra hiçbir değerleri kalmayacaktır.*"(Tillion, 2005: 206). Araştırma kapsamında yapılan görüşmelerde bu cümlelerin benzerleri Türkiyeli kadınlarca da sarf edilmiştir.

Cinselliğin Tarihi gibi hacimli bir çalışmada Foucault'un kadın bekareti söylemine dair tespitleri var mıdır diye sorulabilir. Foucault *Cinselliğin Tarihi* çalışmasında cinsel söyleme odaklanmaktadır. İncelediği tarihsel dönemde kadın cinselliği ve kadın bekareti söylemini odağına almamaktadır. İlginç bir şekilde bekaret söylemini yalnızca, erkek cinselliği üzerinden tartışmaktadır. Foucault Antik Yunan'dan başlattığı incelemesinde bekaret kavramına yer verdiği bölümlerde cinsel perhiz ve bu perhizle hakikate ulaşma çabasından (2012: 130), Hristiyanlık çerçevesinde kişinin kendisinden beklenen feragat ve saflıktan bahseder (2012: 184). Bahsedilen birey çoğunlukla erkektir. Foucault evlilik üzerine yaptığı incelemelerde ise evli kadının saygınlığı ve eşine karşı sergilediği utangaç tavır arasında bağlantı kurar, kadının sevgi ve çekince göstermesinin kadının sadakat borcu olduğu

varsayımından kaynaklandığını, kocanın cinsel hazları evlilik dışında yaşamasının affedilir bir hata olduğunu (2012:427, 428), evli erkeğin ise karısına yoğun hazzı öğretmesi durumunda karısının bunları yanlış biçimde kullanabileceği (2012: 430), eşler arasındaki cinsel birleşmelerin bir haz düzenine uymaktan çok, çocuk yapmak ve cinsel ölçülülük çerçevesinde olduğunu vurgular (2012: 434). Kadının hazzı kocasından öğrenmesinin kabul gördüğü, kocayla öğrenilecek hazzın da sınırlı olduğu görülmektedir. Ancak Foucault kadının cinsel hazzı kocadan öğrenmesinin nedenselliğini sorgulamamaktadır. Foucault'un çalışmasının odağını erkek açısından cinsel ilişkilerin evlilikleştirilmesi ve kısıtlanması oluşturmakta, kadın cinselliğinin nicedir kısıtlanmış olmasını verili kabul etmektedir. Bu sınırlamanın evli kadın açısından zaten uzunca zamandır mevcut olduğunu sorunsallaştırmadan kabul etmektedir (2012: 436). Foucault kadın bekaretine dair söylemleri ele almaktan ve sorgulamaktan kaçınmış gibidir. Hazların kullanımını evlilik dahilinde tutma zorunluluğu, Platonun bekçisi, İsostrates'in şefi ya da Aristoteles'in yurttaşı için olsun kendi üzerinde (yani erkek yurttaşın denetim gücünün bir göstergesi) denetim kurmanın bir yöntemi idi. Bu denetim kişinin statüsü ya da sitede sahip olması gereken otoriteden kaynaklanıyordu. (2012: 435). Foucault'un izini sürdüğü cinsellik, erkek cinselliğidir. Erkek cinselliğinin evlilik içine alınma girişimidir. Foucault bekaret kavramı üzerine yaptığı antik yunana metinlerinden yaptığı alıntılara, yeni bir erotizm anlayışının ortaya çıktığı bölümde yer vermektedir. Bu yeni erotizm anlayışının erotizmin oğlandan alınarak, kadınla erkek arasında geliştirildiğini söylemektedir.(2012: 467) Bunun örneği olarak incelediği edebi yapıtlarda "kişinin - kişiyi burada erkek olarak anlamak mümkündür- arzularının siyasal ve erkeksi bir biçimde denetlenmesinden çok saflığa ilişkin bir bütünlük modelinden kaynaklanan bir cinsel sakınım talebi bu saflığın, tinsel bir evlilik biçimi ve değerine sahip olan bir birlik dahilinde tamamlanıp, ödüllendirilmesi temaları" olduğunu söylemektedir (2012: 468) Bekaretle ilgili söylemler de bu bağlamda yer almaktadır. Bekaretin hem kendileriyle ilişki, hem ötekiyle ilişki açısından önemli bir noktada çizildiğini vurgular. Ele aldığı metinde bekaretin kutsal bir sınama bağlamında genç kızda doğrulandığını, erkek karakterin kendisi için, *simetrik* bir biçimde, "eğer erkek bekareti denen bir şey varsa, ben o bekareti korudum."dediğini aktarmaktadır (2012: 470).

Foucault'un kadın bekaretiyle ilgili uzun bir tartışmaya girmek mümkün olmasa da Foucault çalışmasında cinsellik üzerine çoğul söylemlerden bahsetse de, cinsiyet rejimi çerçevesinden tartışmamakta, kadın ve erkek cinselliği ile ilgili söylemlerin farklı olması üzerinde daha sınırlı durmaktadır. Foucault "*canlı bedene yatırım yapılması, onun değerlendirilmesi ve güçlerinin dağıtım amaçlı olarak işletilmesini*" XVIII.yüzyıla başlayan gelişmelere bağlamıştır (2012: 101) Ancak kadın bedeni üzerinden yatırım yapılmasının tarihini biraz daha geriye götürmek gerekmektedir.

1.2. Türkiye'de Kadın Bekareti ile İlgili Yapılmış Tezler

Türkiye'de namus üzerine daha fazla çalışma yapıldığı, söz konusu tez ve çalışmalarda kadın bekareti ile ilgili bakış açılarına değinilse de doğrudan bekaret konusunu odağına alan çalışmaların azlığı dikkat çeker. Türkiye'deki kadın bekareti anlayışı ile ilgili yapılan tezlerden biri Özüm Dinçer tarafından yapılmıştır *Namus ve Bekaret: Kuşaklar Arasında Değişen Ne? İki Kuşaktan Kadınların Cinsellik Algıları* adını taşımaktadır (2007). Dinçer çalışmasında anneler ve onların kızları yaşlarındaki genç kadınlarla, namus ve bekaret odağında cinsellik algılayışında dönüşen ve dönüşmeyenleri anlamaya odaklanmıştır. Araştırmaya katılan farklı sosyo-kültürel düzeylerden 10 anne ve 10 genç kadınla yarı yapılandırılmış yüz yüze derinlemesine görüşmeler yapmıştır. Adet, flört, anne kız paylaşımları da görüşmelerin kapsamına alınmıştır. Dinçer çalışmasında bekaret konusunda değişmeyenlere özellikle dikkat çekmek istediğini belirtmiştir. İki kuşak kadın arasında kadın cinselliği üzerinde ataerkil baskının kimi mekanizmalarının hafiflediğini, ancak devam eden ve yeni kimi mekanizmaların da ortaya çıktığını işaret etmiştir. Kadınların teknolojiye artan ilgilerinin cinsellikleri açısından olumlu olduğunu düşünmektedir. Yeni gelişmelere karşın genç kadın kuşağının kafasının daha karışık olduğunu gözlemiş, cinsellik ve bekaret konusundaki baskının ise devam ettiğini ifade etmiştir (Dinçer, 2007: 138).

Dinçer'in çalışmasına göre kadınlar cinsellikle ilgili ilk bilgilerini ailelerinden almamaktadırlar. Çok az sayıda ve çok kısıtlı bir şekilde olsa da formel

anlamda bu eğitimi alan kadınlar sözkonusudur. Dinçer'in formel eğitimden kastı okullarda ergenlik dönemi ve üreme sistemleri ile ilgili verilen sınırlı eğitimlerdir. Katılımcılarından birkaçı regl dönemine ilişkin okullarında verilen seminerlerden bahsetmiştir. Fen derslerinin içeriği olarak üreme ve cinsellik eğitimi bahsi geçmemektedir. Bu durumda anneler ve kızları arasında cinsellikle ilgili bilinç düzeyi değişikliğine dair farkın ardındaki etken, artan internet kaynakları olarak görülmektedir. Bu olumlu gelişmenin Türkiye'nin her yeri için geçerli olduğunu düşünmek ise söz konusu değildir. Yine de bu fırsata sahip kadınlar cinsellik açısından daha bilinçlidir (Dinçer, 2007: 139).

Dinçer'e göre, kuşaklar arası kısmı artan bilinç düzeyi kadınların hayatlarının cinsellikle ilgili kısmında daha az utanç, korku, pişmanlık ve suçluluk duymalarında etkili olmuştur. Özellikle adet gören kadınlar bu konuda daha önce bilgilendirildikleri için, kalıcı travmalar yaşamamaktadırlar. Annelerin kızlarını bilgilendirdiklerini söylediklerini ifade etmektedir. Bazı kadınlar ise okulda verilen ergenlik dönemi seminerlerinden bahsetmektedir. Adet kanamasının kadın hayatında bıraktığı travmatik izler böylelikle azalmaktadır. Annelerin yaşadıkları bilinçsizlikten kaynaklı utanç ve korku, genç kızların hayatında aynı şekilde sürmemektedir. Dinçer'in çalışmasında genç kadınların kimileri adet kanamasından korktuklarından bahsetmekte, ancak bu korku annelerinin duyduğu korkudan farklıdır. Fakat bu konuda da kentli kadın ve kır kökenli kadın arasında ciddi farklılaşmalar söz konusudur. Aşk ve karşı cinsle ilişkiler söz konusu olduğunda karşımıza yine farklılıklar çıkmaktadır. Bu farklılıklar sadece kuşaklar arasında değil, içinde bulunulan kültürle de ilişkilidir (Dinçer, 2007: 139).

Dinçer'in çalışması ilk gece korkusunun da kadınların hayatlarında önemli bir yer tuttuğunu saptamıştır. Bu korkuya Dinçer'in araştırmasına katılan kadınların çoğunda rastlanılmaktadır. Fakat anneler bu konuda genç kadınlara göre farklı korkular da yaşamışlar. Genç kadınlar duydukları "acı" hikayelerinden ve genel olarak kanamadan korkarlarken, annelerin korkusunun temeli daha az fiziksel, daha çok toplumsal ve psikolojiktir. Anneler "kızlık"larını kaybedecekleri için de korku yaşamıştır. Bu konuda da yine kent ve kır arasındaki farklar dikkat çekici boyuttadır.

Kırda büyümüş birçok anne ilk geceyle ilgili bilgiden yoksun olduğunu ifade etmiş, duydukları hikayelere ek olarak yaşadıkları baskı, ilk geceyi onlar için daha sorunlu kılmıştır. (Dinçer, 2007: 140).

Cinsel deneyimler söz konusu olduğunda ise birçok kadının hikayesinin ortak noktası olarak ilk cinsel deneyim sonrası yaşanan “tiksinme” duygusudur. Kadınlar ilk cinsel birlikteliklerinden sonra olumsuz birçok histen söz etmektedirler. Görücü usulü evlilik yapmış annelerin yanı sıra, bu his isteyerek evlilik yapmış veya erkek arkadaşlarıyla cinselliği ilk kez yaşamış genç kadınlarda da söz konusu olabilmektedir (Dinçer, 2007: 140). Diğer kadınlar gibi olmamak yönündeki uyarılar ise yaygındır. Dinçer, anneler ve genç kadınlar arasında göze çarpan önemli bir farkın partnerle cinselliğe dair paylaşım konusunda olduğunu söylemektedir. Dinçer, bu paylaşımın içeriğinin ne olduğu üzerinde durmamaktadır. Paylaşımdan kasıt cinsel deneyim mi konuşabilmemi anlaşılmamaktadır. Dinçer, annelerin genç kadınlara göre bu konuda daha rahat oldukları gözlenmiştir demekle partnerli cinsel yaklaşma konusunda mı olduğu net anlaşılamamaktadır. (Dinçer, 2007: 141). Anne-kız paylaşımları diye devam ettiğinden Dinçer’in paylaşımı cinsel konuların konuşulabilmesini kastedtiği düşünülmüştür. Dinçer anne-kız paylaşımlarında paylaşım sınırlarına cinsellik giremeye de, karşı cinsel ilişkiler anneler ve kızları arasında konuşulabilmekte olduğunu, özellikle kızın evlenmesi durumunda anne ve kız arasındaki duvarlar daha çok aşılmaktadır. Nadir de olsa evlendikten sonra anneler kızlarıyla cinsellik hakkında da konuşabilmektedirler. Annelerden bazıları kızlarına bekaretle ilgili mesajlar verdiğinden söz etmiştir (Dinçer, 2007: 141). Kadınlara yapılan bekaret uyarılarının cinselliğe dair konuşulabilirliği artığı gibi bakış doğru değildir. Dinçer’in çalışmasında annelerin sözünü ettiği karşı cinsle ilişkilerle ilgili konuşmaların ne kadarı uyarmak ya da denetlemek için ne kadarı duygusal paylaşım içerikli olduğu sorusu sorulmamaktadır.

Dinçer’in çalışmasında kadınların tamamı namusun cinsellikle ilgili olmadığından bahsetmiştir. Ancak Dinçer, diğer anlatılanlarla birleştirildiğinde bu fikrin sadece sözlü ifadelerde hakim olduğu gözlemlendiğini söylemektedir. Dinçer’in diğer bir tespiti ise bekaret konusunda kadınları etkileyen kimi faktörlerin

değiştirilmiştir. Çoğu genç kadın erkek arkadaşının ısrarlarına ve zihnindeki bekaretin önemsiz olduğu fikrine “rağmen” bekaretini korumaya çalışmakta, dolayısıyla bu durum onları daha büyük bir kaostan içine sokmaktadır. Anneler içinse ne karşı cinsten gelen bir ısrar, ne de bekaretin önemsizliğine dair bir fikir söz konusudur. Dinçer, genç kadınların kafalarının bu konuda annelerine göre daha karışık olmasının sebebi genç kadınlar “ne olduklarını bilmedikleri bir şey”in onları bu konuda durdurduğundan söz ettiklerini ifade etmektedir (Dinçer, 2007: 142). Dinçer, annelere kızlarının evlenmeden önce cinsel birliktelik yaşamalarına nasıl bakacakları sorulduğunda genellikle karşımıza çıkan “ilk cinsel birlikteliğin ‘değecek’ bir insanla olması gerektiği” cevabı da teyit etmekte olduğunu söylemektedir. Dinçer’e göre, bu cevap “evlenmeden olmaz” cevabının dönüşmüş halidir (ki “evlenmeden olmaz” cümlesi hayatımızdan bütünüyle çıkmış da değildir. Bu konuda konuşulanlar bekaretin toplumdaki öneminin içselleştirildiğini kanıtlamaktadır. Artan bilinç düzeyi kadın cinselliğiyle ilgili dönüşen en önemli noktadır, ancak dönüşmeyen şey ise; görünürlüğü azaldığı için dikkatleri daha az çeken ve kadınlar tarafından içselleştirilen baskıdır. Baskı kadınların hayatında yeni formlarıyla karşımıza çıkmaktadır. Dinçer, “ne olduğu bilinmeyen” ve her şeye rağmen kadınları durduran şey tam da bu olduğunu söylemektedir (Dinçer, 2007: 142-143). Dinçer’in artan bilinç düzeyi dediği şeyin yalnızca bedensel ve cinsel bilgilere ulaşma kolaylığı olduğu görülmektedir.

Kadın bekareti söylemi yasaları ve yasa uygulamalarını etkilemektedir. Kadın bekareti söyleminin yasal alanlardaki yansımalarının incelenmesi açısından Selin Yılmaz’ın (2013) *Sosyokültürel, Hukuki ve Tıbbi Bağlamda “Bekaret” Kavramı* başlıklı yüksek lisans çalışması da bu çalışmanın literatür incelemesine dahil edilmiştir. Yılmaz’ın tez çalışması, kadın bekareti söyleminin hem yasalara hem de yasada açıkça belirtilmediği durumlarda yasa uygulayıcılarının zihinlerini etkileyerek uygulamaları nasıl etkilediği konusunda ufuk açıcıdır. 2005’te çıkarılan 5237 sayılı yeni TCK cinsel saldırılarda, aile ya da genel ahlak koruyuculuğundan ziyade mağdur kadını koruyan bir şekilde sokulmuş, bekaretin de yasada yer buluşu kısmen değişmiştir. Yılmaz’ın çalışması, bugün modern yaşamın cinselliğin yaşanmasını dönüştürmüş olması ve Türkiye genelinde cinsel saldırıların hukuki alana

taşınmasının bekaretin önemli olduğu akut dönemde gerçekleşmediği fikrine dayanarak, bekaretin adli tıp açısından öneminin ve yerinin korunmasını sorunsallaştırmakta ve konunun sebep ve sonuçlarını tartışmaktadır. Yılmaz çalışmasının amacını “*bir grup kadın, bir grup avukat ve bir grup adli tıp uzmanlık öğrencisi aracılığı ile bekaret kavramı, himen ve himen muayenesi konularında olası önyargı ve farkındalık ve deneyimlerin değerlendirilmesi*” olarak tanımlamıştır. (Yılmaz, 2013: 2). Tezin odak grup çalışmalarında tartışmaya açtığı bazı kavramlar ve konu başlıkları ise himen, toplumsal cinsiyet, cinsler arası eşitlik/eşitsizlik, ataerki, cinsellik, bekaret, evlilik, himenoplasti, namus, şiddet, adalet ve insan haklarıdır. Söz konusu kavramların odak gruplarca tartışılması yoluyla konunun taraflarının, bekaret konusuna ve cinsel saldırı vakalarında himen incelemesini de içeren genital muayene ve ilgili yasalar ile uygulamalara ilişkin düşünce, farkındalık, deneyim ve önyargılarının belirlendiği bir tablonun ortaya çıkarılmasını amaçlamaktadır (Yılmaz, 2013: 2). Yılmaz çalışmada, bekaret kavramının anlamının, hukuk ve tıp uygulamalarındaki karşılığının, adli süreçlerde mağdur açısından doğurduğu sorunların neler olduğu, bu sorunların nasıl aşılabileceği, kavramın cinsel saldırılardaki delil niteliği ve mevcut ceza yasasındaki yerini tartışmaktadır.

Yılmaz, mevcut ceza yasası “genital muayene” başlığı altında himen muayenesini içermekte, dahası cinsel saldırı mağdurunun onamını öngörmemekte olduğunu söylemektedir. Yasanın yeniden düzenlenmesine ilişkin itirazların “onam” kavramına odaklandığını işaret etmektedir. Yılmaz, sorunun kaynağının sadece yasanın muğlaklığı olmadığı düşünüldüğünden, bu çalışmada bekaretin anlamı, adli vakada reel durum göz önünde tutularak hem delil niteliği açısından hem de adli vaka dışında baştan sorgulanmış ve cinsel saldırılara mağdur yararına, etkin bir müdahalenin nasıl sağlanacağına odaklanmıştır. Yılmaz’ın elde edilen bulgulara göre bekaret, katılımcı kadınların bir kısmı için hala büyük ölçüde önemlidir. Bunun gerekçesi kimisi için sağlık, kimisi için namus, kimisi için baskı, kimisi için şiddettir. Yılmaz’ın çalışmasının bulgularına göre “namus” dendiği zaman her yaştan, her sınıftan ve cinsiyetten insan, evlilik dışı cinsel ilişkinin yasaklanmasını ve bekaretin korunmasını anlamaktadır. Yılmaz son derece soyut bir kavram olan “namus”un

toplumsal olarak gayet somut bir karşılığı olduğunu söylemektedir. Yılmaz'ın çalışmasında katılımcı kadınların bir kısmının, cinselliği kadın için doğal bir hak olarak görmediği, kadının evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmemesi gerektiği görüşünde oldukları görülmektedir (Yılmaz, 2013: 172). Kadınlarla yapılan görüşmelerde katılımcıların bir kısmının, kişinin bekaretinin yalnızca kendisini ilgilendirdiğini, diğer bir kısmının ise kişinin kendi ailesini ve evleneceği kişiyi de ilgilendirdiği görüşünde olduğunu görülmektedir. Yılmaz'a göre kişinin özel hayatının korunması gerekliliğinin söz konusu ettiği gizlilik, iktidarın işine gelmektedir; özel alan-kamusal alan ayrımıyla her kadının hayatını bir şekilde etkileyen kısıtlama, engellemeler ve şiddet böylece tek tek bireylerin kişisel meselesi haline gelmektedir. Yılmaz'ın çalışmasında katılımcı kadınların tamamına yakını için, cinsellik, aile içinde konuşulmayan bir konudur. Bu durumun sebebi, bu konuların konuşulmasının “ayıp” olması, “konuşulmaz” olması, konuşmanın hiçbir şeyi değiştirmeyeceği, ailelerinin güvenini sarsmak gibi kötü sonuçlar doğabileceği kanaatleridir. Ancak katılımcı kadınların tamamı, ailede cinselliğin konuşulmaz olmasını hatalı ve kadınlar açısından ciddi sıkıntılar doğurabilecek bir durum olarak değerlendirmişlerdir (Yılmaz, 2013: 173).

Yılmaz'ın çalışmasında kadınların tamamı, cinsel saldırıya uğramış kadının himen muayenesine maruz kalması ve bunun raporlanmasını da küçük düşürücü ve travmatize edici bulduklarını belirtmiştir. Özellikle de kişinin onamının alınmadan genital muayene yapılması ihtimali üzerinde büyük tepkiyle durulmuştur. Bu durumun aşağılayıcı olduğunu; ama himenin delil niteliği açısından da mutlaka gerekli olduğunu düşünenler de vardır (Yılmaz, 2013: 173).

Yılmaz'ın çalışmasının bir odağında ise adli tıp uzmanlık öğrencisi hekim katılımcılar vardır. Bu grubun kendilerine gelen rapor isteklerinin hala sıklıkla “*kızlık zarının incelenmesi*” şeklinde olduğunu ve cinsel saldırılarda kendilerinden öncelikle bakmaları istenen delilin himen muayenesi olması bakımından çoğu failin delil yetersizliğinden beraat ettiğini vurgulamışlardır. Psikolojik muayene bulgularının, fizik bulgunun olmadığı yerde önem kazandığı ve durumun zaten psikolojik muayenede kolayca anlaşılabileceği görüşünü bildirmişlerdir (Yılmaz, 2013: 173).

Süreç içerisinde raporlarında kendilerini dilediklerince ifade edemediklerini, genital muayeneye onam vermeyen mağduru muayene etmek-etmemek konusunda ihtilaf olduğunu, bu muayeneyi yapmamaları durumunda haklarında dava açılabilirdiğini belirtmişlerdir(Yılmaz, 2013: 174). Yılmaz'ın diğeri bir odağı olan çalışmaya katılan avukatlar ise cinsel saldırı vakalarında neredeyse refleks halinde “*kızlık zarı incelemesi*” istenmesinin mağdurun mağduriyetinin giderilmesinden önce yalnızca failin cezalandırılması amacını taşıdığı, delil olarak himene verilen önceliğin sanığı da mağdur ettiği durumların yaşandığı, mağduru bu muayeneye zorlamanın insan hakkı ihlali olduğu, mağdurun süreç içerisinde kat kat mağdur edildiği görüşlerini bildirmişler. Bir katılımcı, cinsel saldırılarda davaların çoğunun ‘*bekaretin kutsanması*’ yüzünden ailelerce açıldığı görüşünü, ceza evinde görüştüğü otuz küsur çocuğun ifadelerinden yola çıkarak bildirmiştir. Yılmaz'ın görüşme gerçekleştirdiği avukatların ve hekimlerin birleştiği nokta ise, adli süreçlerde sorunların tamamen cinsel saldırılara toplumsal bakış açısından kaynaklandığı görüşü olmuştur. Sorunun aslında yasadan değil, daha çok kişisel bakış açıları ve tutum alışlardan kaynaklandığı konusunda büyük ölçüde görüş birliği saptanmıştır. Adli tıp uzmanlık öğrencisi hekim katılımcılar, hukukçuların cinsel saldırı dinamiğini bilmediğinden; avukat katılımcılar ise, hekimlerin bir kelimesinin bile davanın seyri açısından çok önemli olduğunu belirtip, kendilerinin tıp dilini anlamakta güçlük çektiği ve dava süresince de bilirkişilerle dava üzerine bilgi alışverişi yapmanın güçlüğü, neredeyse imkansızlığından yakınmışlardır (Yılmaz, 2013: 174).

Yılmaz'ın çalışmasında dikkat çekilen bir nokta özellikle önemlidir. Cinsel saldırıya maruz kalan kadın bekar ve bakire değilse ne olmaktadır? Kadının cinsel saldırıdan önce cinsel birlikteliği olmuşsa, dava sürecinde bu durumun ortaya çıkacağı gibi toplumsal kaygılarla ya da kişinin ailesi açısından da yaşanması muhtemel stigmatizasyon kaygısı sebebiyle kadınların adli mercilere başvurulmayabildiği de adli tıp uzmanlık öğrencisi hekim katılımcıların üzerinde durdukları bir konu olmuştur. Avukat katılımcılar da cinsel saldırı mağdurlarının söz konusu kaygılarla adli makamlara başvuramadığı düşüncesi üzerinde durmuş, başvuranın da başvurduğuna genellikle pişman edildiği, bu sürecin mağdur için de fail için de çok sıkıntılı olduğu görüşlerini bildirmişlerdir (Yılmaz, 2013: 174).

Yılmaz çalışmasında sorunların çözümü konusunda öneriler sunmaktadır. Cinsel saldırı davalarında sözü edilen sorunların çözülmesi için hukuk ve tıp disiplinlerinin uygulayıcılarının, birbirlerini daha çok anladığı ve yardımlaştığı bir ortak platform oluşturulması gerektiğini düşünmektedir. Yılmaz, özellikle, dönem dönem hukukçulara verilen toplumsal cinsiyet duyarlılığı eğitimlerinin, adli vakalarla ilgili meslek çalışanlarının -özellikle hakim ve savcılar ile adli tıp hekimlerinin- mutlaka karma olarak bir araya getirildiği gruplar halinde gerçekleştirilmesinin, düşünce ve deneyim paylaşımı sağlayarak, sorunların ve çözümlerin birlikte tartışıldığı bir ortam oluşturulmasının tüm tarafların şikayetlerinin olduğu bir sistemin tüm taraflar yararına bütünlüklü şekilde dönüştürülmesi için daha doğru ve gerekli olduğu düşünmektedir (Yılmaz, 2013: 174).

Tuççe Ellialtı *Evlilik Öncesi Cinsellik, Bekaret ve Beden Disiplini: Kadınların “Aşk” Üzerinden Cinsel Ahlak Mücadelesi* adlı çalışmasında, İstanbul’da yaşayan, eğitilmiş ve sosyo-ekonomik açıdan avantajlı bekar kadınların romantik ilişkilerini nasıl düzenlediklerini ve cinsel yaşamlarıyla ilgili kararları nasıl aldıklarını anlamak için niteliksel bir metot olan derinlemesine görüşme yöntemini kullanmıştır (2012). Ellialtı çalışmasında 2008 ile 2010 yılları arasında yaşları 21 ile 28 arasında değişen ve kendini heteroseksüel olarak tanımlayan 35 bekar kadınla derinlemesine görüşmeler yaptığını ifade etmiştir (Ellialtı, 2012:18). Çalışmaya katılan kadınlardan dört tanesi hariç tümü cinsel olarak aktif olduklarını söylemişlerdir (Ellialtı, 2012: 19). Cinsel olarak aktif olan kadınlarda ilk cinsel ilişki için ortalama yaş yaklaşık 19’dur (Ellialtı, 2012: 376). Makale, kadınların geleneksel, cinsiyetçi cinsellik modellerine karşı nispeten güçlenmelerinin önemine işaret etse ve kadınların makbul cinselliğin sınırlarını yeniden tanımlamadaki kararlılıklarını gösterse dahi, anlatılar, kadınların cinselliklerinin sınırlarını, ahlaki endişeler üzerinden kurmaya devam ettiklerini ve bu şekilde bedenleri üzerinden iktidarla yeniden karşılaştıklarını ifade etmektedir. (Ellialtı, 2012: 372) Makalede tartışılan konu kentli, genç kadınların cinsel deneyim anlatılarında ortaya çıkan bekaret kaybı ve evlilik öncesi sekse karşı tutumlarının ampirik incelenmesidir. Kadınların bekaret ve evlilik öncesi cinsellik ile ilgili söylemleri, bu kadınların Türkiye’de kadın bekaretinin üzerinde devam etmekte olan ihtiyata karşı dirençlerini

göstererek, cinsellik üzerine geleneksel inanış ve normlara karşı sürdürdükleri mücadeleyi gözler önüne sermektedir. Ancak, bulgular, her ne kadar kadınların cinselliğin cinsiyetçi modellerine karşı nispeten güçlenmelerinin önemine işaret ederek kadınların “uygun” cinselliğin ve uygun cinsellikle üretilecek “makbul kadınlıkların” sınırlarını yeniden tanımlamadaki kararlılıklarını gösterse de, tespitler her şeye rağmen kadınların cinsel hareket serbestilerinin sınırlarını ahlaki endişeler üzerinden kurmayı sürdürdüklerini göstermektedir. Kadınlar, yerleşmiş ahlak kurallarından uzakta bir yerde duruyor gibi görünseler de cinselliklerini sürekli bir biçimde aşk yoluyla anlatma ve haklı çıkarma çabaları kadın cinselliğiyle ilgili disipline edici pratiklere işaret etmektedir. Kadınların, bağlı kalmaya çalıştıkları ölçütlerin kendileri tarafından “özgürce” seçilmiş olmak yerine toplumsal olarak öğretilen ve benimsenen değerlerle aynı doğrultuda olmasından dolayı, kendi kendilerini gözetim ve denetimlerinin disipline edici olduğu iddia edilebilir (Ellialtı, 2012: 394). Bu araştırmanın da göstermiş olduğu gibi, kadınların geleneksel ve yeni yeni oluşan kadın cinsellikleri ve namus tanımları arasındaki toplumsal mücadelede sıkışmış durumdadırlar. Kadınlar kendi kendilerini ve diğer kadınları disipline etme yaklaşımlarını ve pratiklerini, kadın cinselliğiyle ilgili dolaşımda olan ve çoğunlukla birbiriyle çelişen ve sürekli biçimde “makbul” ve “ahlaki” cinsellikleri tanımlayan yeni kriterler üreten söylemlerin ortasında –bir yanda cinsel özgürleşme söylemi, diğer yanda ise namus ve bekaret üzerindeki toplumsal vurgu ve baskı– geliştirmektedirler. Bu durum kadınların cinsellikleriyle ilgili kararları nasıl aldıklarını, cinsellikle ilgili görüşlerini ve buna bağlı olarak da başka kadınların cinsellikleriyle ilgili neler ve nasıl düşündüklerini (onları nasıl yargıladıklarını) belirlemektedir (Ellialtı,2012: 376-396).

İKİNCİ BÖLÜM: TÜRKİYE'DE KADIN BEKARETİ İLE İLGİLİ SÖYLEMİN ÜRETİLDİĞİ, SÜRDÜRÜLDÜĞÜ, ÇATIŞTIĞI ÇEŞİTLİ ALANLAR VE KADIN HAREKETİNİN YENİ BİR SÖYLEM ÜRETME ÇABALARI

2.1. Tıbbi Söylem

2.1.1. Tarihçesi ve Tıbbi Söylemin Çelişkileri

Bu çalışmada yapılan derinlemesine görüşmelerde, görüşülen kadınların söylemlerinde, kadın bekaretinin biyolojik bir gerçeklik olduğu yönündeki tıbbi söylemin izlerini çok net bir biçimde göz önüne sermiştir. Kadınlar, kadın bekaretini test etmenin en yetkili merciinin tıp olduğu konusunda ortaklaşarak kabul etmiş görülmektedir. Burada kasıt kadınların bekaret kontrolünü onaylamaları değil, kadın bekaretinin test edilebilir ve bir doktorca kesin delillerinin bulunabileceğine dair inanıştır. Blank'ın *Bekaretin El Değmemiş Tarihi* çalışmasından öğrendiğimize göre önce kadın bekareti ile ilgili söylemler üretildi. Zamanla kadın bekaretine dair işaretler aranmaya başlandı. Tıp doktorlarının ölü bedenleri mezarlarından aşırarak yaptığı gözlemler sürerken, içlerinden bir doktorun bakire olduğuna inandığı ölü kadın bedenleri üzerinde yaptığı incelemelerle kadın bekaretinin “etten”, fiziksel bir kanıtına ulaşıldığı iddia edilmeye başlandı. Tıp dünyasından gelen bu fikir başta ikircikli karşılansa da tıp, zamanla kadın bekareti söyleminin önemli bir parçası ve yeniden üreticisi haline geldi. Blank kitabının "Himenbilim" olarak adlandırdığı bölümünde, " *Himenin farkına vardık çünkü bekaret dediğimiz özelliği somutlaştıran, küçük bir et parçası bulmak için, bekaretin var olduğuna dair küçüçük de olsa fiziksel bir kanıt bulmak için kadınların bedenlerinin araştırabilmemizi sağlayan nedenler yarattık*"(Blank, 2012: 73) demektedir. Blank, himenin varlığının 16. yüzyıla kadar bilinmediğini söylemektedir (Blank, 2012: 50). Vajina himeni adı verilen şeyle kadın bekaretine dair kanıt elde ettiğini iddia ettiğini söyleyen ilk kişi

olan Doktor Helkiah Croke, lekelenmemiş bekaretin tek güvenilir kanıtının yeni keşfedilmiş olan vajina himeni olduğunu iddia etmesine karşın, aynı anda, kafayı iple ölçmeye dayalı başka bir testle de kadının bekaretinin anlaşılabilirliğini söylemektedir (Blank, 2012: 48). Blank eski dünyadaki söylemleri incelediğinde himenin bilinmediği sonucuna varmaktadır. Kadın cinsel organının anatomisine dair üretilmiş söylemlerde himenden bahsedilmediğini, bekaret tarihçilerinin çalışmaları incelendiğinde himen kelimesinin ilk kullanımının antik Yunanda olduğunu, orda da tüm iç organlar için aynı anlamda kullanılan, organı saran zar anlamında kullanıldığını ifade etmektedir (Blank, 2012: 96,97).

Blank, himen hakkında genel olarak günümüzdeki dahi bilinenlerin azlığını, himenin aslında herhangi bir işlevinin olmamasına bağlamaktadır (2012: 85). Blank’a göre "*Himen, bir çukur kazdığınızda geride kalandır.*"(Blank, 2012: 83).

Blank himen hakkında şunları anlatmaktadır:

Himenler yapıları ve şekilleri açısından çok geniş ve ilginç bir çeşitliliğe sahiptir. Himenin nasıl görüldüğüne dair herhangi bir fikri olan birçok insan bütün himenlerin birbirine benzemesi gerektiğini zanneder... Genel imgelemde, en yaygın olan himen türünün, gerçekte kadınların bedeninde ne olup bittiğine bakıldığında aslında en az rastlanan himen türlerinden biri olduğu görülür... İnsan bedeninin diğer bütün parçalarında olduğu gibi, himen açıklığının çapı, çocukluk ergenlik dönemine girene kadar her yıl bir iki milimetre büyür, yaşı daha büyük olan çocukların küçüklere göre daha geniş himen deliklerinin olma olasılığı yüksektir(2012,88).

Jinekoloji sitelerini incelediğimizde Blank’ın sözleri daha anlaşılır olmaktadır. “Normal himen” diye kabul edilen bir himen türünün, herhangi bir amprik çalışmaya atıfta bulunulmadan yaygın olduğu sıklıkla söylenmektedir. Tez kapsamında görüşme yapılan kadınların da bu inanca sahip oldukları da görülmüştür.

Blank çalışmasında himen üzerine yapılan araştırmalardan bahsederken amprik bir tıp araştırmasından bahseder. 2000 yılında Astrid Heger ve ekibi tarafından muayene ettikleri bakire kızların %93’ünde herhangi bir alet kullanmadan vajinanın içini görebilecek kadar geniş bir himen açıklığı bildirilmiştir. Buna göre halka, yarım ay, katmerli, saçaklı ve ayrık olmak üzere beş tane himen şekli

bildirilmiştir. En yaygın olanın halka şekli olduğu, ikinci yaygın şeklin yarım ay şeklinde, u harfi biçimindeki himen olduğu, himenlerin beşte dördünün bu şekilde olduğu, halka şeklinin zamanla değişerek yarımaya dönüşebildiği bildirilmektedir (Blank, 2012: 89) Diğer himen türlerinin yaygın olmadığını, bir kısmının büyümeyle birlikte, halka şekline dönüşebildiği ifade edilmiştir. (Blank, 2012: 90) Bu çalışma bir penis girişi olmaksızın himenin zamanla değişebildiğini ifade etmesi açısından önemlidir. Bozulmamış himen kavramının doğruluğu da sorgulamaktadır.

Kadın bekaretine dair tıbbi söylem kadınlar tartışmasız biyolojik bir gerçek olarak görüldüğünden oldukça sarsılmaz olarak algılanmakta ve katılımcı kadınlarla yapılan görüşmelerde de görüldüğü gibi kadınlarca sorgulanmamaktadır. Bu tez kapsamında yapılan görüşmelerde kadınların anatomi kitaplarıyla seyrek karşılaştıkları, bu kitaplarda vajinanın yapısı ve doğum gibi bilgilere ulaşabildikleri, ancak himen konusunda doyurucu bir yahut kapsamlı bir bilgi edinemedikleri görülmektedir.

Tez kapsamında görüşülen kadınların ifadelerinde anatomi kitapları yer tutmamaktadır. Yalnızca iki kadın bundan bahsetmektedir. Web sayfaları ise sıklıkla zikredilmektedir. Bilgi kaynağı olarak internet üzerindeki web siteleri, zamanla, yazılı kaynakların yerini almıştır. Bu nedenle kadın bekaretiyle ilgili tıbbi söylemin analiz edilmesinde internet kaynakları tercih edilmiştir. Buradaki amaç tıp kütüphanelerinde yer alan anatomi kitaplarındaki en doğru bilgiye ulaşmaktan ziyade, kadınların ulaştıkları, tıbbi bir söylemle birlikte sürdürülen, tartışılmaz kılınan kadın bekareti söyleminin izlerini bulmaktır. Kadınlarla yapılan görüşmelerde cinsellik ve kadın cinselliği denilince sıklıkla kadın bekareti üzerinde duran bilgi kaynakları hakkında yapılan taramada, anatomi kitaplarının yerini zamanla Güzin Abla'nın⁴ aldığı, Güzin Abla"ya son 20 yıldır Haydar Dümen'in, Haydar Dümen'e de

⁴ Güzin Sayar, daha sonra Son Havadis gazetesinde, "Sorun söyleyelim" adıyla 1960'lı yıllarda bir köşeye imza attı. Bu "Güzin Abla" köşesinin ilk işaretleriydi. Saklambaç gazetesinde ilk kez kendi adını taşıyan dertleşme köşesini ise 1971 yılında yazmaya başladı. Zaten o sıralarda aynı gazetede "Feride" adlı bir dertleşme köşesi vardı. Yazışları müdürleri, bu köşeyi "Güzin Abla Dertlerinle Başbaşa" başlığıyla, kendi adıyla sürdürmüştür. "Güzin Abla" köşesi doğmuştur. Hürriyet Gazetesi'ndeki "Güzin Abla" köşesini, Güzin Sayar'ın sağlık durumu elvermediği için 1998 yılından beri kızı Feyza Algan tarafından sürdürülmektedir. (<http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/guzin-ablayi->

tv'deki tıp ve sağlık programlarının eklendiği, günümüzde ise eğilimin çoğu jinekologlarca hazırlandığı söylenen internet site ve sayfalarından, youtube üzerinden yayınlanan kimi zaman bir jinekoloğun çıkıp konuştuğu, kimi zaman da doğrudan youtuberlarca hazırlanan programlara geçildiği gözlenmektedir.

İstanbul tıp fakültesi adli tıp biriminden uzman doktor Erdem Akkay'ın (2011) Ülkemizdeki Kızlık Zarı ve Sorunları adlı İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisinde yayınlanmış olan yazısında öncelikle tanımları vermektedir. *"Kızlık zarı sağlam kıza, bakire (er görmemiş kız) denir. Kızlık zarının ilk koitle (cinsel temas) doğal bütünlüğünün bozulması (izale-i bıkır) kızlığı bozma demektir"* (Akkay, 2011: 325). Cinsel temas ifadesi yalnızca vajinaya penisin girişini ifade etmektedir. Himen hakkında şu türden bilgiler vermektedir: *"Bazı müellifler[yazarlar], kızlık zarı olmayan birkaç vaka bildirmişlerse de, istisnasız her kıza var olduğu kabul edilmektedir"*(Akkay, 2011: 325). Burada dikkat çeken ilk nokta himen için "her kıza vardır" denilmesidir. Olmaması akla getirilmek istenmemektedir. Kız/kızlık zarı ifadeleri bütün metin boyunca kullanılmaktadır. Akkay'ın 2011'de bekaret bekaret zarı gibi kelimeleri tercih etmeme sebebi bilinmemektedir. Tez kapsamında görüşmelere katılan kadınların çoğunluğu kız, kızlık zarı kelimelerini kullanmamaktadır. *"Kızlık zarının sağlam bir halde bulunuşu; kızlığın, kati bir alametidir. Mamefih, bu kaidenin istisnaları da vardır"*(Akkay, 2011: 325). Kızlık zarının sağlam bir halde bulunuşu ifadesi ile zihinlerde vajinayı örten bir zar canlanmaktadır. *"Kızlık zarı üzerine uzun araştırmalar yapılmıştır."* Akkay, bu tip bilgileri verirken adli tıp kitaplarını referans vermektedir. Hangi motivasyonla bu çalışmaların yapıldığına değinilmemektedir. Kadın sağlığı açısından bir işlevi bulunmayan vajina duvarının kenarındaki kalıntıların üzerine neden uzun araştırmalar yapılmaktadır? Ya da uzun araştırmaların yapıldığına atıflar yapılmaktadır? Uzun araştırmalar yapıldığı söylenmesine karşın neden atıf yapılan kitapların hangi ampirik araştırmalara dayandığı ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmemektedir? Bu araştırmaların himenin yapısı ve özelliklerini ayrıntılı biçimde belirttiğini vurgulamaktadır (Akkay, 2011: 325).

Kızlık zarı (himen, kızlık perdesi, gışai-bekaret, bekaret halkası) vagina mukozasının bir plikasyonu-katlanması-sonucu meydana gelmiştir. Katlanmış mukoza membranı arasında bir bağ dokusu mevcuttur. Her kadında değişik özellikleri olan bir kızlık zarı vardır. Kızlık zarları şekillerine göre ikiye ayrılır. I — Tipik olanlar: a) Halka şeklinde kızlık zarı (circular hymen, hymen annulaire). Kızlık zarları içinde en çok görülenidir. b) Yarım ay şeklinde kızlık zarı (semilunar hymen, hymen semi-lunaire): Halka şeklinden sonra çok görülenidir. c) Dudak şeklinde kızlık zarı (hymen labie veya labial): Az görülür. II — Atipik kızlık zarları: Deliksiz kızlık zarı Kalbur şeklinde kızlık zarı Köprü şeklinde kızlık zarı.(Akkay, 2011: 325-326).

Bekaret zarı denilen yapının büyümeyle değişmesinden hiç bahsedilmemektedir. İlk cinsel birleşmede kanama beklenmesi ve bunun bir kanıt olarak görülmesi konu edinilmemektedir. Adli tıp uzmanının nasıl zarın bozulup bozulmadığını tespit edeceği üzerinde durulmaktadır. Akkay'ın çalışmasında kadın bekareti ile ilgili muayenenin ne kadar önemsendiği görülmekte, zarın şüpheye yer bırakmayacak kadar ayrıntılı incelenip raporlanması gerektiği düşüncesini yansıtmaktadır (Akkay, 2011). Halka ve daha sonra yarım ay şeklinin yaygınlığının kadınlar için anlamı üzerinde durulmamaktadır. Bu yapıdaki bir zarın ilk penetrasyon deneyiminde kanayıp kanamayacağı söylenmemektedir. Ama bozulma kavramı sıklıkla zikredilmektedir. Akkay'ın hitap ettiği kitle kadınlar değildir Kadın bedeni üzerinde bekareti test etme yetkesine sahip uzmanlardır. İddia edildiği gibi kadın bekaretinin kati suretle tespiti her zaman mümkün müdür?

İnternet sitelerinde Akkay'ın çalışmasına benzer bilgiler günümüz Türkçesiyle verilmekte, ancak yine kadın bekareti ile ilgili zar çeşitliliği ve belli türdeki zarların yaygınlığı konusunda hiçbir ampirik araştırmaya atıfta bulunulmamaktadır. Hatırlanacağı gibi Blank'ın aktardığı çalışmada saptanan himenin şeklinin büyümeyle değiştiği fikri de bu kitap ve internet sitelerinde yer almamaktadır. İnternet üzerinden ulaşılan kaynaklardan birinde oldukça ayrıntılı biçimde resmedilen vajina ve himen görüntüleri dikkat çekmektedir (Kartal, 2018). Pek çok site yalnızca çizimlere yer verirken, bu sitede gerçek görüntülere yer verilmektedir (<https://www.gynecoesthetic.com/kizlik-zari-cesitleri/>) Vajina civarında himenin olduğu bölümler mavi ile renklendirilmiştir. Site çevrimiçi olarak da soru sorulabilen bir formattadır. Kızlık zarlarının her kadında farklı olmakla birlikte 12

çeşidi olduğu ifade edilmektedir. Kızlık zarlarının çeşitlerine geçmeden "normal kızlık" zarının ne olacağı anlatılmaktadır. Resimli bir biçimde normal kızlık zarının ne olduğu anlatılmaktadır. Nedense himen kelimesi hiç kullanılmamakta, "kızlık zarı" ifadesi tercih edilmektedir. Site ayrıntılı bir biçimde kızlık zarlarının çeşitlerinden bahsetmektedir. 12 çeşit kızlık zarından bazılarının cinsel ilişki sırasında sorunlar yaratabileceği söylenmekte, bu sorunlar da parantez içinde aşırı derecede kanama, kanamanın hiç olmaması, cinsel ilişkinin hiç gerçekleşmemesi biçiminde sıralanmaktadır. Burada ilginç olan "kanamamanın" bir sorun olarak ifade edilmesidir. İlk cinsel birleşmede kanamamak kime göre ve neden bir sorun olarak ifade edilmiştir? Bu site yoluyla bilgi edinen okuyucu ilk cinsel deneyimindeki aşırı kanamayı da himenin yapısına bağlama eğiliminde olacaktır. Bir kadın için biyolojik anlamda sorun olabilecek bir durum himenin yapısından kaynaklanan, cinsel ilişkinin gerçekleşmemesi olabilir. Cinsel ilişki sırasında aşırı kanama ve ağrı yapan kızlık zarı çeşitleri olarak septalı/ kızlık zarı/perdeli kızlık zarı/bölmeli kızlık zarı, deliksiz kızlık zarı/imperfore himen, küçük delikli kızlık zarı/mikroperfore himen, kalburumsu kızlık zarı /kribriiform hymen sayılmaktadır. Bu türden ayrıntılı bir sınıflandırmanın ve çeşitli himen tanımı arasında kaybolmak ve korkmak pek muhtemeldir. Kadınlar için ilk cinsel deneyim bu anlatılar sayesinde daha da korkutucu hale gelebilmektedir. Aşırı kanama ve ağrı pek muhtemel olarak resmedilmekte, ağrı ve aşırı kanamanın başkaca nedenleri olabileceği ihtimalinden bahsedilmemektedir. Cinsellik aslında yalnızca biyolojik bir durum gibi, aşırı kanama ya da ağrı, yalnızca kadının sahip olduğu himenin yapısından kaynaklıymış gibi sunulmaktadır. Cinsel ilişki sırasında hiç kanamayan kızlık zarı çeşitleri ise esnek kızlık zarı/elastik himen, yarım ay şeklindeki kızlık zarı-bu tip kızlık zarında kanama hem olabilecek hem de olmayabilecek bir durum olarak betimlenmiştir-, bozulmuş kızlık zarı olarak sıralanmaktadır. Cinsel ilişkiye mücadele etmeyen kızlık zarı tipleri ise deliksiz kızlık zarı/imperfore himen, perdeli kızlık zarı/septalı himen'dir (bu tip kızlık zarı olanlardan bazıları cinsel ilişkiye hiç giremeyebilir denmiştir.). Sitenin sıraladığı pek çok himen tipinden ilk cinsel ilişkide sorun çıkarması muhtemel yalnızca iki tip işaret edilmektedir. Siteyi hazırlayanlara göre cinsel ilişki sırasında "normal kanama olan" ve "sorun yaratmayan" kızlık zarı tipleri ise anüler/normal kızlık zarı, yarım perdeli kızlık zarı, dentriküler/püsküllü kızlık

zarı, fimbrial kızlık zarı, labial dudak şekilli kızlık zarı, seminular/yarım ay kızlık zarı olarak sıralanmıştır. Kanama olması "beklenen ve normal sayılan" bir durumdur. Kanama olmaması ilişkiye izin vermeyen himen kadar önemli olmasa da sitede bir sorun gibi sunulmaktadır. Siteyi hazırlayanların "normal" saydığı "kızlık zarı", "anüler kızlık zarı"dır. Bu zar ortasında adet kanamasının akmasına müsaade edecek şekilde açıklık bulunan ve cinsel ilişki sırasında mutlaka kanayan zar olarak tanımlanmaktadır. Cinsel ilişkiye müsaade edecek yapıda olması, ama bekareti kanıtlayacak kadar da kanaması gerekmektedir. %80-85 yaygınlık oranıyla anüler kızlık zarının en sık görülen kızlık zarı çeşidi olduğu iddia edilmiştir. (Kartal, 2018). Buna benzer başka bir web sitesinde kızlık zarının anatomisi başlığı altında kızlık zarının embriyonik dönemden kalan bir deri kıvrıntısı olduğu, dış ortamla vajina arasında bir bariyer görevi gördüğünün düşünüldüğü söylenmekte, anüler zar denilen halka şeklindeki himenin yaygınlık oranı ise %90-%95 olarak verilmiştir. (Korkutaslan, 2018). Bu sıklık iddiaları yapılmış herhangi amprik araştırmaya atıfta bulunmamaktadır. Bu oransal saptamalar ülkemizde ilk cinsel deneyim öncesi vajinanın ve himenin incelenmesine dayalı amprik çalışmaların imkanları üzerine soru sormayı şart kılmaktadır; bu türden amprik araştırmaların ülkemizde evlilik ve cinsel ilişki öncesi yapılması gerçekten mümkün müdür? Yahut yalnızca himenin varlığını kanıtlamak için araştırma yapılması etik midir?türünden sorular aslında meşru sorulardır. İlk penetrasyon sırasında gerçekleşen kanamaların yalnızca zara bağlı olduğu nasıl kanıtlanabilir? Kartal'ın sitesinde elastik/esnek kızlık zarı ile ilgili olarak bu zarın kadınlar arasında kızlık zarı konusunda en fazla konuşulan konu olduğu, bu konuşmaların bu zar tipinin cinsel ilişkiye girilse dahi bozulmayan kızlık zarı çeşidi olduğuna odaklandığı belirtilmiştir. Bu tür zarın çok ince olması nedeniyle cinsel ilişki sırasında penisin vajina içerisine kanama olmadan girebildiği belirtilmiştir (Kartal, 2018)

Resim 1

Resim 2

Görselde herhangi bir zar gözle fark edilememesine rağmen, kızlık zarının yokluğu düşünülemediğinden "çok ince" olduğu iddia edilmektedir. İlk cinsel ilişkisi olmasına rağmen kanaması olmayan kadınların ciddi "sosyolojik problemler" yaşadığı da söylenmiştir. Eşleri tarafından güven kaybına uğramakta, hatta evliliklerin ilk günde sonlandığı da belirtilmiştir. Burada sosyolojik olarak tarif edilen kadının yaşadığı sorunlar mıdır, yoksa bekaretin sosyolojik bir vaka olduğu mu anlatılmaya çalışılmıştır açık değildir. Kadın bekareti elbette sosyolojik bir mevzudur, ancak ilk cinsel ilişki deneyiminde aşırı kanamaya yaşayan kadınlar ve eşleri neden "sosyolojik sorunlar" yaşamazken, "kanamayan" kadınlar yaşamakta elbette tartışılması gereken bir mevzudur. Daha önce de belirtildiği gibi siteyi hazırlayanlar bize "normal kızlık zarı" ile "esnek kızlık zarı"nın farkını çizimlerle göstermiştir. Kadının anatomik olarak kızlık zarının olmaması anormal ya da istisna mıdır? Kanamalı olan niye normal olandır? Bu normu kim belirlemekte, ayrıca aşırı kanama durumu yalnızca kadının zar yapısından mı kaynaklıdır? Ve elbette neden bu biçimde düşünmemiz istenmektedir? Şüphesiz bu soruların cevapları kritik niteliktedir. Kapalı himen olarak adlandırılan durum, regl kanının çıkışına izin vermediği için cerrahi müdahale gerektirdiği halde, önemli bir sorun veya hastalık olarak ifade edilmemiştir.⁵ Kanamasız, gözle görülmeyecek kadar ince kızlık zarından 8 cümle ile bahsedilirken, kapalı himenden beş cümleyle bahsedilmektedir. Bozulmuş zar ise 9 cümleyle anlatılmaktadır. Yarım ay şeklindeki yapının kanamalı

⁵Emek Ergün'ün Hanna Blank'ın Bekaretin El Değmemiş Tarihi kitabında yazmış olduğu önsözde kapalı himenin kadınlara regl kanının çıkışına izin vermediği için himenle ilgili tek sorun olduğunu belirtir. Adet kanı ve vajinal sıvılar çıkamadığı için karın bölgesinde şişme ve enfeksiyona, kısırlığa yol açabildiği bilgisi verilmektedir. Tedavisinin himene bir kesik atılması olduğunu ifade eden Ergün, işlemin sonunda "kızlık zarı tıbbi nedenlerden açılmıştır" diye bir raporun verildiğini ifade etmektedir (2012: 31,32).

olup olmadığı üzerinde ise hiç durulmamaktadır (Kartal, 2018). Siteye yöneltilen sorulara ilişkin yanıtlarda kızlık zarının mastürbasyonla bozulmuş olabileceği, kanama olmayan ilk cinsel birleşme deneyimindeki zarın esnek zar olabileceği de bulunmaktadır. Kadınların bedenleri ile cinselliklerini tanıma ile ilgili hususlar ise konu dışıdır. Cinsel yaklaşmanın nasıl olacağı, zorlanmadan cinsel birleşmenin nasıl gerçekleştiği, kadınların cinsel yaklaşma sırasında uyarılmaları, cinsel yaklaşımdan nasıl haz alacakları üzerinde durulmamaktadır. İlk cinsel birleşme sırasında zorlanmaya dayalı vajina yırtılmaları da bir sorun olarak ifade bulmamaktadır. Kadınların ilk penetrasyon deneyimlerinde çoğu zaman yeterince uyarılmadan aceleci bir partner tarafından birleşmeye zorlanması jinekologlar tarafından klinikte gözlemlenen bir sorun olmasına karşın himenin kendisi kadar önem taşımamaktadır. İlk cinsel birleşmede vajinal yaralanmalar sonraki paragraflarda tartışılacaktır.

Prezervatif firmalarından birinin hazırladığı bir web sitesinde de himene dair şu türden bilgiler verilmektedir;

Son yapılan araştırmalar bu zarın kadınları küçük yaşta koruma işlevi olduğunu ama ergenlik çağından sonraki yaşlarda, vücudun bağışıklık sisteminin iyice geliştiği dönemlerde bu işlevini yitirdiğini ortaya koydu. Evet, kızlık zarı tek bir çeşit değil. Her zaman kanama olacak diye bir şart yok. Bazen kanama olur, bazen hiç olmaz. Önemli olan sadece fiziksel bir zar yüzünden kimseyi yargılamamaktır. Dilerseniz bu önerimizi desteklemek için normal kızlık zarı dışındaki kızlık zarı çeşitlerine de göz atalım (<https://www.durex.com.tr/cinselligi-kesfedim/icerikler/kizlik-zari-yirtilmazsa-ne-olur>).

Durex kondomlarının web sayfasında görece olumlu bir dille kızlık zarı konusunda verilen bu bilgi, nihayetinde ve "normal" olan olmayan himen ifadelerinin kullanımıyla hakim söylemin izlerini taşımakta, söylemi yeniden üretmektedir (18/09/2018). Benzer biçimde kızlık zarının 11-12 yaşına kadar koruma sağladığı söylemi de pek çok kaynakta tekrarlanmakta, bu delikli ve kolay bozulan yapının nasıl oluyor da koruma sağladığı ise hiç tartışılmamaktadır.

Okumakta olduğunuz çalışma için yapılan derinlemesine görüşmelerin

katılımcılarından biri, ebe-hemşire idi. Klinik gözlemleri sorulduğunda, ilk cinsel birleşme deneyimi sonrası aşırı kanama durumları ile başvuran hastalardan bahsetti. Genelde ilk cinsel birleşmede çok fazla kanama ile vajen duvarında yırtılmaya bağlı kanamalı hastaların geldiğini ifade etti. Yumuşak doku yaralanması olarak teşhis konulduğu söylendi. Kadınların ilk cinsel birleşmelerinde yaşadıkları ve hastaneye başvurdıkları vajinal yaralanmaların toplu verilerinin olup olmadığı öğrenilemedi. Bunun üzerine yapılan literatür taramasında bir çalışmaya rastlandı. Bu çalışmanın konusu bekaret ve ilk cinsel birleşmeye dair bilgi verilen web sitelerinde hiç tartışılmayan ve yer bulamayan bir durumu anlatmaktaydı. Çalışma istemli cinsel aktivite sırasında oluşan cinsel yaralanmalar başlığı ile bir grup araştırmacının kendi kliniklerine yapılan başvuruları geriye dönük inceledikleri verilerin sonuçlarından oluşmaktadır.

Ocak 2004-Aralık 2010 tarihleri arasında acil servise istemli cinsel aktivite sırasında oluşan yaralanma nedeniyle başvuran 31 olgu (17 erkek, 14 kadın; ort. yaş $31,97 \pm 11,64$; dağılım 18-60 yıl) değerlendirildi. Olguların yaşı, yaralanmaya sebep olan travma şekli, yaralanmadan sonra hastaneye gelene kadar geçen süre, fiziki/operatif inceleme sonuçları, uygulanan tedavi yöntemleri, hastanede kalış süreleri ve görülen komplikasyonlar incelendi (Savaş, Efesoy, Çayan F., Çayan S., 2012: 520).

Çalışmadaki yer vajinal yaralanmaların 14 vak’adan 9 ilk cinsel birleşme esnasında olanlardı. Tez görüşmesine katılan ebe katılımcı çiftlerin ilk üç gün hafif bir kanama varsa hastaneye başvurmadıklarını, üç günde geçmeyen kanamalarda genellikle kliniğe geldikleri gözlemiyle düşünüldüğünde, bu yaralanmaların daha ciddi yaralanmalar olması muhtemeldir.

Vajina laserasyonlu olguların yaş ortalaması $26,57 \pm 9,63$ (dağılım 18-52) yıl ve yaralanma sonrası hastaneye başvuru süreleri $3,00 \pm 2,11$ (dağılım 1-8) saattir. Yaralanma, 9 olguda (%64) bakirelerde ve ilk cinsel ilişki, 5 olguda (%36) ise mükerrer cinsel ilişki esnasında oluşmuştur (Savaş, Efesoy, Çayan F., Çayan S., 2012: 520).

Çalışmada cinsel yaralanmaların kadınlarda vajina laserasyonu[yırtık] biçiminde, vajina yaralanmalarının çoğunun da bakirelerde, ilk cinsel ilişki esnasında oluşmuş olduğu, olguların çoğunda genellikle vajinal ağrı ve cinsel aktivite sırasında kanama şikayetlerini ile başvuru yapıldığı bildirilmektedir. Yaralanmaların çoğunun

arka fornikte olduğu ifade edilmektedir.⁶ (Savaş, Efesoy, Çayan F., Çayan S., 2012: 519) Çoğu vajina laserasyonun küçük ve hızla kendini sınırlar nitelikte olduğu, bu olguların hastaneye gidilmeksizin iyileşebildiği de belirtilmektedir. Sağlık çalışanlarının hazırladıkları web sitelerinde ve tıp literatürüne yaptıkları katkılarda bu özel durumu rapor etme konusunda sergiledikleri isteksiz tutum cinsel yaralanmalar hakkında detaylı bilgi elde edilememekte olduğunun, cinsel yaralanmaların sıklığının tam olarak saptanamadığının ve gerçek sıklığının bildirilenden çok daha fazla olduğunu düşündürmektedir(Savaş, Efesoy, Çayan F., Çayan S., 2012: 520).

Olgularımızda en sık etyolojik faktör bekaret iken diğerleri puerperium, vajinal histerektomi ve intravajinal yabancı cisim kullanımıdır. Tablo halinde sunulan 14 kadın hastanın 9'u ilk cinsel ilişki deneyimdir. 2'si doğum sonrası ilk cinsel deneyimdir. Erkek hastaların yaralanmalarında ilk cinsel deneyim bulunmamaktadır.... Cinsel yaralanmaların genel jinekoloji pratiğindeki sıklığı muhtelif yayınlarda %0,05 ile %0,7 arasında değişen oranlarda bildirilmiştir. Ancak gerçek sıklığının bildirilenden çok daha fazla olduğu tahmin edilmektedir.(Savaş, Efesoy, Çayan F., Çayan S., 2012: 521-522).

Kadınların ilk cinsel birleşmelerinde yaralanma yaşayabildikleri, ancak daha ciddi görülen yaralanmalarda hastaneye başvuru yapıldığı, erkeklerin ise ilk cinsel deneyimlerinde yaralanmaya bağlı başvurularının bulunmadığı görülmektedir. Tez kapsamında görüşmelere katılan kadınların aktardığı korku dolu ilk cinsel birleşme sonrası günlerce süren ağrı, kanama, cinsel birleşme sırasında yaşadıkları acının “zar” bağlantılı olduğu düşüncesinin jinekoloji alanının sahip olduğu bilgiye rağmen sürmesi üzerine düşünülmelidir. Bekaret söyleminin yeniden üretildiği jinekoloji ile ilgili web sitelerinde, kadınların ilk cinsel birleşme/ penetrasyon sırasında yaşadıkları kötü deneyimin sonucu olan vajen duvarındaki yırtılmalara hiç değinilmemesi, ısrarla yalnızca himenin yapısından kaynaklı kanama miktarından söz edilmesi düşündürücüdür.

Başka bir sitede ise kızlık zarı kanının kokusundan nasıl ayırt edilebileceği hakkında uzunca bilgi verilmesini takiben, "Kızlık zarı kanı" şu şekilde betimlenmiştir. "*Bayanlarda bekareti sona erdiren ilk cinsel ilişkide vajina girişinde*

⁶ Vajina iki oda benzeri parça içerir: ön (anterior) vajinal forniks ve arka (posterior) vajinal forniks. Bunlar birlikte yuvarlak bir şekil yaratır. Rahim ağzı hafifçe vajinanın içinde yükselir
<http://www.milliyet.com.tr/pembenar/vajina-nedir-1784701> (28/09/2019).

himen adı verilen oluşumun yırtılması ya da patlaması ortaya çıkan kanamaya kızlık zarı kanı denir."(Karakaya, 2017). Patlama ifadesine bir jinekologun web sitesinde ilk kez rastlanılmıştır. Tez kapsamında görüşülen kadınların söylemlerinde patlama kelimesi az da olsa kullanılmıştır. Bekaret ve ilk gece ertesi törenlerle ilgili çalışmada da patlama kelimesi katılımcılardan bazılarınca kullanılmıştır. Karakaya'ya ait sitede kızlık zarının ne kadar kanayacağı sorusuna birkaç damladan birkaç güne kadar uzayabilecek sızıntı biçimde olabileceği bilgisi verilmiştir. Hiç kanama olmaması yani himenin hiç bulunmaması, ya da ilk cinsel birleşmede vajinada oluşabilecek yaralanmalardan bu sitede hiç bahsedilmemektedir. Kızlık zarının bozulduğundan şüphe edilmesi halinde muayene önerilmektedir. Kızlık zarı muayenesi ve dikimi için randevu alınabilecek bir telefon numarası da verilmiştir. Sitede "*Gerek Sürtünme, mastürbasyon vajina girişine denk gelen travmalar sonucu, gerekse cinsel ilişki ile ortaya çıkan bekaret kayıplarında, ayrıca esnek kızlık zarı gerdek gecesi problem olacak kızlık zarı çeşitlerinde evveliyatı önemsiz kılarak kalıcı bekaret sağlayan ve evlilikte ilk gece kanaması oluşturan jinekolojik cerrahi grubuna kısaca kızlık zarı dikimi ve himenoplasti denir*" ifadeleri de yer almıştır. (Karakaya, 2017). Site kısaca "kanayan himen vaadi" yapmaktadır.

Kızlık zarı onarımlarına flep uygulaması denmektedir. Hasta sorularının cevaplandığı ayrı bir bölümde altı ay önce flep⁷ yaptıran bir hasta, kontrole geldiğinde sorun olmadığını, hatta doktorun "*İlk cinsel ilişkide kulaklarınızı çınlatacaksınız*" dediğini, ancak denedikleri ilk cinsel birleşmede "*Denedik fakat çok zorlandı, korktum devam etmedik. Bu durum normal mi, flap olanların çok zor mu pathiyor zarı? Düşünüme az kaldı korkuyu içimden atamadım, yaptıranlardan böyle yorum alıyor musunuz?*" sorusuna "*Bazıları böyle kuvvetli tutuyor. Bebe yağı sürün yine de olmazsa biraz açmak gerekir*" yanıtı verilmiştir. Cinsel birleşmedeki zorlanma yine yalnızca himene bağlanmakta, doktor kendi müdahalesinin, yani ürünün sağlamlığını garantilemektedir (Karakaya, 2017).

⁷ **Flep**, kendi damarıyla kan dolaşımıyla bir dokuyu koruyup yani kan dolaşımını ve canlılığını koruduğumuz bir dokuyu vücudun bir bölgesinden alıp başka bir bölgesine götürmektir. Yani doku eksikliğinin olduğu bir yeri vücudun başka tarafından aldığınız canlı bir dokuyla onarmaya çalışmaktır. <https://www.saglikveyasam.com/flep-cerrahisi-nedir-estetik-cerrahide-hangi-amaclar-yararlanilir>(28/09/2019).

Daha az korkutucu başka bir sitede ise resimlerde verilen şekillerin, ilişki öncesinde en sık görülen zarlar olduğu söylenmekte, ancak herhangi amprk bir çalışmaya yine atıfta bulunulmamaktadır. Bu sitenin olumlu yanı himenin kanamayabileceğinden söz etmesidir. Kanamasız cinsel birleşmeyi mümkün kılan himen sıklığı ile ilgili bir çalışma olmadığı belirtilmekte, ancak deneyimlerin, %1-2'sinde kızlık zarının ya aşırı esnek olması veya damarlanmasının az olması nedeniyle ilk cinsel ilişkide kanamadığını göstermekte olduğu söylenmektedir. “*İlk cinsel ilişkide zar aşırı kanayabilir mi?*” sorusuna erkeğin sert ve aceleci davranması durumunda ufak yapılı kadınlarda zarla birlikte vajina dokusu da yırtılabilir yanıtı verilmiştir. Bu durumun aşırı kanamayla seyreden ve dikiş atılmasını gerektiren bir durum olduğu, kızlık zarının aşırı sert yapıda olması halinin de bu duruma katkısı olabileceği iddia edilmektedir. Bazı durumlarda ilk ilişkide kanama yaşanarak yırtığın iyileşebildiği, daha sonraki illişkilerde tekrar kanama yaşandığı belirtilmekte, yine bu durum da “*kızlık zarının aşırı sert veya fazlaca damarlı olmasından*”, yani kadının anatomisi ve bedeninden kaynaklı bir durum olarak temsil edilmektedir. Vaijnal yaralanmalardan yok sayılmaktadır. Bu iddianın amprk gözleme dayalı bir temeli yoktur. “Dikilen” kızlık zarının mutlaka kanayacağı bilgisi de neredeyse mutlak bir bilgi olarak verilmektedir. Kızlık zarının enfeksiyonlara karşı koruma amaçlı bir yapı olduğu fikri, yani ortası delikli bir yapının enfeksiyonlara karşı ne derece koruma sağlayabileceği gerçeği ise bu web sitesinde sorgulanmıştır. (<http://kizlikzarimodelleri.blogcu.com/kizlik-zari-modelleri-kizin-iliskiye-girdigi-nasil-anlasilir-res/9312425>) Sitenin sürtünme ile mastürbasyon yapılması halinde kızlık zarının zarar görmeyeceği saptaması sitenin kadın cinselliğine bakışı açısından olumlu bir boyut olarak değerlendirilebilir.

Yukarıda bahsi geçen web sitelerinde, tıbbi söylemin kadın bekareti ile ilgili söylemi nasıl yeniden ürettiği görülmektedir. Hiçbir amprk veriye dayandırılmayan, bazen tutarlı bazen tutarsız rakamlar ve oranların bilimsel bir gerçek olarak kabul edilmesi beklenmektedir. Bu sitelerden kızlık zarlarının yapısının yaygınlığına ilişkin oranlar bilimsel literatürde teyit edilmemiştir; öncelikle kızlık zarı türünün yaygınlık oranlarını saptamak evlilik öncesi cinsellik ve jinekolojik muayenenin yaygınlığı göz önünde bulundurulursa sorgulanabilir bir niteliktedir. Kanayan bekaret zarı yaygın

kızlık zarı olarak kabul edilmekte, kanamayan bekaret zarının varlığı kabul edilse de istisna olduğu savunulmaktadır. Başka bir ifadeyle kanamayan kızlık zarının yokluğu kabul edilmese de, varlığı esneklik iddiası ile kanıtlanmaya çalışılmaktadır. Yapısal olarak bekaret zarının olmayabileceği hiç akla getirilmemiştir. “Normal olan kızlık zarı” yaygınlıkla kanayan kızlık zarı olarak tarif edilmektedir. Gelişimle birlikte değişen, bazen hiç var olmayan, bazen de zarın ilk cinsel ilişki esnasında kanamadığı haller istisnai durumlar olarak sunulmuştur. İlk cinsel birleşmedeki zorlamaya bağlı yaralanmalar söz konusu sitelerde tamamen görmezden gelinmiş, bekaret zarı yırtılması olduğu söylenen kanamaların kaçta kaçının zorlamaya bağlı yaralanma olduğunun ise bilinmediği gözlemlenmiştir. Bu durum kadın bekareti söylemi tıbbi söylem tarafından yeniden üretilirken, kadın bekareti söyleminin tıp alanına da sirayet ettiği, tıbbi uygulamaları da etkilediği ortadadır.

2.1.2. Kadın Bekareti Söyleminin Jinekolojik Muayene Yöntemine Etkisi

Kadın bekareti söyleminin tıp alanına etkisi konusunda en dikkat çeken boyut muayene şeklindeki değişimdir. “kizlikzarimodelleri.blogcu.com” isimli web sitesi bakire kabul edilen kadınların kızlık zarı durumunun jinekolojik muayeneyi nasıl etkilediğini göstermektedir. Blank'ın Bekaretin El Değmemiş tarihi adlı çalışmasında daha ufak spekulumla yapılan muayene imkanından bahsetmektedir (2012). Ülkemizde ise söz konusu sitede ve derinlemesine görüşmelere katılan ebe-hemşire görüşmeciden elde edilen bilgilerde, bakire kadınlara vajinal muayene yapılmadığı gözlemlenmiştir. Çoğunlukla elle ve spekulumla muayenin yapılmadığı, ancak ultrason ile ya da parmakla makattan muayene yapıldığı, ultrasonun yetmediği durumlarda "kızlık zarına hiçbir zarar verilmeden" makattan muayene edildiğini ifade edilmektedir. (<http://kizlikzarimodelleri.blogcu.com/kizlik-zari-modelleri-kizin-iliskiye-girdigi-nasil-anlasilir-res/9312425>)

Derinlemesine görüşmelerde hem bir kadın, hem bir ebe olarak deneyimlerini paylaşan katılımcı, klinikteki gözlemleri sorulduğunda şunları anlatmıştır:

Altan muayene yapılabilir. Birincisi bizim toplum buna hazır değil. O yüzden yapılmıyor. Doktorlarda Şu korku var. Bekar olduğunu, bakire olmadığını bilse de muayene etmek istemeyen doktor var, bana çamur atar mı, bana bozdu denir mi diye korkup bakmayabiliyor. Sadece kızın onayını alıp bakıp bakan da. Bazen de aileme söylemeyin diyerek muayene yapılan. O olayı karıştırmayım deyip, Őikayetlerden korkup hiç sormayan da var (Ebe/hemşire, 2016).

Muayene yöntemlerinden hangisinin daha etkili olduğu sorulduğunda ise katılımcının yanıtı Şöyle olmuştur;

Bazı bulgular üstten yapılan ultrasonla gzkmeyebiliyor. Vajenden bakılınca kist ve küçük hamilelikler üstten görünmeyip alttan bakılarak daha kolay görünebiliyor. Her durum için gerekemeyebilir. stten bakıp gerekirse alttan muayene yapılabilir (Ebe/hemşire, 2016).

Klinikteki gözlemlerine ilişkin sorulan soruya da:

Bir doktorumuz var. Parmakla muayene bile yapmıyor. Erkek doktor. Vajinal propla bakıyor. Aslında yanlış bir muayene şekli. Parmak muayenesi yapmadan anlamayabilirsin. Benim değerlendirmem inancı gereği diye de yapmıyor olabilir sanırım. Abdest bozulacak diye yapmıyor olabilir. Bu benim değerlendirmem. Bir de karşı taraf doktor beni eliyle elledi demesin diye de olabilir. Propla bakarak 'Őikayetin var mı?' diye soruyor. Son yıllarda yapılan Őikayetler nedeniyle, Şikayet edilir mi diye bir endişe arttı. 'Doktor beni elledi' denir diye endişe ediliyor (Ebe/hemşire, 2016).

Elle muayenenin ne tür muayeneler için gerektiği sorulduğunda hastanın acil akut batın ağrısı ve karın ağrısı ile geliyorsa genelde elle muayene yapıldığı, rahimle ilgili bir ağrı mı, safra kesesi ya da apandisit mi diye ayırt etmek için bu muayene yönteminin kullanıldığını ifade etmektedir. Muayene öncesinde hastaya ne türden bir bilgilendirme veya açıklama yapıldığı sorulduğunda, "*Ya alttan muayene edeceğim, ya da vajinal muayene edeceğim*" dendiği muayenenin kadının ifadelerine göre değiştiği belirtilmiştir. "*Kadın nasıl bakıcaksınız?*" sorusunu soruyor "*İki parmağımla bakacağım*" diyor. '*ok ağrı olmayacak kendinizi rahat bırakın*' gibi şeyler söyleniyor. Parmakla muayene yönteminin bakirelerde hiç uygulanmadığı da yine görüşmeci tarafından belirtilmiştir.

Muayene yöntemi dışında kadın bekaret söyleminin etki ettiği bir diğer farklılaşma da vajinal enfeksiyonların tedavisi için vajina içi ne uygulanan fitillerin kullanılmamasıdır. Bu konuda "*Bu tip vajiinal fitiller bakire bayanlarda kullanılmaz, ancak yzeyssel olarak uygulanan kremler kullanılabilir.*" denilmektedir. Bakirelerde

yapılacak jinekolojik tetkiklerin bekareti bozmayacağı da uzun uzun açıklanmaktadır. (Tokatlıoğlu, 2019) Tampon kullanımı da çok kadın bekareti açısından dikkatli olunmasını gerektiren bir durumdur. Tamponun regl döneminde kullanılabileceği söylenmekle birlikte, pek önerilmediği görülmektedir (Kocatepe, 2019).

Görüşmecilerden olan ebe- hemşireye çalıştığı kliniklere kadın bekareti konularının nasıl yansıdığı sorulduğunda ilk sırayı ilk cinsel birleşmede çok fazla kanama ve vajen duvarındaki yırtılmaya bağlı kanamaların oluşturduğunu, ikinci sırayı ise düşme sebebiyle kanaması olan çocukların, aileleleri tarafından getirilmesi olduğunu ifade etmiştir. Ailelerin telaşla bekaret kaybı endişeleri ya da raporlanması için başvurduklarını dile getirmiştir. Üçüncü sırayı cinsel saldırı ve tecavüz başvurularının aldığını, dördüncü sırayı gönüllü birliktelik yaşasa da dava açtığında yahut gönüllü birliktelik yaşadığı çocukla evlendirilmesi için rapor almak isteyenlerin başvurularının olduğunu ifade etmektedir.

Ebe katılımcı tarafından vajen duvarı yırtılmasına bağlı vakaların sistemde yumuşak doku yaralanması ya da koitus birleşme sonrası anormal kanama temsil edildiğini, zorlamaya bağlı, kadının hazır olmadan kendini kasıp erkeğin penetrasyonu zorlamasına, girmesine bağlı olduğunu dile getirilmiştir. Çalışılan bölgeye göre hemen hemen hergün bu tür vakalarla karşılaşılabilindiğini, genellikle dikiş atıldığını, şu an İstanbul'da çalıştığı bölgede de ayda bu biçimde üç-dört başvuru olduğunu aktarmıştır. Bekaretle ilgili endişeler nedeniyle gelen bekaret raporu istenen vakaların hastanelerce risk almamak için daha kapsamlı yapıldığı araştırma hastanelerine yönlendirildiği ifade edilmiştir. Kadınların kendi talepleriyle devlet hastanelerinde muayene edilmediklerini, kadınların bu nedenle bu nedenle özele sağlık kuruluşlarına gitmek zorunda kaldıkları ya da Haydar Dümen⁸ gibi isimlere sorduklarını dile getirmektedir. Ebe hemşire görüşmeci, çocukların

⁸ Haydar Dümen Psikiyatrist ve seksoloji uzmanı. Yazın hayatına giren Dümen, özellikle cinsellik üzerine yazdığı kitaplarla dikkatleri üzerine toplamıştır. Özellikle medyada cinsel problemler üzerine konuşmalar ve röportajlar yapmıştır. Haydar Dümen, dert dinleyen gazete köşe yazarlığı yapmaktadır. Özellikle cinsel yaşam konusundaki problemleri değişik bir mizah anlayışı ile kaleme alarak cevapladığından geniş bir okuyucu kitlesine sahiptir. <https://www.biyografi.net.tr/haydar-dumen-kimdir/> (28/09/2019).

düştükleri için muayeneye getirilmesini de sıklıkla gözlemlediğini ifade etmiştir. Bu tip muayenelerin daha sıklıkla yapıldığını, ancak dışardan bir muayene ile yetinildiğini, kimi zaman rapor verilmesi istendiğinde savcılık kararı istendiğini anlatmıştır.

Çocuk korkuyor. Zaten hemşire ve doktor korkusu var. Alt çamaşırını çıkarıp jinekolojik masaya yatırmaya çalışıyorsun. Sakinleştirmeye çalışıyoruz. Bakalım neresi kanıyor filan diyoruz. Çocuk şaşkın muayene edildiğini anlamıyor. Burası neresi bu ne diye bakıyor. Yaşı büyük çocuklar gizlemeye çalışıyor. Kasıyor. Ama çocuklarda mutlaka izi kalıyordur. Biz bile bu yaşta muayene olurken zorlanıyorsak. Gördüğüm en küçük yaş iki. "Düşmüş, nerden kan geliyor. Bekaret için getirilmiş. Kızlığı mı bozuldu diye. Çiziklerden dolayı kanıyor bekareti duruyor deyince oh be çok korktum. Hangi yaş grubu fazla aktif, hareketlenmeye başlayan ya da yedi -9 yaş onlar dışarda oynarken ya da bir yerden düştü diye getiriliyor (Ebe/hemşire, 2016).

Kadın bekareti söyleminin kız çocuklarının yaşamındaki en dramatik etkilerinden biri düştüklerinde, yaralandıklarında, "zar" için muayeneye maruz bırakılmalarıdır. Ailelerin kız çocuklarının "zar"ını korumakla yükümlü olduklarından panikledikleri, kaybının bütün yaşamı karabasana çevirecek bir şey olduğuna inandıkları görülmektedir. Tez kapsamındaki görüşmelere katılan kadınlardan olmasa da tez konusu üzerine konuşulduğunda kimi kadınlar, çocukluk çağında bu muayeneye maruz kaldıklarını, kadınlar düşmenin değil de bu anının sarsıcılığını anlatmaktadırlar.

Kadınların kendi talebi sonucu bekaret zarı ile ilgili muayenelerin yapılmasından kaçınıldığı, ancak ailelerin endişesi durumunda aileyi rahatlatma amaçlı bekaret muayenesi veya genital inceleme yapılabildiği görülmektedir. Kadın bekaretinin kadınların hayatları için bu kadar önemli olduğu söylenmesine karşın, kadınların kendi bedenlerine dair merak ve bilgi edinme istekleri geri çevrilmektedir. Bekaret muayenesi kadının bedeninde yapılan ama kadının öznesi sayılmadığı bir uygulama olduğu görülmektedir.

Ebe katılımcı tarafından doktorların bakire kadın hastaları vajinadan muayene etmekten kaçındıkları, şikayet edilme endişeleri olduğu ifade edilmesi üzerine hekimlerin şikayet edilme durumları ile ilgili çalışmalar incelenmiştir. Halide Savaş'ın *Jinekoloji ve Obstetrikte Karşılaşılan Tıbbi Uygulama Hataları: Dava*

Örnekleri isimli yazısında verilen hekimlik faaliyetleri sırasında oluşan tıbbi müdahale hatalarının uzmanlık dallarına göre dağılımı'na ilişkin verileri kadın doğum hataları 112 vak'adan 30'unu oluşturmakta, yani %26,7 ile ilk sıradadır. (Savaş, 2012: 40). Kadın hastalıkları ve doğum uzmanlık dalındaki tıbbi müdahale hataları yargıya yansıdığı görülmektedir. Ancak çalışmada mahkemeye yansıyan konular arasında bekaret kaybı bulunmamaktadır.

Yapılan çalışmalar, en fazla malpraktis davasının doğum alanında gerçekleştiğini göstermektedir. Adli Tıp Kurumu III. İhtisas kurulu verileri (2009); başvuru yapılmış toplam 1280 iddia olduğunu, yapılan incelemeler sonucunda 707 dosyanın kusurlu bulunduğunu, 35 dosya ile kadın hastalıkları ve doğum, 22 dosya ile genel cerrahi alanlarının ilk sıraları paylaştığını göstermektedir (Şanyüz ve ark, 2010: akt. Karahan, 2012: 87). Jinekologların şikayet edilmemek için bakire olduğu düşünülen kadınlarda vajinal muayene yapmadıkları, bu konuda yazılı olmayan bir konsensüs olduğu düşünülmektedir. Bakire olan kadınların da vajinal muayeneyi talep ya da kabul edebilecekleri ihtimali de pek mümkün görünmemektedir. Vajinaya bir penisten önce hiçbirşeyin, doktorun bile giremeyeceğine dair yazılı olmayan konsensüs hastalarca da sürdürülmektedir. Tez kapsamında görüşmelere katılan kadınların çoğunluğu cinsel deneyim öncesinde jinekolojik muayeneye gitmediklerini, cinsel deneyim sonrası dahi çok seyrek jinekolojik muayeneye gittiklerini ifade etmektedir.

2.1.3. Bekaret Kontrolü/Bekaret Muayenesi

Tıbbi uygulamalara kadın bekareti söyleminin en büyük etkisi bekaret muayeneleri alanında gözlemlenmektedir.

Gürsoy'un *Kızlık Zarı Muayenesi/Bekaret Denetimi* adlı yazısında kızlık zarı muayenesini "bir kadının bir erkekle ilk kez cinsel ilişkiye girip girmediğini belirlemek adına yapılan muayene" olarak tanımlar, uygulamaya "kızlık zarı incelemesi" dendiğini belirtir. (Şahinoğlu ve Örs 1998, akt. Gürsoy, 1999: 8).

Erdem Akkay *Ülkemizdeki Kızlık Zarı ve Adli Tıp Sorunları "Kızlık zarının ilk koitle [penisin vajina girmesi] (cinsel temas) doğal bütünlüğünün bozulması (izale-i bıkır) kızlığı bozma demektir"* der (Akkay, 2011). Akkay çalışmasında kadın bekareti ile oluşan bütün kavramları aynı şekilde kullanarak sürdürmekte sakınca görmemekte, hatta tercih etmektedir.

Akkay, bekaret zarına ilişkin verdiği bilgileri 1950'lerdeki bir çalışmaya dayandırmaktadır (Kamay T.B.: Adli Tıp. Cilt II, Ankara. 1951). Bununla, bekaret zarı ile ilgili bilgilerin hiç değişmediği ve çok net olduğu düşüncesi oluşmaktadır. Akkay'ın çalışmasının yüklendiği web sitelerinde yayın tarihi verilmediğinden ve kaynakları oldukça eski tarihli olduğundan eski bir çalışma olduğu sanılmış, yeniden yapılan taramada 2011 tarihli olduğu görülmüştür. 2011 tarihli çalışmada neden güncel kaynakların kullanılmadığı anlaşılamamaktadır. Bekaret zarı ile ilgili bilgilerde değişen birşeyin olmadığı mı düşünülmektedir? Bekaret zarı ile ilgili bilgilerin mutlak, değişmez, şüpheye yer bırakmaz olduğu mu düşünülmekte ya da düşündürülmektedir? soruları akla gelmektedir. Bu yazının İstanbul Hukuk Fakültesi dergisinde yayınlandığı hukukçulara bilgi verme amacı ile yazılmış olduğundan, bu sorular daha da düşündürücüdür. Bekaret muayenesi sırasında uzmanların kullanılabilmesi için zar denilen yapı ayrıntılı anlatılmaktadır:

Kızlık zarı üzerindeki deliğin çevresine, zarın serbest kenarı denir. Serbest kenar düz olabildiği gibi, vagina duvarına doğru girintili de olabilir. Bu girintilere sülme (incisura) denir. Sölmeler bir veya birkaç tane olabilir, vagina duvarına kadar ulaşmazlar. Kızlık zarının serbest kenarının karakterine göre: düz kenarlı, ince- tırtıklı kenarlı (hymen derticulaire), derin çentikli (loplu), çiçek tacı şeklinde (corallaire), saçaklı (frange), katmerli olabilir (Kamay. T.B, 1951, akt. Akkay, 2011: 326,327).

Bekaret zarının sertlik derecesi olduğu yine 1951'deki aynı çalışmaya dayandırılmaktadır:

Kızlık zarının, serbest kenarının, vajina duvarından yüksekliğine göre, zar üzerindeki delik, kurşun kalem geçemeyecek kadar küçük, orta büyüklükte, iki parmak geçebilecek kadar geniş olabilir. Kızlık zarlarının anatomik yapılarına göre, mukavemetleri de değişiktir. Soğan zarı inceliğinde kızlık zarları olabileceği gibi, sert, tendon kıvamında (*tendineuse*), kıkırdakimsi (*cartilagineuse*) kızlık zarları da vardır. Kızlık zarlarının mukavemeti her yerde eşit olmayıp, dayanıklı bir kızlık zarı üzerinde, daha az mukavim olan yerler de olabilir ((Kamay. T.B, 1951, akt. Akkay, 2011: 326).

Bekaret zarı muayenesinin nasıl titizlikle yapılması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Raporlarda tüm bulguların nasıl detaylı yazılması gerektiği işaret edilmektedir:

Bazı kızlık zarları elastik, esnek yapıda olur. Kızlık zarlarının bilhassa loplu olanlarının (derin sülmeli-loplu kızlık zarı) elastikiyeti fazladır. Tendon kıvamında, kıkırdağımsı ve ince zarların mukavemeti çok azdır. Kızlık zarı muayenesi esnasında, özellikle hoyratça bir muayene veya manevra neticesinde ince kızlık zarı yırtılabilir. Bu takdirde, bu hususiyet yazılacak raporda açıkça belirtilmelidir. Görüldüğü gibi, kızlık zarlarının özellikleri çok değişiktir. Bazı vakalarda cinsel temas gerçekleştiği halde, kızlık zarı yırtılmayabilir. Loplu, kupa tarzı zarlar, çoğu kez yırtılmadan cinsel temasa müsait zarlardır. Lastik gibi genişleyen kızlık zarları da vardır, bu zarlar ancak doğumda yırtılır. Senelerce, değişik kişilerle cinsel temasta bulunmuş bazı genel kadınlarda, hala kızlık zarının yırtılmadığı müşahade edilmiştir. Doğurmuş kadınlarda ise, kızlık zarından arta kalanlar, mukoza kabartısı (etçik) şeklinde görülür. Bunlara *Carunculae myrtiformes* veya *caruncle myrtiform* denir (Akkaya, 2011: 327).

Akkay'ın sözlerinde kadının bekaretinin şüpheye yer bırakmayacak şekilde tespitinin ne denli önemli olduğu görülmektedir. Kızlık zarının cinsel birleşme sonucu yırtılmadığı durumlar belirtilmesine rağmen üzerinde durulmamaktadır.

Kadın bekaretinin kesin sonuçları ortaya konulabilen, muayene ile saptanabilecek bir olgu olarak görüldüğü şu satırlar ile ifade edilmiştir;

Kızlık zarı muayenesinden önce, kişi muayeneye hazır olmalıdır. Adet (menstruasyon), görüyorsa, organ temizliği yapılmalıdır. Adet kanının, muayene bölgesinde olması, teşhisi zorlaştırır. Kızlık muayenesinden sonra, yazılacak raporda, kızlık zarının şekli, ortadaki deliğin genişliği, serbest kenarının durumu, yırtık varsa saat kadranına göre yerleri, yeni ve eski oluşu, özellikleri tarif edilmelidir. Kızlık zarı yırtıldığında, bir miktar kanama olur. Kızlık zarının özelliğine göre, bu miktar değişebilir. Kızlık zarının yırtılması ile meydana gelen kan lekесinin incelenmesinde, mikroskopik bulguların, bazı özellikleri vardır ve aybaşı kanı lekeleri ile ayırımı yapılabilir. Bu anatomik teşekkül, her yaş bölümündeki kııda önemini muhafaza etmiş, ayrıca, cinsel saldırılarda da muayenesi yapıldığından, adli tıpta kızlık muayenesi, sağlıklı rapor düzenlenmesi, önemli bir konu olmuştur (Akkaya, 2011: 327).

“Bazı vakalarda cinsel temas gerçekleştiği halde, kızlık zarı yırtılmayabilir” demesine karşın “Kızlık zarı yırtıldığında, bir miktar kanama olur. Kızlık zarının özelliğine göre, bu miktar değişebilir.” ifadesi ile kanamayan olgular yok sayılmaktadır. Bütün kanamalar zara ve miktarı da zarın yapısına dayandırılmaktadır. Kızlık zarı kanı ile adet kanının mikroskop altında ayırt edilebildiğinin iddiasına da rastlanan ilk kaynaktır.

Yılmaz'ın (2013) *Sosyokültürel, Hukuki ve Tıbbi Bağlamda “Bekâret” Kavramı* çalışmasına katılan bir adli tıp öğrencisi ise bu konuda ihtilaflı bir rakam olduğunu, bir himene bakıldığında onun yırtılmış olduğunun %80 oranında söylenebileceğini, %20'sinin ise himeninin penisin girişine müsait yapıda olabileceğini söylemektedir. Ancak bir himene “yırtık” denilebilmesi için akut halde görülmesi, yani 10 gün içinde görülmesi gerektiğini, eğer süre 10 günü geçerse himen için yalnızca “eski yırtık” denebileceğini bildirmektedir (2013: 153).

Akkaya'nın çalışmasında kadın bekaretine ilişkin söylem tıbbi yaklaşımdan sonra verilmektedir. Söylemin tıbbi/biyolojik bakıştan sonra verilmesi, biyolojik bir gerçekliğin etrafında kurulan bir sosyal söylem olduğunu düşündürmektedir:

Evlenme müessesesini kuracak çiftte, kızın bakire olması, zifaf gecesi sağlam (bakire) çıkması, memleketimizin bir örf ve ananesi olup, zifaf gecesi işareti (kanamay) beklemek sosyal ve dini kuralların bir gereği olagelmıştır. Zifaf gecesine ait, kanlı bezi kız ailesine vermek, bahşış almak, şerefe törenler düzenlemek adet olmuştur. Bazan kanama olmayabilir. Duhule (içeri girmeye) müsait (deliği geniş, serbest kenarının yüksekliği az, elastik, derin sülmeli) kızlık zarlarında cinsel temas esnasında yırtılma olmadığından kanama olmayıp, bez kirlenmesinden kinaye edilerek halk arasında "beyaz kızlık" deyiimi kullanılmaktadır (Akkay, 2011: 328,329)

Aşağıdaki alıntıda "kızlık işareti" vermemek ve "masum olmayan bakireler" ifadeleriye dikkat çekicidir:

Ülkemizde, yeni evlilerde, ilk gecede (zifaf) kızlık işareti vermeyen vakalarda, kız ve erkek aileleri arasında karşılıklı suçlamalar, boşanma istemleri, karşılıklı tazminat ve ceza davaları açılmasına neden olmaktadır. Keza, cinayetle sonuçlanan vakalar da vardır. Bir kız maddeten bakire olduğu halde, manen bakire olmayabilir. Bekaretini muhafaza için, seksüel perversiyonlara, himenin plastik operasyonuna (hymennorrhaphy) sığınan, masum olmayan bakireler vardır. Bu durumlar, cinsel eğitim noksanlığından ileri gelmektedir (Akkay, 2011: 329)

Akkay “kızlık işareti vermek”ten bahsetmektedir. Bu işaret kandır. İlk cinsel birleşmelerde kanamayan zar yapılarını yaygın görmediği düşünülmektedir. Kadınlar için masum olmanın şartı ise kanlı işareti vermektir. Vaka derken kadının kendisinden değil de bir nesneden bahsediyor gibidir. Maddeten bakire olmanın yanına manen bakire olmak eklenmektedir. Ataerkil baskı yok sayılarak kadınların bekaret onarımı gibi yollara gitmeleri masum olmamalarına bağlanmaktadır. 1980’li yıllardaki vakalardan örneklerle ilk gece “kız çıkmadığı” için öldürülen, ya da geri

gönderilen kadınların bekaret muayenesi sonuçlarını vermekte, adli tıbbın raporunun bu tespitteki önemini göstermektedir. Kadın bekareti üzerine kurulu söylemin kendisinden çok, kadın bekaretinin doğru tespiti elzem görülmektedir. Adli tıp alanında kadın bekareti söyleminin izleri görülmektedir.

Yılmaz'ın (2013) *Sosyokültürel, Hukuki ve Tıbbi Bağlamda “Bekâret” Kavramı* 2005'te çıkarılan 5237 sayılı yeni TCK cinsel saldırılarda, aile ya da genel ahlak koruyuculuğundan ziyade mağdur kadını koruyan bir şekle sokulduğunu, bekaretin de yasada yer alışının yalnızca kısmen değiştiğini söylemektedir. Bekaret meselesi sebebiyle yaşanan olaylara ve kadın örgütlerinin bu konuda verdikleri mücadelelerle elde edilen önemli kazanımlara rağmen bekarete ülke kanunlarında bir biçimde yer verilmiş, konu “*genital muayene*” olarak tanımlanmış, ancak “bekaret kontrolü yasaktır” şeklinde açık bir ifadeye yer verilmediğinden, yasa metni eleştiriler almaktadır. Ayrıca ülkemiz pratiğinde “genital muayene”nin fiili anlamı yine “*bekaret incelemesi*” olmaya devam etmekte olduğu görülmektedir. Himenin adli tıp açısından cinsel birleşmeden sonraki akut dönemde delil niteliği taşıdığı, ülke şartlarında cinsel saldırı mağdurlarının genelinin adli mercilere akut dönem sonrası başvurmaları nedeniyle delil niteliğinin olmayabildiği, bekaretin cinsel saldırıya rıza gösterme ile ilişkilendirildiği; bekaret meselesinin akut dönem sonrası adli muayenesi yapılan veya cinsel saldırıdan önce bakire olmayan mağdurun aleyhine değerlendirmeye açık olduğu görülmektedir (Yılmaz, 2013: 60). Cinsel saldırılarda himen muayenesi, bilindiği üzere yalnızca kadın mağdurlar için istenmekte olmasıyla, aslında kadınların salt kadın olmaktan dolayı maruz kaldıkları bir uygulamadır. Cinsel saldırı mağduru kadının aleyhine sonuçlar doğurabilen himen muayenesi aslında bir yönüyle yasalar önünde cinsiyet ayrımcılığının da işareti olan bir uygulamadır (Yılmaz, 2013: 149).

Kadın bekareti söylemi yasa uygulayıcılarda hala güçlü olarak hissedilmektedir. Yılmaz'ın çalışmasına katılan adli tıp uzmanlık öğrencisi hekim katılımcılar, kendilerine gelen rapor isteklerinin hala sıklıkla “*kızlık zarının incelenmesi*” şeklinde olduğunu söylemektedir. Adli tıp uzmanlığı öğrencileri cinsel saldırılarda kendilerinden öncelikle bakmaları istenen delilin himen muayenesi

olması bakımından çoğu failin delil yetersizliğinden beraat ettiğini vurgulamışlardır (Yılmaz, 2013:173). Cinsel saldırının bekaret zarı üzerinden anlamlandırmaya çalışılmasının olumsuz sonuçları vardır. Himende cinsel saldırıya delil olarak kabul edilecek fizik delil bulunmaması halinde cinsel saldırının varlığının genellikle yok sayılması, himendeki fizik bulguların psikolojik muayene bulgularından daha önemli kabul edilmesi, cinsel saldırı vakasında kişiyi genital muayeneye gönderen hakim ve savcıların amacı burada kişilerin bekaretini doğrudan denetlemek olmasa da kararın verilmesinde bekaretin bir ölçüt olmasının yasalar önünde eşitsizlik yaratması gibi pekçok olumsuz sonucu bulunmaktadır (Yılmaz, 2013: 149).

Yılmaz'ın çalışmasına katılan avukatlardan öğrenilmektedir ki cinsel saldırı vakalarında genellikle mahremiyetin korunamadığı, mahremiyetin ihlalinin de kişiye karşı işlenen bir suç olduğu göz önüne alındığında yasalarda geçen “genital muayene” yuvarlak ibaresinin yerine “bekaret incelemesinin/kontrolünün” yasak olduğu açıkça belirtilmeli, ayrıca kişinin onamının gerekliliği de açıkça vurgulanmalıdır. Burada kişiyi onamı olmadan zaten muayene etmeyecek adli tıp uzmanı hekim yasaların mağduru olmakta, onam verilmediğinde yapmadığı genital muayeneler sebebiyle hakkında davalar açılabilmektedir. Bu davalar burada hekim meslek etiğine aykırı bir şey yapmadığından düşmeye mahkûm olsa da ortada psikolojik bir yıpratmanın olduğu, bu konuda hukuk ve tıp kurumları arasındaki ilişkide bir sorundur. Mevcut yasal düzenlemeyle bekaret, devlet tarafından kadına yöneltilen şiddetin bir örneğini oluşturmaya devam etmektedir (Yılmaz, 2013: 59,60). Kadınların cinsel saldırı ile ilgili süreçlerde ikincil mağduriyetler de yaşadıkları, adli vakalara temas eden her aşamadan uygulayıcının bakış açısı, mağdurun bu bakıştan çekinmesi, aile baskısı, özel hayatın mahremiyetinin korunacağından kuşkunun olması ikincil mağduriyetlere yol açmaktadır. Mağdurun, haklarına dair yeterince bilgilendirilmemesi ve genital muayeneye zorlanması da ikincil mağduriyettir (Yılmaz, 2013: 146).

Yılmaz'ın odak grup çalışmasına katılan kadınların tamamı bekaret olgusunun cinsel saldırı mağdurlarına dair önyargılara sebep olmasına ve bu önyargıların süreç içinde mağdura yansımalarına karşı çıkmaktadır. Ayrıca, cinsel

saldırıya uğramış kadının himenine bakılması ve bunun raporlanmasını da küçük düşürücü ve travmatize edici buluyorlar. Kişinin onamının alınmadan muayene yapılması ihtimali de büyük tepki göstermektedir (Yılmaz, 2013: 124). Aynı biçimde okunmakta olan tez kapsamında görüşülen kadınlar da bekaret muayenelerine olumsuz bakmaktadır. Kadınların çoğunluğunun olumsuz baktığı bir uygulama kadınlara rağmen çeşitli gerekçelerle sürdürülmektedir. Okumakta olduğunuz tez kapsamında görüşmelere katılan bir kadın eşi tarafından ilk gece ertesi jinekoloğa bekaret muayenesi için götürüldüğünü, muayene sonunda bakire olduğunu eşine ispat ettiği için rahatladığını dile getirmesine karşın, muayene götürülüş sürecini oldukça travmatik hatırlamaktadır (Katılımcı 9: 2016).

Tıp bilimi ataerkil söylemden ve onun kurduğu kadın bekareti söyleminden azade değildir. Akkay'ın kanamayan zar olabileceği bilinmesine karşın kanama ile “kızlık işareti” beklenmesinin makul karşılanmasında ve “*masum olmayan*” bakireler ifadesinde olduğu gibi bunun izleri görülmektedir (2011: 329). Adli tıp öğrencilerine kendileri evlenecek olsa, karşılarındaki kadının bekaretinin önemli olup olmadığı sorulduğunda birçoğunun bunun önemli olduğunu söylediği görülmektedir (Yılmaz, 2013: 165-168). Evlilik öncesi erkeğin bekareti, hiç akla gelip konuşulmazken kadın bekaretinin önemli olup olmadığının konuşulabilir olması dahi bir çifte standardı ve kadın bekareti söyleminin etkisini göstermektedir.

Elif Gürsoy'un *Kızlık Zarı Muayenesi/Bekaret Denetimi* çalışması incelendiğinde 1990'lı yıllarda tıp ve sosyal bilimlerde kadın bekareti söylemine farklı açılardan yaklaşan çalışmaların bir nebze yaygınlık kazandığı görülmektedir. Aynı dönemde kadın hareketinin bekaret kontrolünü gündemine almış olmasının bu çalışmaların yapılmasına katkı sağladığı da düşünülmelidir. Gürsoy'un çalışmasında aktardığına göre Türk Tabipleri Birliği⁹ ve Kadının Statüsü Sorunları Genel

⁹ Türk Tabipleri Birliği, Türkiye'deki hekimleri temsil eden bir meslek örgütüdür. Hekimlerin haklarını korumayı, hekimlik mesleğini temsil etmeyi ve ahlakını korumayı, tıp eğitimine katkıda bulunmayı ve Türkiye halk sağlığını geliştirip yaygınlaştırmayı amaç edinmiştir. İstanbul'da 1953 yılında kurulmuştur. Şu an genel merkezi Ankara'dadır. <http://www.ttb.org.tr/eweb/data/genel.php> 29/09/2019.

Müdürlüğünün¹⁰ yaptığı bir çalışmada 30 jinekologdan her biri en az 15 kez bekaret muayenesi yaptıklarını, 25'inin ise bu muayeneyi gerekli gördüğünü ifade etmektedir. Gürsoy'un kendi yaptığı diğer bir çalışmada ise ebe-hemşirelerin %80,2'sinin bu muayenelere eşlik ettiğini ifade ettiklerini bildirilmiştir. (Gürsoy, 1999:4)

Gürsoy 1999'daki çalışmasında döneminin bekaret muayenesinin en sık uygulandığı durum ve gerekçeleri şöyle sıralamaktadır: Gerdek gecesinden sonra bekaretinden şüphe edilen kadının bakire olup olmadığını saptamak, evlilik öncesi bekareti saptamak, ikinci bir evlilik öncesi birinci evliliğinde hiç cinsel birleşme yaşanmadığını belgelemek, kadın evlenmeye zorlamak, fiziksel bir travmaya maruz kalan kızların bekaretlerinin bozulup bozulmadığını tespit etmek(sıklıkla ailelerinin istekleri doğrultusunda belgelemek), Milli Eğitim Bakanlığı ödül ve disiplin yönetmeliği gereğince okul yöneticilerinin şüpheleri doğrultusunda kız öğrencilerin iffetli olup olmadığını tespit etmek(İlgili yönetmelikten iffet ifadesi kalktığı için artık uygulanmıyor), yakın zamana kadar yapılan cinsel ilişkiyi ispatlayıp fahişeliği belgelemek, gözüaltı öncesi ve sonrasında, bazı devlet dairelerinde memuriyete kabul öncesi (şu anda uygulanmıyor), erkek arkadaşıyla gezen genç kadınların başına bir şey gelip gelmediğini anlamak gibi gerekçeleri sıralamaktadır (Gürsoy:1999:9). Gürsoy'un söylediği düşme sonrası ailenin telaşla bekaret muayenesine götürmesi ile yapılan muayenenin halen sürdüğü tez görüşmelerine katılan ebe- katılımcıdan öğrenilmiştir. Aileleri rahatlatmak adına kız çocukları için hayli travmatik olan bir yaşantıya maruz bırakılmaları kadın bekareti söyleminin gücünü göstermekte, söylemin sürmesine de katkı sunmaktadır.

Gürsoy bekaret muayenesinin kadına yönelik uygulanan cinsiyete dayalı bir şiddet olduğunu ifade etmektedir. (Gürsoy, 1999: 7) Aynı dönem yapılmış bir başka çalışmada ise 6000 intihar olayından 978'inin cinsel nedenlerden kaynaklandığı, bu

¹⁰Kadınlara Karşı Ayrımcılığı Önleme Sözleşmesinin ve 1985 yılında Nairobi'de gerçekleştirilen Üçüncü Dünya Kadın Konferansında kabul edilen "Kadının İlerlemesi İçin Nairobi İleriye Dönük Stratejileri" kapsamında kadın konusunda ülke düzeyinde politikalar oluşturmak ve uygulamaya koymak üzere Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 20 Nisan 1990 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 422 sayılı kanun Hükmünde Kararname ile Kadının Statüsü ve Sorunları Başkanlığı adıyla Başbakanlığa bağlı kurulmuş.
http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/vjzSS+Kadinin_Statusu_Genel_Mudurlugu_2008_PP.pdf
29/09/2019.

rakam içerisinde 133 vakanın bekaret kaybı" gerekçesiyle olduğu aktarılmaktadır (Güçlü, 97, akt. Gürsoy, 1999: 5) Kadın sağlığına yönelik bir muayene olmadığı, kadın cinselliği üzerinde denetim kurma amaçlı yaptırıldığı görülmektedir (Gürsoy:1999:9)

Kadın hareketinin verdiği mücadele ile izinsiz genital muayeneler 2005 tarihinde sınırlandırılmıştır.

5237 sayılı TCK'nun yürürlüğe giriş tarihi olan 01.06.2005 öncesine bakıldığında özellikle himen muayenesi ve bu muayene sebebiyle, muayeneye maruz kalanların uğradıkları zararlara ilişkin gazetelerin üçüncü sayfalarında haber yapılmaktaydı. Zira himen muayenesi birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de kadın ve çocuk intiharlarına veya ölümlerine sebep olmuş bir işlemdir. Örneğin anne-babasının onayı olmaksızın evden bir gece ayrı kalan çocuğun veya kadının, anne-babası tarafından himen muayenesine götürülmesi ve sonuçta bakire olmadığının anlaşılması halinde ölüm sonucu ile sıklıkla karşılaşmakta idi. Himen muayenesinden sonra intihar eden veya ailesi tarafından öldürülen kadın ve çocuklara ilişkin haberlere sıkça rastlanması dışında, mevzuatta, sırf bekaret tespiti amacıyla himen muayenesine izin veren hükümler vardı. 13.07.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Sağlık Bakanlığı Sağlık Meslek Liseleri Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'nin Örgün Eğitim Dışına Çıkarma başlıklı 41. maddesinin d bendinde, disiplin suçları arasında "Fuhuş yapmak ya da cinsel ilişkiye girmiş olduğu tespit edilmiş olmak" fiili düzenlenmişti. Bu fiili isnat edilen öğrencinin cinsel ilişkiye girip girmediğinin tespiti amacıyla, müdürün talebiyle hymen muayenesi yapılmakta idi. 765 sayılı Türk Ceza Kanununda, yürürlükteki 5237 sayılı Ceza Kanunu'nun aksine, cinsel suçlara ilişkin yargılamalarda da himen muayenesi adeta zorunlu idi. Öte yandan 1412 sayılı CMUK'da genital muayene veya genel olarak beden muayenesine ilişkin açık bir düzenleme bulunmamakta idi. 5271 sayılı CMK'nun 75 ve 76. maddelerinde beden muayenesi ve genital muayene açıkça düzenlendiğinden, keyfi genital muayenelere son vermek amacıyla 287. maddede düzenlenen suç ihdas edilmiştir. (Nuhoğlu, 2019, 2988).

İzinsiz Genital Muayene halinde veya kişinin bu türden muayeneye zorlanması durumlarında: TCK madde 287'ye göre yetkili hakim ve savcı kararı olmaksızın, kişiyi genital muayeneye gönderen veya bu muayeneyi yapan fail hakkında 3 aydan 1 yıla kadar hapis cezası verileceği, toplum sağlığını tehdit eden bulaşıcı hastalık muayenesinin bu hükmün dışında tutulacağı belirtilmektedir.

16 yaşındaki genç kızı annesi, sağlık evine getirerek kız olup olmadığını öğrenmek istediğini söyledi. Kız ağlıyordu ve muayene olmak istemiyordu. Kıza bir şey yapmayacağına dair anneden söz aldım ve muayene ettim. Bakire değildi. Annesi sessizce alıp götürdü. Kadın sarsılmıştı ama sakin görünüyordu. Oysa fırtına öncesi sessizlikmiş. Kız o gece kendini astı. O muayeneyi yaptığım için hala pişmanlık duyuyorum, bazen rüyalarımnda bu olayı görüyorum. Pişmanım (Emine Ebe, emekli, 51 yaşında, Karahan, 2012:87'den alınmıştır).

Bekaret muayenesi savcılık izni dışında yasaklanmış olmasına karşın, üstteki örnek olayda ve jinekoloji hakkındaki web sayfalarında bu muayenenin nasıl yapıldığı, nasıl sonuçlar elde edildiği ayrıntılı biçimde anlatılmaktadır. Bu sitelerdeki açıklamalar jinekologların bu muayenelere devam ettiğini düşündürmektedir.

Kızlık zarı muayenesi bir kişinin halen bakire olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan özel bir jinekolojik değerlendirmedir. Kızlık zarı muayenesi jinekolojik muayene masasına yatan hastanın dış dudak (büyük dudak) adı verilen kısımlarının yana çekilmesi sonucunda içerideki kızlık zarının gözlenmesine dayanan bir muayene şeklidir. Tamamen ağrısız olan ve birkaç saniye süren bu muayene şeklinde; kişinin rahat olması, muayene sırasında derin nefes alıp vererek kendisini gevşetmesi işlemi son derece kolaylaştıracaktır. <https://www.jinekolognet.com/kizlik-zari-muayenesi.asp>(2019)

Ancak, rapor veremeyecekleri de belirtilmektedir. Rapor verilmeyeceğinin söylenmesi muayene yapılmadığını düşündürmemiştir:

Kızlık zarı raporu ülkemizde adli tabipler tarafından verilmektedir. Bunun için de savcılık raporu gereklidir. Devlet hastaneleri, özel hastaneler veya üniversiteler tarafından kızlık zarı raporunun verilmesi kanunen yasaktır (<https://www.jinekolognet.com/kizlik-zari-muayenesi.asp> 29/09/2019).

Başka bir web sitesi ise bu testin nerelerde yapılabileceğini ifade etmektedir:

Bekaret testi için Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanlarına yada Jinekoloji Uzmanlarına başvurmanız gereklidir. Ancak söz konusu bu muayene işlemi için özel sağlık kuruluşlarına başvurmanız gereklidir. Hatta SGK anlaşmalı olan özel sağlık kuruluşlarında kızlık zarı muayenesi yada bekaret kontrolü diye bir muayene işlemi gerçekleştiremez. <https://yeni-kimlik.com/bekaret-testi-nasil-nerede-yapilir.html> (29/09/2019).

Kızlık muayenesi randevusu alınabileceği yazan jinekoloji sitesinde muayeneye dair şunlar söylenmektedir:

Jinekolog muayene olan kişiye, onun rızası varsa yanındaki kişilere sözlü olarak bildirebilir. Bekaret raporu verildiği an geçerlidir. Muayene sonrası kişi ilişkiye girebilir, kızlığı kaybedebilir, kızlık raporu verildikten sonrası için geçer değildir (Topalismaioğlu, 2019).

Verilen raporun verildikten sonrası için geçeli olmadığı da belirtilmektedir.

Türk Tabipler Birliğinin bekaret muayenesine karşı yaptığı açıklamalar önemlidir. 02.01.2009 tarihinde yaptığı açıklamada kızlık zarının bir hastalık

olmadığı, anatomik yapıyı ilgilendiren bir özellik olduğu, kapalı himen ve üretra eksikliğinde üretra yapımında bu dokunun kullanılması dışında tıp literatüründe kızlık zarının yerinin olmadığı ifade edilmiştir.

Türk Tabipler Birliği açıklamasında bazı yasal durumlarda uygulanabileceği, ancak bu durumda da bireyin böyle bir muayeneden “en az zararı” görmesine dikkat edilmesi gerektiği söylenmektedir. Ancak yasal olan vajinal muayene midir, kızlık muayenesi midir tartışılmamaktadır. "Kızlık zarı incelemesinin" hukuksal anlamda çok sınırlı bir uygulama olduğu, ırza tecavüz ve alıkoyma gibi durumlarda başvurulması gerektiğinden bahsedilmektedir. Bu muayenenin yasal mercilerce talep edildiği durumlarda, kişinin rızası olmadığında bu muayene konusunda tabipin ne yapması gerektiği üzerinde ise durulmamıştır.

Türk Tabipleri Birliği 20 Haziran 2009 tarihinde ise Ankara’da düzenlenen “Türk Tabipleri Birliği II. Etik Bildirgeler Çalıştayı”nda Türk Tabipleri Birliği Kızlık Zarı Kontrolü ve Onarımında Hekim Tutumu Bildirgesi kabul edilmiştir. Bildirgede şunlar denmektedir: Kızlık zarı kontrolü, rutin ya da sağlık sorununa bağlı tıbbi muayenenin bir parçası değildir. Hekimlerin, kızlık zarı kontrolü ve onarımı talebini de reddetme hakkı vardır. Cinsel saldırı sonucu gelen adli durumlar hariç, kızlık zarı kontrolü talepleri geri çevrilmeli ve genital muayene sonuçları raporlandırılmamalıdır. Onarımına dair ise birşey söylememektedir.

2.1.4. Bekaret Onarımı

Kadın bekareti biyolojik gerçekten ziyade toplumsal olarak inşa edilmiş bir söylem olarak ele alındığında, bu söylemin yeniden üretime ihtiyacı olduğunu görmek mümkündür. Tıp alanında kadın bekareti söyleminin açtığı en önemli sektör "bekaret zarı onarımı" operasyonlarıdır. Bu operasyonlar tıbbi bir gereklilik taşımamaktadır. Fatma Mernissi’nin *Bekaret ve Ataerki* başlıklı yazısında Akdenizli erkeğin doğayı hakim altına alarak değil akraba ya da hısımları olan kadınların hareketlerini kontrol altına alarak ve yabancı erkeklerle temas kurmasını

engelleyerek statü kazandığına işaret etmektedir (Mernissi, 2004a, 99,100). Mernissi “suni bekaret” diye ifade edilen bekaret onarımında kadınların bu müdahaleye ihtiyaç duymasını, erkeği şoktan korumak, yanılsamalarını sürdürmek ve rahatsız edici buldukları gerçeğe yüzleşmelerini önlemek, görünüşü kurtarmak gereği ile açıklamaktadır (Mernissi, 2004a). Cinsel eşitsizlik ve bilinçdışı olarak partnerini kirlettiğini düşünen erkeğin kendini bir kirlilik kaynağı olarak görmesi nedeniyle bekaret sorununun sürdüğüne işaret etmektedir (Mernissi, 2004a, 113). Mernissi, kadın bekareti düşüncesi konusunda Akdeniz erkeğini eleştirmesine karşın, bekaret onarımını “acımasız bir hile” olarak görmekte, çift için onur kırıcı bulmaktadır (Mernissi, 2004a, 101).

Bekaret onarımı konusunda farklı bakış açısıyla Dilek Cindoğlu’nun *Bekaret Testleri ve Suni Bekaret* çalışması önemlidir. Cindoğlu çalışmasında bekaretle ilgili iki uygulamanın, bekaret kontrolü ve bekaret onarımı, çağdaş Türkiye’deki toplumsal cinsiyet ideolojisindeki anlamlarına odaklanmaktadır (Cindoğlu, 2004:115). Jinekologların bekaret testi ve bekaret onarımına nasıl baktıklarını anlamak amacıyla 6 kadın, 7 erkek jinekologla derinlemesine görüşmeler yapmıştır (Cindoğlu, 2004:122). Cindoğlu, Mernissi’den farklı olarak, kadınların bu yöntemleri seçmesini, çifte standartları olan ataerkil toplumsal ideolojiler altında yaşayan kadınların ayakta kalma stratejisi olarak görmektedir (Cindoğlu, 2004:131). Modern bir kadın, erkekler için cinsel olarak erişilebilir, aynı zamanda bakire olmak durumunda kalmaktadır. Bekaret onarımı bir özgürleşme değildir, ancak kadınların ataerkil bir toplumda daha iyi bir konum elde etme stratejisi olarak görmek daha doğrudur (Cindoğlu, 2004:131). Nadere Shalhoub-Kevorkian’ın *Tecavüzün Kültürel Tanımına Doğru: Filistin Toplumunda Tecavüz Mağdurlarıyla Çalışırken Karşılaşılan İkilemler* adlı çalışmasında bazı kadınlar için daha iyi bir konumun ötesinde yaşamlarını devam ettirebilmelerinin bir koşulunun bekaret onarımı olduğuna işaret etmektedir (Shalhoub-Kevorkian; 2004: 233). Cindoğlu’nun çalışmasıyla görülmektedir ki tıp sosyal sistemin bir parçası olarak kadın bekareti söyleminden etkilenmekte ve yeniden üreten bir alan olmaktadır. Bekaret onarımının taşıdığı gizlilik, yasa dışı statüsü ve kadınların bekaret zarı üzerindeki ataerkil değerler, jinekologlara vergisiz ve yüksek bir gelir sağlamaktadır (Cindoğlu, 2004:130). Cindoğlu jinekologların,

kadının yanında yer alıp bu müdahaleyi yapsalar da yapmayı reddetseler de ataerkiyle ittifak içinde olduklarının altını çizerek (Cindoğlu, 2004:130).

Elinizde okuduğunuz tez kapsamında görüşülen kadınlara doğrudan kadın bekaret onarımına bakış açıları sorulmamıştır. Kadın bekaret söylemi ile kadın bekaret onarımını, “diktirme” olarak duyduğunu ifade eden dört katılımcı olmuştur. Bu kadınların bakış açıları incelendiğinde, bu konuda iki farklı bakış açısı gözlenmiştir. İki katılımcı olumlu bakmakta, kadınlar için çare olarak, ayakta kalma stratejisi olarak görmektedir (Katılımcı 7, 38: 2016, katılımcı 8,38: 2016):

O diktirme olayını duyduğumda çok şaşırmıştım. Yine de Allah belli bir yerde, demek ki çaresini de veriyor. Bir şekilde. Yine de saçma gelmişti. Kız neden bir de böyle bir acı çeksin ki. Zaten her ay kanıyor, acı çekiyor. Şu var. Bir de erkeği kandırmak için gidip bir de diktiriyor birkaç gün önce. Yine de saçma gelmişti. Bir çözümünün olması, erkekleri kandırmak adına, sanırım hoşuma gitmişti. Hak ediyorlar demek, böyle düşünmeselermiş. Çünkü o kızla evlenene kadar kim bilir kaç kızla birlikte olmuş, ama kızın kesinlikle kimseyle birlikte olmasını istemiyor, belki birkaç kızın bekaretini bile bozmuş falan ama, evleneceği kızın kesinlikle bakire olmasını istiyor. O zaman kız da diktirsin ve adamı hayatı boyunca kandırsın. Adam bunu hak ediyor. Bu bana iyi bir çözüm gibi gelmişti (Katılımcı 8, 38: 2016).

İki katılımcı ise kadının bekaret zarı onarımı yoluna gitmesini dürüstlüğü uymayan bir davranış olarak görmektedir. Kadınların, kurduğu söylemle bedenlerini ve cinselliklerini kontrol eden, bedenlerini kendilerinin bir parçası görmekten alıkoyan ataerkiye, dürüst davranması beklenmektedir. Öncelikle kadını suçlayıcı bir dille konuşan katılımcı, kadının bakış açısından baktığında farklı cümleler kurmaktadır:

Birisinden duydum. Aynı gün ya da bir gün önce doktora gidilip dikildiğini ancak o şekilde başarılı olduğunu, yoksa başarılı olmadığını duydum. Bir kaç kişi için de, suçlayıcı şeyler duydum. O asla kız değildi. Kim bilir kaç kere beraber oldu, sonra kendini diktirdi denildiğini duydum. Karşılıklı bir aldatmaca olduğunu düşünüyorum. Bildiğin şeyi, istediğin kadar dik, yedi kat şöyle diktirsen, onu sen biliyorsun. Başkasına yalan söylemek şeydir. Ama kendine yalan söylemek şeydir. Sen içinde gerçeği biliyorsun. Karşıdaki kandırdın. Ama kendini napacaksın.

Bu bir yandan da kadının güvenliğini koruyan bir şey olabilir mi? Erkeğin deneyimi, kadının da deneyimi var, ama adam böyle birşey istiyor?

O zaman iyi yapıyor. Oh, olsun onlara. Onlar da öyle bir şey yok. Öyle bir sıkıntı yok. Benim eşim bana geneleve gittiğini söyledi. Bir Rus uyruklu kadınla da birlikte olduğunu söylüyor. Bunu çok rahat söyledi. Peki ben. Ben söyleyebilir miydim? Yok, söylemezdim. Oh, olsun, yapana da helal olsun diktirsin. Ama benim demek istediğim, kendi içinde, ben olsam (Katılımcı 9, 39: 2016).

“Karşıdaki kandırdın. Ama kendini napacaksın.” Kadının bakire olmadığını açıklamaması erkeği kandırmak, kendini de kandırmak olarak görülmektedir. Kadının bedeni eşi öncesi “kullanılmışsa” erkeğin bilme hakkı vardır. Kadının cinsel geçmişinin erkek tarafından bilinmesini hak görmek kadın bekareti söylemini oluşturan ataerkil bakışı taşımaktadır.

Bir başka katılımcıya “Bekaret onarım müdahalelerini duymuş muydun?” diye sorulduğunda ilk cinsel partneri ve eski eşi olan erkeğin, aynı zamanda doktor da olan eski eş, bekaret zarı konusunda da partnerini yanlış bilgilendirmiştir, düşüncelerini söylemektedir.

Duymuştum evet. Demişti o zamanlar o. “Bu [kadının bakire olmadığı] anlaşılır” diyordu. Ben “Niye anlaşılır ki” diyordum. “Bir kişinin bunu diktirerek benim karşıma gelmesi, çok daha namussuzca benim için, beni kandırmış, yalan atmış oluyor.” diyordu. “O yüzden benim için hiç önemli değil” diyordu.

Bu ifadede bir erkeğin bakış açısı görülmekte, kadının bekaretini önemsemediğini iddia eden erkek, kadının cinsel geçmişini bilmeyi hakkı olarak görmektedir. Partnerine bekaret onarımının anlaşılabilir olduğunu iddia etmektedir. Aynı Katılımcı içselleştirdiği bu düşüncelerle başka bir kadını eleştirmektedir:

Zaten o kızı sevmezdim. Çok fazla paraya da önem verdiği için. Hayatı yalan üzerine kurulmuş. Nolursa olsun evlilikte mutlu olmayacak diye düşündüm. Olmadılar da zaten ayrıldı. Yalancılık olarak düşünmüştüm. Benim bakışım da oydu (Katılımcı 15, 43: 2016).

Kadın bekareti söyleminin dayattıkları değil de, bu söylem altında bir kadının ayakta kalma stratejileri yalan olarak görülmekte, yargılanmaktadır.

Kadınların bekaret zarı jinekoloji hakkındaki web siteleri incelenirken himenoplasti/bekaret onarımı operasyonlarına dair bilgi verildiği de görülmüştür.

Kadın bekareti ile ilgili bilgi veren kanamalı zar fikrinin yaygın ve tartışılmaz olduğunu söyleyen jinekoloji konusundaki internet sitelerinde bekaret onarımı ve bu yöntem için nerelere, nasıl nasıl başvulabileceği ayrıntılı anlatılmaktadır. “Kanayan himen vaadi” yapılmaktadır.

"Gerek Sürtünme, mastürbasyon vajina girişine denk gelen travmalar sonucu, gerekse cinsel ilişki ile ortaya çıkan bekaret kayıplarında, ayrıca esnek kızlık zarı gerdek gecesi problem olacak kızlık zarı çeşitlerinde evveliyatı önemsiz kılarak kalıcı bekaret sağlayan ve evlilikte ilk gece kanaması oluşturan jinekolojik cerrahi grubuna kısaca kızlık zarı dikimi ve himenoplasti denir" ifadeleri de yer almıştır. (Karakaya, 2017).

Kızlık zarı onarımlarına flep uygulaması denmektedir. Hasta sorularının cevaplandığı ayrı bir bölümde altı ay önce flep¹¹ yaptıran bir hasta, kontrole geldiğinde sorun olmadığını, hatta doktorun *"İlk cinsel ilişkide kulaklarımı çınlatacaksınız"* dediğini, ancak denedikleri ilk cinsel birleşimde *"Denedik fakat çok zorlandı, korktum devam etmedik. Bu durum normal mi, flap olanların çok zor mu patlıyor zarı? Düşünüme az kaldı korkuyu içimden atamadım, yaptıranlardan böyle yorum alıyor musunuz?"* sorusuna *"Bazıları böyle kuvvetli tutuyor. Bebe yağı sürün yine de olmazsa biraz açmak gerekir"* yanıtı verilmiştir. Cinsel birleşimdeki zorlanma yine yalnızca himene bağlanmakta, doktor kendi müdahalesinin, yani ürünün sağlamlığını garantilemektedir (Karakaya, 2017).

"Dikilen" kızlık zarının mutlaka kanayacağı bilgisi de neredeyse mutlak bir bilgi olarak verilmektedir. (<http://kizlikzarimodelleri.blogcu.com/kizlik-zari-modelleri-kizin-iliskiye-girdigi-nasil-anlasilir-res/9312425>)

Daha basit olan bir diğer yöntem "yapay kızlık zarı" adıyla satılan sahte bekaret kanı içeren aparatlardır. Nasıl kullanılacağı şöyle anlatılmaktadır:

Yapay kızlık zarı hafif nemli hamur kıvamındadır. Ambalajı açıp paketten çıkarılır ve hafifçe yoğrulularak vajinaya takılır bu sırada vajinanın ıslak olmasında fayda vardır şayet ıslak değilse az miktarda ıslatılarak yerleştirilirse daha etkili olacaktır çünkü vajinaya girdiğinde kısa bir süre sonra vajina ile bir bütünlük sağlayacaktır ancak ilişki sırasında vajina içine birşey sokulursa hamur kıvamındaki yan etkisi olmayan zararsız yapay zar yani suni zar kanamaya başlayacaktır.

Yapay zar kanı bulaşıcı değildir onaylıdır, toksit içermez ve gerçek kan rengi gibidir. Yapay kızlık zarı vajinaya takıldığında rengi ve şekli vajina ağzı ile aynı şekilde görünür ve sahici yapısı sayesinde daha önce bozulmuş kızlık zarı sanki hiç bozulmamış gibi yada yırtılmamış gibi olacaktır bu şekilde daha önce ilişki yaşamış olduğunuz belli olmaz. Kutuyu açıp içinden hamur kıvamındaki suni zarı avcunuza alın ve çok az yoğurun. Elinizle birazcık ıslatıp kulak memesi kıvamına getirin ve vajinanın iç dudağına koyun.

¹¹ **Flep**, kendi damarıyla kan dolaşımıyla bir dokuyu koruyup yani kan dolaşımını ve canlılığını koruduğumuz bir dokuyu vücudun bir bölgesinden alıp başka bir bölgesine götürmektir. Yani doku eksikliğinin olduğu bir yeri vücudun başka tarafından aldığınız canlı bir dokuyla onarmaya çalışmaktır. <https://www.saglikveyasam.com/flep-cerrahisi-nedir-estetik-cerrahide-hangi-amaclar-ararlanilir>(28/09/2019).

Vajina içine takarken vajina dudağından 2 cm kadar içine yerleştirin ve biraz bekleyin. Yapay zarı vajina içine koyduktan sonra vajina rengiyle aynı olacaktır ve farkedilmeyecektir. Yapay kızlık zarını yerleştirdikten sonra en erken 15 dakika en geç 6 saat içinde ilişkiye girin (<https://www.yapaybekaretzari.com/> (20/10/2019))

Aynı sitede yapay kızlık zarının fiyatının 189TL. Olduğu bilgisi de verilmektedir. Sitede yer verilen kullanıcı yorumlarından biri şöyledir:

Yapay kızlık zarı kullandım ve anlattığınız gibi gerçekten de çok işime yaradı. Düğün gecesi kullandım. İlişkiye girmeden 1 saat önce taktım. Kızlık zarı kanı tam da istediğim gibi penis içime girince kanamaya başladı. İlk önce biraz korktum aslında. Ama korktuğumu görünce eşim daha da etkili oldu :) Çünkü olması gerektiği gibi ilişki sırasında utangaç ve korkak duruyordum :))) Kan geldi mi diye baktı kocam. Birden bi titreme geldi. Heyecanlandım ya anlarsa diye ama anlamadı hatta dedi ki git yıkanda gel :) Çok teşekkür ederim size. Beni büyük bir sıkıntıdan kurtardınız (<https://www.yapaybekaretzari.com/> (20/10/2019))

Bu sözler gerçek bir kullanıcıya ait olabilir de olmayabilir de. Kadın bekareti söylemi ile kadının bedeni ve vajinası üzerinde mutlak kontrol isteyen erkeği rahatlatmaktadır.

2.2. Yazılı Materyaller, Popüler Psikoloji, Dini Öğüt Kitapları

2.2.1. Türkiye'de Dini Söylem

Foucault cinsellik üzerine kurulan söylemin antik Yunandan Hristiyanlığa izini sürmesine rağmen doğrudan kadınların cinselliği ve bedeni üzerinde durmadığından daha önce de bahsedilmiştir. Feminist araştırmacılar tam da bu boşluğu iyi bildiklerinden kadınlar üzerine kurulan söylemlerin izini sürmüşlerdir. Berktaç Foucault'ya katıldığını, dinsel söylemin içinde direnme olanakları barındıran bir iktidar söylemi olduğunu ifade ederek, hristiyanlık ve islamiyette kadına ilişkin söylemleri incelemiştir. Tek tanrılı dinlerin kadının doğurganlığı sebebiyle sahip olduğu can verme gücünün ideolojik olarak elinden alarak, tek erkek tanrıya ve onun aracılığıyla yeryüzündeki erkeğe aktardığını, bunun yapılabilmesinde kadının biyolojik doğurganlığının küçümsenmesi, soyu üretme yetisinin karşısında erkeklere

özgü olduğu ileri sürülen kültür yaratma yetisinin çıkarılması ve kadının yeni bir can yaratma özelliğine sahip bedeninin kirli sayılarak, lekelenmesi ve denetlenmesinin meşru görülmesinin gelişimini anlatır. Kendi ifadesiyle bu durum "*Can verme yetisinin tek erkek tanrının söz kudretine aktarılması ve onun dolayısıyla da yeryüzündeki erkeğe geçirilmesi süreci ideolojik düzlemde yer alıyor. Bu süreç sonucunda kadın, salt bir taşıyıcıya; erkeğin canlı tohumunu barındırıp besleyen cansız toprağa indirgeniyor*" biçimindedir(Berktaş, 2012: 10).

Berktaş ataerkil sistemin kurumlaşmasındaki bir diğer önemli adımı ise şöyle tariflemektedir: "Eski Yunanda ruh-madde, hristiyanlıkta ise ruh-beden biçimini alan hiyerarşik ikiliğin derinleşmesi ve kadının bu karşıtlığın aşağı sayılan kutubuyla yani beden ile özdeşleştirilerek onun bedeni üzerinde toplumsal denetim uygulanmasını meşrulaştırılması". (Berktaş, 2012: 11) Bu bakışın üç tek tanrılı dinde de ortak olduğunu ifade eden Berktaş, "İslami kültürde kadının bedenle ve bedensel arzusuyla özdeşleştirilerek fitne yaratma özelliğinin bulunduğu varsayılması onun toplumsal olarak denetlenmesi ve bu denetimin en somut göstergesi olan örtünmeye zorlanmasının meşru gerekçesini meydana getirir" diye devam eder. (Berktaş, 2012: 11) Kadının ikincilliğinin doğal kabul edilmesi ve bedeninin denetlenmesinin meşru gerekçesi sayılmasının tarihsel ve coğrafi olarak benzer maddi koşullarda, benzer gereksinimlerle yanıt olarak doğmasını üç tektanrılı dindeki ortaklaşmalardan biri olarak görür. (Berktaş, 2012: 11) Berktaş çalışmasında özellikle kadın bekareti üzerine yoğunlaşmamış, daha çok kadın bedeninin ve cinselliğinin kontrol edilişi üzerinde durmuştur. Kadın rahmine ekilen erkek tohumu fikrinin oldukça eski bir fikir olduğunu, İslamiyette de "Kadınlar sizin tarlanızdır, istediğiniz gibi ekin." ifadesi ile sürdürüldüğünü ifade etmiştir (Berktaş, 2012:11). Berktaş, ataerkil sistemlerde, anaerkil sistemde toprağın kadınla özdeşleşen, hayat veren olumlu anlamının kaybolduğunu, toprağın ve kadın bedeninin cansız madde ile özdeşleştirilerek yaratıcılıktan yoksun bırakıldığını söylemektedir (Berktaş, 2012: 58). Toprak ve tarla benzetmelerinin kadının yaratıcı gücünün sınırlandırılması olduğunu ifade etmektedir (Berktaş, 2012: 58). Kadın bedeni dölütün gelişimi, büyümesini etkilese bile onun kimliğini ve özerkliğini etkilemez. Türkiye'deki kadın bedeninin döl yol, döl yatağı gibi adlandırılmasını da bunun yansıması olarak görür

(Berktaş, 2012: 59). Müslüman toplumlarda kadının örtünerek korunmasının erkeğin tohumunun korunması kaygısıyla ilgili olduğunu, erkeğin değerinin can verme yetisine sahipliği ile belirlendiğini, onurunun da kendi tohumunu güvence altına alabilmesi olduğu, bunun da erkeğin “kendisine ait” olan kadını ve bedenini denetleyebilmesi olduğunu aktarır (Delaney, akt. Berktaş, 2012: 65). Berktaş, İslami dinsel söylemin hem genel olarak bedenleri ve bedensel arzuyu, hem de özel olarak kadın bedenini yönlendirmek ve denetlemek amacı güttüğünü söylemektedir (Berktaş, 2012: 149). Fitne mevzuuna da değiniyor. Kadın bedeninin denetlenmesinde kadın bekareti söylemi üzerinde durmamaktadır.

Nilüfer Göle Modern Mahrem adlı çalışmasında Türkiye’de kadının örtünmesi hareketini incelemekte, modernleşme karşısında İslami bireylerin farklı bir duruş sergilediğini işaret ettiği satırlarında "Batı modernizminin eşitlik ve görünürlüğü karşısında gövde aracılığıyla denetlenen nefis, öteki dünya için arındırılmaktadır. Yaş hiyerarşileri, bekaret, evlilik, doğum, yaşlılık gibi her yaş diliminin toplumsal konumu ve davranış haritasını sıkı sıkıya belirlemektedir. Cinsiyet ayrımları da hiyerarşiye tabi tutulmakta ve kadın gövdesine ilişkin görünmezlik yasağı erkek egemenliğini pekiştirmektedir. Erkeğin bakma ve görme ayrıcalığı, kadının gövdesini nesneleştirme yoluyla erkeğe cinsiyet ayrıcalığı sağlamaktadır."(Göle,2011: 176,177). Göle, "Kadın konusu tarihsellikten gündelik yaşama uzanan toplumsal dönüşümün en ayrıcalıklı konusudur. Çünkü, kadın bir yandan bir medeniyet projesi, bir yandan cinsiyet ayrımcılığı üzerine kurulu İslami toplumsal yapının mihenk taşıdır. " demekte ve özel-mahrem alan, dış-kamusal alan sınırların yeniden çizilmesinin kadının görünürlüğü ile mümkün olduğunu söylemektedir (Göle,2011: 170). Göle çalışmasında neden özel alan kavramı yerine mahrem kavramını kullandığını şöyle ifade etmektedir:"...mahrem ifadesiyle özel alanın cinsiyetlendirilmiş yapısını belirtir. Yani özel alanın moral psikolojisi, cinsiyetlerin bir aradalığının kısıtlanması ve (örtünmede ifadesini bulan) bedensel iffetinin temin edilmesiyle kontrol altına alınan cinselliğine dayanır"(Göle,2011: 42). Göle’nin çalışması doğrudan bekaret söylemine odaklanmamaktadır. Kadın bedeninin kontrolü ve görünmezliğinin sağlanmasında örtünme üzerinde durmaktadır. Kadın bedeninin nasıl bir siyasi alan olduğunu işaret etmektedir.

Örtünme ve bekaret kadın bedenini ve cinselliğini farklı yönlerden kontrol altına almakta, yabancı öteki erkek tarafından ise ulaşılmaz kılınmaktadır.

İslami cinsellik söylemini inceleyen Sabbah, *İslam'ın Bilinçaltında Kadın* adlı çalışmasında, bu konuda iki tür söylem olduğunu, birinin arzuyu ortaya koyan erotik söylem, diğersinin de tanrısal iradeyi ifade etmeye çalışan, iktidarı ve iktidarın dağılımını temellendirerek hiyerarşiyi meşrulaştıran söylem olduğunu ifade etmektedir (Sabbah, 1995: 163,164) Bu iki söylemin ortaklaştığı noktanın kadının arzulu bir canlı olduğu; erotik söylemin reçetelerle, ortodoks İslami söylemin ise koca karşısında itaat için yasalara başvurarak çözüm aradığını, ikisinin temelinde de denetlenmesi olanaksız bir canlı olarak görülen kadına karşı korkunun yattığını savunmaktadır(Sabbah, 1995: 165). Kadın bekareti ile ilgili bakışı ele alırken şunları söyler;

Cinsiyetlerin rollerini belirleyen ve daha da önemlisi kadının sonsuza dek erkeğe özgü cinsel arzuların zavallı kurbanı, cinsel teknik konusunda tam bir kara cahil rolünü oynamasını isteyen kural, meşru ve kutsal bir dilek olarak görülür. Ataerkil islam, müminleri bu dilekle avutmaya çalışır; çünkü kendi bünyesinde ortaya çıkan boşlukları ya da güvensizlik yaratan noktaları özenle çekip çevirmek zorundadır. Aynı dilek, ataerkil İslam'da öteden beri son derece önemli bir konumu işgal eden bakirelik söylencesinde de ifade edilir ve somutlaştırılır."(Sabbah, 1995:48,49).

Sabbah'ın erotik edebiyatı incelerken vardığı sonuçlardan biri, Freud ve takipçilerinin iddia ettiği gibi hadım edilme korkusunun, anneye duyulan cinsel arzu sonucu babanın erkek çocuğun penisini keseceğine ilişkin korkudan değil, erkek çocuğun penisinin, kadının arzuladığı penis olmayabileceği korkusundan, başka bir ifadeyle hadımlık korkusunun kadının arzusuna göre biçimlenmesinden, kadını orgazma ulaştıramayacak denli yetersiz bir penise sahip olunabileceği ve bu yüzden kadın tarafından terk edilme olasılığından kaynaklı korku olduğudur. (Sabbah, 1995:67). Sabbah bu noktada cennetteki *huri* tasvirlerindeki bekaret boyutunu işaret eder. "*Bunlardan önce kendilerine ne bir insan ne bir cin dokunmuştur*" der. (Sabbah, 1995: 127). Ortodoks İslami söylemde imamların kadının cinsel arzusunu yadsıdığını, arzu ile karşı cinsi cinsel nesne olarak kullanma tekelinin erkeğe verildiğini, kadınların babalarının kızları olduğu dönemde bakire olmak zorunda olduğunu, kadınların cinsel deneyimin başladığı andan yani evlilikten sonraki

yaşamlarının ikinci aşamasında ise itaat etmek durumunda olduklarını ifade eder(Sabbah, 1995: 165).

Hidayet Tuksal'ın *Kadın Karşıtı Söylemin İslam Geleneğindeki İzdüşümleri* çalışması kadın karşıtı söylemin İslam geleneğindeki izlerini ve izleğini anlamaya çalışması açısından dikkat çekicidir. İslam peygamberine atfedilen hadisleri Kur'an'ın ortaya çıktığı dönem ve bu dönem öncesinin tarihsel ataerkil birikimiyle inceleyerek karşılaştırdığı çalışmasında vardığı sonuçları şu biçimde özetlemektedir.

Kadınla erkeği birbirleri ile ve toplumla ilişkileri bağlamında ele alan Kur'an pasajlarında [...], toplumun ataerkil yapılanmasından kaynaklanan örf ve teammüllerin baskın karakteri son derece belirgin durumdadır. Bu baskın karaktere rağmen Kur'an'ın tavrı sürekli bir iyileşme ve gelişme sürecine doğru bazı adımların atılması şeklinde tezahür etmektedir. Kur'an'ın var olan yapı üzerindeki tasarruflarını, 'hedefine ulaşmış bir dönüşüm'den ziyade 'tedrici bir ıslah' olarak nitelendirmek daha doğru olacaktır. İşte, Kur'an'ın belki de her nesil için diri olan tarafı, bu dönüşüm sürecinde herkesin kendi payına düşeni gerçekleştirmesidir (Tuksal, 2014: 278).

Bu tespit kuşkusuz kadınların İslami geleneği incelemesinin önünü açmakta ve bir değişim vaad etmektedir. İslami gelenekte gördüğü ataerkil bakışı "*Peygamber sözlerinin meşrulaştırıcı gücünün, kişisel tercih ve yorumları meşrulaştırmada istismar edilmiş olma ihtimali*" ve "*rivayet, ravilere ve yaşadıkları dönemlere ait hususiyetlere sebep olmuş*" olabileceğini düşünmektedir. (Tuksal, 2014:279) Yapmaya çalıştığını "*söz konusu rivayetleri geniş bağlamlar içinde inceleyerek ve Kur'an verileri ışığında değerlendirerek, bunların dini dogmalar değil, binlerce yıllık ataerkil yapılanmadan kaynaklanan insani ürünler olduğunu ortaya koymaya çalışmak*" olduğunu belirtmiştir. (Tuksal, 2014: 280).

Tuksal'ın çalışmasında İslami gelenek içinde kadın bedeni ile ilgili kurulan söyleme değindiği ilk konu cennet tasvirindeki hurilerdir;

...ve (Cennette) saf ve temiz, güzel gözlü eşler ile onları evlendireceğiz. "(52/Tur,20, akt. Tuksal, 2014: 70). Bu (bahçelerde) de ne insanın ne de görünmez bir varlığın daha önce hiç dokunmadığı, yumuşak bakışlı eşler bulunacak...İncilerin ve yakutların (güzelliği) gibi (muhteşem güzellikler vaad edildiği zaman) ... (Kutsananlar, orada, harika) çadırlarda, saf ve çekingen ve yumuşak huylu eşleri (ile yaşayacaklar) ...Daha önce ne bir insanın ne de görünmez varlığın dokunmadığı(eşler) (55/Rahman, 56-76 akt. Tuksal, 2014: 70) Onları ölümsüz gençlikler bekleyecek, tertemiz kaynakların suyundan doldurulmuş ibrikler ve

fincanlar ne kafalarını dumanlayan ne de onları sarhoş eden (bir su) ve seçebildikleri her çeşit meyve ve canlarının çekebileceği her çeşit kuş eti ile en güzel gözlü saf ve temiz eşler (yanlarında olacak), kabuklarında saklı bulunan inciler gibi... (56/Vakı'a, 15-23, akt. Tuksal, 2014: 70). Ve yüceltilmiş eşler (i onlarla birlikte olacak). Çünkü Biz onları yenilenmiş bir hayatta tekrar var etmiş olacağız ve bakireler olarak dirilteceğiz, sevgi dolu ve uyum içinde. ... (56/Vakı'a 28-38, akt. Tuksal, 2014: 70)

Tuksal kutsal kitaptan yaptığı bu alıntıların aslında kadınları erkek insanın muhayyilesinden tasvir ettiğini şöyle anlatır;

...tasvir edilen kadınları, helal kılınmış hazlar ülkesi olan cennette, insan(erkek) muhayyilesinin tasavvur edebileceği çeşitli hazların beraberinde, tamamlayıcı en yüksek haz objesi olarak görüyoruz. Bu tahayyülü olgunun, ...yerleşik kadın anlayışlarında ataerkil zihniyetin 'tamamlayıcı, belirleyici ve kıymet biçici' etkilerini tebarüz ettirmesi açısından önem taşımaktadır. ...[kadınların] cinselliği kadar doğal insani durumlarından hiçbirine atıf yoktur. ...yerleşik ataerkil kodların baz alması kaçınılmaz olan ilahi vahyin, kadının konumuna ilişkin misyonunun daha iyi anlaşılabilmesi, ancak bu kodların -zihniyet kırılmalarındaki açılımlardan hareketle- çözümlenmesine bağlıdır. "(Tuksal, 2014: 71).

Tuksal yerleşik ataerkil kodların baz alındığını kabul ederken, baz almanın da kaçınılmaz olduğunu düşünmektedir. İslamiyetin ortaya çıktığı toplumun yapısının ataerkil yapıda olmasının bunu zorunlu kıldığını düşünmektedir. *"Bu baskın karaktere rağmen Kur'an'ın tavrı sürekli bir iyileşme ve gelişme sürecine doğru bazı adımların atılması şeklinde tezahür etmektedir."* (Tuksal, 2014: 278). Kur'an'ın kadınların durumunu iyileştirmeye dönük adımlar attığını işaret etmektedir.

Tuksal, kadının yaratılış söylemini ele alırken de kadının Adem'in kaburgasından yaratıldığı söylemine bağlı "eğrilik" iddiasını Musevi ataerkil inaçlarının Kur'an'da böyle olmamasına karşın İslami geleneğe nakledilmesine ve onu etkilemesine bağlayarak tartışır. İslamın ataerkilliğini Museviliğin İslamın ortaya çıktığı dönemlerde çoktan kurumlaşmış sistematik bir inanç sistemi olmasının bir etkisi olarak görmektedir. Örneğin Havva'nın baştan çıkarılcılığından kaynaklı olarak kadınların kocalarına ihaneti ve kadına ilişkin "uğursuzluk" söylem ve anlatılarını da İslamı önceleyen ataerkil toplumsal kurumlara ve din sistemlerinin ataerkil bakışına bağlamaktadır. Okumakta olduğunuz yüksek lisans tezinin odağını oluşturan kadın bedeniyle ilgisi açısından burada aktarmanın faydalı olacağı kadın bedenine dair bir başka İslami yaklaşım da "hayız olma durumu" yani regl olmadır.

Tuksal, hayız halini dinin özellikle ibadetle ilgili pratiklerinde kısıtlamalara yol açan "eksiklik" söylemi üzerine yaptığı incelemede ilginç çıkarımlar yapmıştır. Örneğin erkeğin regl halindeki kadınla cinsel ilişkiye girmesini hafif bir cezayla- köle azad etmek ya da reglin başlangıcında bir dinar, sonunda olursa yarım dinar gibi daha hafif cezaların rivayet edildiği aktarılmakta-suç halinden çıkarılmış olmasını İslamın erkeğin konforu ve ihtiyaçlarını merkeze aldığını ifade etmektedir. İslami otoriteler kadının bedensel bir özelliği olan reg halinde dahi erkeğin taleplerine müsahahalı davranması ve erkeklerin hareket alanını kısıtlamayan bir yorum getirmiştir. Ancak regl olan kadının Allah ile olan ilişkisini inanan olarak doğrudan ilgilendiren konularda engelleyici/dışlayıcı/yasaklayıcı bir yorum kullanması, Tuksal'a göre "pragmatist cinsiyetçiliğin yanında, kadına yönelik aşağılama tavrı ile de son derece ilgili"ydi (Tuksal, 2014: 190, 191). Söz konusu engelleyici/dışlayıcı/yasaklayıcı yorum kadınların menstrüasyon dönemlerinde cami ve mescitlere girmekten men edilmesi; Kur'an okuyamaması ve *Mushafa* dokunamaması, kutsal kent Mekke'de Kabe'yi tavaf edememesi, hayız/regl gören kadına getirilen dini kısıtlamalar olarak ifade edilmektedir. Tuksal kadınların akıl ve inanç bakımından eksiklikle nitelenerek erkekleri baştan çıkarmakta becerikli oldukları vurgusu ve ithamı vasıtasıyla İslam geleneğine damgasını vurmuş rivayetin, İslam peygamberinden kaynaklanmadığını savunmakta, bu dışlayıcı ve kısıtlayıcı söylemin dayandırıldığı ayetlerin de "Kur'an'ın mesajının duyulması için, halklara onların diliyle ve anlayışı ile düzeyinde seslenmesine" bağlamaktadır (Tuksal, 2014: 226,227). Bu durumu "*Kur'an'ın tetrici/pedagojik bir yöntemle başlattığı ıslah hareketi, bazı alanlarda tam bir başarı ile uygulanırken, bazı alanlarda, özellikle kadınla ilgili- hikmetten nasipsiz- cahili önyargılar karşısında, önemi bir aşama kaydetmeden kesintiye uğratılmıştır.*" diye nitelemektedir. (Tuksal, 2014: 227).

Tuksal regl olan kadının murdar kabul edilmesinin İslam içerisinde baskın bir konumu olduğunu ve bu fikrin Musevilikten İslamiyete geçtiğini düşünmektedir. (Tuksal, 2014: 210) Bu yorumu teyit eder nitelikteki inanç ve pratiklerin kendilerinden regl dönemine giriş deneyimleri aktarmaları istenen tez görüşmelerinin katılımcıları arasında da izleri tespit edilmiştir. Özellikle kapalı bir Arap köyünde doğup-büyüyen bir katılımcı, regl döneminde kadınlara evde temizlik

yapılmadığını, yeni yıkanmış temiz çamaşırları sermelerine kirleneceği gerekçesiyle izin verilmediğini, ancak regl sonrasında yıkandıktan sonra bu işlere dönebileceklerini ifade etmiştir. Katılımcılardan biri de dini olarak regl sonrası yıkanması gerektiğinin kendisine öğretildiğini anlatmaktadır.

Fatıma Mernissi'nin *İslam'da Aktif Kadın Cinselliği Anlayışı* çalışmasına baktığımızda İslamiyette aktif bir kadın cinselliği anlayışı olduğunu, içgüdülerin nasıl kullanıldığının önemsendiğini, Freud ve Gazali'nin¹² kadın cinselliğine bakışını karşılaştırarak ortaya koymaktadır. Gazali'nin anlayışının kadın erkek cinselliğini özdeş gördüğünü, kadının cinsel ilişki esnasında boşalabildiğini, kadın boşalmasının erkekten yavaş olması nedeniyle bir farkı olduğunu ifade etmektedir (Mernissi, 2004b: 45). Yine Gazali'den yaptığı aktarımla kadınlarda da “rüyalanma olduğunu” söylemektedir (Mernissi, 2004b: 45). Gazali aktif kadın cinselliği anlayışında kadının iffetini erkeğin görevi olarak tanımlayarak, kadının iffetinin güvence altına almasının yolunu, kadının cinsel ihtiyaçlarının karşılanmasına bağlamaktadır (Mernissi, 2004b: 47). Gazali'nin kadının güçlü cinsel talepleri olduğunu, erkeğin kadını tatmin etmesinin güç olduğunu itiraf ettiği de Mernissi tarafından belirtilmiştir. (Mernissi, 2004b: 47). Gazaliye göre kadınlar, yalnızca ümmete çocuk doğurma ve cinsel içgüdüünün tatmin edilmesi amaçları için kullanılması gereken, tehlikeli, zihin çelici varlıklardır (Mernissi, 2004b: 53). Freud'a göre kadınlar cinsellikte aktif olmadıkları, Gazaliye göre ise aktif oldukları için sosyal düzene zarar vermekle itham edilmişlerdir. (Mernissi, 2004b: 51). Mernissi, kadın cinselliğinin erkekte korku yarattığını Freud ve Gazalinin bakış açıları üzerinden anlatmıştır. Aslında Freud ve Gazali'ye ek olarak buraya değin incelediğimiz ataerki tarafından kurulan tüm söylemlerde de kadının cinselliğini anlama, kontrol etme ve düzene koyma amaçları gözlenmiştir.

Kadın bekareti ve regl dönemine ilişkin söylemlere birlikte bakıldığında vajinaya has iki durumun birinin yüceltildiği, diğerinin ise kadını kirli, murdar ve

¹² Gazzâlî ya da tam adıyla Hüccetü'l-İslâm Ebû Hâmid Muḥammed bin Muḥammed bin Muḥammed bin Aḥmed el-Gazzâlî et-Tûsî, Büyük Selçuklu Devleti devrinin İslâm âlimi, filozofu, mutasavvıfı ve müderrisi. Fars asıllı olduğu sanılan Gazzâlî'nin lâkabları Hüccetü'l-İslâm ve Zeynüddîn'dir. 1058-1111 yılları arasında yaşamıştır. Kaynak vikipedi. 29/09/2019.

eksik biçimde kurmanın aracı yapıldığı görülmektedir. Ataerki kadın bedeni ve vajinası ile ilgili kurduğu söylemi çelişik gibi duran bu iki hususa dayandırmaktadır. Kadının bekareti neredeyse kutsalken, regl hali kirli- pis ve sakıncalıdır. Kadın cinselliği ise tehlikelidir. Kontrol edilmelidir. Kadının bedeni ve vajinası aynı anda kutsal, kirli, pis, tehlikeli kontrol edilmesi gereken olarak kurulmaktadır.

İslamın cinsel ahlakına ilişkin yazarlardan biri de Kecia Ali'dir. İffet kavramını İslami söylemde inceleyen tüm çalışmalar gibi Kecia Ali'nin *Cinsel Ahlak ve İslam* başlıklı eseri de Kuran'ın erkek ve kadınların ortak erdemi sayılan iffete (en yalın ifadeyle kişinin cinsel organlarını koruyup kollaması) sürekli vurgu yaptığını söyler (Ali, 2015: 134). Buna göre modern toplumlarda rızaya dayalı cinsel birliktelik meşruluk için yetmemekte (Ali, 2015: 135), iffet zina üzerinden tartışılmaktadır. Zina kavramı zinadan doğan çocuğun yasal babası olmadığına ve evliliğin önemine işaret etmektedir (Ali, 2015: 146). Evlilik için sevginin bir önşart olmayıp, mükafat olduğu evliliği yerine getirilmesi gereken roller ve görevlerden mürekkep bir pratik olduğunu anlatır.

Bu beklentiler silsilesine bağlı olarak, güç, bir kadına bilgisi ve zenginliği sebebiyle değil, genç ve bakire oluşuyla gelebilir (nitekim Aişe'nin bakireliği ile övüldüğü rivayet edilir ki bu özelliği onu, Hz. Peygamber'in daha önce başlarından evlilik geçen hanımlarından farklı kılar (Ali, 2015: 268).

Peygamberle evlendiğinde kendi işinin sahibi ve dul Hatice ile bakire olduğu vurgulanan ve bununla övülen genç Aişe'nin öne çıkarılışı, Berktaş'ın çalışmasıyla gördüğümüz tek tanrılı dinlerde ataerkinin kurumlaşmasının kanıtı gibi görünmektedir. Kurumlaşmayla kadının bedeni ve bekaretine vurgu öne çıkmaktadır.

Buraya kadar ki amaç İslami literatürde kadına ve kadın bedenine bakışı ele alan çalışmaların ve eleştirilerin taranmasıydı. Burdan sonra Türkiye'deki dini söylemin kadın bekareti söylemini sürdürmesinin örnekleri üzerinde durulmaktadır.

Türkiye'de dini söylemin ifade edilmesinde Türkiye Cumhuriyeti Diyanet

İşleri Başkanlığı¹³ ve bu kurumun yaptığı yayınlar da önemlidir. 90'lı ve 2000'li yıllarda kadın hareketinin güçlenmesinin etkisiyle hazırlandığını varsayabileceğimiz, eşitlik kavramına yer verilmesinde sakınca görülmeyen Kadın ve Aile Yazıları¹⁴ adlı kitapta İslam ve kadın, kadın dindarlığı, haklar, eşitlik, anne olmak ve günlük hayat başlıklarında yazılara yer verilmiştir (Görmez, 2011). Bu kitapla yapılması gerekenin "batının kadını cinsel obje halini getirişini anlatmaya son verip", "İslamın iman, haya ve hayat ile nasıl ilişki kurduğunu, kadın-erkek ilişkisinde iffeti, nezahati, insanı insan yapan değerleri nasıl öne çıkardığını" ve "neden İslam toplumlarının bu yüksek seviyelere gelemediğini" irdelemek olduğunu işaret etmektedir (Görmez, 2011: 15). Ağırlıklı olarak eşitlik ve İslamiyet'in kadınlara hakkını teslim eden bir inanış olduğu söylemi ile birlikte yayında kadınlarla ilgili anlatılanları incelediğimizde; Kur'an'ın kadına ve erkeğe haramdan sakınıp ırzlarını korumak görev ve sorumluluğu verdiğini, Kur'anda kadınların doğrudan adının anılmasının bir onurlandırma olduğunu, işlememesi gereken günahların ise Allah'a ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina yani evlilik dışı cinsel ilişki yaşamak, çocuk öldürme, iftira ve peygambere isyan etmemek olduğunun ayetler vasıtasıyla anlatıldığını görürüz (Karagöz, 2011: 219). Kadına yönelik şiddetin ve zulmün dinen kabul edilemez olduğunun, kadınla erkek arasında birtakım farklar olmakla beraber kadın ve erkeğin birbirini tamamlayıcı olduğunun, bu farklılıkların korunmasının da kadın-erkek eşitliği açısından önem arz ettiğinin anlatıldığı da görülür. (Okumuş, 2011: 23,27) *Kadın ve Aile Yazıları* isimli derlemede yer alan metinlerde eşitlik temasının yanı sıra, sıklıkla iffet temasının işlendiği de dikkat çeker; *"İslam kadınları kendi güç ve*

¹³ 3 Mayıs 1920 tarihinde oluşturulan hükümette, Osmanlı dönemindeki Şeyhülislamlık ve Evkaf Nezaretinin hizmetlerini deruhte etmek üzere Şer'îye ve Evkaf Vekâleti adı altında bir bakanlık yer almış ve 3 Mart 1924'te Diyanet İşleri Başkanlığı kuruluncaya kadar ülkede din hizmetlerini yürütmüştür. Din hizmetlerinin politikanın dışında ve üstünde tutulması gerektiği düşüncesinden hareketle kaldırılan bu bakanlık, Osmanlı devletindeki Şeyhülislamlık ile Türkiye Cumhuriyetindeki Diyanet İşleri Başkanlığı arasında köprü vazifesi görmüştür. Cumhuriyetin bir kurumu olmakla birlikte tarihsel kökeni itibarıyla Şeyhülislamlığa dayanan ve onun geleneksel misyonunu sürdürmek üzere kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın görevi, kuruluş kanunu olan 3 Mart 1924 tarihli ve 429 sayılı Kanun'da 'İslam dininin itikat ve ibadet alanıyla ilgili işleri yürütmek ve dini kurumları idare etmek' şeklinde ifade edilmiştir. Ülkedeki tüm cami ve mescitlerle bunların görevlilerinin idaresi Başkanlığa verildiği gibi tekke ve zaviyelerle bunların görevlisi olan şeyhlerin idaresi de Başkanlığa verilmiştir. 1925 yılında tekke ve zaviyelerin kapatılması ile birlikte bunlara dair hususlar Başkanlığın görev alanından çıkarılmıştır. <https://www.diyaret.gov.tr/tr-TR/Kurumsal/Detay/103/10/2019>

¹⁴ Sunuş yazısında Diyanet İşleri Başkanlığının görevleri arasında sayılan kadınların bilgi düzeylerinin artırılması, kadına yönelik ayrımcılık ve olumsuz davranışların önlenmesi ve kadın konulu dini yayınlara katkı olması amaçlarıyla Diyanet İşleri Başkanlığının süreli yayınları içinde yer alan kadın komulu yazılar bu kitap içinde derlendiği ifade edilmiştir. (Salman, 2011).

iffetlerinin imkan verdiği her sahada topluma hizmet sunmuşlardır."(Kayadibi, 2011: 29) Bu iffetin neleri sınırladığı ise açıkça belirtilmemiştir. İslamın ilk dönemlerinde kadınların İslamın kabulü ve yayılışında, hatta savaşlarda aktif olduğu, Halife Osman'ın katli sonrası siyasetten uzaklaştıkları ifade edilmektedir (Hatiboğlu, 2011: 38,39). Kadınlara yönelik ayrımcı ve olumsuz bakışın da İslamın kuruluş döneminde olmayan, ancak sonraki yıllarda açığa çıktığını savunulmaktadır (Hatiboğlu, 2011: 44). Nesrin Türkarlan, *Kentte Kadın Olmak* başlıklı yazısında, ailelerin şehirde kız çocuklarını dışarının tehlikelerinden korumak istediklerini, bunun genç kız tarafından baskı olarak anlaşılarak, ebeveyn-çocuk ilişkilerinin kopmasına yol açabildiği anlatılmaktadır (Türkarlan 2011: 47). "Kızlarımız ve kadınlarımızın eğitime ve gelişimine azami önem verilmelidir." (Türkarlan, 2011: 50) Türkarlan, "kızlarımız-kadınlarımız" ifadeleri (ki bu ifadeler çoğunlukla bekarete atıf yapar) ve korunma adı altındaki baskıyı ataerkiyle ilişkilendirmek yerine doğal bir olgu olarak kabul etmektedir. Kadın bekareti söylemini sorgulamamaktadır. Kadın dindarlığının dönüşümünün anlaşılmasına çalışıldığı da görülmektedir (Yapıcı, Kaya, Meriç, Okumuş, 2011). Ünal'ın *Kuran'da Kadın Portrelerinden Bir Kesit* isimli yazısı ise doğrudan iffet kavramı üzerinde durmakta, "sözlükte, fena ve kötü işlerden uzak durmak, namuslu olmak, haramlardan sakınmak, sabrederek başkalarından istememek anlamlarına gelen iffet kavramının, Türkçede daha çok namus kavramıyla, cinsel içerikli gayri meşru davranışlardan uzak durmayı ifade ettiği anlatılmakta, zina gibi bir büyük günahdan uzak durarak afif, temiz kalabilmek ve meşru olanla yetinmenin kişinin ahlakının temel taşı oluşturduğu, bu nedenle iffetin namusun korunması bağlamında kullanılmasının normal olduğu, Kur'andaki Nur Suresinin "evlenme imkanı bulamayanlardan, Allah'ın lütfuyla bu imkanı elde edinceye kadar iffetlerini korumalarının"(Nur, 24/33) emredildiği anlatılmakta, ancak iffet uyarısının yalnızca kadına değil, önce erkeğe, sonra kadına yapıldığı, erkeğin kendisinin bunu uygulamadan kadından böyle bir sakınmayı bekleyemeyeceği savunulmaktadır. Namus cinayetleri adı altında kadınların öldürülmesinin namusu temizlemekten ziyade cezayı hak ettiği de tartışılmıştır. (Ünal, 2011: 72,73,74) Bu derleme Esra Aslan'ın kaleme aldığı *Kadın Dindarlığı Üzerine Kavramsal ve Eleştirel Bir Deneme* makale dini söylemin aterkil boyutlarını eleştirirken (Aslan, 2011: 88,92), yazarı kadın olan bir başka makale Hz. Aişe örneğinden hareketle dini

konuların titizlikle sorgulanarak öğrenilmesi üzerinde durmaktadır. (Görmez, 2011: 101,107) Mehmet Ünal tarafından yazılan *Kuranda Kadın Portrelerinden Kesitler* adlı yazıda kadınlara örnek teşkil eden beş kadından bahsedilmiştir; ilki İbrahim Peygamber tarafından çocuğu ile terk edilen, buna rağmen Allah'a ve İbrahim'in terk edişine koşulsuz teslimiyetinden ödün vermeyen Hacer¹⁵; kızını [hangi din hangi tapınak, dönem?] tapınağa adayan Hanne¹⁶, iffetin sembolü olarak Hz. Meryem¹⁷, kocasının kendisini haksız yere boşamasına direnen ve dinen bu boşanmayı iptal ettiren Havle B Samit¹⁸ ve iffetsizlik yönünde uğradığı iftiraya direnen İslam peygamberinin eşlerinden Hz. Aişe¹⁹. (Ünal, 2011: 93,100) İffetin sembolü olarak Hz. İsa'nın annesi Meryem bakire bir kadın olarak yüceltilmektedir. Meryem'in bakireliği hem Hristiyanlık hem de İslamiyet içinde oldukça vurgulanan ve yüceltilen bir konudur. Ali Bardakoğlu kadın sorununun kaynağının din olmadığını söylerken, M. Şevki Aydın ise farklılık ve eşitlik söylemini savunurken iffetin iki cinsiyetten de beklendiğini ifade etmektedir (Bardakoğlu, 2011: 121, Aydın, 2011: 129). Ünal eşitlik kavramı ile birlikte “erkeğe emanet edilmiş kadın” kavramlarını bir arada kullanmaktadır (2011: 145,147). Kadının erkeği ayartıcı gücüne dair söylemin İslama içkin olmadığını savunan yazıların (Çınar, 2011:141, Arpaguş, 2011: 134,135), yanı sıra, kadının evlilikte söz hakkı tanınmasının, boşanmaya kadınlar lehine

¹⁵ İbrahim peygamberin ilk eşi Sare'den çocuğu olmaması üzerine, ilk eşi tarafından verilen cariyesi olduğu rivayet edilmektedir. İsmail isimli oğlu doğduktan sonra ilk eş Sare'nin kıskançlığı gerekçesiyle İbrâhim, Hacer'i oğlu ile birlikte Mekke'ye Kâbe'nin bulunduğu yere götürmüştür. İbrahim'in tereddütü sonrası gördüğü rüya üzerine Tanrının emriyle çöle bıraktığı, Hacer'in de tanrının bu emrine teslimiyet gösterdiği, susuz kaldığında ise zezem suyunun ortaya çıktığı anlatılmaktadır <https://islamansiklopedisi.org.tr/hacer> 03/10/2019

¹⁶ Hanne, doğruluğu şüpheli Hristiyan ve İslam geleneğine göre Meryem'in annesi ve İsa'nın büyük annesidir. Meryem'in annesi kilise kanununa göre belirlenen İncil'de adlandırılmamıştır fakat Kur'an'da Fazuka'nın kızı olarak anılmaktadır. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Hanne> 11/10/ 2019 İmran'ın eşi olan Hanne geç yaşta bir çocuğu olursa Tanrının hizmetine adayacağını söylüyor. Kızını bekaret yemini edilen bir mabede teslim ediyor. Harman Ö.F., Meryem maddesi İslam Ansiklopedisi içinde 2004) <https://islamansiklopedisi.org.tr/meryem> 11/10/2019

¹⁷ **Meryem** (Aramice: ܡܪܝܡ, Arapça: مريم, İbranice: מרים Miriam, Latince: Maria, Yunanca: Μαρία), İsa'nın annesi. **Meryem**, Hristiyanlık ve İslam dinlerine göre önemli ve kutsal kişilerden biridir. **Meryem** Ana ve Bakire **Meryem** olarak da anılır. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Meryem> 11/10/2019

¹⁸ Kuran'da yer alan Mücâdile sûresinin ilk dört âyetinin konu edindiği boşanma usûlleri ile ilgili peygambere başvuran kadın (Kandemir, 1997). <https://islamansiklopedisi.org.tr/havle-bint-salebe> 11/10/2019.

¹⁹ Aişe İslam peygamberi Muhammed'in son eşi. Bakire ve genç olmasından kaynaklarda sıklıkla bahsedilmektedir. Muhammed ayrı çıktığı bir yolculukta bir erkekle geri de kalıp yalnız yolculuk ettiğinden hakkında söylentiler çıkarılmış. Peygamberle bir süre arası dahi açılmıştır (Ünal, 2011). Ayrıca bkznz. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ifk-hadisesi>

getirilen hükümlerin dindeki kaynaklarını ifade eden yazılarla da İslamın kadınlara ilişkin olumsuz söylemleri olduğu iddiası kırılmaya çalışılmaktadır (Fidan, 2011: 160, Ünal, 2011: 162). Bu noktada İslam toplumlarında evlilikte kadının onayının alınmasını önemli bir kanıt olarak ele alan Ünal, İslam peygamberinin evlilikte kadının onayının alınması ile ilgili uygulamasını şöyle aktarır: Aişe'nin "evlilikleri hakkında kadınlara danışılır mı?" sorusuna peygamber "evet" yanıtı vermiş, bakire bir kızın utanıp evet yanıtı veremezse kızın susmasının onay olarak alınacağını söylemiş, kendi kızlarını evlendirirken de yanlarına giderek talibin ismini söylediği kızları susmuşsa evlendirdiğini, örtüsüne dokunarak işaret ederse evlendirmekten vazgeçtiğini ifade etmiştir (Ünal, 2011: 162). Buradaki dikkat çekici nokta din içerisinde kadına yönelik görece olumlu bir söylem kurmaya çalışıldığı savunulsa da kadın bekareti ile ilgili söylemin sürdürülmesi ve doğallaştırılmasıdır. Bu anlatılarla Anadolu'daki halk arasındaki evlilik ve onay süreci arasında bir paralellik kurmak mümkündür. Bakire kadınların evlilik isteklerini yüksek sesle söylememe geleneği Anadolu'da da uzun yıllardır sürdürülen bir gelenektir. Fatmagül Yolcu tarafından hazırlanan yüksek lisans tezi *Adana İli Ceyhan İlçesi Halk Kültürü Araştırması*'nda evlenme isteği anne, abla ve babaya söylenerek belli edilir diyenlerin hepsi erkektir. Evlenme isteği belli edilmez ifadesi ise çoğunlukla kadınlarca dile getirilmektedir. Evlenme isteğinin dile getirilmesi aileye yapılan saygısızlık olarak algılanır ifadesi de yine ağırlıklı kadınlardan gelmektedir (2008: 58). Yolcu'ya göre, Türk kültürü ataerkil bir aile yapısıyla şekillendirildiğinden, erkeklerin evlenme isteğini belirtmeleri zor olmaz. Belli bir yaşa gelip askerlik gibi önemli bir süreci tamamlayan erkek evlenebilecek bir kız arar ya da annesine, ablasına bu isteğini dile getirir. Kızlarda ise durum farklıdır, evlenme isteğini belirtme hoş karşılanmaz (2008: 59). Gelinlik etme²⁰ diye bir deyim vardır. TDK sözlükte iki anlamından biri

²⁰Gelin geldiği günden itibaren kayınpeder, kayınvalide ve kayınpederin erkek kardeşi, oğlanın dayısı yahut akrabadan yaşı başı uygun olanlara gelinlik eder. İşaretle konuşmak demek. Kendisi bir şey anlatmaz, sadece sorulana cevap mahiyetinde evet veya hayır anlamına gelen ve başla yapılan işaretleri kullanır. Ağlayamaz, gülemez, kakhaha hiç atamaz. Ağlarsa gizli ağlar, gülerse gizli güler. Bu yasaklar bu şahısların olduğu yerde geçerlidir. Mutluluğunu ve kabulünü, tebessüm ederek belli eder. Gelinlik etme süresi akrabaların yaş durumuna ve yakınlık derecesine göre değişir; altı ay da sürebilir, bir yıl da[...].Yine bu konuşmaya başlama izni de el öperek yerine getirilir. Gelin yine de bu şahıslara karşı yüce sestem (yüksek sesle) konuşamaz. Kayınvalide, hele kayınpeder için bu işin süresi yoktur. Bazı gelinler iki sene, üç sene, beş sene, hatta kayınpederin ömrü olduğu müddetçe bu konuşmamayı devam ettirir. Kayınpeder için emr-i hak vaki olmak üzere iken helalleştirmek üzere gelini getirip el öptürüp, helâllik sundukları -nadirattan da- olsa görülmüştür. İsmail BOZKURT –

“aile büyüklerinin yanında susmaktır“, ancak TDK sözlük susanın cinsiyetini söylememektedir. Kadın bekareti söylemi kadının özellikle kendi bedeni ve cinselliği konusunda sessizliği ile sürdürülmektedir. Sessizlik ve utançtan konuşmama/konuşamama okumakta olduğunuz tezin derinlemesine görüşmeler bölümünde üzerinde durulan konulardandır. Çoğunlukla kendilerini seküler, modern olarak ifade etmelerine rağmen katılımcı kadınların görüşmeler esnasında ve daha genel anlamda kendi bedenleri ve cinsellikleri üzerine konuşamadıkları gözlenmiştir, bu durum anlatılarına da yansımıştır. Geleneğin izleri devam etmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığının *Hiz. Peygamberin İzinde* adlı diğer bir yayınında peygamber eşlerinden yalnızca Aişe'nin evlendiğinde bakire olduğu yazılmıştır(Önkal, Apak & Erul,2014: 213). Peygamberin diğer eşlerinin ise daha önce evlilikler yaptığı ifade edilerek bakire olmadıkları dolaylı olarak anlatılmıştır. Bir kadın için sahip olunabilecek önemli özelliklerden biri olarak bekaretten rahatlıkla bahsedilmesi enteresandır. Ancak Aişe'nin evlilik yaşı²¹ tartışmalı olduğundan ölüm yaşı bildirilmesine rağmen evlilik yaşı kitapta belirtilmemiştir (Önkal, Apak & Erul,2014: 251-252) Erkekler için benzer bir ifadeye rastlanmamaktadır. Peygamberin Fatıma adlı kızından bahsedilirken "iffetli ve namuslu kadın" anlamına gelen bir lakabı olduğu da bildirilmektedir (Betül ve Ümmü Ebiha) (Önkal, Apak & Erul,2014: 248.)

Hüseyin Hatemi'nin *İlahi Hikmet'te Kadın* adlı kitabı İslam'a kadın konusunda getirilen eleştirilere karşı bir savunma niteliğindedir (2013: 189). Eşitsizlik yaratan İslami uygulamaların, aslında bu uygulamalar çıkarılırken eşitsizlik amacı taşımadığı savunulmaktadır. Hatemi örtünme konusunu ele alırken kadınlar için daha ayrıntılı örtünme kuralları konulmasının erkeğin görme duyusu yolu ile daha kolay tahrik olmasına bağlamaktadır (Hatemi, 2013: 245). Erkeklerin görme duyusu ile tahrik olma halini "*tabiatın cinsiyet alanında erkeğin görevi dolayısıyla erkeğe verdiği bir özellik*" olduğuna dayandırarak bir tür meşrulaştırma yapar İslami

Anadolu Türk Aşiretleri – Avşar ve Diğer Türkmen Aşiretlerinin Yaşayışı ve Kültürleri- Sayfa 42
<http://www.avshareleri.com/?pnum=204&pt=19+--+Gelinlik+Etmek> 03/10/2019

²¹ Bknz. https://www.yeniasya.com.tr/omer-ortlek/hz-aise-nin-evlilik-yasi-2_497054 , bknz. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tid/issue/45281/518839> 10/10/2019

tesettür kurallarının varlığı konusunda. (Hatemi, 2013: 39, 160).

Hatemi Kur’anda geçen cennetteki *huri* ve *gulman* ifadelerinin bakire eşler değil, erkek ve kız evlada benzetilebileceğini düşünmektedir (Hatemi, 2013: 54, 250). "Kadını kurtaracak dünya görüşü İslam"dır diyen yazar (Hatemi, 2013: 76). Kur’an’ın tahriften muaf olduğunu, ama peygamberin sözlerine yani hadislerle yalan-yanlışın karıştırılabileceğinin daha olası olduğunu iddia eder. (Hatemi, 2013:87). Cinsiyet farkının bir değersizleştirme olmadığını, neslin devamı için gereklilik olduğunu, cinselliğin "meşru ve mubah sınırları" içinde deneyimlenmesi gerektiğini anlatan yazar (Hatemi, 2013: 97), "tarla" metaforunun²² ise eşler arasında tabii yoldan cinsel birleşmede her cinsel pozisyonun mubah olduğunu, cinsellikten suçluluk duyulmaması gerektiğini ifade ettiğini savunmaktadır (Hatemi, 2013: 102). Kadın erkek arasındaki farkların değer değil, görev farkı (Hatemi, 2013:106), örtünmenin iffet karinesi ve iffet koruyucusu olduğunu, gereksiz tahrikleri önlemek ve dolayısıyla sağlıklı toplumun bekası için şart olan iffetin, kadın için de erkek için de korunması gerektiğini anlatmaktadır. Hatemi’ye göre iffet yalnızca kadın için değil, erkek için de şarttır (Hatemi, 2013: 120). Cinsiyet farklarını yok etmeye yönelik "yanlış bir feminizmin" hoş görülemeyeceğini savunana yazar, (Hatemi, 2013:122), çok karılılık ruhsatının belirli şartlarda kadınları korumak için verildiğini, çok kocalılığın ise nesep karışmasına yol açarak nesli helak edeceği gerekçesiyle korkunç hayasızlık olduğunu söyler ve Kur’an’daki Bakara Suresi’nin işaret eder.(Hatemi, 2013: 136,137). Evin reisi olmanın erkeklere üstünlük sağlamadığını düşünen Hatemi (Hatemi, 2013: 157), nesep²³ karışması ve zinanın birlikte olanlar bekar dahi olsalar meşru olmayan bir ilişki yaşamaları anlamına geldiğini

²²Kadın rahmine ekilen erkek tohumu fikrinin oldukça eski bir fikir olduğu, İslamiyette de "Kadınlar sizin tarlanızdır, istediğiniz gibi ekin." ifadesi ile sürdürüldüğü görülmektedir. (Berktaş, 2012:11). Berktaş, ataerkil sistemlerde, anaerkil sistemde toprağın kadınla özdeşleşen, hayat veren olumlu anlamının kaybolduğunu, toprağın ve kadın bedeninin cansız madde ile özdeşleştirilerek yaratıcılıktan yoksun bırakıldığını söylemektedir (Berktaş, 2012: 58). Toprak ve tarla benzetmelerinin kadının yaratıcı gücünün sınırlandırılması olduğunu ifade etmektedir (Berktaş, 2012: 58). Kadın bedeni dölütün gelişimi, büyümesini etkilese bile onun kimliğini ve özerkliğini etkilemez. Türkiye'deki kadın bedeninin döl yol, döl yatağı gibi adlandırılmasını da bunun yansıması olarak görür (Berktaş, 2012: 59).

²³ Dar anlamda çocukla anne ve babası, geniş anlamda kişiyle usulü (annesi-babası, nineleri-dedeleri) arasındaki soy bağıını ifade eden nesep, fıkıhta ve günümüz hukuk incelemelerinde daha çok dar anlamına göre ele alınan bir kavramdır. (Dönmez, 2006) <https://islamansiklopedisi.org.tr/nesep> 11/10/2019

düşünmektedir (Hatemi, 2013: 53, 192) Hatemi, kadının zinasının bir kerelik olsa dahi daha ağır cezalandırıldığını söylemekte, bu uygulamanın gerekçesini kadının doğuracağı çocuğun baba soyunun karışabileceğine dayandırmaktadır. Erkeğin sadakatsizliğinin nesebi/soy bağına karıştırmayacağı, kadının sadakat iradeinin erkeğinkinden çok daha fazla önemde görülerek, üzerinde durulmaktadır. (Hatemi, 2013: 200). Kadınların cinselliğinin kontrolüne dair İslami literatürde yürütülen tartışma içinde, nesep, baba ile soy bağı tartışması önemli yer tutmaktadır. Bunun erkeğin çocuğunu tespitte kadına güvensizliği ve şüpheye düşme ihtimalini kesinkes önlemeye çalıştığı görülmektedir.

Kadın bekaretine ilişkin çeşitli söylemlerin şu ana kadar ele alınan tıbbi ve dini metinler ve bu metinlerin değerlendirildiği ikincil literatür dışında başka tür metinlerde nasıl yeniden üretildiğini incelemek okumakta olduğunuz çalışmanın katkıda bulunmayı hedeflediği alanlardan biridir. Bunun için öncelikle dini ve ahlaki öğüt kitapları, özellikle kadınlar için özel olarak hazırlanmış çalışmalar incelenmiştir. Eski dini metinlerin doğrudan incelenmediği çalışma, çağdaş metinlerdeki kadın bekareti konusundaki söylemin nasıl yeniden üretildiğine odaklanmayı seçmiştir. Dini metinlerin çözümlenmesinden ziyade, kadınların karşılaştığı söylemin hangi kaynaklarda yeniden üretildiği ve onlara nasıl sunulduğunun örneklerini vermeyi hedeflemektedir. Uzun yıllar çalışmış olduğum genç nüfusun ve muhafazakarlığın yoğun olduğu Esenler ilçesinde bölgenin az sayıda kitapçısından ve ucuzluğundan kaynaklı gençlerden yoğun rağbet gören bir kitapçısından dini içerikli özellikle genç kadınlara öğütler veren evlilik ve genç kızlara öneriler başlıklarındaki kitaplar alınarak incelenmiştir.

İlk incelenen kitaplardan biri Adem Şener'in kitabı "Evlilik Rehber"idir. Evlenmenin yararı ve İslamiyetteki yerinin anlatılmasını takiben, evlenecek kadında aranan vasıflar dindar olması, kötü ahlaklı olmaması, kanaatkar olması, bakire olması, kısır olmaması, itaatkar ve asaletli olması başlıkları altında 15 sayfada tartışılmaktadır. Evlenecek erkekte aranan vasıflar ise tek bir başlıkla dört sayfada anlatılmıştır. Peygamberin kendisine dul ya da bakire bir kadınla mı evlenmesi gerektiğini soran birine "Bakire ile evlenseydin ya! O seninle, sen de onunla

şakalaşırdınız." diye rivayet ettiği aktarılmaktadır (Buhari, 4791, Müslim, 715 akt. Şener, ty: 38) Bu rivayetin üzerine Şener bakire bir kadınla evlenmenin yararlarını şu şekilde sıralamıştır: bakire hanımın kocasını daha çok sever, kocasıyla ünsiyet²⁴ kazanır. İkinci olarak bakire kadınların da kocaları tarafından daha çok sevileceği iddia edilir.; *"Çünkü tabiat, başka bir kimse tarafından ellenmiş bir hanımdan az da olsa ürker ve kocası bu durumu hatırladıkça tabiatına ağır gelir. Hele bazı tabiatlar bu konuda daha ürkektir."* Bakire bir kadınla evlenmenin üçüncü gerekçesi ise dul kadının ilk kocasını hatırlayacağıdır (Şener, ty: 38,39). Evlenilecek erkekte aranılacak vasıflar ise "dinen ve ahlaken memnun olunacak birisi" olarak kısaca betimlenmiştir (Şener, ty: 45). Erkeğin bekaretinden hiç söz edilmemiş, Anadolu'da yaygın biçimde bakire olmayan kadını ifade etmekte kullanılan "ellenmiş hanım" ifadesindeki "ellenmişliğin" bu kitapta kullanılmış olması dikkat çekici bir durumdur. Kadın bekaretinin sınırları erkeğin penisinin girmediği vajinadan başlayıp, bedenine erkek eli değmemesine kadar genişlemektedir. Kadında aranan vasıflar erkeğe itaat, erkeğin sunduğu ile yetinmekle birlikte cinsellik alanında da benzer bir işlevle itaat ve erkeğin sunduğu ile yetinmeyi pekiştiren bekarettir. Evlilik, nişanın nasıl olacağı, evlilik öncesi flört ve cinsel yaklaşmanın yanlış bulunduğu üzerinde dikkatle durulmuştur. (Şener, ty:69,72). Evlilikte mutluluğun en önemli ögesi erkeğin yönetici olduğunu kabullenmektir (Şener, ty:172). Kitapta evlilikte ilk cinsel birleşmenin nasıl olacağı da anlatılmış, ağırlıklı görev erkeğe yüklenip, kadını nasıl ve ne şekilde rahatlatıp uyaracağı anlatılsa da, kadının da aktif olarak cinsel ilişkiye katılması ve isteyerek kendini teslim etmesi gerektiği ifade edilmiştir (Şener, ty:107-110). Kanama olup olmayacağına değinilmese de cinsel birleşmenin kadının ıslanması ve uyarılması ile acısız olabileceği anlatılmıştır. (Şener, ty: 113). Bu kitaptaki anlatıya göre kadınların yıllarca korumakla yükümlü olduğu ve bu nedenle tanımadığı, yabancılaştığı vajinasını evlilikle birlikte isteyerek teslim etmesi beklenmektedir.

İncelenen ikinci kitap Aydın tarafından *İslam'da Evlilik ve Cinsel Meseleler*

²⁴ **Ünsiyet** kelimesi, birisiyle veya bir şeyle huzur bulmak, onunla kalbi yatışmak, sükunet bulmak, yalnızlıktan kurtulmak, uygun bir arkadaşlık kurmak gibi manalara gelir.

<https://sorularlailslamiyet.com/allah-ile-unsiyet-kurmak-ne-demektir-uns-makamina-nasil-cikilir-0>
14/10/2019

başlığıyla yayımlanan, kadının değerinden bahseden, ancak kadın ve erkek arasındaki farklara, özellikle “görev farklarına” (Aydın, ty: 10-21) kadın ve tesettür üzerine odaklanan yayındır (Aydın, ty: 22-30). Buna göre kadınların uyması gerekli kurallar yabancı erkeklerle konuşmamak, kahkaha ile gülmemek, sefere/savaşa katılmamak, tokalaşmamak, zina ve fuhuşa karışmamaktır. Özellikle bakma, dokunma, ses, şarkı ve çalgının fuhuşa iten nedenler olarak sıralanmıştır. Mastürbasyon "sadece ihtiyacı görecekt kadar yapıldığında mübah görülmekte (Aydın, ty: 35-52) evlenecek kızın bir erkeğin mal ve namusunu koruyacak itaatkar bir yapıda olması gerektiği anlatılmıştır. (Aydın, ty: 59) Kitap erkeğin dört hususta evleneceği kadından üstün olmasını öğütlenmektedir, bunlar yaş, boy, mal ve asalettir. Bekaret bir şart olarak öne sürülmesi de dul ve bakire kızla nasıl evlenileceği ayrıntısıyla anlatılmakta, peygamberin bakire bir kadınla/kızla evlilikle ilgili görüşü sorulduğunda bakire kadının/ kızın izninin "onun sükutu" olduğunu belirttiği anlatılmıştır (Aydın, ty: 61,66,67).

Evlilikte ilk gece edilecek dua ve ibadetle, erkeğin kadına nasıl yaklaşması gerektiği kısaca anlatıldıktan sonra, kadının evlilikteki görevlerinin kocanın meşru emirlerine tabi olmak ve itaat etmek olduğu ifade edilmektedir (Aydın, ty: 91-93). Kadının evlilikteki görevlerine bakıldığında ise ağırlıklı kısmın bedene dair olduğu görülür. Kocasına güler yüzlü olmak, umuma ait yerlerde davranışlarına dikkat etmek, kocanın izni olmadan evden çıkmamak, kocanın cinsel isteklerine engel olmamak adına kocanın izni olmadan nafile ibadet etmemek, kocanın cinsel arzularına uymak, mahremi olmayan bir evde soyunmamak ve bir vefat anında sesli olarak ağlamamak gibi kadının bedenini nasıl kullanacağına dair ayrıntılı kurallar öne sürülmüştür. Geri kalan kurallar da yine itaatle ilgilidir (Aydın, ty: 93-111). Evlilikte erkeğin davranışlarına dair bu denli bedenle ilişkili ayrıntılı kurallar bulunmamaktadır; yegane kural yabancı bir kadınla yalnız kalmamaktır. Erkeğin karısının cinsel arzularını yerine getirmesi ise daha yumuşak bir biçimde en son kural olarak verilmiştir (Aydın, ty: 129). Kadının evlilik öncesi bekaretle, evlilik sonrasında ise iffetli olmakla ifade edilen sınırlar içinde bedenini nasıl kullanıp ifade edemeyeceğine ilişkin katı kurallar bulunmaktadır.

İslam'da Evlilik ve Cinsel Mutluluk başlıklı ve Mahmud Mehdi İstanbuli tarafından yazılmış diğer bir kitapta "*kadınların dünya nimetlerinin en hayırlısı*" olduğu söylenmiştir. (İstanbuli,2007: 12). İslamda evlilik ve cinselliğin nasıl olması gerektiği anlatılırken, eş seçimi üzerinde durulmakta, küçük yaşta eşle evlenmenin sakıncaları anlatılmakta, ancak İslam peygamberi Muhammed'in Aişe ile yaptığı evliliğin genel kurala uymamakla birlikte, siyasi olarak güçlendirici bir evlilik olduğu savunulmakta, peygamberin genç yaşta bir kadınla evlenmiş olması onun kırk erkeğin gücüne bedel bir fiziksel güce sahip olduğu iddia edilmektedir (İstanbuli,2007: 42). Genç kadınlarla evli/ evlenecek olan diğer "sıradan" yaşlı erkekler için ise cinsel güç farklılığı gerekçesiyle genç kadınlarla evlenmek önerilen bir evlilik türü değildir (İstanbuli,2007: 42,43) Söz konusu çalışma diğer dini kitaplardan farklı olarak velinin/kızın ebeveyni veya vasisinin nikahta olması ve velinin izninin de olması gerektiğini vurgulamaktadır (İstanbuli,2007: 45). Evlilikteki ilk cinsel birleşme peygamberden rivayetlerle ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Örneğin kadının biraz sıkılgan olması ve naz yapmasının erkeğin sevgi ve şehvetini galeyana getirdiği, ancak kadının damadın isteklerine fazlaca engel olmaması gerektiği de öğütlenmiştir. (İstanbuli,2007: 100). Kadınla kurulacak cinsel ilişkide erkeğin "tarlaya varmasının mübah olduğu" ifadesine açıklık getirilerek kastedilenin vajina olduğu, vajinaya girilmesi suretiyle arkadan yahut önden cinsel pozisyonların mübah olduğu, anüsten yapılacak cinsel birleşmenin ise neslin üremesini kesintiye uğrattığından sakıncalı olduğu söylenmiştir. (İstanbuli,2007: 128). Eşle nasıl sevişilmesi gerektiği anlatılırken kadın bekareti söylemine yeniden dönülmüş, Peygamberin "aldığın bakire mi yoksa dul mu diye sorduğu bir adama, bakire ile evlenseydin, onunla oynasırın. " dediği aktarılmıştır. Neden bir bakirenin dula tercih edilmesi gerektiği ise bekaretin ilk cinsel temasla ortadan kalktığı, kadının bekaretinin kaybettiğinde kendisiyle ilk cinsel temasta bulunan erkeğe karşı büyük bir sevgi duyacağı, çünkü cinsel temasın verdiği güzel duyguyu kendisine ilk o erkeğin "tattırması nedeniyle" oluşan sevginin hayat boyu devam edeceği iddia edilmiştir. (İbn Kayyim el-Cezziye akt. İstanbuli, 2007: 143) Bu kitapta diğer dini öğüt kitaplarında bahsedilmeyen bekaret zarı kavramı ele alınmıştır; "*Bekaret zarının giderilmesinden sonra kadın, artık cinsel temasın lezzetini sürekli almaya başlar*" diye tartışılmaya başlanan mevzu, cinselliğin kadının kendi bedeniyle kurduğu bir

durumdan ziyade, erkeğin penisi ile kurulan, uzun uzun erkeklere verilen öğütlerle erkeğin eylemi olarak ifade bulmuş bir eylem olarak tasvir edilir. İslam Peygamberine rivayet edilen başka bir hadisle, cennete giden erkeklerin kadınları ile temasta bulundukları her sefer kadınların yeniden eskisi gibi bakire haline döneceği anlatılmıştır." (Taberani'den aktaran. İstanbuli, 2007: 143) Burada kadın bekaretinin erkek için nasıl sihirli bir fanteziye dönüştüğü açıktır. Peygamberin Aişe'ye olan sevgisi ve Aişe'nin bakire olduğu ilişkisi de bu hadisten sonra daha kuvvetli biçimde kurulmaktadır. Yine rivayet edilen bir hadisen göre peygamberin *"Bakirelerle evlenmeye bakın. Çünkü onların ağızları tatlı, rahimleri doğurgan ve fazlasıyla sıcak, aldatmaları daha azdır. Az nafakaya razı olur ve buna kanaat ederler."* dediği iddia edilmiştir. (İstanbuli,2007: 144). Eril bir fantezi olduğu görülen kadın bekareti söylemi, rivayet edilen peygamber hadisleri ile güçlendirilmektedir. Bakirelerin rahimlerinin daha sıcak olması ise bu anlatıdaki yine fantastik bir boyuttur.

İstanbuli'nin kitabında ilk cinsel birleşmede nasıl hareket edilmesi gerektiği tartışılırken çeşitli cinsel korkulardan bahsedilmesine karşın, kadınlarda, kadın bekaret söyleminin yarattığı korku ve olumsuz etkiler mevzu bahis edilmemektedir. Yazar, kadın bekaretini gidermeye yönelik neler yapılması gerektiğini de anlatmıştır. Buna göre güzel konuşma ve yaklaşımın kadının direnmesini kıracağı iddia edilmiştir. Bekaret zarının yırtılmasından sonra kanamanın devam edebileceği, kadının dinlenmesi, bacaklarını yummasının/ kapaması önerilmiş, bekaretin bozulması ve kanamayı takiben kocanın bir süre kadına yanaşmaması gerektiği belirtilmiştir. Bekaret zarı yırtıldıktan sonra kadının kendini temiz tutması, yarası iyileşene kadar bu bölgeye özen göstermesi önerilmiştir. Kadının acı duymaması ve kanamaması için penise krem türünden kaydırıcı maddeler sürülmesi de önerilmiştir. İlk cinsel birleşmede bekareti gideremeyen erkeklere sonraki günlere ilişkin çeşitli öneriler verilmiştir (İstanbuli,2007: 148). İstanbuli'nin kitabında kadının vajinasının bir zarla kapalı olduğu ve bir penisle bunun açılarak cinselliğin başlatılacağı düşüncesi baskın anlatı biçimini almıştır.

İstanbuli'nin çalışmasında İslam'da "nesebin karışmamasına" ne denli önem verildiğini görmek mümkündür. Müslüman kadınların görevleri arasında başkasının

doğurduğu ya da “*başkasından gayri meşru kazandıkları çocuğu*” kocalarına nispet etmemeleri söylenmektedir (İstanbuli,2007: 191). Evlilik ve cinsel hayat konusundaki incelenen tüm diğer çalışmalarda da erkeğin nesebinin karışmaması üzerinde özellikle durulmaktadır.

İstanbuli'nin “*cennet kadınları*” olarak adlandırılan bölümünde cennet ve bakire kadınlardan bahsedilmiştir: “*Çadırlara kapanmış (gün yüzü görmemiş) huriler*” ifadesi bekaretin sınırını bir adım daha öteye taşımakta, gözler tarafından görülmeyen, gözün bile değmediği kadınlar bakireler olarak tariflemektedir (İstanbuli,2007: 196). Cennet bakireleri tarifi “*saklı yumurta gibi bembeyaz eşler*”le, kabuğu soyulmamış yumurta analogisiyle hiç “ellenmemiş” ve “korunmuş” bakirelerin kastedildiği açıktır. (İbn Kesir Tefsiri, akt. İstanbuli, 2007: 196) Kadınlara buna benzer “dokunulmamış” ve “ellenmemiş” eşlere ilişkin bir vaadin yapılmadığı, erkeğin tabiatından kaynaklı duygusunu dağıtmaya müsait olduğu, kadınınsa dünyada ve cennette kocasına ait olduğu savunulmuştur (İstanbuli,2007: 225).

Kocaya itaat bu bölümün başında literatürde ele alındığı üzere İslami popüler literatürde ve dini öğüt kitaplarında önemli bir vurgudur: “*Bir kimsenin bir kimseye secde etmesini emredecek olsaydım, kadının kocasına secde etmesini emrederdim*” (Tirmizi akt. İstanbuli,2007: 218). Kadının kocasına cinsel hizmetinin nafile ibadetten öncelikli olduğu da anlatılmıştır. Bu durum “*kocanın karısından hergün yararlanma hakkına*” dayandırılmaktadır (İstanbuli,2007: 221). Erkeğin kadına yönetici kılındığını Nisa Suresine dayanarak ispat etmeye çalışan yazar, (İstanbuli,2007: 263), İslamın cinselliğe önem verdiğini, kesin ve kalıcı çözümler sunduğunu savunmakta, Kabil ve Habil hikayesinin bir kadına sahip olmak için kardeşler arası girişilen rekabetin sonucu olduğu, cinselliği meşru yola yöneltmenin İslam nazarında önemli bir konu olduğu ifade edilmiştir. (İstanbuli,2007: 333, 334) Bir başka açıdan bakıldığında erkek kardeşliğin tesisinin kadınların bedenlerinin ve cinselliklerinin nasıl mülk edileceğiyle ilişkilendirilerek mümkün olduğu da şüphesiz iddia edilebilir. Diğer önemli nokta ise erkeği zinadan korumanın yükümlülüğünün iki aşamada kadından beklendiğidir: Erkeğin zinaya yönelmemesi için kadın eşin erkek eş istediği anda yatağa gitmesiyle kocayı zina tehlikesinden koruyacağı, diğeri

ise kadının iffetini koruyarak gelecekteki eşi ve kocasına sadık kalacağı inancıdır. (İstanbul,2007: 350).

İslami literatürdeki cinsellik ve kadın bekareti ile ilgili söyleme bakıldığında, bekar kadınların her zaman bakire olduğunun düşünüldüğü, kadın bekaretinin kadınların makbul ve sevilebilir nitelikte kadınlar olmalarının şartlarından biri olarak sunulduğu, Türkiye’deki çağdaş İslami öğüt literatürünün kadın bekareti söyleminin kadınların bedenleri ve cinsellikleriyle ilişkilerini sakatlayan boyutunun hiçbir biçimde tartışılmadığı, ilk cinsel birlikteliğin İslamın islami öğüt literatürünün erkekler için reçeteleştirdi bir takım önerilerle kadınlar açısından kolaylaştırıcı olduğunun düşünüldüğü iddia edilebilir. Tek tanrılı dindlerden biri olan ve yaşadığımız coğrafyadaki baskın inanç türü olan İslamın kadın bekareti söyleminin bir yanı kadınlara iffet söylemi ile nasıl yaşamaları gerektiğini anlatırken, diğer yandan erkekler için hem bakire eşin sadakati ve hazzını tekelleştirerek, hem de cennet bakireleri ile kurgusal bir fantezi evreni yarattığı da varsayılabılır. Aynı zamanda kadın bedeni ve cinselliği üzerine her tür sözü erkeklerin ürettiği de aşıkardır. Bu durum doğallaştırılmış, cinsellik kadın bedeninin ağırlıklı olarak erkek tarafından tasarruf edildiği bir erkek eylemi olarak tarif edilmiştir. Kadının cinsel aktiviteye aktif katılımı sadece tek bir noktada, kendini teslim etme noktasında meşru bulunmaktadır. Kadın bekareti ve cinsel organın açıklıkla değil de örtülü bir biçimde “iffet”, “el değmemişlik”, “tarla”, “kabuklu kırılmamış yumurta” gibi ifadelerle özdeşleştirilerek konuşulduğu tespit edilmiştir.

2.2.2. Türkiye'de Popüler Psikoloji, Kişisel Gelişim Kitapları

Kitapçıların genellikle kişisel gelişim, ya da ilişki raflarında yer alan kitaplar kadınlara kadın bekareti hakkında neler söylemektedir?

Seda Diker *Aslında Giden Erkek Yoktur* başlıklı kitabında aslında terk edenin erkek olmadığını, dişi olmanın unutulmuş sırlarını anlatacağını iddia eder. Bu iddiası ile erkeğin terk edişinin sorumluluğunu kadında gördüğü anlaşılmaktadır. Ataerkil

toplum düzenine geçişte erkeğin ve kadının bilinç altına işleyen inanç ve korkuların cinsellik alanına etkisinden bahsedeceği ipucunu veren Diker (2014: 11), "*Erkek kadını cinsel olarak mutlu eder, kadının da zevk almasını sağlar, doymasını sağlardı*" demektedir (Diker, 2014: 35-36). Diker'in çalışması günümüz kadınlarının romantik ilişki ve evliliklerinde yaşadığı problemlerin, erkek egemenliğine hiç atıf yapılmadan kadının bilinçaltına işlemiş korkularından kaynaklı ve yine kadın tarafından çözülmesi gereken sorunlar olarak kavramlaştırır. Kadınların yaşadığı olumsuz duygunun dönüştürülerek yerini erkeklere ve Tanrı'ya güven duygusuna çevrilmesi gerektiğini söyleyen Diker (2014: 45), dinin insan ruhunu özgürleştirip cennete ulaştıracağını, Allah'a teslimiyetin unutulmaması bunun kaybedildiğini düşünmektedir (Diker, 2014: 56). Kadınların kaybetme korkusunun ilişkileri bozucu etkisi olduğunu savunmakta (Diker, 2014: 69-70), bu korkuların erkeğe işkence yaşattığını düşünmektedir (Diker, 2014: 79). Aldatılmaktan korkan bir kadının, bu fikri erkeğin bilinçaltına yerleştirebileceğini, bu tehlikeli iletişimi "telepatik bağ tekniğini" kullanarak pozitifçe çevrilebileceğini" savunmaktadır (Diker, 2014: 81). Dişinin alıcı, erilin verici olduğunu, erkeğin avcı konumunda ve sevgisini gösteren kişi, kadınınsa duyguları ve konuşmalarıyla mutlaka erkeği onurlandırarak enerjiyi geri göndermesi gerektiğini söylemektedir (Diker, 2014: 139). Kız çocuklarının cinselliklerini yaşarken korkutulup cezalandırıldıklarını, bunun da kadınların yaşadığı ilişkilerde sıkıntılar yaşamasına yol açtığını kabul etmekte, (Diker, 2014: 150). Erkeklerin bu türden sıkıntılar ve korkular yaşayan kadınları seçmediğini söylemektedir (Diker, 2014: 150). Bekaretin bazı gençler için artık önemli olmadığını, yeni ilişki dinamiklerinde kadınların yeni stratejiler ile ilişkileri yönetmeleri gerektiğini dile getirmektedir. (Diker, 2014: 193,194).

Aykut Oğut tarafından "kadınlar için yazıldığı" söylenen *Keşke Kadın Olsam* başlığıyla yayınlanmış diğer bir kitapta ise kadının gücü üzerine odaklanıldığı iddiası vardır. (Oğut, 2014: 40). Bu gücün erkeğe kadınlar tarafından verildiği söylenerek, erkeklerin yaptıklarından kadınlar sorumlu tutulmakta, bekaret zarının vajinaya birşeyler sokulmasını önlemek için var olduğu (Oğut, 2014: 73) savunulduktan sonra, bekaret zarına önem vererek kadınların kendilerini bir tür "meta" konumuna soktukları (Oğut, 2014: 75) ve kendilerini meta veya mal konumuna indirgediği için

de erkeklerin bakire kadınlardan uzak durup evlenmeyeceğini(Oğut, 2014: 77); kadınların kendi ilişkilerinin yine kendi hataları yüzünden bozulduğunu savunarak(Oğut, 2014: 89,90), erkekleri bir türlü suçlayamadığını söylemektedir. (Oğut, 2014: 130)

Erdoğan Mert'in kaleme aldığı, *Kadınlardan Korunma Kılavuzu* adını taşıyan bir başka kitapta ise öncelikle farklı dinlerden kadın düşmanı olarak sınıflandırabileceğimiz tüm söylemler sıralanarak, kadınların tehlikeli ve zararlı varlıklar olduğu anlatısı kullanılmıştır (Mert, 2012: 5,-32). Kadın karşıtı, hatta kadın düşmanı diye nitelenebilecek atasözleri ve yazarlardan özlü sözler verilen kitap (Mert, 2012: 32-50), "kadın- erkek ilişkilerinin sırları" başlığı ile kadın düşmanı söylemi pekiştirmeyi devam ettirmektedir, ancak kadın bekareti üzerine de söyleyeceği hayli ilginç şeyler vardır. Örneğin kadınların buluşla birlikte masumiyetlerini kaybettiği, kendilerini yüzeysel biçimde tanıdıkları, sadece vücutlarındaki değişimi gördükleri ve buna odaklandıkları, ancak ruhlarındaki değişimi hiçbir zaman anlayamadıkları, dışardan göremedikleri için bekaretin neyi ifade ettiğini anlamadıklarını iddia etmektedir. Yazar bekaretlerini kaybettikleri anda kadınların erkek cinsinden hayat boyu alacaklı oldukları fikrine kapılarak, erkeklere yapacakları kötülüğü kendilerine hak görmeye başladıklarına benzer pek çok varsayımı birbirine bağlamaktadır. Yazar kadın bekareti için "kaybetmek" kelimesinin kullanılmasıyla erkeğin kadının bekaretini aldığını, bu nedenle cezaya tabi olduğu anlamına geldiğini söylemektedir. Buna karşın erkeklerin içgüdüsel olarak sahip olduğu bir bilgiyle bakire bir kadınla evlenmek istemelerini haklı bulmaktadır. Bekaretini kaybetmiş bir kadının yırtılan zarının hayatı boyunca travma yarattığını, o travmayı karşı tarafa da yaşatacağını savunmaktadır (Mert, 2012: 91,92). Kadim kadın düşmanı söylemi tekrar ederek kadınların Tanrıya bile karşı gelebilecek büyüklükte bir güce, şeytanın gücüne sahip olduğunu, erkeğin ise Tanrının suretinde yaratılmış olsa da sadece insan olup, asi değil itaatkar olduğunu savunmaktadır. (Mert, 2012, s. 137) İsmail Fatih Ceylan ise *Sevgili Çok, Eş Yok!* adlı kitabında evlenemeyen kızlar ve evlenmeyen erkeklerin yaşadığı modern zaman ilişkilerindeki sorunlardan bahsederek çözümün kızların elinde olduğunu söylemektedir (Ceylan, 2008: 146).

Bu yazarların ruh sağığı ve toplum bilimleri üzerine ciddi bir formasyonlarının olmadığı, kimi kitaplarda yazarın formasyonuna dair hiçbir bilginin dahi verilmediğı görölmektedir. Kadınlara, bedenlerine ve cinselliklerine dair söz söylemekte bir beis görmemektedirler. Zaman zaman evlilik öncesi cinselliğe ılımlı baksalar ve böylece görece özgürlükçü görünseler de bu yazarların ortaklaştığı noktalar sorunlu görölmektedir. Kadın bekareti söylemi sanki toplumsal bir sorun olmaktan çıkmış, kadınların bireysel olarak ortaya atıp direndikleri bir sorun ve çözümü de kadınların algı, bakış açısı ve davranışlarını değıştirerek yalnızca kadınların elinde görölen bir duruma indirgenmiştir. Bazı yazarlara göre kadınların kadın bekaretini önemsemeleri sorun, bazılarına göreyse önemsememeleri sorundur. Cinsel özgürlük söylemi kadınlara çifte sorumluluk yüklemektedir. Kimilerine göre bekareti korumak, kimine göre kadın bekareti söyleminin tüm baskıcılığından bireysel çabayla kurtulmak ve cinsellik alanında başarılı olmak gibi sorumluluklar tamamen kadının omuzlarındadır. Kadınların bedenleri ve cinselliklerini ele aldıkları “kendi seslerine” ise bu metinlerde hiç rastlanmamaktadır.

2.3. Kadın Hareketinin Çabaları

Türkiye’de kadın bekareti ile uygulamaların gündem olarak tartışılmaya başlamasında 1988 yılında Harita Genel Müdürlüğü’nün işe alacağı bekar kadınlardan bekaret raporu istemesi karşısında, kadınların kurumu telefon yağmuruna tutması görölmektedir. Bu haberin duyurulduğu İki Bine Doğru dergisinin 53. Sayısında 1980’den beri ordunun işe alacağı kadınlarda bu raporu istediğı bildirilmektedir (Yalçın, Yalçın ve Murathan,1988: 8, akt. Ergün, 2012: 16). Ergün 1980’lerde bekaret muayenelerinin sorunlaştırılmasını sağlayanın güçlenen kadın hareketi olduğunun altını çizmektedir (Ergün, 2012: 16). Dönemin Cumhuriyet gazetesinde kadın grupları konuyla ilgili bir ilan yayınlamıştır (Cumhuriyet Gazetesi: 28/12/1988). Yine bir grup kadının Milli Savunma Bakanlığına protesto telgrafları çekmiştir (İkibine Doğru, 01/01/1989).

Kadın Eserleri Kütüphanesince hazırlanmış olan 1980'lerin sonlarından 2000li yıllara yaklaşık 20 yıllık dönemdeki gazeteleri kapsayan Bekaret Gazete Arşivi incelendiğinde zorunlu bekaret muayeneleri üzerine haberler dikkat çekmektedir. 12/08/1988 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde Diyarbakır'da beş kız öğrenciye polis tarafından bekaret muayenesi yaptırıldığı ve bunun meclis gündemine getirildiği haberi yer almaktadır (bknz. Ek 3). 15/09/1989 tarihli Hürriyet gazetesinde gözaltına alınan politik bir müzik grubunun üyesi kadınların gözaltı sırasında bekaret muayenesine gönderildiklerine dair açıklamaları yer almaktadır. Zeynep Oral tarafından Milliyet gazetesinde yazılan yazısında Adana emniyet Müdürlüğünde siyasi mahkumlara ilerde polise iftira atabileceği gerekçesiyle adliyeden önce bekaret muayenesine yollandıkları öğrenilmektedir (Milliyet, 28/06/1992). Birkaç yıl sonra ise Muş'ta sendika merkezi baskınında göz altına alınan 3 kadın sendikacıya bekaret muayenesi yapıldığı haberi yer almaktadır (Milliyet, 17/01/1997).

1989 tarihinde Ankara'da farklı kadın örgütlerinin başlattığı “Bedenimiz Bizimdir, Cinsel Tacizi Durdurun” kampanyası bekaret muayenelerini sorunsallaştırmaktadır. Kampanya ile hükümetten bu muayenelerin uygulanmasının durdurulması istenmektedir (Ergün, 2012: 17). Kadın hareketinin bu konuda ikinci adımı 1990 yılında, Kadın dergisinin İstanbul'da düzenlediği “Bekaret ve Evlilik Öncesi Cinsel İlişki” panelidir. Panelde avukat Selma Atabek kadının bedeninin babalar, ağabeyler, amcalar, okul, yurt yöneticileri ve polis tarafından denetim altına tutulduğunu ve kadınların bedenlerinin yeniden ele geçirmesi gerektiği belirtilmiştir (Ergün, 2012: 17) (Cumhuriyet Gazetesi: 22/09/ 1990).

02/08/1991 tarihli Milliyet gazetesinde ise İzmir'de bir Alman turist kadına yapılan bekaret muayenesi sonrası İspanya'dan Türkiye'ye gelmeyi planlayan kadınların gelmeyi iptal edildikleri yazmaktadır. Farklı gazetelerde yer alan haberde Alman turist kadının fuhuş yapmak gerekçesiyle muayeneye sevk edildiği yazmaktadır. Olayın Alman basınına da yansıdığı görülmektedir. (Hürriyet,

01/08/1991). Fuhuş şüphesi ile genital muayeneye gönderilme mevzuu filme de yansımıştır. 1987 yapımı Şerif Gören yönetmenliğinde Türkan Şoray'ın oynadığı On Kadın filminde öyküsü anlatılan karakterlerden biri gazeteci bir kadındır. Bir otelde arkadaşı ile kalırken, fuhuş gerekçesiyle gözaltına alınıp zorunlu genital muayeneye gönderilişi anlatılır. Zorunlu bekaret muayenelerinin yanı sıra kadınların bekaret muayenesine verdiği tepkiler gazete sayfalarında yerini almaktadır. Bir grup kadın, Alman turist kadına yapılan genital muayeneyi protesto etmek için telgraf çekme eylemi yapmıştır (Cumhuriyet Gazetesi, 02/08/1991).

Okullar zorunlu bekaret muayenesinin bir diğer ayağındadır. Hürriyet'in 02/05/1992 tarihli haberinde Simav İlçesinde dört lise öğrencisinin, arkadaşları ile pikniğe gitmesi sonrası okul müdürü tarafından bekaret muayenesine yönlendirildiği ve iki kız öğrencinin intihar girişiminde bulunduğu ve intihar girişiminde bulunan kız öğrencilerden birinin kurtarılamadığı, birininse yoğun bakımda olduğu haberi yayınlanmıştır (Hürriyet,02/05/1992). Ölümle sonuçlanan bu olay sonrası İstanbul, İzmir ve Ankara'da kadınlar bekaret muayenesini protesto eden çeşitli eylemler yapmıştır (İkibine Doğru, 17/05/1992). 06/05/1992 tarihli Hürriyet Gazetesinde Niğde'de kız yetiştirme yurdundan 18, 15, 14 yaşlarında iki gün kaybolan genç kızlara bekaret muayenesi yapıldığı, birinin bakire çıkmadığı bildirilmektedir. Niğde, Kütahya'nın Simav ve Muğla'nın Ula ilçelerinde bekaret kontrolüne gönderilen sekiz öğrenciden üçünün intihar girişiminde bulunduğu, ikisinin öldüğü bilgisi verilmektedir. Bekaret muayenesine gönderen okul idarecilerinin görevden alındığı bildirilmektedir (Cumhuriyet, 09/05/1992). Başka bir haberde ise intihar ederek hayatını kaybeden genç kızın otopsi sırasında yapılan muayene sonucu bakire olduğunun soruşturma dosyasına konduğu yazılmaktadır (Cumhuriyet, 11/05/1992). Bekaret muayenesi kadınların otopsi işleminin bir parçası olabilmektedir. Okul müdürünün Muğla Valisi Lale Aytaman tarafından görevden alındığı ve kadın valinin bu konuda hepimizi suçluyuz dediği açıklama basında yer bulmuştur (Cumhuriyet, 13/05/1992). Vefa Lisesi öğrencilerinin kız öğrencilerden bekaret raporu isteği için öğrencilerince protesto edildiği görülmektedir (Hürriyet: 06/06/1992). Kadın bekaretine ilişkin tartışmaları yeniden alevlendiren 1992 yılında okul müdürünün

bekaret muayenesinden geçirtmek istediği iki lise öğrencisinin intihar ederek ölmesi oldu (Ergün, 2012: 17). İki kız öğrencinin bekaret muayenesi sonrası intiharı nedeniyle Boğaziçi öğrenci ve öğretim üyelerinden oluşan bir grup kadın gurubu oluşturarak Tüyap Kitap Fuarında stand açarak “*Bekareti Tartışıyoruz*” kampanyası başlatmıştır (Sabah Gazetesi, 14/11/1992). Ankaralı kadınlar “*Bedenimiz Bizimdir. Bekaret Kontrolüne Hayır*” konulu bir panel düzenlemişler. Panelde sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumunda bekaret muayenesinin rutin bir uygulama olduğu da ifade edilmiştir (Cumhuriyet, 30/11/1992).

1990’lı yıllarda önemli tartışmalara yol açan önemli bir haber 02/06/1991 tarihli Nokta Dergisinde ise Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi’nde İl Sağlık Müdürü ve bir grup doktorun baskısıyla kadın hastalara bekaret muayenesi yapıldığı haberidir (Nokta Dergisi:02/06/1991: 28). Bu olay üzerine bir grup hastane bahçesi içinde “*Kadınlık Onurunu Karşı Saldırılarına Hayır Diyelim*” diyen bir pankartla basın açıklaması yapmıştır (Milliyet: 30/05/1991). Çeşitli sendikaların kadın komisyonları da bu kontrolü kınayan bir açıklaması yayınlamıştır (Cumhuriyet Gazetesi, 30/06/1991). Dönemin sağlık bakanı Yıldırım Aktuna’nın bekaret muayenesine dair eleştirel sözleri ile, Aktuna’nın Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi başhekimisi iken her ay kadın hastaları zorunlu bekaret muayenesinden geçirttiğini, sonuçlarının tutanak haline getirildiği de gazetelere düşmektedir. “Temmuz 1982 352 eski, 123 yeni hasta olmak üzere 475 kadın hastanın bu muayeneden geçirildiği, muayene sonucu bekar bakire olan 100, bekar bakire olmayan 93, evli gebe olmayan 280, evli gebe hastanın 2 olduğu tutanağın başhekim Yıldırım Aktuna tarafından görülerek imzalandığı bildirilmektedir. 1987 ocak ayında yine benzer muayenenin 348 eski, 24 yeni hastanın muayene bilgisinin başhekim Yıldırım Aktuna’ya bildirildiği, Yıldırım Aktuna’nın emriyle başlayan uygulamanın halen sürdürüldüğü, her ay kadın hastaların isteği dışında bekaret ve gebelik muayenesi yapıldığı yazılmaktadır (Cumhuriyet Gazetesi, 23/05/1992). Aynı tarihlerde kadınlar İstanbul’da ölü ya da diri bekaret kontrolüne hayır diyerek protesto gerçekleştirmişlerdir (Azadi Gazetesi, 24-30/05/1992).

Bekaret cinayetleri gazetelere yansımaktadır. Bekaret cinayeti başlığında bir haberde 19 yaşındaki genç kadının eşi tarafından bakire çıkmadığı gerekçesiyle öldürüldüğü, otopsisinde ise bakire olduğunun tespit edildiğinin yer aldığı bir haberde görülmektedir (Milliyet, 26/09/1993). Bekaret cinneti başlığı ile verilen bir diğer haberde evden kaçan baba bekaret muayenesi istediği kızı bunu kabul etmeyince kızını öldürmüştür (Milliyet Gazetesi, 19/06/1997).

Bekaret onarım operasyonları da basında 80'lerin ortası ile yerini almaktadır. Dönemin yerel bir yayın organı “*Eskişehir’de Kadını Kız Yapan Doktor Kim?*” başlığı ile yetkilileri bu işe bir dur demeye göreve çağırmaktadır (Sakarya Günlük Siyasi Halk Gazetesi 06/04/1985).

1990’ların ortasına gelirken yeni bir bekaret muayenesi haberi Aydın’dan gelmektedir. Okula geç gelen dört kız öğrencinin okul müdürünün bekaret muayenesi yaptırıldığı bildirilmektedir (Cumhuriyet Gazetesi, 25/03/1994). Okul müdürlerine bekaret muayenesine gönderme yetkisi tanıyan Orta Öğretim Ödül ve Disiplin yönetmeliğinde yer alan “İffetsizliği belirlenene öğrencinin bekaret muayenesine tabi tutulabileceği” maddesi kadınlarca Sekiz Mart Kadın İnsiyatifi Platformu İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü önünde protesto edilmektedir (Nokta, 12/02/1995). Artan tepkiler üzerine Orta Öğretim disiplin yönetmeliğinin iffet maddesi yeniden değerlendirmeye alındığı bildirilmektedir (Yeni Yüzyıl, 08/02/1995). O yıllarda çıkmış Serpil B. Sümer, Şahide Yazıcıoğlunca hazırlanan Cadıca Bekaret Testi İsteyene Zeka Testi başlığını atmıştır (Kim Cadıca, 03/1995). Duygu Asena ise köşesinde “Erkeğin İffeti Yok” başlıklı yazısı ile dönemin Milli Eğitim Bakanı Nevzat Ayaz’ın “Kızımın iffetsiz kızlarla aynı sınıfta okumasını istemem” sözünü eleştirmektedir (Milliyet, 11/02/1995). Bekaret muayenesi konusu farklı siyasi görüşte gazetelerde de yer bulup eleştirilmiştir (Şükrü Kanber, Milli Gazete, 09/02/1995) (Yılmaz Karakoyunlu, Günaydın Gazetesi, 08/02/1995). Bir başka gazete ise verilen tepkileri Medyada İffet Korkusu başlığı ile eleştirmektedir (Vakit Gazetesi, 08/02/1995). Verilen tepkilere karşı Milli Eğitim Bakanı Nevzat Ayaz okul

müdürü tarafından değil, ama üst disiplin kurulunun bu kararı verebileceğini açıklamıştır (Milliyet Gazetesi,07/02/1995). İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma bekaret muayenesine karşı çıktığı için eleştirilmektedir (Vakit Gazetesi, 09/02/1995). Merkezi Başkanı Prof. Dr. Necla Arat hedef alınmaktadır. Erendüz Atasü zorunlu bekaret muayenesinin ayıbı tüm yasalardan silinene kadar tepki göstermenin insanlık ve yurttaşlık görevi olduğunu söylemektedir (Cumhuriyet Gazetesi, 21/02/1995). 1996 yılında Milli Eğitim Bakanlığının öğretmen olacaklarda aranacak özellikler arasında iffeti sayması yeni bir tartışma başlatır (Cumhuriyet Gazetesi, 16/05/1996).

1980'lerin sonu ve 1990'lı yıllara bakıldığında bekaret muayenelerinin devlet tarafından çeşitli gerekçelerle yaygın bir biçimde uygulama direnci gösterdiği kadınlarınsa buna karşı eylemlilikler ve uygulamaların sınırlandırmasını sağlayan bir direnç geliştirdiği görülmektedir.

1980'li yıllar ile cinsellik ve kadın cinselliği medyada konuşulmaya başlanmıştır. Kadın cinselliğinin önemli bir meselesi olan kadın bekareti de bu konuşmaların bir parçası olmaktadır. 1980'li yıllarda ana akım medyanın cinsellik konuları ile bekaret konusunun tartışmaya başlamıştır. Bekaret Toplumsal Sorun kapak başlığı ve bekaret kemeri görseli ile çıkan Nokta dergisi *Kırılmayan Tabu: Bekaret* başlığında ise değer yargılarının farklı kesimlerde değişmesine karşın, “kutsal zar”ın önemini aynı hızla yitirmediğini söylemekte, farklı uzmanlarla konuyu tartışmaktadır (Nokta dergisi 40-49, 29/9/1985) Çeşitli yayın organları gençler arasında anketler düzenleyerek yayınlanmaktadır. (Gençler ve Cinsellik, Cumhuriyet Gazetesi, 16/10/1985). Boğaziçi üniversitesinde bir grup gençle yapılan şöyleşi “*Sosyal Tabular Yıkılmadıkça Cinsel Tabular Yıkılmaz*” başlığı ile yayınlanmıştır (Cumhuriyet Gazetesi, 16/10/1985). Aynı dosya konusu ile ilgili yapılan röportajda yazar Latife Tekin şöyle demektedir:

Dünyayı değiştirmek isteyen gençler bile kendi bedeni üzerinde karar verme hakkını, büyük bir suskunlukla egemen ideolojinin eline teslim ediyor. Evvel zamanda da şimdiki zamanda da çiğnenen, gençlerin kendi bedenleri ve tenleri ile ilgili bilgi edinme, karar verme hakkıdır. Ben genç bir yazar olarak, kendimde bile neyin cinsel tabu, neyin cinsel korku olduğunu ayırmakta güçlük çekmekteyim (Cumhuriyet Gazetesi, 16/10/1985).

1989 yılında Nokta dergisi kadın bekareti yine konu edinmekte, *Kadınlar Kabinesi Bekareti Tartışıyor* başlığında dönemin farklı alanlarda ön plana çıkmış kadınlarının kadın bekareti söylemine ilişkin düşüncelerini vermektedir. (Nokta Sayı 51:24/12/1989) Kamusal görünürlüğü olan kadınların konu hakkındaki fikirlerini kamusal alanlarda söyleyebilmesi önemlidir. Milliyet Aktüalite ise 3 Nisan 1989 tarihinde *Bekaret Tamam mı? Devam mı?* Başlığını atarak tartışmayı sürdürmektedir. 2 Haziran 1991 tarihinde ise Tempo Dergisi kızlık zarını konu almakta, çizimlerle kızlık zarı çeşitlerini vermektedir. Duygu Asena'nın da yazısı da Nokta Dergisinde 18/08/1991 *Hem Muhafazakar Hem İlerici* başlığı ile bekaret muayenesini eleştirmektedir. Aynı yılın eylül sayısında Kadınca Dergisinin bir anket düzenlediği Abdullah Dilipak'tan Fatma Girik'e kadar pek çok kişiye görüşü sorulduğu öğrenilmektedir (Nokta Dergisi, 08/09/1991: 64). 1992 yılında Nokta dergisi bekaret konusunu yeniden ele alarak kadınlara düşüncelerine sormaktadır (Nokta Dergisi, 10/05/1992: 32-36).

1990'lı yıllarda da benzer temalarda gençlerle röportajları içeren dosya yazılar yayınlanmaya devam etmiştir. “*Bakire Aşklar...Duhül [cinsel birleşme/penetrasyon] Hariç Herşey Serbest*” başlığında dönemin gençlerinin cinsel hayatları, cinsel deneyimleri ve cinselliğe ve becarete bakış açıları verilmektedir (Aktüel 16. Sayı, 96, 100: 22/12/1993).

Dönemin cinsellik konularını tartışması açısından Kadınca Dergisi önemlidir. Oya Özdiğer Halvaşı ve Serpil Gülgün tarafından kaleme alınan yazıda ilk gece sorunları üzerinde durulmaktadır. (Kadınca, Nisan, 1989: 39). Kadınların deneyimlerine ve ilk cinsel birleşme sırasında hissettiklerine de bu sayıda yer verilmektedir (Kadınca, Nisan, 1989: 41).

Türkiye’de kadın cinselliği üzerine kadınlarca yazılan ilk örnekler Duygu Asena’nın kaleminden çıkmıştır. Gülfer Akkaya *Duygu’lu Feminizm* adlı yazısında Türkiye’de feminist mücadelenin ilk olarak, adına henüz feminizm denmese de 1979 yılında çıkan Kadınca Dergisi ile başladığını söylemektedir. Türkiye’de feminist hareketin tarihine bakıldığında genellikle Şirin Tekeli’nin de olduğu, Yazko’da yazacak olan kadın grubu ve onlardan sonra aynı çizgi bilinmektedir. Feminist hareketi oluşturan kadınların çoğu ilk feminist dergi olarak 1987 yılında çıkan Feminist Dergisi hatırlamaktadır. Hatırlanan bir sonraki yayın ise Kaktüs Dergisi’dir. Akkaya, feminist hareketinin başlangıcının erkek şiddetinin ilk kez 1987 Mayıs ayında yapılan yürüyüş olarak bilindiğini, kadınlara karşı yasaları yine ilk kez 1989 ve ardından gelen yıllarda feminist hareketin gündemine girdiğini düşündüklerini ifade etmektedir.²⁵ Akkaya oysa bu eylemlerden önce iki yıldır Kadınca dergisinin çıkmakta olduğunu, o günün Türkiye toplumu için bir tabu olan ‘kadının orgazm hakkı’nın dergide savunulduğunu işaret etmektedir.

Duygu Asena dergisinde 1990’lı yıllar ve sonrasında feminist hareketin temel gündem maddeleri olan kadınların orgazm hakkından, evlilik ve boşanmaya, aile içi şiddete, bekâret sorununa, kocalardan izin almadan kadınların çalışma hakkına dek pek çok konuyu gündeme getirir. Kutsal Türk ailesinin kadınlar açısından nasıl bir cehennem olduğu dahil 1980’li yıllarda kimseden çekinmeden açıkça yazar. Nice eğitilmiş, başarılı kadının evlilikle aile kurumu içinde heba edildiğini, mutsuzluktan ölmüş canlara dönüştürülüşünü yazar, aile kurumunu hedefe koyar (Akkaya, 2019).

Bugün 8 Martlarda kadınların dile getirdiği orgazm talebini o yıllarda Duygu Asena dillendirmektedir. “Kadınlar sevişirken orgazm oluyor mu? Kadınlar orgazmın ne olduğunu biliyor mu?” sorularını ortaya atmakta, meşhur yazısında kadınlara zangır zangır titreyerek sevişmeyi salık verecektir. Evlilik içi tecavüzlerden bahsetmekte, istenmeyen sevişmelere kadınların ‘Hayır’ deme hakları olduğunu yazmaktadır (Akkaya, 2019).

²⁵ <http://www.gazetelink.com/duygulu-feminizm-gulfer-akkaya/> 20/04/2019

O, bunları yazarken Kadınca Dergisi'nin tirajı yükselmektedir. Özel olanın politik olduğunu ilk kez Kadınca Dergisi ile ifade bulur. Bunun adı ise “teorik feministler” tarafından konur. Kadın olmak Duygu için utanç duyacağı bir şey değildi, mücadele edeceği bir alandı (Akkaya, 2019).

...Duygu kendisiydi. Kendisi olan her kadın gibi sorunlarını inkâr etmedi, gizlemedi, gördü, onlarla mücadele etti ve bunu başka kadınlara anlattı, onlarla paylaştı. Birçok kadın meslektaş gibi kadın olmaktan gocunmadı. Kadınlık sorunlarına burun kıvrımadı, “kadınlar sınıfından değilim” ayaklarına yatmadı. Erkekliğin ve erkeklerin kurallarıyla oynanan oyunlara girmede. Aksini yaptı. Kadın ve erkek meslektaşlarının kendisini ve yaptığı işi değersiz görmesine yenilmedi. Bildiği gibi yaptı. Yaptıkça büyüdü.

Ne pahasına olursa olsun kendisi olmaktan, fikrini üretmekten, o fikri büyütmekten vazgeçmeyen kadınların bir ışığı var. Daha adları telaffuz edilir edilmez beliren bir ışıktır o. Nereye giderse gitsin gideceği yere kendisinden önce ulaşan, orayı tedirgin eden, mevcudu tir tir titreten bir ışıktır o. O ışığın aydınlatma gücü değdiği yeri değiştireceğinin tehdit karlığındadır. İnsanların bizzat görmek, dokunmak, dudaklarından dökülen sözcükleri avuçlarında toplamak istediği ışıktır o (Akkaya, 20/04/2019).

1981-84 yılları arasında Yazko bünyesinde kadınlar feminizmi tartışılır. Somut dergisi için bir sayfa hazırlanır. 1984 yılının Nisan ayında Kadın Çevresi kurulur ve feminist yazarların kitapları Türkçeye çevrilir. Ardından kampanyalar başlar. 1986 Mart ayında Birleşmiş Milletler'in kadınlara karşı ayrımcılıkla ilgili sözleşmesinin Türkiye tarafından imzalanması yönünde kadınların açtıkları kampanya, 1989'da Mor İğne kampanyası 1990'da Bedenimiz Bizimdir ve boşanma eylemleri, Dayğa Karşı Kadın Dayanışması kampanyası kadın hareketinin önemli adımlarıdır. 17 Mayıs 1987'de Yoğurtçu Parkı'nda 2005 kadınla “Dayağın çıktığı cenneti istemiyoruz”, “Haklı dayak yoktur”, “Kadınlar dayğa karşı dayanışmaya”, “Dayak aileden çıkmadır” denildi. 1988 yılında “Bağır Herkes Duysun” kitabı yayınlandı. 1989 yılında şiddete maruz kalan kadınlara hukuksal ve pratik destek alabilecekleri bir telefon ağı oluşturuldu. Bu hareketin devamında Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı kuruldu.²⁶

Kadın hareketi sokakta, akademide ve kurduğu kurumlarla kesintisiz biçimde mücadele etmeye devam eder. Üniversitelerde açılan kadın çalışmaları bölümleri ile

²⁶ <https://www.morcati.org.tr/tr/tanisalim/oykumuz>, 12/10/2019

akademik bir birikim sağlarken Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneđi²⁷ ve Mor Çatı gibi kurumlarıyla haklar temelinde sözünü yaygınlaştırmaya devam eder. Duygu Asena ile başlayan kadın cinsel hak talepleri ve kadınların kendi bedenlerine dair sözleri artık Sekiz Mart Gece Yürüyüşleri'ne de yansır (Bkz. Ek.4). Okumakta olduğunuz tez çalışması da motivasyonlarını kadın hareketinin uzun yıllar verdiği mücadeleden alır.

²⁷ Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği (KİH-YÇ) Türkiye ve dünyada kadının insan haklarının geliştirilmesi ve hayata geçirilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sürdürülebilir bir düzeyde güçlendirilmesi ve her türlü ayrımcılığa karşı mücadele etmek üzere kurulmuş bağımsız bir kadın örgütüdür. Kuruluş tarihi olan 1993'tür. Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP), KİH-YÇ tarafından kadınlar için geliştirilen ve 1995 yılından beri aralıksız uygulanan Türkiye'deki en uzun soluklu, dönüştürücü ve bütüncül insan hakları eğitim programıdır. KİHEP, yasal okuryazarlık eğitimlerini toplumsal cinsiyet bakış açısıyla bir araya getirmekte, kadınların her alanda (anayasal ve medeni haklar, cinsel haklar ve doğurganlık hakları, toplumsal cinsiyete duyarlı çocuk yetiştirme, şiddet ve şiddete karşı stratejiler, ekonomik haklar, siyasi haklar, örgütlenme vb.) haklarını öğrenerek ve bu haklara sahip çıkarak güçlenmesini amaçlamaktadır. <http://www.kadinininsanhaklari.org/>, 12/10/2019

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: KADINLAR NELER SÖYLÜYOR?

3.1. Katılımcı Kadınlara Genel Bir Bakış

Kadın bekareti ve cinsel deneyim üzerine konuşulması zor bir konudur. Giriş bölümünde ifade edildiği gibi çalışmaya kadınların katılımlarını sağlayabilmek için tezin konusu ve amaçları çeşitli sosyal ortamlarda tekrar tekrar anlatılmıştır. Böylesi bir görüşme için gereken güvenin sağlanması kolay olmamıştır. Araştırmacının psikolog olması bir olumlu etken iken, kadınların ya doğrudan bir tanışıklık ya da güvendikleri birinin referans olması ile çalışmaya katılımları sağlanmıştır. Katılımcı kadınlarla görüşmelerin yapılabilmesinde kimi kısıtlılıklar bulunmuştur. Çalışmaya katılmayı başta kabul eden bir katılımcı, daha sonra zamanı olmadığını ifade ederek katılmamış, zaman ve mekan ayarlaması yapılamadığından bir diğer katılımcı ile de görüşme iptal edilmiştir. Evli kadınlar eşlerinin olduğu ortamlarda görüşmek istememişlerdir. Ailesi ile yaşamakta olan kadınlar ise, aile ortamında görüşmek istememişlerdir. 7 katılımcı ile evlerinde görüşülmüştür. Beş katılımcı ile araştırmacının evinde görüşülmüştür. Bir katılımcı ile ise bir kafede görülmüştür. Tez danışmanı Prof Serpil Çakır ile sorular oluşturulmuştur. Kadınların bekaretle ilgili deneyimleri travmatik olabileceği için saat sınırlaması getirilmeden katılımcı ne kadar süre, neler anlatmak isterse anlatmasına izin verilmiştir. Görüşmeler en az iki, en uzun beş saat sürmüştür. Bir katılımcının travmatik bir cinsel şiddet deneyimi nedeniyle kendisiyle ikinci kez görüşülmüştür. Görüşmelere kendilerini rahat hissedebilmeleri için kayıt öncesi sohbet edilerek başlanmış, güçlendirici bir biçimde bitirilmeye çalışılmıştır. Kayıt sonrası, katılımcı sohbet etmeye devam etmek isterse sohbet sürdürülmüştür. Çalışmaya katılan bütün kadınlar, kadınlarla ilgili bilgi üretme sürecine katılmaktan memnuniyetlerini belirtmişlerdir. Bir kısmı kendisi için oldukça travmatik olan ilk cinsel deneyimlerini ilk defa paylaştıklarını ifade etmiştir. Mümkün olduğunca az soru sorulmaya çalışılmış, ancak konunun ilerleyebilmesi ve otosansürün kırılabilmesi için çeşitli stratejik sorular sorulmuştur. Çalışmadaki katılımcıların hepsinin penetrasyon içeren bir cinsel deneyim yaşamış olduğu

görülmüştür. Görüşmeciler arasında cinsel deneyimi olmayan ya da vajinismus tanısı almış kadınların bulunmadığı saptanmıştır. Yeniden yapılan bir duyuru ile yüzyüze görüşme sağlanamadığından yazışma yöntemiyle cinsel deneyimi olmasına karşın penetrasyon deneyimi olmayan bir kadınla da görüşme yapılmıştır.

Görüşülenlerden iki katılımcı anne kızıdır. İki eşcinsel kadın birbirleriyle partnerdir. Söz konusu anne kız ve partner görüşmeleri bireysel olarak ayrı ayrı yapılmıştır. Diğer katılımcıların birbiriyle akrabalık bağı yoktur. Katılımcıların hepsinin görüşmeler sırasında İstanbul'da yaşadığı tespit edilmiştir. Ancak görüşme yapılan kadın grubunun İstanbul'a göç ettikleri şehirler, etnik kökenleri, mensup oldukları yahut ailelerinin dinsel inanışları açısından çeşitlilik göstermelerine çaba harcanmıştır.

Katılımcıların yaş aralıkları 24-56 yaş arasındadır. 15 katılımcı kadından ikisi 24, biri 25, üçü 28, biri 29, ikisi 33, üçü 38, biri 39, biri 43, bir diğeri de 56 yaşındadır. 24-33 yaş arasındaki katılımcılardan dördü yüksek lisans öğrencisidir. 8 katılımcı lisans mezunudur. Bir katılımcı yüksekokul okumaktadır. Biri 28 yaşında, diğeri 56 yaşında iki katılımcı ise lise mezunudur. Bir diğer katılımcı ortaokul terkken, evliliği sonrası açık liseyi tamamlamıştır. Anne babalarının eğitim düzeyleri sorulduğunda ise yalnızca bir katılımcının hem anne hem de babasının üniversite mezunu olduğu, bir diğer katılımcının anne babasının lise mezunu olmasına karşın öğretmen oldukları, diğer iki katılımcının yalnızca babalarının, bir katılımcının yalnızca annesinin üniversite mezunu olduğu öğrenilmiştir. 4 katılımcının annesinin lise mezunu, diğer katılımcı kadınların anne ve babaları ilkokul ya da okuma- yazma bilmeyen bireyler olduğu öğrenilmiştir (Bir katılımcı annesi okuma yazma bilmezken evliliği ile lise eğitimini tamamladığını bildirmiştir.).

Katılımcı kadınların 7'si İstanbul'da doğduğunu bildirmiştir. Diğer katılımcılardan biri İzmir, biri Malatya merkez, biri Adana merkezde, bir diğeri de Erzurum'da doğduğunu bildirmiştir. Bir katılımcı Rize'nin bir ilçesinde, üç katılımcı köyde doğduğunu (Kahramanmaraş, Adana, Rize) bildirmişlerdir. Katılımcılara anne babalarının nerde doğduğu, nerde yaşadığı sorulduğunda yalnızca 4 katılımcının

anne babasının büyükşehirlerde doğduğu, bir katılımcının ise yalnızca babasının büyükşehirde doğduğu, diğer katılımcıların anne babalarının kırsal kökenli olduğu, halen bir kısmının kırsal kesimde yaşadığı öğrenilmiştir.

Katılımcıların medeni hallerine bakıldığında 7'si bekar, 4'ü evli, 3'ü boşanmış, biri duldur. Evli olan katılımcılardan biri görücü usulü evlenmiştir. Evlilik deneyimi yaşamış 7 katılımcı tanışarak ve isteyerek evlendiklerini bildirmişlerdir. Evli olmayan katılımcılardan 5'i görüşme yapıldığı dönem bir partnerinin olmadığını bildirmiştir. Katılımcı kadınlardan ikisi eşcinsel bir çifttir. Katılımcılardan ikisi ise kendisini biseksüel cinsel yönelimli olarak tanımlamaktadır Biri bir erkekle evli, diğeri bekar, ancak bir kadınla romantik bir ilişki içinde, partneriyle birlikte yaşamaktadır. Farklı cinsel yönelimlerden kadınların çalışmaya katılması amaçlanmıştır.

Katılımcılara anne babalarının nasıl evlendikleri sorulduğunda, 8 katılımcı anne babalarının aşk evliliği yaptığını söylemiştir. Katılımcılardan biri bu durumu “çocukluk aşkı ile evlenme” olarak tariflemiştir. Bir katılımcı anne ve babasının tanışarak evlendiğini ifade etmiştir. Diğer 4 katılımcı anne babasının görücü usulü, biri yarı görücü usulü ile evlendiklerini bildirmiştir. Bir katılımcı ise annesinin babası tarafından zorla kaçırılarak evlenmek zorunda bırakıldığını anlatmıştır.

3.2. Kadınlar Kadın Bekareti Söylemi ile Nasıl Karşılaştılar? İlk Karşılaşmaları Nasıl Oldu?

Çalışmaya katılan kadınlara demografik bilgilerden sonra bekaret kavramını ilk ne zaman, nasıl duydukları sorulmuştur. Katılımcılardan bir kısmı ilk duydukları yaşı hatırlamakta zorlanmıştır. Bekaretle ilgili çevresinde hiç konuşulmadığını söyleyen bir katılımcı dışında, diğer katılımcılar çocukluk yaşları içinde, mutlaka, kadın bekaretine dair bir kelime veya ifade duyduklarını belirtmişlerdir. Kadın bekareti söylemiyle bu ilk karşılaşma ya kız çocukların kendisine doğrudan yapılan bir konuşma ile, ya da kız çocuklarının çevrelerindeki kadınların kendi aralarındaki

konuşmaları duymaları k biçiminde gerçekleşmiştir. Katılımcıların paylaşımlarından hareketle bekaretle ilgili ifadeleri ilk kez yaşın duyduklarını hatırladıkları en erken yaşı 7, en geç yaşı ise 15 olduğu, bu yaşlar arasında kız çocuklarının kadın bekaretine ilişkin mutlaka birşeyler duydukları, öğrendikleri görülmektedir. Kız çocuklarının biyolojik gelişiminin önemli bir parçası olan regl olmaya ilişkin bilgilerinse kadın bekareti söylemini iştihaların ve öğrenmelerinden daha sonrasına denk geldiği gözlenmiştir. “Kadın bekaretinin duyulması” ifadesinin tercih nedeni, çoğu kadının, bu konuda kendisine doğrudan bir bilgilendirme yapılmamasında kaynaklıdır ve bu durumu bu biçimde ifade etmeleridir. Kız çocukları kendi bedenlerine dair başka türlü ve tam olarak bilgilenmeden, kadın bekareti ve toplumsal anlamına dair söylemi duymaya başlamaktadır. Katılımcı kadınlardan biri bekaretle ilgili söylemleri ilk defa ne zaman duyduğunu hatırlamasa da kendisinin regl olduğundaki davranışları kadın bekareti ile ilgili toplumsal söylemi nasıl içselleştirdiğini göstermektedir. Regl olduğunda vajinasına çok dikkatli bakmadığını, 11-12 yaşında 6. sınıfa giderken kan nerden geliyor burda kaç delik var diye baktığını, ancak orası "yasak bölge" olduğu için tedirgin bir merak içinde olduğunu söylemiştir. *"Korunması gereken birşey aynı zamanda"* ifadesini de kullanmıştır. 12 yaşında bir kız çocuğu *"oranın yasak bölge"* ve *"korunması gereken birşey"* olduğunu düşünmektedir.

Kadınların çocuklukları sırasında bekaretle ilgili genel olarak duydukları ve kullandıkları kelimeler “koruma”, korunma, kaybetme, hayati birşey, mahrem, edilgen, masumiyet, el değmemişlik, kirlenme, dokunulmaz, kızlığı bozulmuş, kirlenmek, bir kızın başına gelebilecek en kötü şey, patlatmak, bozma, bozulma, bozdurma, ayıp, namus, kız olmamak, değersizlik, dokunulmaz, kızlık zararını patlatmak, yırtılma, kız değilmiş, orospu, yollu, çarşaf, kan, kanatmak, kadın olmaktır”. Kadınların anlatımlarından fiziksel olarak bekaretin ne olduğunu kavrayamadıkları gözlenmiştir. Fiziksel olarak tam olarak ne olduğunu anlayamadıkları bir duruma ilişkin içselleştirdikleri kelimeler bunlardır. Katılımcılardan kendisi ve kız kardeşiyle hiç bekarate dair konuşulmadığını söyleyen biri ise *"ilk cinsel deneyimin ilk olduğu için özel, bu yüzden özel bir insanla olmasının kıymetli olduğunun"* kendisine öğretildiğini anlatırken, kadın bekaretine

ilişkin benzer inancın izleri görülmektedir.

Adet olmadan önce adet olmakla ilgili hiçbir bilgisi olmayan birçok kadın, adet kanını gördüklerinde bekaretlerini yitirdiklerini veya hamile kaldıklarını düşündüklerinden söz etmişlerdir. Bu durum da şunu göstermektedir: Küçük yaşında adet görmeyle ilgili kadının yaşamını kolaylaştıracak bilgiler kadınların dimağlarına sızamazken; bekaretle ilgili “bilgi”ler sızabilmektedir (Dinçer, 79).

Bir katılımcının sözlerinde kadın bekareti söyleminin yalnızca vajina ve ordan tüm bedene yayılan bir kontrol mekanizması olmasının yanı sıra, kadınların ve kız çocuklarının mekansal sınırlarının da bekaret söylemiyle çizildiği görülmektedir. Söz konusu katılımcının eğitim düzeyi 13 katılımcıya kıyasla düşük olmasına karşın, kadın bekaretine ilişkin söylemin toplumsal anlam ve tarifinin oldukça farkındadır:

Babam bize şey derdi hep. Sakın ha bahçenin diğer tarafına geçmeyin. Bizi sevmeyenler var. Birisi sizi götürür. Bahçede birşey yapar. Babam bize direkt söylemez. Üzerini kapatarak söylerdi. O zaman ben ne yaparım. İnsan içine çıkamam. Bir bahçenin içinde sınırları belirlenmiş bir alanın içinde, kız çocuğu olduğumuz için, oynardık. " Korumamız gereken bir KALE. Eğer ola ki, öyle birşey yaparsanız, siz bittiniz (Katılımcı 9, 39: 2016).

Bir başka katılımcı karşılaştığı kadın bekareti söylemi ve bunun etrafındaki suskunluğu şu şekilde tariflemektedir. Ayıp kavramı bu türden anlatılarda suskunluğun mührü gibi işlev görmektedir.

Ailem hiç böyle birşey söylemedi. Biz de bu hiç konuşulmadı aslında. Konuşulmaması da bir uyarıydı. Öyle bir konu ki bunu konuşamazsın bile. Dile bile getiremezsin. Çok ayıp. Konuşulmayacak kadar ayıp birşeyi üzerinde taşımak büyük bir yük (Katılımcı 11, 33: 2016).

Bir diğer katılımcı çocukluğunda duyduğu söylemi o günkü duyduğu kelimelerle aynı canlılık ve tonla aktarmaktadır. Çocukluk çağında karşılaşılan söylemin gücü görüşme esnasında ortaya çıkan anlatının tonlamalarında görülmektedir. Yetişkinliği üzerine konuşurken vajina diyebiliyorken, çocukluk çağı anlatımında vajina yeniden "*orası*" olmaktadır.

Annem benden habersiz gitme, bir kızı götürüp apartmana cinsel organına birşey sokmuşlar kan gelmiş diye anlatmıştı. Ben de merak etmiştim niye kan geldi diye. Başka yere de birşey

batırırsan kan gelir diye düşünmüştüm. Oraya dokunmaya korkuyordum. Oraya çok dokunursam kan gelir diye düşünüyordum. O kanla ilgili kafamda birşeyler uyanmıştı. Nette söylemiyorlardı. İlkokul birinci sınıftaydım. Büyükler de dokunma diyordu. Ben de dokunmaya korkmuştum. Bir acı ve utanç hissetmişim. Belirsizlik ve bilinmezlikte vardı, soruyordum. Net cevaplarda vermiyorlardı. İyi kötü, yapmamalısın filan diyorlardı. (Katılımcı 15, 43: 2016).

Bir başka katılımcının sözlerinde ise kadın bekareti söyleminin kırılğanlığı şu biçimde ifade bulunmaktadır.

Arkadaşlar arasında 11-12 yaşında konuşulmaya başlanmıştı. Komik geliyor saçma buluyordum. Ama ilk duyduğumda korkmuştum. Cam gibi birşey ki, hemen kırılıp parçalanacak birşey gibi, ne gibi şeyler yapmak gerekiyor ki diye düşünmüştüm. Ama hemen sonra saçma buldum, kısa bir süre sonra. O ana kadar pek çok hareket yapmışım. Başıma birşey gelmedi diye. Ama arkadaşlar arasında, korku bir fısıltı olarak gezerdi (Katılımcı 7, 38: 2016).

Bazı katılımcı kadınlarda bu korkutucu söylem güçlü bir kaçınmayı da beraberinde getirmektedir;

Kız arkadaşlar arası konuşmaları hatırlıyorum. Böyle oluyormuş. Lise hazırlıkta, kızların toplanıp, her yer kan çanağı olmuş muhabbetlerini hatırlıyorum. Merak uyandırıyor. Niye bu kadar kötü birşey. Kimsenin görüp açıp bakamayacağı birşey. Kan gölüne gülmüştüm. Kafamda görsel imaj cinsel birleşme anı var. Komik korku filmleri gibi etraf kan çanağına dönüşüyor. Gerçeküstü bilim kurgu gibi geliyordu. Düşünmemeye çalışmak gibi. Kendimi uzak tutmak. Çünkü insanlar için çok önemli. Bu kadar önemli birşey hakkında kafa yormak, kendimi de yormak istemiyordum. Bu kadar merak edilen şeye ben de karışmıyordum. Uzak durayım. Herkesin sevgilisi varken, ben uzak duruyordum, sevgilim yoktu (Katılımcı 6, 29: 2016).

Kadın bekareti söyleminin kadınların anlamaya çalıştıkları, ama onları bir belirsizlik içinde bırakan bir söylem olduğu tüm katılımcıların anlatılarındagözlenmiştir Söylemin sınırları vajinadan başlayarak, bahçenin duvarı ve hayatın pek çok alanına sirayet etmektedir. Kadınlar kimi zaman yadsısalar da onları bedenleri ve cinsellikleri üzerine düşünmekten alıkoyan bir söylemle çevrelenmektedirler.

3.3. Nasıl Bir Bağlam İçinde Duydular?

Araştırmaya katılan kadınlara nasıl bir bağlam içinde kadın bekaretine ilişkin söylemleri duydukları sorulduğunda en önemli bağlamın başka kadınların hayatları

olduğu, bunun da kadınlar arası sohbetler yoluyla öğrenildiği bildirilmektedir. 15 kadından 9'u bununla ilgili anılarını anlatmaktadır. Köy kökenli kadınların bunu daha çok bildirdikleri, eğitim ve kentte yaşam süresindeki artışla başka kadınların ibretlik hikayelerinin görece daha az aktarıldığı gözlenmiştir. Başka kadınların aktarılan "ibretlik" hikayeleri bir tür önemli kontrol mekanizması olarak kadın bekareti söyleminde yer tutmaktadır;

İlk duyduğum kelime bakire olup olmamaktı. Kuzenlerimin evlilik süreçlerine yakın, 10 yaş civarı, bekaret değil, ama bakire olup olmamayı duymuştum. Muhtemelen kırmızı kuşak bağlamanın anlamı konuşulduğunda bakireliği simgelediğini öğrenmiştim (Katılımcı 2, 25. 2016).

Kadınların hayatının bekaret kaybı adı verilen süreçle nasıl da değiştiği, kadın bekareti söylemin önemli bir parçasıdır

Kötü kadın, bekaretini kaybeden insanların, ilerde kötü kadın olabileceği, bekaretini kaybetmiş insanların düzgün bir hayatlarının asla olamayacağı, çalışma hayatlarının bile onun sonucunda şekillenebileceği (Katılımcı 2, 25. 2016).

Başka kadınlar üzerinden bakire olan/ olmayan, kız/kız değil, iyi/ kötü kadın ikiliklerinin kurulduğu, cinselliğin de kadını kirleten, sakatlayan bir kötülük kaynağı olarak görüldüğü saptanmıştır.;

Bir konuşmada, başka kuzenler bunlar, ayıplıyordu. Duydun mu şu kız değilmiş diyorlardı. Genelde bu kullanılıyor. Kız değilmiş. Orda duymuştum. İstemedim biriyle birlikte olmuş. Bunun kötülüğünden konuşuyordu. İğrenç bir kelime kullanmıştı. Bir olaydan bahsediyor. Bir kız bir eve sığmıyor. Erkek kızı sikti diyor. Seks, ya da sevişti falan değil. Böyle anlatıyor. Ortada tecavüz yok. Kız da isteyerek birlikte oluyor. Ama sanki sadece tek taraflı birşeymiş, erkek zevk alıyor gibi kullandı. Sikti. Bana iğrenç geldi. 13 yaşındaydım. Benim yanımda da kısık sesle konuşuyordu. Orda benim için birşey kırıldı. Çok sinirim bozuldu. Sikti. Kadın burda kullanılan birşey, kadın keyif almıyor. Adam ondan şey yapıyor. Kaba ve hayvani birşey gibi (Katılımcı 5, 24: 2016).

Kadın bekareti ile ilgili söylemde, cinsel deneyimi olmayan ve söylemin kuralına uyan kadınlar için bile bu söylem sürekli bir korku kaynağıdır. Kız çocukları yalnızca bakire kalmak değil, bekaretlerini ispat etmeleri gerektiğini de öğrenmektedir.

Orta iki, orta üç, kuzenimin başına gelmişti. Ablama anlatırken dinliyordum. Çok

korkmuşlardı. Ablam ona ne kadar aklı başında eşin var diyordu. Birlikte oluyorlar. Kanamayınca doktora gidiyorlar. Kızlık zarın geride sen hiç kanamazsın [diyor]. Çok rahatlamışlar. Ben de arkadaşlarıma anlatınca arkadaşlarımla çok korkmuştuk. Kocamıza anlatamazsak. Ya bize de olursa. Kendi başıma gelirse korkarım diye düşündüm. Nasıl açıklayacaktım böyle bir şeyi. Korku en baskın duygu (Katılımcı 7, 38: 2016).

Kırsal kökenli katılımcılardan birinin söyleminde kadın bekareti söyleminin penetrasyondan öpüşmeye, bahçeden çıkmamaya kadar pek çok alana sınırlama getirerek yayıldığı görülmektedir.

Bir kıza zorla sahip olmuş biri. Artık kızlığını bozdu. Şimdi onun işi bitti diyorlardı. Çok ürkmüştüm. 9 yaşındaydım. Kızın sevgilisiymiş. Bir yer bulamayınca, tuvalette öpüşmüş. Biri görmüş. Ama köydekiler tuvalette ne yapıyordu ki. Kızlığını bozdu dediler. Erkek ona sahip oldu. Onu farklı şekilde söylüyorlardı. Artık onun işi bitti."(Katılımcı 9, 39: 2016).

Söylem yoluyla fiziki alanın sınırları da çizilmektedir.;

Babam bize şey derdi hep. Sakın ha, bahçenin diğer tarafına geçmeyin. Bizi sevmeyenler var. Birisi sizi götürür. Bahçede birşey yapar. Babam bize direk söylemez. Üzerini kapatarak söylerdi. O zaman ben ne yaparım. İnsan içine çıkamam. Bir bahçenin içinde sınırları belirlenmiş bir alanın içinde, kız çocuğu olduğumuz için, oynardık (Katılımcı 9, 39: 2016).

"Kız olmamak" katılımcılar arasında en sık "duyulan" ifadelerden biri olarak tespit edilmiştir. Söylem bir kez kurulduktan sonra cinsiyetin önemli bir belirleyeni olmaktadır. Çocuklukluğundaki söylemin yarattığı kafa karışıklığını bir katılımcı şu şekilde anlatmaktadır.

Kız değilmiş lafını duydum. 8 ya da 9 yaşındaydım. Amcam yengemle evlendiği zaman yengemin bir ablası vardı yaşı büyüktü, bacağındaki engelden dolayı kimse evlenmek istememişti galiba. Hoş bir kadındı. Ama erkeklerle arası da iyiydi. Naptığını bilmiyorum ama. O kız değil. Erkek atıyormuş deniyordu. Onun için kız değil dedikleri zaman ben kızım, o kız, saçları uzun, memeleri var, ona bakıyorum aynı, o da kız. O zaman dış görünüşle ilgili değil bu diye düşündüm. O zaman ne olduğunu anlamamıştım. Henüz vajina penis, penetrasyon nedir, vajinal delik nedir bilmiyordum, çocuk nasıl oluyor bilmiyorum. Kız değilmiş anlamam bayağı zaman aldı (Katılımcı 11, 33: 2016).

"Kız olmayanlara", normun dışına çıkanlara ne olduğu da kadın bekareti söyleminin sürekli aktarılan ve duyulan boyutlarıdır:

Hatırlıyorum. Kız değilmiş bu. Köyde özellikle birini konuşuyorlardı. Çaylıkta şununla yatmış. Orospu, yollu diye konuşuluyordu. En sonunda İstanbul'a gitmek zorunda kaldı. Biz lisedeydik (Katılımcı 12, 33: 2016).

Kadın bekareti ile ilgili söylemin daha geleneksel bölgelere gidildikçe "çarşaf" söylemi içine taşındığı veya çarşafı özdeşleştirilerek anlatıldığı görülmektedir:

Küçük yaşlarda. İlkokul yaşlarında. Annemler komşularla konuşurken kulaktan dolma bir şekilde duydum. Düğün sonrası çarşaf verme öyle duymuştum. Evlenip de komşuların kızlarından kız çarşaf verdi mi deniyordu. Ben de evlenmiş de bir hediye vermiş gibi sanıyordum. Hediye hazırladığı bir bohça filan gibi birşey vermiş gibi algılıyordum (Katılımcı 14, 28: 2016).

Hemen arkasından kan bu söyleme eklenmektedir. Burada çiftlerin bekaret zulmünü aşmak için parmak, bilek vs kesmeleri gibi dayanışma yöntemlerinin kadınların regl dönemi ile birlikte oluşabilecek belirsizliğin önünü almaya çalıştıkları düşünülebilir.

Annemle bir arkadaşı konuşurken, kızlık zarı kanı olup olmadığı nasıl anlaşılır. Yıkanınca o kan, bekaret kanı lekesi çıkmazmış. Başka bir kanla karşı taraf kandırılmışsa, bu kan yıkayınca çıkarmış diye anlatıyorlardı (Katılımcı 14, 28: 2016).

Kimi zaman da başka kadınların yaşadıkları doğrudan genç kızlara anlatılmaktadır. Kan, söylemin can alıcı bir unsurudur.

Bazı kadınların çok fazla geliyormuş. Hastaneye kaldırıyorlarmış. Bazı kadınlardan az geliyormuş. İlla kan geliyor gibi. O abla bunları anlatmıştı ortaokul sonu lise başında... Evlenen ablaları vardı. Bir gün de o zar elastik olup patlamaya biliyormuş dedi. Bir ablasının patlamadığını doğumla yırtıldığını. İlla kan gelmezse inanmazlarsa, doktora gösteriliyor, o söylüyor öyle olduğunu diye söylemişti. Onun çok önemli olduğu anlaşılması gereken birşey olduğu, oranın örtülmesi gerektiği, koruma bir kılıf gibi örtülmesi gerektiği söyleniyordu. Kanla birlikte bir de acıdan bahsedilmişti (Katılımcı 15, 43: 2016).

Kadın bekareti kimi zaman cennetin anahtarı, kimi zaman da masalsı bir anlatıya bürünmektedir. Dini söylem bölümünde, dini söylem içinde cennetin bakirelerinin önemli yer tuttuğu tartışılmıştı. Erkek yazarlarca ifade bulan erkeklere vadedilen bakire huriler anlatısı, bir kadının anlatısında cennet vadedilen bakireye dönüşmektedir.

Annem için bekaret çok önemli, sevgilin de olsa onu her türlü koruman gerek. "Korumazsam ne olur?" dedim. Korum. Falan yaptı. Sonsuza kadar korursam ne olur. Herhalde cennette onun ayrı bir yeri vardır demişti. Kız kardeşimle birlikte annemin bu lafına çok gülmüştük. (Gülerek anlattı.) O da 11 yaşındaydı (Katılımcı 6, 29:2016).

Bizim ailede bir kadınla erkeğin bir araya gelmesi bile normal sayılmaz. Arkadaş dahi olamazsın. İş oraya gelmiyordu hiç. O konuşmaya varmaz. Zaten o bilgi vardı. Onu kesinlikle elletmeyeceksin. Ama ne zaman nasıl işledi içimize bilmiyorum. Evliliğe dair bir mit vardı. Karşı tarafı ne kadar tanınsa, aileler tanışmış olsa da adamın ne çıkacağı hikayesi baskındı." Büyükler kız çocuklarını cinsellikten uzak tutmak için bu söyleme ek öyküler de eklemektedir. Büyüklerin anlattığı birşeyi anlatıcam çok küçükken dinlemiştim. Çok aşık oluyor bir çift. Evleniyorlar. Evlenmeden önce yalnız kalmıyorlar. Yaşam alanını da bilemiyor kadın. Bir gün evleniyorlar adamın evinde kadın bir odaya giremiyor. Kadın gizlice birgün bir odaya giriyor gizlice ve tabut görüyor. Adam vampirmiş. Şu an gülüyorum ama. Bu resmen ciddi bir şekilde anlatılıyordu. Evlendikten sonra adamla yaşayacağın cinselliği bırak, adamın herşey olma ihtimali olma şeyi var diye korkuyu devleştiriyorlardı. "(Katılımcı 7, 38: 2016).

Kentleşme ve TV'nin yaygınlaşmasıyla Yeşilçam filmleri ikinci büyük bağlamı sunmaktadır. Dört katılımcı kadın bekaretine ilişkin söylemi ilk kez TV'de gösterilen Yeşilçam filmlerinden duyduklarını ifade etmektedir. Filmler kadın bekareti söylemini vurgulu bir şekilde yeniden seyircisine sunmaktadır. Bekaret kaybının ardından sıklıkla ölüm gelmektedir.

Filmlerden duydum. 7-8 yaşında. Türk filmlerinden." "Korkutucu baskıcı bir kavram gibi geldi. Çok net hatırlıyorum namuslu bir kız vardır. Bir adamın tecavüzüne uğrar. Ya intihar eder ya da ölür ya birşeyler olur. Asla sevdiği adamla evlenemez. Çünkü kirlenmiştir, bozulmuştur. Ailemden duymamıştım. Çok korkutucu ve baskıcı bir kavram gibi gelirdi (Katılımcı 3, 28: 2016).

Özellikle, TV izlerken, 80'ler filan olabilir. İlkokulda, kız kirleniyor, kötü yere düşüyor, biz de izleyerek büyüdük. Kızlık şeyini orda, filmlerden öğrendim sanırım. Köyde de olsa eşkiya, büyükşehirde de kaçırılıyor, kaçırıyordu (Katılımcı 7, 38: 2016).

Bekaret yalnızca kaybedilen bir şey değil, düşebilen, kararabilen de bir şeydir. Kız çocuklarının hayatında yoğun bir belirsizlik yaratılmaktadır.

Aman kızlığını koruyun. Altınızı koruyun. Size bir zarar gelmesin. Köyde ağaçlara çıkardık. Annemiz bizi tembihlerdi. Ağaçtan atlamayın. Bir yerden düşmeyin. Sorduğumuzda dibiniz düşer. Kahve de içmezlerdi. Dibiniz kararır derdi. Kafamıza sanki çivi gibi çaktılar. Bir yerden düştüğümde söylemiyordum. Nasıl düşecek diye bakıyordum. Sağıma soluma bakıyordum. Acaba nasıl düşecek diye (Katılımcı 9, 39: 2016).

Kadın bekareti söylemi aynı zamanda kadınların cinselliğini kurmaktadır.

Cinsellik bize hep kötülük, bize bir cezaymış gibi anlatıldı. Annem de hep pis birşeymiş gibi bize yansıttı. Ama hiç de konuşmadı. Şöyledir diye de anlatmazdı. Düşmeyin vb derdi (Katılımcı 9, 39: 2016).

Evleneceği adamın onu sevmeyeceğini düşünmediğini ifade eden bu

katılımcı, onarılamaz bir biçimde bekaretin kaybedilmiş olmasını neden bir çocuk olarak korkutucu bulmaktadır? Kaybedileceği fikri oldukça dramatik bir etikye sahiptir:

Regl oldum. Annemin ilk sorduğu şey, ağır birşey kaldırdın mı, nerde oturdun. Orda anladım. Regl olmadım da zarım mı patladı da kanadım. Çok korktum o zaman. İkisi de kötü, zarım patladıysa daha kötü ben o nu bir daha onaramam. O zaman korku şey değil. Evlendiğim adam beni sevmez diye düşünmedim. Sanki narkozsuz ameliyat gibi şey yaptım (Katılımcı 11, 33. 2016).

Bu söylemde kadının değeri bekareti ile ölçülmektedir.

Bize korkunç bir olay olarak anlatıyorlardı. Memleketteki bir kız evlenip gitmişti. Meğersem kız daha önce biriyle beraber olmuş. O kız gece sağlam çıkmamış. (Bir öldürüldü mü dedi. Sonra yaşadığını hatırladı.) Ailesinin üstüne atıldı. Hamile çıktı. Birini sevmiş. Allahım diyordum. İnsanın başına gelebilecek kötü birşey Kız yaşlı bir adama verildi. Kızlık zarı olmadığı için ailesini üzerine atıldı. Ailesi o utançtan kahroldu. Kıza pislik gibi davranıldı. Sonra 80 yaşındaki bir adamla evlendirildi. 10 yaşlarındaydım. Kız da akrabamızdı. Demekki ben bunun çok iyi korumalıyım ki. Başıma gelebilecekleri düşünmüyorum. O kadar çok korkmuştum. Doğan çocuğu da galiba, kızın annesi doğarken boğuyor. Sen bunu peydahladın. Onun da yaşamaya hakkı yok diye. Bunlar[1] da annem anlatıyordu. Belki biz duyalım, belki duymayalım diye bilmiyorum (Katılımcı 9, 39: 2016).

Söylem, aktarıldığı beden dili ile mühürlenmekte ve kadınları uzun yıllar takip etmektedir.

Babamın gözleri üzerimde gibi. Her yerde babamın gözleri var gibi geliyor diye ablama diyordum (Katılımcı 9, 39: 2016).

Cinselliğin ayıp kavramıyla mühürlenerek konuşulamaz hale getirilmesi de sarsıcıdır. Kadın bedeni ve cinselliği ayıp söylemi ile sessizleştirilmektedir.

Ailem hiç böyle birşey söylemedi. Konuşulmaması da bir uyarıydı. Öyle bir konu ki bunu konuşamazsın bile. Dile bile getiremezsin. Çok ayıp. Konuşulmayacak kadar ayıp birşeyi üzerinde taşımak büyük bir yük. Hem namus kaynağı hem çok ayıp. Bunlar kafamı çok karıştırıyordu. Bir şey ayıpsa namus dışıdır. Öyle öğrendik. Namuslu olan, ayıp olmayan. Namusu bozulan ayıp. Ama hem bozuk değil, hem ayıp. Nasıl oluyor böyle? (Katılımcı 11, 33. 2016).

Annemle böyle şeyleri pek konuşmazdık." demesine karşın tekrar sorulduğunda "Hala der onu. Aman dikkatli olun. İnsanlar şöyle böyle der. Ama arayıp rahatsız edici hali yok." Nedir dikkatli olunacak şey? Kendisi de katılımcı olan annesi ile görüşüldüğünde "Taviz vermeyin diyorum kızlarıma" demektedir. Nedir taviz ve verilen şey nedir? (Katılımcı 12, 33. 2016).

Söylem aktarılırken kelimeler kadınlardan alınmaktadır. "Orası" oldukça sık

kullanılan bir ifadedir. Söylemde bekaret çocuğa, kendisinden korumakla yükümlü olduğu birşey olarak sunulmaktadır.

Annem benden habersiz gitme, bir kızı götürüp apartmana cinsel organına birşey sokmuşlar kan gelmiş diye anlatmıştı. Ben de merak etmişim niye kan geldi diye. Başka yere de birşey batırırsan kan gelir diye düşünmüştüm. Oraya dokunmaya korkuyordum. Oraya çok dokunursam kan gelir diye düşünüyordum. O kanla ilgili kafamda birşeyler uyanmıştı. Nette söylemiyorlardı. İlkokul birinci sınıftaydım. Büyükler de dokunma diyordu. Ben de dokunmaya korkmuştum. Bir acı ve utanç hissetmişim. Belirsizlik ve bilinmezlikte vardı, soruyordum. Net cevaplarda vermiyorlardı. İyi kötü, yapmamalısın filan diyorlardı. Benim başıma gelmesin diye korkuyordum. Korumam gerektiğini düşünüyordum. Bilmediğim yere gitmiycem ben de kendim çok fazla kurculayıp bakmayacağım. Çok dokunulmaz bir yerdi orası (Katılımcı 15, 43: 2016).

Büyüklerin sessizliği ve fısıltıları çocukların bu konuyu merak etmesine yol açmakta ve söylemin birbirlerine aktarılmasında yaşça büyük diğer çocuklar da katkı sunmaktadır.

Ortaokula gelince babasının kuzeni bu konuları anlattı. Bekaret kavramının çok önemli olduğunu söyledi. Hala da fikri değişmedi. Orda bir zar var. O yırtılırsa sen değersiz olursun diyordu.", "Bisiklete binme deniyordu. Bisiklete binmeyi seviyordum. Uyarıyorlardı binme diye. Bir iki defa düştüm. Birinde oraya, vajinama geldi. Oturma koltuğu eve gidip kontrol ettim. Birşey oldu mu diye. Hah birşey olmadı yerinde duruyor dedim. Bir seferinde kötü de düştüm. Kuyruk sokumunda ağrı oldu. Ama annelere söylemedim. Bisiklete binmeye devam ettim. Söylersem bisiklete binmemi kısıtlıyacaktı diye söylemedim. Annem ve yakın çevrem ama en çok annemden uyarı aldım. O ablada lisede de söyledi (Katılımcı 15, 43: 2016).

Katılımcı kadınlar doğrudan kendilerine söylenen uyarılarla da kadın bekareti söylemine maruz kalmaktadırlar. Bazen bu uyarılar toplumsal cinsiyet ayrımlarıyla ve kadınlardan uymaları beklenen davranış kodlarıyla iletilmektedir.

Kodlanmış mesajlardan biri de "başımızı eğme" dir.

Mesela başımızı eğme. Babam bana bu cümleyi kurmuştu bir kez. Bir daha da kuramadı. Ben cevabını verdim. Evden ayrılmıştım. 18-19 yaşlarında. 18 yaşında bir saatliğine deyip iki yıl eve gitmedim. Babamla karşılaşınca 'benim başımı eğme' dedi. Ben de dedim ki, senin başından çok daha değerli benim başım var." Cevabı da kodlanmış verilmektedir. "Değerli başım" nedir? "Sen merak etme. Yapacağım şey yanlıştır, doğrudur. Birşeyin kendime hesabını veremeyeceksem yapmam. Babam bir daha bu mevzuyu açmadı (Katılımcı 10, 38. 2016).

Başını önüne eğme ne demekti?

Galiba bekarite ilişkin birşeydi., "Tabi ki. Namusuna sahip çık. Namus eşittir bekaret. Erkek arkadaş olmasın. Benim canıma minnet. Hep kız arkadaşlarım vardı. Ben de eğmedim. Yaptığım ve yaşadığım herşeyin arkasında durdum. Bana hiçbir zaman babam böyle birşeyle karşıma çıkmadı. Sen bakire misin, değil misin diye. Annem aynı şekilde. Tahmin

ediyorlardır. Biliyorlardır ama konuşmadık. Böyle bir konuyu konuşmadık (Katılımcı 10, 38. 2016).

1990'lı yıllarda basına yansıyan bekaret kontrolleri okullarda ve yurtlarda kız çocuklarına dönük bekaret kontrolü uygulamaları, kız çocuklarının kadın bekareti ile ilgili söylemlere maruz kalmasına yol açmıştır.

Türkiye'de hangi hükümet döneminde denk geliyor, hatırlamıyorum, kim vardı başta, net hakikaten hatırlamıyorum. Ama bekaret kontrolü yapılıyordu bizim yan tarafımızdaki lisede yapılıyordu. Adana'da adı çıkmış liselerden bir tanesiydi ve resmi olarak bekaret kontrolüne gelinmişti. Aynı dönemde yani biz daha küçük olmamıza rağmen ortaokulda da böyle bir denetim yapılacağı söylenmişti ve bu beni korkutmuştu neden korktuğumu da bilmiyorum. Onların yerine işte regl dönemi ile ilgili bilgi vermek için birkaç tane uzman gelmişti. Derste ped falan dağıtmışlardı. Hatta ben onun üzerine anneme sormuştum. Hani bekaret kontrolüne geliyorlar, yani bu ne demek oluyor, filan?... Sadece bunun korkunç bir şey olduğunu bir kızın evlenmeden bir erkekle birlikte olmasının o kızı cehenneme kadar götürecek bir leke sahibi olacağını ve asla böyle bir şey yapmamamız gerektiğini hata yaparsak bunun çok ağır bedelleri olacağını, hatta bir erkekle ten temasının bile son derece günah olduğunu söylemişti. Ortaokulda çok net hatırlıyorum. Erkeklerden bayağı korkuyordum. Hani onlara yaklaşırsam başıma çok kötü şeyler geleceğini filan düşünüyordum (Katılımcı 8, 38: 2016).

Kadın bekaretine ilişkin söylemleri duyan genç kadınların kafalarının karıştığı, birbirileri ile bunun ne olup olmadığını konuştukları, korkutucu öykülerin bu biçimde daha da yayıldığı görülmektedir.

Zar patlama olayı var. Kızlık zarının patlama olayı falan. Diktirme haberlerinde duymuştum. Kızlık zarının bozulabildiğini, insanların bunu gizlice diktirdiğini 17 yaşında duymuştum. Kızlar arasında da gülererek konuşuluyordu öğrenmiştim. Diktirme filan. Patlama kelimesi korkutucu, dehşet verici birşey. Ne oluyor. Bir arkadaşım daha konuşmuştu o da bu konuda dehşete düşüyormuş. Öyle birşey sanıyormuş. Patlayacak sanıyormuş. Bir arkadaşım çok acıip hassas birşey olduğunu sanıyormuş. Yüzmeye giderken, kaykaydan kayarken gelen tazikli suyla patlar mı, düşünce patlar mı diye endişe ediyormuş. Ben mi? Böyle bir korkularım olmadı. Lisede bu konuları konuşuyorduk. Bir de bu tarz konuları konuşmuyordum. Büyükleğin yanında duyuyordum (Katılımcı 5, 24: 2016).

Kimi biriyle yatıyor kim yatmıyor, ne kadar ileri gitmiş. Kim erkek arkadaşıyla birlikte olmuş konuşulurdu (Katılımcı 3, 28: 2016).

Sanırım lise hazırlıkta, tam hatırlamamakla birlikte, bir kız lisesi gibi okulda okudum. Yeni karma olmuştu iki yıldır. Daha çok kız vardı. Sınıfın yarısından fazlası kızdı. Kızlar toplanıp böyle şeyler konuşuyorduk. Evde öğrenmedim ondan eminim. Kızın teki bir gece kafasını bacağına koymuş, çünkü çok esnekmiş. Sabah hafif bir kan görmüş. Ya birşey olduysa. Ben neydi diye şaşırıyordum. Çok flu hatırlıyorum. Öyle bir şey var ve bozulmaması gerekiyormuş. Ben de niye o kadar önemli diye düşündüğümü hatırlıyorum. Bir şey olduysa hayatıma sızıldı diyordu. Niye o kadar önemli? Kız arkadaşlar arası konuşmaları hatırlıyorum. Böyle oluyormuş. Lise hazırlıkta, kızların toplanıp, her yer kan çanağı olmuş muhabbetlerini hatırlıyorum (Katılımcı 6, 29: 2016).

Arkadaşlarımdan duyunca şaşırmıştım. Bisiklete bindirilmez. Çok ip atlatılmazmış. Ağaca çıkmalarına izin verilmemiş. Bizde hiç böyle şeyler yoktu. Koşturur ağaca çıkardık. Bacağımızın arasına birşey girerse filan duymadık. Arkadaşlarımdan duyunca şaşırmıştım. Arkadaşlar arasında 11-12 yaşında konuşulmaya başlanmıştı. Komik geliyor. Saçma buluyordum ama ilk duyduğumda korkmuştum. Cam gibi birşey ki, hemen kırılıp parçalanacak birşey gibi, ne gibi şeyler yapmak gerekiyor ki diye düşünmüştüm. Ama hemen sonra saçma buldum, kısa bir süre sonra. O ana kadar pek çok hareket yapmıştım. Başıma birşey gelmedi diye. Ama arkadaşlar arasında, korku bir fısıltı olarak gezerdi (Katılımcı 7, 38: 2016).

Bütün şeyleri ortaokul lisedeki arkadaşlardan. Lisedeki bir arkadaşımduymuştum. Nişanlıydı. Lisedeyken, küçük yaşta olmasına karşı nişanlıydı. Lise biter bitmez evlenecekti. Bir gün ağlıyordu. Okulda bir köşeye çekilmiş, ağlıyordu. Birileri bunu korkutmuş. Kim olduğunu bilmiyorum. Birkaç kız, kız lisesinde okumuştum, birkaç arkadaş gidip ne olduğunu anlamaya çalışmıştık. O da canımın çok acıyacağını söylediler. Ben nişanımı istemiyorum. Ondan çok soğudum falan filan. Ne olacak ki? Biraz daha argo küfürlü konuşmalardan sonra. Çekinerek söyledi. “Yarrağı yemek” kalıbını, ilk o gün duymuştum. Ondan sonra, şeyi “sikişmek”, bunu önceden duymuştum. Ama o kadar, gerçek bir şekilde karşımda durmuyordu. Kızın sikişmekten korkması. Çünkü bu şekilde ifade ediyordu: “Nişanımı çok seviyorum ama, beni sikmesini istemiyorum.” gibi bir şey söylemişti. Ben de şeydim. Hani gene bu izlediğim filmler falan. Ne var ki. Bunda niye bundan korkuyorsun? Çok ağrıtmıyormuş. İçerde patlıyormuşuz. Kan geliyormuş falan filan. Ben ilk o zaman duymuştum bunu. Nasıl yani, ne, ne var ki orada, ne olacak ki falan diye. Sonra oradaki birkaç arkadaş da şey yapmıştı, bunu söylemişti (Katılımcı 8, 38: 2016).

Ortaokulda, 11 yaşında duydum. Kızlık zarı patlatmak olarak duydum. Ürktüğüm birşeydi. Lisede en küçük bendim. Bekaretimizi kime verelim diye konuşuyorduk. Benim için aile üstünden değil. İlk deneyimimi sevdiğim insanla paylaşmak istiyorum. Haybeden yaşamak istemiyorum. Sevdiğim insan bana dokunsun. Böyle de oldu. Benim çevremde çok fazla insan zaten bakire değildi. Benim bakire olmam onlar için en büyük şaşkınlıktı. Nasıl ya hala diye şaşıyorlardı. Ben de acelem yok, nasıl olsa bir gün yaşanacak diyordum (Katılımcı 10, 38: 2016).

O arkadaş anlattı yine, orda perde var, gerili bir perde var. Erkek onu zorladığı zaman deliyor. Korkmuştum. Neden böyle birşey var? Kanama oluyor deyince, lan niye kadın için bu kadar acı verici ki, ilahi sistemi yargılamıştım. Kadına ceza gibi gelmişti. Çünkü kanyorsa, çok acıtıcı birşey olarak düşünmüştüm. Her yönüyle korkutucu birşey. Cinsellik, yalnız başımayken keyifli birşey olabileceğini hayal ediyordum. Birileri üzerine konuştuğu zaman çok korkunç geliyordu. Birgün biriyle güvenir de yapabilir miyim? Ameliyat olmak gibi geliyordu (Katılımcı 11, 33: 2016).

Kız çocukların bu söylemi birlikte tartıştıkları, zaman zaman karşı çıktıkları da görülmektedir.

Şeyleri konuştuğumuz oluyordu. Töre cinayetleri. Biz İzmir’de yaşıyoruz karşılaşmıyoruz bu yaşanmıyor değil, yaşandığının farkındaydık. Doğudan meşhur olma telaşıyla büyükşehire gelmesi, içkilerine ilaç atılması vb hiç ne kadar abartılı demedim. Var ki ve yaşanıyor ki bunlar kaleme alınıp perdeye taşınmıyor. Bir grup onlar da salak olmasa diyen de vardı. Benim gibi bir grupsa salaklık değil ki bilmemezlik, hayatı boyunca sorgulamamış, çitlerin arkasında yaşamış, kalmış, bir şekilde cesaret bulup kaçmış bir kitleden bahsediyoruz. Bu bir kişi değil, bir kitle...10 kişi yapmışsa bir kişi başardı belki... Evden kaçtıktan sonra kafada yekten bekareti gitmiştir, namus diye adlandırılması bizi çok rahatsız ediyordu. Namus bu mu? Bekaret eşittir namus mu diye konuşuyorduk (Katılımcı 10, 38: 2016).

3.4. Söylemi Nasıl Algıladılar?

Çocukluktan gençliğe adım atarken henüz bedenlerine ve vajinalarına dair bilgileri bulunmadan kadın bekareti üzerine maruz kaldıkları söylem, kız çocuklarının zihninde neler uyandırmaktadır? Kadınlık deneyimini ve bedenleri ile ilişkilerini ve tüm bu deneyimin söze dökülmesini nasıl yaşamaktalar? Katılımcıların kadın bekareti söylemi ilk ne zaman karşılaştıkları sorulduğunda, bekaretle ilgili ifadeleri ilk duyduklarını hatırladıkları en erken yaş 7, en geç 15, bu yaşlar arası kız çocuklarının kadın bekaretine ilişkin mutlaka birşeyler duydukları, öğrendikleri görülmektedir. Regl sürecine ilişkin bilgilerin alınmasından öncesine gitmektedir. Farklı kaynaklarda regl dönemi ile ilgili öğreti ve yaşanılanların kız çocuklarının beden algısını bozduğu bildirilmektedir. Bu araştırmada ise kadın bekareti söylemi altında bir regle dönemine geçiş gözlenmektedir.

Tezin ana gövdesini bu soru oluşturduğundan araştırmaya katılan bütün kadınların bu soruya yanıtları mümkün olduğunca kesintisiz olarak burada verilmeye çalışılmıştır. Bundaki amaç ise kadın bekareti söyleminin her bir katılımcı üzerindeki etkilerinin tartışılabilmesidir.

Öncelikle kadın bekaretinin yırtılacak saydam bir zar fikri olarak kadınlarca içselleştirildiğinden, kaybedildiğinde ise ağrısına ve sonuçlarına dayanılamayacak olmasına dair duyulan bir korku olarak, özellikle bir kız çocuğu için tacizde ilk kurtarılması gereken, nerde olduğu bilinmese de hiç unutulamayan bir şey olarak algılandığından bahsetmek mümkündür:

Bunu içselleştirmiştik esasen. Oğlanlarla birlikte olup lise çağında “kızlık zarı “nı kaybeden arkadaşlara şaşırır, cesur bulur ve merakla dinlerdik. Destek olurduk ama ben kendim asla bunu denemeyeceğimi bilirdim., "Tabii ki vajinamızla.", "Korumam gereken bir şey olduğunu anladım. Bunu “kaybettikten “ sonra toplumsal ve dolayısıyla bireysel anlamda oluşturulan zorluklar ile baş etmek istemezdim.", "Saydam bir zar düşünüyordum., "Yırtılırsa acıyacağımı düşündüğüm için yine korku hissettim. Ama ciddi bir farkındalığa da sahip değildim. Yüzeyseldi. Ama içinde bulunduğumuz toplumun farkındaydık. O yaşlarda çok tacize uğradığımız için saklamamız gereken şeyi sürekli hatırlardık, içten içe (Katılımcı 1, 24: 2016).

Küçük bir kız çocuğu kadın bekaretinin öncelikle kültürel birşey olduğunu sezinlemekte, sonra tıbbi söylemle biyolojik bir gerçeklik olduğunu düşünmektedir. Kadın bekareti katılımcılardan birinin belirttiği gibi “Sana ait, ama değil. Herkesin muhatap olduğu“ bir şeydir. Kadınların bedenlerini incelemekten alıkoyan zihinsel bir tasarım olarak canlanan, kan ve acıyla birleştirilen söylemin ise içselleştirildiği görülmektedir:

İlk oluşan şey her kadında olan. Korunup saklanması gereken birşeymiş gibi. Mühim birşey. Önemli birşey. Hayati birşey. Evlenebilmenin ön koşulu gibi birşey. Sana ait, ama senin dışında herkesin muhatap aldığı. Senin bilmediğin birşey, ama ailen için çok önemli birşey. Bedenin bir parçası olarak değil de, kültürel bir parçaymış gibi oluştu kafamda. Daha sonra bedenin biyolojik bir parçasıdır. Asıl sebebini çok öğrendikten sonra, o zamanki düşüncemin, o zaman çok kültürel düşünüyordum. Aileme göre de, ilk duyduğum çevrede de, muhakkak olması gereken birşey ve sanki sadece, ilişki algım olmadığı için, evlendiğinde muhakkak olması gereken birşey. Bir organla ilgili olduğu hep aklımda olan birşey. Vajinayla alakalı. O zaman sadece mahrem olan bölgeyle ilgili olduğunu biliyorum, bir edilgenlik sonucu olduğunu biliyorum, edilgen birşey olduğunu düşünüyordum. Duran bir şey, ben dahi müdahale etsem birşey olmayacak, sadece bir erkek, evleneceğim bir erkek tarafından farkına varılacak birşey gibi hissediyordum. Bozulma değil de, kaybetme olarak duydum. Kaybolan bir şeymiş gibi duydum. Zar kelimesini sanırım lisede duydum. Bekaret denen şeyin bir zar olduğunu o zaman düşünmüştüm. Örümcek ağı gibi birşey canlanmıştı. Komple kapalı olmayan, içinde delikleri olan birşey olarak düşünmüştüm. Çok büyük bir kanın akacağını düşünüyordum. Öyle lanse ediliyordu. Günlerce sürecek bir kanama olacak gibi düşünüyordum. Hep kanıyacak mı gibi düşünüyordum. (Katılımcı 2, 25: 2016).

Sosyoekonomik düzeyi ve eğitim seviyesi daha yüksek kadınların ve genç eğitimli kadınların kadın bekareti söyleminin kendilerini etkilemiş olabileceğini zaman zaman yadsıdıkları da görülmektedir. Kadın bekareti söyleminin bu kadınların içselleştirdikleri başka bir söylem olan başarıya dayalı hayat söylemine uymadığı için, ya da gerçek bir içgörü sağlanmadığından yadsındığı düşünülmektedir. Aşağıdaki alıntıda aktarılan ifadeler böyle bir katılımcıya aittir ve bekareti yoksulların, kırsal alanın sorunu gibi algılamaktadır. Oysa kadın bekareti söyleminin etkileri sözlerinde görülmektedir. Söylemin bir parçası olan kadın bekaret zarının "patlaması/ patlatılması" katılımcının kelimelerinde etkisini göstermiştir. Kızlık zarının fiziksel ya da biyolojik bir olgu olduğuna ilişkin tıbbi biyolojik argümanlar anlatıda hissedilmektedir. Zarın fiziki bir olgu olduğunu söylerken kültürel bir yükleme olan “pis” kelimesinin kullanılmış olması da ilginçtir:

Kültürel kavramlar üzerinden değil de fiziksel; acıyacak, yırtılacak, kapanacak, vajinusmus olurum diye korktum. Vajinusmus olacağından korktum. Lisede bir kadının vajinası kapanmış adamın şeyi içerde kalmış hastaneye gitmiş diye hikayeler anlatılıyordu. Bakire tanıdığım yoktur şu an herhalde. Bekaret denen şey ordaki zarla ilgili fiziksel birşey. Onu

parmağınla da patlatabilirsin. Pis, şey geliyordu. Bu tanımlamalar kötü geliyor. Kızlık zarı, kızlık şey geliyordu. Kızlık ne. Tamamen fiziksel bir olgu. Evrim geçirirken mikrop kapmasın diye oluşmuş birşey. Çok fazla büyütmek lazım. Onu mühür gibi görmemek lazım (Katılımcı 3, 28. 2016).

Kadın bekareti ile ilgili söylemden etkilenmediğini ifade eden bir diğer katılımcı ise "Çok düşünmedim." dedikten sonra, yıllar sonra önce annesine sonra anneannesine kan ve acı üzerine sorular sorduğunu ifade etmektedir. Hakim söyleme uymayan deneyimler kadınların zihnini karıştırmaktadır. Acıyla yırtılan ve kanayan zar söyleminin etkisinde vajinadan kan gelmeyen ilk penetrasyon deneyimleri ise kadınları şaşırtmıştır. İstisna olduğu sanılan bu durumu yaşamak onların kendilerini sorgulamalarına yol açmaktadır. Mastürbasyonun bekareti bozup bozmadığı düşünülmektedir. Katılımcıların ifadelerinde çelişen noktalar da vardır. Eğitimli ya da üst sosyo ekonomik düzeydeki kadınların kadın bekareti söyleminin kendi hayatlarında bir sorun olarak yansımaları kabullenmekte zorlandıkları söylenebilir. Kadın bekareti söyleminin etkisinde zihinlerinde vajina ve bir zar tasarımı oluşturmaya çalışmakta, hakim kadın bekareti söylemini bir norm olarak görerek kendi deneyimlerini söylemin etkisiyle testte tabi tutmaktadırlar:

Kanama yaşamadım. Arkadaşlar arasında adet olunca nasıl tokat yiyorsun, ilişkide de canın çok acıyacak çok kan gelecek deniyor. Güzin Abla köşelerinden biliyoruz çok olmasa da kan gelmeyecek. Benden kan da gelmedi acı da duymadım. Şimdi belki çok ayıp bir soru ama anne ve anneanneme de sordum. O zaman benimkinin normal olduğunu en azından benim ailem için normal diye düşündüm. Babaannemle ilişkim olsa ona da sorardım. O dönem kendi kendime bir iki acaba ben mastürbasyon yaparken mi bozdum da, böyle mi oldu, kan geldi de ben fark etmedim diye bir iki düşündüm. Ama arkadaşın evinde temizlik yapmak zorunda kalmadım diye düşünmüştüm. Hala aynı sıkıntıyı yaşıyorum. Ben çizimlerde anlamıyorum. Nasıl anlaşıldığını hala anlamıyorum. Neyini görüyorsunuz. Zarın saçma birşey olduğunu biliyorum. Bir düşme, voleybol oynarken, yüksek bir yerden atlayarak ya da bisiklete binerken ani bir frenle bozulabilecek birşey olduğunu biliyordum. Orda öyle biyolojik bir olay var ve bu kadar. Ama bu bir anlam ifade etmiyor. Çok basit, çok kırılğan. "(Katılımcı 4, 28: 2016).

Genç kadınlar kadın bekareti ile ilgili söylemi sorgulamakta, öfke duymakta, ancak söylemin etkisinde cinsel deneyimlerini yine de yaşamaktadırlar. Aşağıdaki ifadelerin sahibi katılımcının, söylemin baskısını nasıl kıracağını bilemiyor olduğu görülmekte, korkmadığını söylese de ilk penetrasyon deneyimini muhtemelen bu söylemin etkisi altında gevşeyemediğinden, oldukça zorlanarak yaşadığını bildirmiştir:

"Kız değilmiş..." Kötü bir şeymiş gibi. Kadın kullanılan bir obje. Adam da işini yapıyor. Tecavüz gibi de birşey. Sevişti değil, seks yaptı değil, ilişkiye girdi değil. *Sikti*. Aşağılama gibi birşey gibi. Ne zaman duydum bilmiyorum. O da var. Zar patlama olayı var. Kızlık zarının patlama olayı falan. Patlama kelimesi korkutucu, dehşet verici birşey. Ben mi? Böyle bir korkularım olmadı. (Böyle demesine karşın ilk penetrasyon deneyimi zor geçmiş.) İlk başta merak sonra korku oldu. Sonra korku. Korku ne zaman? Korku lisedeyken. Patlamak diye bahsediliyor ya. Acı veren birşey mi bu nasıl birşey korku duyuyordum. Lise son ve üniversiteye doğru duygularım, öfkeye dönüştü. Bu çok saçma, insan bundan bir şekilde kurtulmalı. Tanımadığım birisiyle olsun. Bu şey bozulsun, gitsin istiyordum. Ama kimseye de onun bekaretini bozdu dedirtmek istemiyordum. Bir erkeğe de onun bekaretini ben bozdu duygusunu yaşatmak istemedim. Bilmiyorum bunu hissettirdim mi? (Katılımcı 5, 24: 2016).

Eğitim düzeyi üniversite olan bazı katılımcılar kendilerine ilk cinsel ilişkileri konusunda yöneltilen soru "ne hissettiniz" olsa da korkmadıklarını dile getirmişti. Soruda yer almayan korku duygusunun ilk cinsel ilişkide olmadığı vurgulanması inkar savunma mekanizması gibi görülebilir. Aşağıda sözleri yer alan katılımcının da "Hiç merak etmiyordum." demesine karşın, konuşmaya devam ettiğinde ifadeleriyle kaçınma tepkisi verdiği gözlenmiştir. Bunca soruya ve soruna yol açan kadın bekareti söyleminin merak uyandırmaması mümkün müdür? Söylemin katılımcılar açısından yoğun duygulara yol açması hasebiyle kaçınma tepkisinin ortaya çıkması daha muhtemel görülmektedir. Örneğin "Kan gölüne gülmüştüm."derken dehşet verici birşeye karşı gülme ya da uzak durma biçiminde savunmaların geliştiği söylenebilir. Katılımcı "Yormak istemiyorum."derken aslında kadın bekareti söyleminin yol açtığı yoğun kaygılardan yorulduğunu ifade etmektedir. Katılımcı kendisi için bekaretin önemli bir konu olmadığını söylerken, beyinde oluştuğunu ve aşması gereken aşması bir diğer zardan bahsetmiştir. Katılımcıya göre kadın bekareti söylemi beyinde de bir zar üretmiştir. Tıbbın kadın bekareti söylemine değinerek bekaretin biyolojik bir gerçek olduğuna yaptığı atıflar da katılımcının ifadelerine yansımıştır. Lisede öğrendiği söylemle uyumlu bilgileri sorgulamadan kabul etmektedir. Aynı katılımcının bedenini incelemekten ısrarla kaçındığı da belirlenmiştir. Bekaret zarının yerini tampon kutusunda okuduğu bilgiyle tahmin etmektedir:

Öyle bir şey var ve bozulmaması gerekiyormuş. Ben de niye o kadar önemli diye düşündüğümü hatırlıyorum. Birşey olduysa hayatıma sıcıldı diyordu. Niye o kadar önemli? Neden sorusu kafamda vardı. Kız arkadaşlar arası konuşmaları hatırlıyorum. Böyle oluyormuş. Lise hazırlıkta, kızların toplanıp, her yer kan çanağı olmuş muhabbetlerini hatırlıyorum. Bazı şeyler çok komik geliyor. Panik olduğum şeyleri gülüp geçiyorum. Garip gelmişti. Merak uyandırıyor. Niye bu kadar kötü birşey. Kimsenin görüp açıp

bakamayacağı birşey. Kan gölüne gülmüştüm. Kafamda görsel imaj cinsel birleşme anı var. Komik korku filmleri gibi etraf kan çanağına dönüşüyor. Gerçek üstü bilim kurgu gibi geliyordu. Kızlarla muhabbet edeceğine top oynayan kızlar gibiydim, daha çok bilgisayarda oyun oynuyordum. Düşünmemeye çalışmak gibi. Kendimi uzak tutmak. Çünkü insanlar için çok önemli. Bu kadar önemli birşey hakkında kafa yormak, kendimi de yormak istemiyordum. Bacağın çıkacak diye annem durdurmaya çalışıyordu. Bu kadar merak edilen şeye ben de karışmıyordum. Uzak durayım. Herkesin sevgilisi varken, ben uzak duruyordum, sevgilim yoktu. Sanırım lisedeydim. Çok acıycak. Dev acıycak. Dedikodusu vardı. Şeyi vardı. Bilim kurgu filmleri gibi. Etraf kan gölüne dönüyor. Böyle şeylerin gerçekçi olmadığını idrak ediyordum. Acıycak kısmı mantıklı geliyordu. Çünkü alışkın değil. Böyle de birşey var. Hayatımda bir tek erkek kardeşimin bezini değiştirirken gördüğüm bir şey var. Merak. Korktuğumu hatırlamıyorum. Lisedeki erkek arkadaşımın yapalım dediğini, yine de çekindiğini hatırlıyorum"İkinci buluşmada bakire misin? Yapmayı düşünüyor musun? Bilmem, olabilir. O zaman bize gelsene bu haftasonu diyordu. Bana, daha cinsellik benim kafamdaki daha psikolojik bir şey. Zardan ziyade kafamdaki zarı şey yapmam gerekiyormuş gibi geliyor. Zar, zar gibi. İnek bir öğrenciydim, zar ne demek biliyordum (Güldü.) Saçma sapan birşey. Bir de geçirgen birşey olması gerekiyor. Regl oluyorsun. Bir bilgim vardı. Çok aşağıda değil herhalde diye tahmin edebiliyordum. Lise son ya da üniversite başı olabilir. Okulda tampon vermişlerdi. Kullanma kılavuzuna bakmıştım. Bekareti bozmaz diye yazıyordu. Hadi ya. Tampona bakıp demek bu kadar içerde olduğunu düşündüm. Zarın gerçekten var oluş sebebini lisedeyken öğrendim. Çocukken daha kolay enfeksiyon kapılmasın diye olduğunu öğrenmişim, mantıklı geldi. -Sen klitoris kelimesini ilk defa ne zaman öğrenmiştin? Lisedeyken. Ama bekaret gitmesin diye bunu kabul etmişim. Esnaf kafasıyla, bekaretim gitmesin, ama yine de yapması, çok çirkin geliyor. Buna biyolojik birşey gibi temelde bakmasını ve bu temelde ilerlemesini isterdim ben. (Katılımcı 6, 29: 2016).

Yaşça büyük katılımcıların korku duygusunu daha kolay kabullenerek ifade ettikleri gözlenmektedir. Söylem cam gibi kırılğandır. Bir çocuk olarak bedenini ve cinsel organını inceleyebilen az sayıda katılımcıdan bir olan bu katılımcı, bedenini tanımaktan çok, hayati önemde olan zarın yerini bulmaya çalışmaktadır. Kendisine çeyizinin cinsel organı olduğu öğretilmiştir:

Arkadaşlar arasında 11-12 yaşında konuşulmaya başlanmıştı. Saçma buluyordum ama ilk duyduğumda korkmuştum. Cam gibi birşey ki, hemen kırılıp parçalanacak birşey gibi, ne gibi şeyler yapmak gerekiyor ki diye düşünmüştüm. Ama hemen sonra saçma buldum, kısa bir süre sonra. O ana kadar pek çok hareket yapmıştım. Başıma birşey gelmedi diye. Ama arkadaşlar arasında, korku bir fisiltı olarak gezerdi. Ben inceliyordum aynaya bakıp. Zar denen şeyi görmeyi çok istiyordum. Onu hiç göremedim. Bir de sonu ne kadar derin çok merak ediyordum. İlk defa 7-8 yaşında. Babam yakaladı. Perdeyi çekmediğime kızdı. Yatak odasında kendimi kurcalarken perdeyi çekmemiştim. Ben de gördüğüne çok utanmışım. Beşinci sınıftayım. 10 yaşında filan. Korkuyordum ben de. Sabit tek duygu korkuydu. İlerde bir kocam olacak. Biz de böyle şeyler yaşayacağız. Bu senin çeyizin, birşey yapmak isteyince hemen kocanla yaparsın diye büyütüldüğümüz için, o doğal bir gelişim şeyi gibiydi. İllaki bunu yaşayacağım bir gün vardı. Zar olarak büyük yaşta duydum. Ortaokul yaşı olabilir ya da anladığım yaş. Kızlık, kızlık zarı olarak deniyordu (Katılımcı 7, 38: 2016).

Katılımcılara kızlık zarı denildiğinde gözlerinde nasıl birşey canlandığı sorulduğunda, doktor tarafından test edilebilen ve böylece belgelenmesinin de meşru

olduğu bir yapı aktarılmaktadır:

Bizim etimizi delicekler gibi birşey canlanıyordu. Et delinecek. Bize büyük acı verecek. Çünkü kanayacağı söyleniyor. Hatta kanamama korkusu anlatılıyor. Kızlık zarı geride olanların kanaması olmuyormuş. Efendim bunu karşı tarafa nasıl anlatırız. Orta iki, orta üç, kuzenimin başına gelmişti. Ablama anlatırken dinliyordum. Çok korkmuşlardı. Ablam ona ne kadar akli başında eşin var. Birlikte oluyolar. Kanamayınca doktora gidiyorlar. Kızlık zarın geride sen hiç kanamazsın. Çok rahatlamışlar. Ben de arkadaşlarıma anlatınca arkadaşlarımla çok korkmuştuk. Kocamıza anlatamazsak. Ya bize de olursa. Kendi başıma gelirse korkarım diye düşündüm. Nasıl açıklayacaktım böyle bir şeyi. Korku en baskın duygu. Komik geliyordu böyle şeyler (Katılımcı 7, 38: 2016).

Söylem korku, şaşkınlık, öfke pek çok yoğun duyguya yol açmaktadır. Kadın bekareti ile ilgili aktarılan söylem, vajinaya penis girmesinden çok daha geniş bir alanı, aslında kadınların bedenlerini ve hayatlarını ciddi anlamda sınırlamaktadır. Cinsellik ise mutlak manada kötüdür:

Sadece bunun korkunç bir şey olduğunu bir kızın evlenmeden bir erkekle birlikte olmasının o kızı cehenneme kadar götürecek bir leke sahibi [edeceğini] olacağını ve asla böyle bir şey yapmamamız gerektiğini, hata yaparsak bunun çok ağır bedelleri olacağını, hatta bir erkekle ten temasının bile son derece günah olduğunu söylemişti. Benim için böyle çok yüksek bir noktaya taşınmıştı, ulaşması daha da zor olan bir noktaya taşınmıştı. Çok büyük günah olduğuna dair bilgi aldım. Ortaokulda çok net hatırlıyorum. Erkeklerden bayağı korkuyordum. Hani onlara yaklaşırsam başıma çok kötü şeyler geleceğini filan düşünüyordum (Katılımcı 8, 38: 2016).

Kan ve kanama ise kadın bekareti söyleminin en can alıcı noktasıdır:

Lisedeki bir arkadaşımın duymuştum. “Nişanlımı çok seviyorum ama, beni *sikmesini* istemiyorum.” gibi bir şey söylemişti. Ben de şeydim. Hani gene bu izlediğim filmler falan. Ne var ki. Bundan, niye bundan korkuyorsun? Çok ağrıtıyormuş. İçerde patlıyormuşuz. Kan geliyormuş. Ben ilk o zaman duymuştum bunu. “Nasıl yani, ne, ne var ki orada, ne olacak ki falan” diye düşünmüştüm. Sonra oradaki birkaç arkadaş da şey yapmıştı bunu söylemişti. Yani sonra sanırım gene izlediğim filmlerde bu tip şeylerin olduğunu hatırladım. Hani filmlerde kaçırdığım bir ayrıntı gibi hatırlıyorum. Bilmiyorum. Böyle bir işte, kanlı çarşaf, kan gelmediler falanlar filanlar, orada yerine oturmuştu. Ben genelde şey, şöyle, hani filmde gerçeği yansıttıkları düşünmemiştim. O zamana kadar aklıma gelmemişti ya da sadece hikayeyi izlemişim. Ayrıntılara takılmamışım. Orda böyle bir gerçek varmış. Ama sonra şey dedim. Ne bileyim bir sürü kadın evleniyor ve bu bunu yaşıyorlar. Ondan sonra işte biz doğuyoruz falan. Hani bu böyle gidiyor. Sürekli acı çekmiyordur insanlar herhalde diye düşünmüştüm (Katılımcı 8, 38: 2016).

Kadın bedeninin seviştiğini belli ettiğine dair söylemin ise, öfke uyandırdığı gözlenmiştir. Burada tıbbi söylemin etkisi de güçlüdür:

Sadece o şey beni rahatsız etmişti öğrendiğim zaman. Evet kadınlıkla ilgili duyduğum ilk rahatsızlık sanırım buydu. Kadınların seviştiğini, daha önce sevişip sevişmediğine dair işaretleri var. Bunu net olarak hani böyle kanlı bir işaretleri var. Ama erkeklerin sürekli o

arada ne fark var? Hani fiziksel görünüm dışında o farkı görmeye çalışıyordum bilinçsiz bir şekilde. O bekaret olayını ilk duyduğumda sanırım buna sinirlenmişim. Kadınlar sevişmişse bunu herkes anlayabiliyor önceden. Ama erkeklere dair asla böyle bir bilgi yok. Bizim neden böyle bir işaretimiz var? Neden erkeklerde yok. Burada ilahi dediğimiz adalet nasıl işliyor? Tabi, bu tamamen biyolojik bir şey bu, evet. O noktada kafam karışmıştı. Dini inançla ilgili de karışıklıklar yaşamıştım. Bendeki bekaret olayının ilk etkisi bu olmuştu hoşuma gitmemişti. O diktirme olayını duyduğumda çok şaşırmıştım. Yine de Allah belli bir yerde, demek ki çaresini de veriyor. Bir şekilde. Yine de saçma gelmişti. Kız neden bir de böyle bir acı çeksin ki. Zaten her ay kanıyor, acı çekiyor (Katılımcı 8, 38: 2016).

Daha önceden tartışıldığı üzere Tillion çalışmasında kadın bedenine el konulması ile toprak mülkiyeti arasındaki ilişkinin izini sürmekteydi. Buna göre kadın erkek tarafından ele geçirilen bir toprak parçası gibidir ve toprağın önceden işlenmemiş olması makbûldür. Bu çalışmada, kadın bedeni ve vajinasının toprak ve mülkiyetle ilişkisinin en net izleri, 15 yaşında evlenene kadar köyde yaşamış katılımcının sözlerinde gözlenmektedir:

Korumamız gereken bir kale. Eğer ola ki, öyle birşey yaparsanız, siz bittiniz (Katılımcı 9, 39: 2016).

Hiç öyle birşey düşünceye kapılmıyordum. Bilmiyordum. Evlendiğin zaman ilk gecendeki sana özel senin nişanın gibi. Kanamayla olduğunu çarşafına bakılmış lafından çözüyordum. 7-10 yaş arası bu süreçleri öğrendim. Kanamanın olması gerekiyor. Kanama olmazsa senin üzerinde şüpheler oluşur. Ben gelin olmaktan çok korkardım. Allahım ben büyümeyim derdim Gelin gördüğümde ona çok üzülürdüm. Onun başına bu akşam çok kötü şeyler gelecek. Cinsellik çok korkunç geliyordu. Bu kıza çok kötü birşey yapacaklar. Cinsellik iyi birşey değil. Zorla. Erkek ister. Sen görevini yerine getirirsin diye düşünüyordum (Katılımcı 9, 39: 2016).

Cinsel eğitim kitapları da kadın bekareti söyleminin gücünü kırmamakta, okuyucusunu bilgilendirip bu konuda rahatlatmamaktadır.

Regl görmeye başladığım anda babam elime bir kitap tutuşturdu. Kadın cinselliği üstüne o kitabı okudum. Hiçbirşey anlamadım. Kızlık zarının ne olduğunu, patlayan birşey olmadığını öğrendiğimde. Bazen duvara, rahim duvarına yapışık olduğunu öğrendiğimde, kafamda hiçbirşey canlanmadı. İçimde ne var, nasıl birşey. Çünkü çok canı acıyan. O yırtıldığı için mi acıyor. Yoksa giren şey yüzünden mi acıyor ikisinin ayrımını bilmiyorum. Çok acıyor diye rivayet dönüyor. Niye acısın ki bunca insan niye evleniyor zaten bu kadar acı bir şeyi yaşamak için. Bir de üstüne düğün dernek yapıyor. Manasız. Kafamda bir resim yoktu (Katılımcı 10, 38: 2016).

Kadın bekareti kadının cinsel kimliğinin en önemli belirleyeni olmakta, orası hem korunması gereken hem de korkutucu bir yer olarak sessizlikle mühürlenmektedir. Kadın bekareti söylemi kadının kendi bedeniyle kurduğu ilişkiyi

derinden sakatlamaktadır:

Onun için kız değil dedikleri zaman, ben kızım, o kız, saçları uzun, memeleri var. Ona bakıyorum aynı, o da kız. O zaman dış görünüşle ilgili değil bu diye düşündüm. O zaman ne olduğunu anlamamıştım. Henüz vajina, penis, penetrasyon nedir, vajinal delik nedir bilmiyordum, çocuk nasıl oluyor bilmiyorum. O arkadaş anlattı yine, orda perde var, gerili bir perde var. Erkek onu zorladığı zaman deliyor. Korkmuştum. Neden böyle birşey var? Kanama oluyor deyince, lan niye kadın için bu kadar acı verici ki, ilahi sistemi yargılamıştım. Kadına ceza gibi gelmişti. Çünkü kanıyorsa, çok acıtıcı birşey olarak düşünmüştüm. Her yönüyle korkutucu birşey. Oraya yanlışlıkla birşey olmasından çok korktum. Çok ağır kaldırırsan, kızlık zarı patlayabilirmiş diyorlardı. Oraya birşey girebilir. Hep orayı korumak gerekiyor gibi geliyordu. Orası kesinlikle girilmemesi gereken, girilirse çok acıyacak, hem de hayatımı bitirecek olan şey gibi. Hem orayı yok sayıyordum, öyle birşeyim yokmuş gibi davranmak istiyordum. Regl olmak, kanamalar. Çok yıllar. Keşke hiç regl olmasaydım dedim 4-5 yıl. Kadın vücudunu terk etmek istemiyordum ama üremekle, cinsellikle ilgili biyolojik kısımlarını redetmek istiyordum. Her yönü çok sancılı geldi. Hem biyolojik hem psikolojik olarak alışmam çok zaman aldı. Belki de çok erken oldu. Bekaret konusunda da hiç konuşmadılar. Annemin başkaları ile konuştuğunu duydum. Komşularla bu evlenmiş de kız değilmiş. Kanlı şeyini gördün mü gördüm diye birkaç defa duydum. Üç dört kere. Anlamaya çalıştım. Kan nerden geliyor. Mekanizmayı anlamaya çalıştım. Ama tabi ses tonları, söyleyiş şekilleri fısıldamaları filan hepsi çok ürkütücüydü. Basit birşey hakkında konuşmuyorlardı. Kız değilmiş şeyini çok korkunç birşeymiş gibi anlatıyorlardı (Katılımcı 11, 33: 2016).

Kadın bekaret söylemi ile kadınların yalnızca bir erkek partnerle birliktelikten kaçınacağı sanılsa da söylem kadının kendi bedeni ile kurduğu ilişkiyi de zedelemektedir. Bir partnerle olmadığı için mastürbasyon yapmanın daha tehlikesiz görülebileceği bekletişin aksine, kadının kendi bedeni ve cinselliğinin keşfinin her yönüyle ketlenmesi de söz konusudur.

Bazen çok heveslenip kendimi okşadığımı hatırlıyorum, ama o zaman delinir diye de çok ileri gidemiyordum. Tam olarak nerde olduğunu kestiremiyorum. Hemen girişte gibi mi düşünüyorsam. Çok ileri gitmiyordum. Belirsizlik, merak ve korku birlikte gitmektedir (Katılımcı 12, 33: 2016).

Kanama ve kan, kadın bekaret söylemini daha da korkutucu bir şekilde kadınların içlerine kazırmaktadır. Kadınlara himenin sarsılmaz biyolojik bir gerçek olduğu söyleminin yanısıra, kanamamak da söylemin bir parçası olarak kadınları korkutmaktadır. Kadın bekareti söylemi bekaret kaybından ötürü hem kanayacakları hem de himen farklılığı nedeniyle kanamayacakları olasılığı nedeniyle kadınları korkutmakta, kadınlara cinsellikleri konusunda nefes alabilecek otonom bir alan bırakılmamaktadır. Kadın bekareti söylemi heteroseksüel cinsel birleşmeyi kadını edilgen, erkeği de aktif-etken biçimde kurmaktadır. Kadınlar cinselliği, öznesi

olmadıkları bir durum olarak şöyle içselleştirmektedir:

4.-5. sınıftaydım bunu duyduğumda. Acaba ben ileride evlenirsem ya çıkan bir kansa bunlar yanlış biliyorsa. Yıkanınca çıkarsa ne düşünülür. Bu nasıl bir kan. Niye kanıyor. Neye bağlı kanıyor? Zorbalıkla yapılan birşeyin sonucu o kanın olduğunu düşünmüştüm. Normal, gelmesi gereken bir kan değil de biri zorlamış da orda o kan gelmiş, bir övünç kaynağı. O kızmış o da erkekmiş. Erkekmiş yapabilmiş gibi bir algı oluşmuştu. Kadının edilgen, erkeğin etken olduğu birşey. Erkeğin yaptığı birşey olarak. Onlar konuşurken adet kanı çıkıyormuş, ama kızkık zarı kanı çıkıyormuş diye konuştuklarında bir farklılık olduğunu biliyordum. Ama farklı kanlar olduğunu ama olayı çok irdelemedim, bir yerle mi ilişkiye giriyorlar filan düşünmedim. Ama bir farklılık olduğunu biliyordum. Sadece evlilikle bozulan birşey olarak biliyordum. İlla bir erkek organı oraya girecek ve bozulacak diye biliyordum. Başka şeyle bozulur diye duymamıştım. Beşinci sınıftayken bir arkadaşımız tahta merdivenden çıkarken düşmüş. Kadın organını taşa denk geldiği ve kanadığını doktora götürüp rapor aldıklarını duymuştuk. Demek ki o zamandan kızkık zarı ile ilgili bir bilgi varmış demek ki. Darbe vb. nden sakınmamız dikkat etmemiz gerektiğini düşünmüştüm (Katılımcı 14, 28: 2016).

Aşağıda sözleri yer alan katılımcı yaz tatilinde bir gençten hoşlanıp birlikte dans edip, denize girdiğinde ve öpüştüğünde yaşadığı kaygıları ifade ederken “Dudağımdan öpmüştü” biçiminde öpüşme gibi işteş ve karşılıklı bir deneyimi “edilgen” bir dille anlatmıştır. Çok heyecanlanınca bekaretinin bozulduğunu düşünerek tuvalette kontrol ettiğini, aynı yatakta yatınca ya da dans edince heyecanlanınca da bozuluyor diye düşündüğünü dile getirmiştir. "Ordaki zar denen şey incecik zar değil. Sonraki dönemlerde biliyordum. "Bedeninin parçası değil sanki" derken ise kendi bedenine yabancılaştığı görülmektedir:

Zarı çok derinlerde olmayan hemen ulaşılabilen. Çok çabuk soğan zarı gibi hemen kırılabilen. Kesinlikle zarar görmemesi gereken çok da değerli birşey. Bunun verdiği tedirginlik, kaygı, huzursuzluk vardı. Regl olunca 11-12 yaşında 6. sınıfa giderken kan nereden geliyor burda kaç delik var diye baktım. Orası yasak bölge olduğu için tedirgin bir merak vardı. Korunması gereken birşey aynı zamanda. Koruman gereken birşeyi üzerinde taşımak duygusu canını sıkıyordu. Bedenimin parçası değil de sanki birşey takılmış sanki, sen onu korumak kollamak zorundasın, önemli ama, önemin altı doldurulmuyor, soru sorunca da yüzeysel cevap vermeleri ısrar edince de sinirlenmeleri komik geliyordu (Katılımcı 15, 43. 2016).

Aynı katılımcının yetişkin bir birey haline gelmesini takiben kadın bekaretine dair edindiği bilgileri ise aşağıda sunulmuştur. Gerginlik duygusu ile birlikte vajina kaslarının zorlanabileceğine dair bir sorgulamasının olmadığı, doktor eşinin verdiği bilgileri, kendi deneyimiyle örtüştüğü için olduğu gibi kabul ettiği görülmektedir. Kadınlar kan ve acı içeren kadın bekareti söylemi altında ilk penetrasyon deneyimlerindeki zorluğu çoğunlukla, söylemin içselleştirilmesine değil de var olan

biyolojik söyleme bağlamaktadır. Güçlü bir zar fikri ile bir seferde yırtılamayan zar sonucu çıkarılmaktadır. Söylem "*Kendini gerçekleştiren kehanet*"²⁸e yol açarak gücünü korumakta, sürdürmektedir:

Eski kocam doktor olduğu için onun anatomisini çok ayrıntılı anlatmıştı (Bunu gülerek söyledi.) Orda yoğun kan damarlarının olduğunu ordaki yırtılmada derinde çok damar olduğu için nasıl kesince bir kanama oluyorsa orda da bir kanama olduğunu söylemişti zaten. Zorlanmadan ve parçalanmasından kaynaklı. Bunun da kadının anatomik yapısıyla ilgili olduğunu, çok kanayanların, demek ki o şekilde, damar daha yoğun toplandığı, ya da daha az elastik olan bir yapıda olduğunu, diğerlerinde daha elastik yapıda olduğunu düşünmüştüm, zorlayabileceklerini düşünüyordum da aşırı zorlanmadan dolayı çok kanamanın olabileceğini düşünmemiştim. Benim bir iki denemeye olmuştu. Çok az bir kanama olmuştu. Çok tam bir yırtılma olmadığını söylemişti zaten. Çok az birşeydi. Eve gittim çok azdı. Sonrasında da tamamen bir gece birlikte olduk. Sarhoştum da zaten. O gün mü birgün mü adet olmuşum. Birgün sonra da adetimle karışmıştı. Ertesi gün de ped koyma gereksinim hissetmişim. Damlıyordu kaniyordu. Çok acıma yanma değil de o bölgede bir şişkinlik varmış gibi hissediyordum. Orda birşey duruyormuş bacak aramda bir yastık varmış gibi hissettim. Sürekli orda duruyormuş gibi. Arkadaşlarımda deneyimlerinin benzer olduğunu aynen öyle hissettiklerini, şişkinlik hissi olduğunu söylediler. Aynı tecrübeleri onlar da yaşamış. Onun da garip olmadığını öyle hissettim, demek ki herkes böyle yaşıyormuş. Sonraki zamanlarda geçti. İlk şeylerde böyle oldu. Bazılarını da öyle ilk denemede değil, deneyip, yarım bırakıp tekrar yapanlar da bu benim dediğim gibi daha çok olmuştu (Katılımcı 15, 43. 2016).

Araştırmaya katılan bütün kadınların ifadeleri kadın bekareti söyleminin kadınlarda yoğun endişe ve korku duygularına yol açtığı tespit edilmiştir. Bazı katılımcı kadınlar "bireysel başarı söylemlerine" uymadığından ya da yoğun duygulardan kaçınmak için ısrarla korkmadıklarını belirtmektedirler. Bedenlerine,

²⁸ Gözlemcilerin, üzerinde çalıştıkları hedef veya özneye istem dışı olarak ve istikrarlı bir şekilde mesajlar gönderdiği tespit edilmiştir. Gözlemcilerin bazı beklenti ve önyargılarına, istikrarlı bir şekilde maruz kalan öznelere, zamanla değişim göstermekte ve gözlemciyi haklı çıkarmakta olduğu görülmüştür (Hock,2007: 94, akt. Balcı, 2018: 503). Sosyolog Robert Merton (1948) bu etkiye "Kendini Gerçekleştiren Kehanet" olarak adlandırmıştır. Merton, kavramı sosyal hayattan bir kesitle açıklamaya çalışmıştır. O yıllarda Amerika'da siyahlar düşük hayat koşullarında yaşamakta ve düşük ücretle çalışmaktadır. Üstelik beyazlar tarafından grev kırıcı diye sendikalara alınmıyorlardır. Merton, yaptığı gözlemler sonucunda siyahların kötü imajları etkisiyle bu yaftayı zamanla kabullendiklerini görmüştür (Merton,1948:196; akt. Balcı, 2018; 503). Merton'un deyiimiyle kehanet kendini böylece gerçekleştirmiştir. Merton, kendini gerçekleştiren kehaneti," bir durumun yanlış tanımının, yeni bir davranışa yol açmasıyla, başlangıçta yapılan yanlış tanımın gerçekleşmesi" şeklinde dile getirmiştir (Merton,1948:195, akt. Balcı,2018: 503). Ayrıca Merton, insanlar hakkında yanlış yargıların onları etkileyerek davranışlarını değiştirdiğini ileri sürmüştür. Bu süreç öncelikle insanların malum düşünceye karşılık gelecek davranışı gerçekleştirme eğilimi içine girmesiyle başlamaktadır (Pugh,1989: 2, akt. Balcı,2018: 503). Rosenthal ve Jacobson'un (1968) "Sınıfta Pygmalion Etkisi" adlı çalışması ile benzer sonuçlar elde etmişlerdir (Balcı, 2018: 504). https://www.researchgate.net/publication/329433307_KENDINI_GERCEKLESTIREN_KEHANET_KAVRAMINI_ANLAMAK_07/09/2019

bazen kadın kimliğine de bir yabancılaşma yaşamakta oldukları, bedenlerini incelemekten kaçındıkları görülmüştür. Bedenleri ve cinsellikle ilgili çekirdek inanışlarının bu söylemle kurulduğunun farkında olanlar ya da bunu bireysel başarı hanelerinde kabullenemeyenler olduğu da de gözlenmiştir. Kadın bekareti söylemi her yönüyle sorgulanmadığında kendini gerçekleştiren kehanet olarak işlemekte, kadınların dinledikleri, duydukları cinsel deneyimlerin bir benzerini yaşadıkları görülmektedir.

Kadın bekareti söylemi ile çevrelenen kadınlar kadınlıkla ve cinsellikle ilgili çeşitli deneyimlerini nasıl yaşamaktadırlar? Aşağıdaki bölüm bu soruya cevap bulunmasını amaçlamaktadır.

3.5. Söylem Altında Kadınlıkla İlgili Deneyimleri Nasıl Gerçekleşti?

3.5.1. Regl Dönemine Geçiş

Kadınlığa geçiş ve bedenin bir kadın bedeni olarak hem kız çocuğunun kendisi tarafından algılanışı, hem de kadının bedeniyle çevrece fark edilişi açısından regl döneminin başlaması önemlidir. İncelenen farklı çalışmalarda kadınların bedenleri ya da cinselliklerine olumsuz bakış açılarının genellikle regl dönemiyle başladığı düşünülmektedir (Dinçer, 2007: 74). Bu çalışmada ise, özellikle ülkemizde, regl dönemine girmeden, kadın bekaretine ilişkin söylemle çerçevelenmiş olan kız çocuklarının, bu söylem içinde regl dönemine girişlerinin nasıl olduğu ve bedenleri ve vajinaları ile kurdukları ilişki anlaşılmaya çalışılmıştır.

Regl dönemine giriş konusu önemli bir deneyim olarak ülkemizde son yıllarda çalışılmaya başlanmıştır. Kadın deneyimlerinin sessizliğinin kırılması açısından her bir çalışma çok değerlidir. Aylin Dikmen Özarslan'ın *Aybaşının Toplumsal Hali* başlıklı çalışmasında üniversite öğrencisi kızlar ile onların anneleri ve ulaşılabiliriyorsa anneanneleri ile görüşülerek kuşaklar arasında regl dönemine

geçişin nasıl yaşandığı öğrenilmeye çalışılmış, bu sürecin çalışmaya katılan genç kadınlarda, anne ve anneannelerinin kuşağına göre kirlilik vb kavramlaştırmaların azalarak daha doğal yaşandığı işaret edilmiştir. Araştırma 2002’de üniversite dördüncü sınıf kız öğrencileri ile, 21-23 yaş aralığında oldukları düşünülen genç kadınlarla ve onların anne ve anneanneleri ile yapılmış olduğuna göre söz konusu genç kadınların 2016’da 35-37 yaşına erişmiş olmalarını varsayılabilir ve okumakta olduğunuz çalışmanın katılımcılarından bir grubu ile aynı yaşlarda oldukları görülmektedir. Özarlan’ın çalışmasında “kirlenmek”, “ay hali”, “hastalanmak”, “regl” gibi kavramların kuşaklar arasında kullanımının değiştiği görülmektedir. Çalışma 17 katılımcıdan yedisinin regl dönemi konusunda annesinden bilgi edindiği bildirilmektedir. Eski kuşaklarda anneden bilgilenme oranının düştüğü, bazen de kuşaklar arasında bilgi vermeme tutumunun sürdüğü tespit edilmiştir. Özarlan’ın çalışması bilgilendirmenin içeriğini ayrıntılı biçimde mercek altına alınmamıştır (2003). Okumakta olduğunuz bu çalışmada da regl döneminin adlandırıldığı kelimeler araştırılmış, regl hakkında bu konuda alınan bilgilerin içeriği; bu bilgiler ve kadın bekareti söyleminin regl dönemine geçiş sürecinde kadınların bedenleri ile kurdukları ilişkiye etkisi anlaşılmaya çalışılmıştır.

Özüm Dinçer’in *Namus ve Bekaret: Kuşaklar Arasında Değişen Ne? İki Kuşaktan Kadınların Cinsellik Algıları* başlıklı çalışmasında ise kız çocuklarının regl olmaya dair bir şekilde bilgi sahibi olup olmadıklarına bakılmakta ve genç kuşakların genellikle bilgi sahibi olduğu ifade edilmektedir (2007: 81). Ancak bu bilgileri kimin, nasıl verdiği de önemlidir. Annelerle cinsel gelişimin ve bedenin konuşulamaması önemli bir noktadır. Bilginin anne tarafından üstü örtük verilmesi, annenin yapamadığı durumlarda farklı bireylerden bilgi alınıyor olmasının bir anlamı vardır. Kadın bedeni anne-kız arasında tabu bir konudur. Annelerin doğrudan doğallıkla beden ve cinsellik üzerine kız çocukları ile konuşamaması, kız çocuklarının bedenlerini ve bedenlerinin doğal bir parçası olarak cinselliklerini kodlayarak içselleştirmesine engel olduğu düşünülmektedir. Elinizde okumakta olduğunuz çalışmaya katılan kadınlardan yalnızca üçü regl süreci öncesinde annelerinden bilgi edindiğini söylemiştir. Bilgi edindiğini ifade eden bir kadın aynı zamanda ailesi tarafından kendisine regl partisi düzenlendiğini de aktarmıştır. Ancak yapılan

görüşme boyunca cinsel organ ifadesi ya da cinsel organın adı bu kişinin anlatımlarında hiç geçmemiştir. İki katılımcı ise regl olduklarında anneleri tarafından kendilerine tokat atıldığını dile getirmiştir. Annelerinden bilgi edindiklerini söylemekte olan iki kadından birine annesi tarafından, diğerine ise arkadaşları tarafından tokat atıldığı öğrenilmiştir. Bilgilendirme ilginç bir şekilde kadim ancak kadın düşmanı/ ataerkil bir pratik olan "tokat atma" geleneği ile görülebilmektedir. Annelerden regli ile ilgili öğrenilenlerin içeriği ise değişkenlik gösterebilmektedir;

Annem anlattı. Evde kadın ağırlıklı bir durum vardı. Annem bana anlatmıştı. Dayım ve karısıyla tatildayken oldum. Yengemden rahat bir şekilde isteyince ben regl oldum orkid verir misin deyince, aa ne rahatsız ben ağlamıştım dedi. Ben de biliyorum niye korkayım filan dedim. Kadınlığa ilk geçiş aşamasıdır. Bunu her kadın yaşar. Sende çocukluktan genç kızlığa geçiyorsun filan demişti. Güzel birşey. Ben ne zaman olacağım diye heyecanlı beklerdim. Olunca aa dedim. Yengemle ve sonra dayımla paylaştım. Yengeme söylettim galiba. Deniz tatiliydi. O zaman vardı ama sonra kalmadı. Annesine hemen telefon açıp paylaştım. Kendimi mutlu hissetmiş. Yeni bir aşamaya geçtiğimi hissettim (Katılımcı 3, 28:2016).

Ortaokulda regl oldum. İlk annemden bilgi aldım." Regl dönemine ilişkin bilgi alıp almadığı sorulduğunda "Ben annem bana tokat attı diye hatırlıyorum ama şimdi buraya cevap verebilmek için tekrar sorduğumda göbek attığımı söyledi. Annem sadece ped verdi diye hatırlıyorum ama çocukluğuma dair anılarım çok silik (Katılımcı 1, 24: 2016).

Annesinden bilgi edinilebilen bir katılımcı, annesi tarafından kendisine ve kızkardeşine ansiklopedi ile resimler gösterilerek bilgi verildiğini anlatmıştır. Ancak bilgi aldığını söyleyen kadınlardan yalnızca ikisi o dönemi kaygısız geçirdiğini bildirmiştir. Alınan bilgilerin ayrıntısı yoktur. Ancak vajinaya dair konuşulmaya devam edilirken alınan bilgilerin genellikle periyodik olarak kanama ve hijyenle sınırlı olduğu görülmüştür. Bu sebeple çocukların zihinlerinde cinsel organlarına dair yeterli bir imge ve gerçek bir tanıma oluşmadığı söylenebilir.

Bu çalışmaya katılan 12 katılımcı kadın ise regl olmadan önce regl dönemi hakkında, annelerinden bilgi almadıklarını ifade etmiş, ancak bir kısmının anlatımında regl ile ilgili olarak ne yaşayacaklarını bildikleri, annelerinden doyurucu ve rahatlatıcı, kaygılarını yatıştıracak yönde bilgi alamamış oldukları düşünülmüştür.

İlkokula gidiyordum ikinci ya da üçüncü sınıfta olmalıyım. O zamanlardan böyle birşey olduğunu öğrendim. Sonrasında bu ritüeli bildim. Kadınsan böyle bir döngü varmış. Ayda bir

kez vücudunun. Kimse anlatmadı. Pratikten öğrendim. Annemle hiç konuşmadım. Annem sadece ilk regl olduğum günde neyi nasıl kullanmam gerektiğini söyledi o kadar. Nasıl öğrendiğimi hatırlamıyorum. Yaşam pratikleri yoluyla öğrendim. Kuzenim bizimle yaşıyordu. Bu döngüyü ondan öğreniyorsun. Annemden de biliyordum (Katılımcı 2, 25: 2016).

Kadınların annelerinden kadınların üreme ve cinsellik döngüleri konusunda bilgi akışının olmaması konusun kuşkusuz çeşitli sebepleri vardır. Feminizmin katılımcıların kadın cinselliği ve konuşulamazlığını teorileştirebilmelerinde katkısı olduğu kuşkusuzdur. Ancak bu teorileştirme kişisel hayatları anlamlandırmada her zaman aynı hızda bir dönüşüm sağlamamaktadır. Katılımcılardan biri altı yıldır sürdürdüğü feminizm okumalarına rağmen, annesi ile cinsellikle ilişkili konularla, regl süreci ile ilgili konuşamamasını toplumsal bir bakış açısıyla değil, yalnızca, annesinin bireysel özellikleriyle açıklamaktadır:

Kurduğumuz ilişkiyle de ilgili. Annem soğuk, mesafeli bir kadın. Ben de öyleyim. Babam daha rahat. Babam annem olsaydı sorardım. Bana adet olmayı, kan geleceğini de söylemedi. Bu bilgileri kuzenlerimden aldım (Katılımcı 5, 24:2016).

Kadınlar regl konusunda arkadaşlarından aldıkları sınırlı sayılabilecek her tür bilgiyi “ayrıntılı bilgi edinebilmek” olarak düşünmektedir.

Regl olmakla ilgili bilgiyi ailemden almadım. 12 yaşında oldum. İlkokulda yakın bir arkadaşım önce olmuştu. O anlatmıştı. Kadınlar kendi arasında konuşurdu. Ama tam olarak bilmiyordum. Arkadaşlarım ayrıntılı anlattı. Her ay olunduğunu, beş altı gün kanadıklarını (Katılımcı 7, 38: 2016).

Arkadaşlar arasında gözledikleri bir takım “sırlı/esrarlı” davranışlara kız çocuklarının anlam vermeye çalıştıkları görülmektedir.

Genelde ortaokulda arkadaşlarımdan duymuştum. Annemden birşey duymadım. Hatırlıyorum ped almak için bakkala gönderiyorlardı annem teyzem filan. Bakkal, zaten köyden tanıdık olduğu için, pedi iyice önce gazeteye sıkıca sarıyordu Ondan sonra siyah bir poşetin içine koyup onu da iyice bağlıyordu ve o şekilde elime veriyordu Kimse görmesin, kimse anlamasın diye. O şekilde eve getiriyordum. Anneme soruyordum O ne yapıyorsunuz. Bunu büyüyünce anlarsınız diye geçiştiriyordu. Ben de şey diye düşünüyordum. Herhalde büyük insanlar belli bir yaştan sonra hani büyüdükten sonra alttlarına kaçırıyolar ki demek ki böyle şeylere ihtiyaç var. Çünkü onun bir bez olduğunu görmüştüm. Hani paketin içinden ne olduğunu biliyordum. Ama annem hiçbir şekilde söylememişti. Ortaokuldayken artık regl olan arkadaşlarım olduğu için onlardan kanayacağım falan duymuştum (Katılımcı 8, 38; 2016).

Regl dönemine ilişkin annemle hiç konuşmadım. Utanılan birşeydi. Annemin pedleri vardı. Anneler genellikle bez kullanıyorlardı. Eline bir yerden ped geçmiş. Onları bir köşede tutuyordu. Özel günlerde kullanırım diye. İlk regl olduğumda onları aldım kullanmaya başladım. Orda kullanılacağını biliyorum. Kadınlar kendi aralarında konuşurken duymuşum. Annemin yakın bir arkadaşı vardı onunla konuşurken kulak kabartıyordum. Daha sessiz konuşuyorlardı. Biz de dinlemeye çalışıyorduk. Bir şeylerin bahanesiyle yanlarına gidip dinlemeye çalışıyorduk. Sessiz konuşulup bir tuhafılık hissedince daha fazla merak oluşuyor. (Katılımcı 14; 28: 2016).

Annelerinden cinsellik ve regl konularında bilgi alamamanın kadınları yaraladığı da görüşmeler sırasında karşılaşılan durumlardan biridir. “Vajinanın kanaması” annelerle konuşulamaz bir konu olarak görülmektedir. Kadın bekareti söylemi ile vajina vücudun konuşulamaz deneyim ve bölgelerinden biri olarak algılanmaktadır:

13 yaşında regl gördüm. Regl olmanın bilgisini almadım. Okulda öğrendim. Okulda oldum. Yalnız olduğumu düşündürdü bir kere, aile tarafından yalnız olduğumu düşündürdü. Herkes annesinden öğrenmişti. Anneme öfke duymama neden oldu. Orkidin, pedin nasıl kullanılacağını dahi arkadaşlarımdan öğrendim. O noktada anneme biraz kızgındım. Çünkü o öğretmedi. Öğrencileriyle daha fazla ilgiliydi. O noktada şey yapmadı. Beni yalnız bıraktığını düşündüm. Duygusal bunalımsal birşey yaşadım. Ama konuşmadım da. Bir kere bu konuyu annemle tartıştık. 17 yaşında. “Ben sana ne yaptım” dedi. Sorun da bu hiçbirşey yapmadın. Keşke birşey yapsaydın. O zaman fark etti. O da eksik bıraktığını yalnız bıraktığını fark etti. Sonrasında ilişkimiz düzeldi. Böyle birşey gerekiyormuş. Annem hiç gidip söylememiştim eve daha fazla orkid alınınca fark edildi. Kızım oldun mu sen, oldum anne. Hiç gidip söylemedim (Katılımcı 10, 38: 2016).

Yalnızca kızlar değil anneler de utançla “kanayan bir vajinayı” konuşmaktan kaçınabilmektedirler. Bu durum anlatılardan birine aşağıdaki gibi yansımıştır:

Başka anneler hazırlardı, bak kızım böyle birşey olacak diye. Annem bizi hiç hazırlamadı. (Regl konusunda) Sütyen almadı. Ped almadı. Neyi nasıl yapmam gerektiğini anlatmadı. O bezi oraya nasıl koymam gerektiğini yüzeysel anlattı. Bizden daha utangaçtı. Çok fazla kişiden öğrenmedim. Bir ablam, regl olmadan birkaç ay önce, “beni kimse uyarmadı, bu kıza kimse birşey dememiştir” diye birşey dedi. Ama çok yüzeysel, beni rahatlatan bir konuşma ve bilgi verme olmadı (Katılımcı 11, 33: 2016).

Kadın bedeni konuşulamaz ve sessizlikle mühürlenmişken regl ve “daha kadın görünen bir bedene” geçiş sürecinin sancıları ise aşağıdaki gibi anlatılmıştır:

Ergenliğe çok erken girdim. 11 yaşında bayağı memelerim yaşıtlarıma göre çok büyümüştü. Yalnız başıma kaldığımda ergenlikten sonra da bedenimi seviyordum. Yalnız kalınca tişört giyip memelerime bakıp seviyordum. Dışarı çıktığımda saklıyordum. Dışarda çok bakılıyordu. Bu benim için travmatik birşeydi. Regl olmak, kanamalar. Çok yıllar. Keşke hiç regl olmasaydım dedim 4-5 yıl. Kadın vücudunu terk etmek istemiyordum ama üremekle,

cinsellikle ilgili biyolojik kısımlarını redetmek istiyordum. Her yönü çok sancılı geldi. Hem biyolojik hem psikolojik olarak alışmam çok zaman aldı. Belki de çok erken oldu. Başka anneler hazırlardı, bak kızım böyle birşey olacak diye. Annem bizi hiç hazırlamadı (regl konusunda) (Katılımcı 11, 33: 2016).

Kız çocuklarının regl olmakla ilgili konuşmanın utanç yüklü olduğunu ne zaman ve nasıl içselleştirmiş oldukları da konunun bir diğer önemli boyutudur. Aşağıdaki alıntı bu konuda ipuçları sunmaktadır

Korktum. Bir kere çok utanıcam. O günü nasıl atlatacağımı çok düşünüyordum. Başıma geldiğinde ne yapıcım. Ablam 10 yaş büyük evlenmişti, şehir dışına gitmişti. Anneme söylemek çok zor, korkunç göründü. Ablam da yok. Anneme nasıl söyleyeceğim diye düşünüyordum. Sanki ben birşey yapmışım ki. Ablam geldiğinde olayım diye dua ettim. Gerçekten ablamın geldiği gün olduğu gün oldum. Ama ablama söylemedim. Anneme söyledim. O da git, ablana söyle dedi. *Ağzına sıçayım*. Ona gidene kadar, o kadar şey atlamıştım. Küstüm içime kapandım. Ne yapacağımı bilmiyordum. Arkadaşlarım anlattı. O dönem ped yoktu. Bezler vardı. Ben hastalandıktan kısa bir süre sonra pedler çıktı. Ne yapacağımı bilmiyordum. Sabah oldum. Evde annem ve ablam yoktu. Onlar gelene kadar evdeki çul çaput bulup koydum. Onlar gelince anneme söyledim. O ablana git deyince kendimde o gücü bulabilmek için tuvalete gittim. Ablam gelip bezi nasıl kullanacağımı anlattı. Çok kötü hissettim annemin tavrına. Birine anlatmayı kendimi ikna etmişim. Ona açılmışım. Onun git öbürüne anlat demesi beni yıktı (Katılımcı 7, 38: 2016).

Bir saklamam da annem orda bir kanlı bez durduğunu fark ediyor. Benim ondan çekineceğimi söyleyip komşu kızına sorduruyor. Annem yine bana sormuyor. Komşunun kızını bana sordurdu, adet mi görmeye başladım diye. Sen adet oluyor musun diye sorunca, komşunun kızı çok utanılacak bir şey gibi yok dedim. 14 yaşındaydım. Annemin söylediğini deyince utandım. Annem öğrenmiş mi diye düşündüm. Ama anneme söyleme dedim. Söylemem merak etme dedi. Onun üstüne annem burda bezler var. Bunları kullanabilirsin dedi. Orkid alıyor kendi gözüne koyuyordu. Kendi adetten kesilmişti menopoza girmişti. Ama sanki kendi kullanıyor gibi ben ordan tırtıklıyordum, sanki suç işliyor gibi. Hatta ilk pedler kullanırken, dersaneye gidiyorum, yeni olduğum zamanlar, pedler bitmek üzere. Daha dayanıklı kullanıcam diye değişmedim değişmedim sıraya çıktı arkadaşlar gördü. Büyüyünce anneme söyledim. Sen bana bunları anlatmadın ben bunları yaşadım dedim. İyi de ben sana hiç öyle davranmadım, anlatabilirdin dedi. Ama konuşmam için teşvik de etmedi. Utanıyorsun çünkü. Benim sana baskım olmadı dedi. Ama anlatması lazımdı baskı hissetmemek için. İlk adet olduğum gün tuvalete gittim oturdum. Tuvalet taşına kanın düştüğünü gördüm. Ama biliyordum. Kahverengimsi bir şeydi. Nerden geliyor diye anlamaya çalıştım. Biliyordum adet olduğunu, önce ne bu dedim, sonra, aaa adet olmuşum dedi. Sadece anneme göstermeden nasıl bez koyarım diye düşündüm. Başka hiçbir şey düşünmedim. Gizlemem gereken birşey nasıl gizleyebilirim, onun yollarını düşünüyordum. Kadınsal birşey olarak değil de büyüyüyorum diye düşündüm. Kadınsılaşma ya da vücudunu fark etme yoktu. Benim çağlardaki arkadaşlarla konuştukça bazı şeyleri öğrendim. *Annemin katkısı olmadı büyümeme* (Katılımcı 14, 28: 2016, italik vurgu bana ait).

Anne ile konuşamamanın eksikliğini başka kız çocukları yaşamasın istenirken, bu eksikliğin yarattığı duygular kimi zaman ifade dahi edilmemektedir. 13 ve 12. katılımcıların görüşmelerinin gösterdiği üzere (anne katılımcı 13; kız katılımcı 12)

regl konusunda genç kızlık çağında bilgi edinemediğini söyleyen annenin kızı da annesinden bilgi edinmediğini bildirmiştir. Regl konusunda bilgi edinememe veya konuşamama kuşaktan kuşağa aktarılan bir alışkanlığa dönüşebilir;

Hiç annemle konuşmadık. Hiç adet oldunuz mu diye de sormadı. Kızkardeşlerime ben söyledim (Katılımcı 13, 56: 2016).

13 yaşındaydım galiba. Çok sıkıntılı oldu. Adet olacağımı duymuştum. Amcamın kızı verdi. O benden dört-beş yaş büyüktü. Çok sıkıntılı atlattım. Çok oluyordum. Evin içi kalabalık. Anne, babaaanne, oturmak istemezdim bir yere bulaştırırım diye. Hiç annemle konuşmadık. Hiç adet oldunuz mu diye de sormadı. Kızkardeşlerime ben söyledim. Annemin adet olduğunu görüyordum. Çamaşırlarını yıkarken. Bu yüzden çok korkmadım sanırım. Erkekler ne mutlu diyordum. Üç yıl önce menopoza girene kadar ağrılı adet oldum. Onların bir sıkıntısı yok. Bütün sıkıntıyı bayanlar çekiyor (Katılımcı 13, 56: 2016).

Lise 1. deydim. Bilgi almadım. Orkid vardı. Annem böyle şeyleri büyüten bir kadın değildi. Kızım adet olmuş deyip Orkidi verdi. Öncesinde birşey söylemedi. Okulda da eğitim olduğunu hatırlamıyorum. Kızlar arasında konuşuluyor (Katılımcı 12, 33: 2016).

Katılımcılara okullarında bilgi edinip edinmedikleri doğrudan sorulmadı. Ergenlik dönemi süreçleri hakkında anlatımları sırasında 15 kadından yalnızca beş kadın okulda menstrüasyon konusunda aldıkları eğitimden bahsettiler. ²⁹Aynı yaşlarda olup kimilerinin okulda aldıkları eğitimden, kimilerinin okulda böyle bir eğitim almadıklarından bahsetmesi, bu eğitimlerin henüz yeterince yaygınlaşmadığı ya da kızlar üzerindeki etkisinin az olduğunu düşündürmektedir:

Regl anlatılarında biyoloji ders müfredatı üzerinde durulmamaktadır. Cinsellikle ilgili bilgileri nerden aldıkları sorulduğunda biyoloji dersinden bahsedilmektedir. Bahsedilen tarih 1980'lerin ortasına tekabül etmektedir:

12-13 yaşında herşeyi öğrendim. Biyoloji dersinde, bize çok detaylı hoca anlatmıştı. Yok hoca erkekti, o da utanmış anlatmamıştı. Ama kitabımızda herşey vardı. Anadolu lisesi kitapları fen bilgisi kitapları ingilizceydi. Herşey vardı. Vajinanın v şekli, tüpler, overler. Mekanizmayı öğrendim. Vajinayı iyi öğrendim. Ama seksi yine bilmiyordum. Vajinaya o nasıl giriyor bilmiyordum. Lisede biliyordum. Lisede fen lisesinde öğretmen detay verdi ama erkek arkadaşlar, sapık sapık espriler, porno dergiler gösterdi. (Katılımcı, 33: 2016).

²⁹ Kadınların anlatımlarında bahsettikleri eğitimler orkid ile birlikte yapılan eğitimler olmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı işbirliği ile 1993'ten bu yana Orkid, tüm Türkiye'de 6 ve 7'inci sınıflardaki kız ve erkek öğrencileri kapsayan Ergenlik Döneminde Değişim Projesi'ni (ERDEP) yürütüyor. Saffet Karpat "Her yıl 7 bin tüketici ile konuşuyoruz. Türkiye'de 15 yıldır ergenlik çağına gelen genç kızların yüzde 50'sine ulaşıyoruz. Bugüne kadar 9 milyon kişiye ulaştık. Şu anda 24-30 yaşlarındaki kadınların bir kısmı adet kanamasını ilk bizden duydu. Artık ERPED'e erkek öğrenci ve anneler de katılıyor." demektedir. <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/tabular-30-yilda-yikildi-200-milyon-dolarlik-ped-18-milyon-kadina-ulasti-9891687> 16/09/2019

Müfredat cinselliği nötr bir biçimde anlatsa da kız çocukları erkek öğrencilerce utandırılmaktadır. Erkek çocuklar kız çocuklarını bedenleri ve cinsellikleri ile utandırabileceklerinin bilgisine ve gücüne sahiptir.

Regl konusundaki eğitimi ve erkek çocuklarca utandırıldıklarını anlatan katılımcı şöyle demektedir:

Milli eğitimin eğitimlerine yetiştim. O kitapçığı hatırlıyorum. Vajinaya dair şeyler, yumurtalık şurda, yolu şu vb anlatılmıştı. Temiz bakılmalı. Çok önemsememiştım. Çok ilgili değildim. Ortaokulda çocuklar siz regl oluyorsunuz diye dalga geçiyorlardı. Bir de benimki geç oldu. Orta son bitmek üzereydi (Katılımcı 6, 29: 2016).

Bir kadının regl dönemi ve başlangıcını çok önemsememesi, bu konuyla ve bu konuya ilişkin deneyimle çok ilgili olmaması neden kaynaklanmaktadır? Bu noktada hangi tür deneyim ve söylemlerin kız çocuklarının kendi bedenleri ve gelişimlerini merak edip, onları bu konuda bir şeyler öğrenmekten alıkoymaktadır, tartışılması mühim bir konudur. Okullarına bekaret kontrolü için geldiğini sandıkları heyetin aslında regl ile ilgili bilgilendirme için geldiğini anlatan bir katılımcının ifadesi ekteki gibidir;

Uzmanlar regl ile ilgili bilgi vermek için okula gelince, erkekleri top oynasınlar diye dışarı göndermişlerdi. Kızlar sınıfta kalmıştı. Erkekler aslında çok meraklı bir şekilde, hani, orada ne olup bittiğini öğrenmeye çalışıyorlar. Çıkışta bizden de öğrenmeye çalıştılar (Katılımcı 8, 38: 2016).

Okumakta olduğunuz çalışma içi görüşme yapılan 15 kadından 14'ü yaşlıları ile regl konusunda konuştuklarını ifade etmiştir. Annelerinden doyurucu bilgi alamadıkları, regl konusunda bilgi aldıkları birincil kaynakların arkadaşlar, bazen kuzenler ya da kızkardeşler olduğu görülmektedir. 11 kadın regl olduğunda annesine söyleyebildiğini anlatırken, birisi bunu çok zorlanarak, utanarak anlattığını ifade etmektedir. Dört kadınsa bunu yapamadığını, iki kadın zamanla annesinin onun regl olduğunu fark ettiğini ve konuştuklarını ifade etmektedir. Diğer iki kadın annesiyle bu konuyu konuştuklarına dair bir anlatımda bulunmamıştır. Bu iki kadın da köy kökenlidir. Köy kökenli kadınlardan biri 17 yaşına kadar regl olmaması üzerine, annesinin yengesiyle konuştuğunu duyduğunu, onu doktora götürmeyi düşündüğünü,

doktora gitmekten endişelendiğini, bu konuşmayı duyduğu hafta regl olduğunu ifade etmiştir. Köyde de olsa annelerin kızların gelişimini takip ettiği, ama konuyu doğrudan kızlarıyla konuşmaktan kaçındığı görülmektedir.

Katılımcılardan biri regl konusunun babalarla konuşulmaya başlanmasını olumlu bir durum olarak değerlendirmiştir. Aslında bu katılımcı regl döneminden en olumlu kelimelerle bahseden katılımcı olmuştur. Aynı katılımcıya regl olduğunda kanın nereden geldiğini merak edip, bakıp bakmadığı sorulduğunda “neresi, orası mı, hayır” cevabını vererek şaşkınlık göstermesi regl dönemi ile ilgili oluşmakta olan olumlu bakışın, beden ve vajina konusunda henüz bir farklılık yaratmadığı izlenimi oluşmasına neden olmuştur.:

Babam daha anlayışlı. Karnım ağrıyor deyince, babam anlıyor, adet mi oluyorsun şunu mu yapalım diyor, daha ilgili. Regli de çok geç oldum galiba. Arkadaşlarım beşinci sınıfta olmuştu. Ben olmadım. Altıncı, yedinci sınıfta bekliyorum. Depresyona girdim. Çok istiyorum. O kadar çok istiyorum ki. Her karın ağrısında adet olacağım diye bekliyorum. Onlar da oturup çok ayrıntılı anlatmadı. Üstün körü şeyler anlattılar. Yine ne yaşadığımı tahmin edebileceğim birşeydi. Çok mutlu olmuştum. Çok karnım ağrıyordu. Kuzenlerimdeydim. İshal olduğumu sandım. Tuvalete gittim. Kan gelmiş. Adet oldum. Dedim. Mutlu oldum. Herkes mutlu oldu. Ped aldılar. Nasıl kullanacağımı anlattılar. Akşam babam gelince ona da söylendi. Annem mi ben mi söyledim hatırlamıyorum. Herkese gidip anlattım. Çok mutlu olmuştum (Katılımcı 5, 24. 2016).

Özarslan çalışmasında, pek çok kız çocuğunun, ilk adetlerinde korku ve panik yaşamakta olduğunu ifade etmiştir(Özarslan;2003:148). Özüm Dinçer’in çalışmasında ise korku ve panik duygusunun daha çok annelerde yaygın olduğu saptanmış, bu çalışmanın katılımcısı 10 annenin 6’sı ilk regl oldukları günü anlatırken korku, panik ve utanç gibi hislerden bahsettikleri ifade edilmiştir(Dinçer, 2007: 77). Söz konusu annelerden biri adet kanaması sırasında yaşadığı korkuya ek olarak utanç hissettiğini bildirmiş, bu durumu kendi annesiyle dahi paylaşamadığını aktarmıştır. Dinçer’in çalışmasındaki katılımcıların ifadeleri regl dönemi konusunda “bilgisizlik”ten başka bir şeyin daha varlığını işaret etmektedir; anneler regl olmakla ilgili bir bilgiye sahip olmamanın ötesinde, regl ile ilgili “kötü” önyargılara da sahip olabilir, genç kadınlar olarak regl dönemlerini başlangıcında bilinmezliğin verdiği korkuyu yaşamaktadırlar. Genç kadınların bu durumu anneleriyle paylaşabilmesi ve annenin geç kalmış da olsa rahatlatıcı açıklamalar

yoluyla adet olma durumu kadınların hayatında daha az travmatik bir biçimde deneyimlenebilir (Dinçer, 2007: 78).

Okumakta olduğunuz tezin görüşmelerine katılan kadınların regl anlatılarında bu döneme ve başlangıcına ilişkin çeşitli duygu durumları saptanmıştır. Bilgi alabilen katılımcılardan bu bilgileri olumlu bir dille alanlar olumlu duygular ifade etmiştir;

Ben de biliyorum niye korkayım filan dedim. Kadınlığa ilk geçiş aşamasıdır. Bunu her kadın yaşar. Sen de çocukluktan genç kızlığa geçiyorsun filan demişti. Güzel birşey. Ben ne zaman olacağım diye heyecanlı beklerdim. Olunca, aa dedim. Yengemle ve sonra dayımla paylaştım. Yengeme söyledim galiba. Deniz tatiliydi. O zaman vardı ama sonra kalmadı. Anneme hemen telefon açıp paylaştım. Kendimi mutlu hissetmiş. Yeni bir aşamaya geçtiğimi hissettim (Katılımcı 3,28: 2016).

Çok mutlu olmuştum. Çok karnım ağrıyordu. Kuzenlerimdeydim. İshal olduğumu sandım. Tuvalete gittim. Kan gelmiş. Adet oldum. Dedim. Mutlu oldum. Herkes mutlu oldu. Ped aldılar. Nasıl kullanacağımı anlattılar. Akşam babam gelince ona da söylendi. Annem mi ben mi söyledi hatırlamıyorum. Herkese gidip anlattım. Çok mutlu olmuştum. Olmayacağım sanıyordum. Kim söylediği o olmayınca hamile olamayacağımı biliyordum. Korku veriyordu. O yüzden çok merakla bekliyordum. Her adet olduğumda yenilenmiş hissediyordum. Bir temizleniyormuşum gibi hissediyordum. Bu hoşuma gidiyor. Ama bu kirlilik değil. Vücuttaki fazlalıkları atıp rahatlıyormuş gibi hissediyordum. Bir döngü (Katılımcı 5, 24: 2016).

Ancak katılımcıların ekserisinin, genellikle sınırlı olan bilgileri dahi alamadığı gözlemlenmiştir. Kadın bekareti söylemi altındaki kız çocukları, regl dönemini korku, utanç, kadınlığa düşmek, çaresizlik, eksiklik ve kirlilik duyguları içinde yaşadıklarını ifade etmiştir:

Korktum. Bir kere çok utanıcam. O günü nasıl atlatacağımı çok düşünüyordum. Başıma geldiğinde ne yapıcam (Katılımcı 7, 38. 2016).

Cinsellik ve iktidar başlığında tartışılan Shulamith Firestone kız çocuklarının erkek çocuklara ve babaya tanınan ayrıcalıkları gördüğünü ve bu nedenle güçlü bir biçimde annesiyle kendisini özdeşleştiren herşeyi yadsıyacak olduğunu düşünmektedir (Firestone, 1993: 64). Firestone, kız çocuğunun kendisini annesiyle aynı cinsten görmesinden daha olası olanın, cinsellikten yoksun görmesi olduğunu işaret eder. Kız çocuğunun gözünde annedeki göğüs gibi çıkıntıların kendisinde olmayışının kıvanç kaynağı olabileceğini söylemektedir (Firestone, 1993: 64,65). Regl olmak ise kız çocuğunun kadınlıktan kaçamayacağını yüzüne çarpmaktadır:

Kendimi çok oğlan çocuğu gibi hissediyordum. Duruşum davranışım öyleydi. O kızca birşeydi. Başıma gelince şimdi ben kız mıyım olmuşum. İstemediğim birşeydi. Mahalledeki kızlı erkekli grupta, sporda erkekleri bile geçiyordum. Orda bir güç şeyi vardı. Regl olmak zayıflık gibi geldi. O hiçbirşey yapamayan kız grubuna düşmüş hissettim. Hem çok utandım. Regl olmak hem zayıf hissettim. Nasıl bir kadınlık algım varsa. Annem adet bitince abdest alınır demiş banyoda gösterip çıkmıştı. Annemle tek konuşmamız bu oldu. O ana kadar öğrenmemiştim. Dini bir görev olduğunu öğrendim. Regl olmakla ilgili başka dini bilgi almadım. Çok dindar değil, gelenekselci bir din anlayışı var ailemde (Katılımcı 7, 38. 2016).

Okullarda verilen eğitimler kız çocuklarının bilgilenmesi bir ilerleme olsa da utandırılma erkek çocuklarca sürdürülmektedir:

Kızlar arasında konuşuyorduk. Ped yardımlaşması yapardık. Arkamda iz çıkmış mı diye sorardık sürekli. Bir şey belli olsun istemezdik. Okula gelenler olurdu bilgilendirmek için, kızları toplayıp en son da ped dağıtırlardı. Sınıfa gelince erkekler kıs kıs gülerdi. Utanırdık. Ben adet oldum diyorum. Hastayım diyenler oluyor (Katılımcı 1, 24: 2016).

Dini söylem içinde regl olmak önemli bir konu olarak ele alınmakta, farklı dini yorumlar olsa da getirilen kısıtlamalar, kız çocuğunu kimi zaman çaresiz ve yetersiz hissettirmektedir:

Regl olunca kötü hissetmişim. Kuran okunuyordu. Şimdi sen kuran okuyamayacaksın dedi annem. Bu kötü bir şey. Anneannem öldü dua edemiyorum, kuran okuyamıyorum. İnsanlar birşey yapıyor. Ama ben ona katkıda bulunamıyorum, herkes onun cennete gitmesi için birşey yapabiliyor ben birşey yapamıyordum (Katılımcı 6, 29: 2016).

Regl gizli tutulması gerektirir. İfşa olduğunda kız çocukları derin bir utanç hissetmektedir. Kan gizlenmesi gerektirir. Gizlemeyeceği endişesi yoğun biçimde taşınmaktadır:

Bir kızın bezi düşmüştü. Onu hatırladım. Ne bileyim herkes gördü da. Ben de gördüm. Kimin üstünden düştüğünü gördüm ama kimin olduğunu görmedim. Ayıp olduğunu düşündüm. En korktuğum şey benim de başıma gelirse, pantolonumdan çıkarsa. Bir nişana gitmişim. Değiştiremedim. O geceyi unutmam çok sıkıntı yaşadım. Eve gelene kadar neremden çıkacak diye endişe ettim. Kendim bez ayarlıyordum. Amcamın kızları ile de fazla konuşmuyorduk. O zamanlarda ayıp olduğunu düşünüyorduk. Bu zamanki rahat konuşamıyorduk. Zamanla sorduk tabi ki. Şimdi orkid var mı diye soruluyordu. Ben bir de sıkıldım. Kimseyle konuşamazdım. Annem de sormazdı (Katılımcı 13, 56: 2016).

Bazen dinlenme fırsatı yaratmakta, ama yetersizlik ve noksanlık düşüncesi de taşınmaktadır:

Hastayım. Hala söylemin %80'inini hastalık kaplıyor. Eksiklik, daha noksan olduğun bir hal.

Hastasın o dönem birşey yapmasan da olur. Fiili olarak pek çok şeye katılmaman gerekiyor gibi. Özel bir zaman dilimi, yat, dinlen. Zaten kimsenin senden bir beklentisi yok, yat dinlen, nasılsa. (Katılımcı 2, 25: 2016).

Yetersiz bilgilerle gelen kanamak düşüncesi kız çocuğu için korkutucudur, kanamamakta:

Ortaokuldayken artık regl olan arkadaşlarım olduğu için onlardan kanayacağımı duymuştum. İşte bu beni korkutmuştu. Nasıl yani vajinadan kan gelecek beni korkutmuştu. Ama belli bir noktadan sonra kanın gelmemesi korkutmaya başladı. Çünkü o bir eksiklik olarak anlatılıyordu. Annem çok sonra artık geç kaldığım için artık olmadığım için paniklemişti. 17 yaşındayım artık lisedeydim o hafta halamla, regl olduğum hafta, gizli konuştuklarını duymuştum. İşte öyle olmuyor doktora götüreceğim. Herhalde bir sıkıntısı var falan diye konuşmuşlar. Ben doktora gitmekten korkmuştum (Katılımcı 8, 38: 2016).

Aşağıda anlatısı verilen katılımcı kadınlık ve cinsellik anlatısını oldukça olumlu anlatmış, feminist okumalar yaptığını belirtmiştir. Kız çocuklarının bedenleri ve vajinalarına ilişkin algılarının regl olmadan önce kadın bekareti söylemi ile birlikte olduğu bir sonraki bölümde tartışılmaktadır. 20’li yaşlarda edinilen kadın cinselliği ve bedenine dair teorik ve sistematik bilgiler bu anlatıları değiştirmemektedir:

İlk önce şaşırdım. Bedenin bir yerinden kan geliyor ama kesmeden acıtmadan şaşırtıcı birşey. Bir de çok görmediğin bir yerden kan gelmesi şaşırtıcı bir şey. Kan gibi de değil. Pis bir şey. Rengi bile bozuk bir şey oluyor ya, o biraz insanı rahatsız ediyor. Kokusu çok rahatsız etmişti, paslı demir kokusu (Katılımcı 2, 25: 2016).

Regl ve utanç duygusundan bahseden pekçok çalışma vardır. Kadınların bedenleri üzerindeki ataerkil kontrol, namus ve utanç kodlarıyla yeniden üretilmektedir (Cindoğlu;2003:116, akt. Dinçer, 2007: 51). Adet görmeye başlayan genç kızlar utanç duyup bunu gizlemeye çalışmaktadırlar. Aynı yaş döneminde erkeklerin cinsellikleri de kışkırtılmaya başlanmıştır. Erkekler için yedi düvele duyurulan sünnet törenleri yapılır (Altınay; 2002:324, akt. Dinçer, 2007:75). Katılımcı 10 annenin 6’sı ilk regl oldukları günü anlatırken; korku, panik ve utanç gibi hislerden bahsetmişlerdir. Korktuğundan söz eden genç kadın sayısı ise 2’dir (Dinçer, 2007:77). Dinçer çalışmasında aynı zamanda kadınların cinsellik söz konusu olduğunda kabul edilmiş bir edilgenlik sergilediklerini ve bunun anlam veremedikleri utanç, tikslenme, suçluluk gibi hislerle kendini ortaya koyduğuna işaret etmektedir.

Evlendiği halde bu utançtan kurtulamayan kadınlar da vardır (Dinçer, 2007. 133, 134).

Bu çalışmalarda da genç kuşaktan katılımcıların eski kuşaklara göre utanç duygusundan daha az bahsettikleri tespit edilmiş, buluş dönemine giren ve regl olan kız çocukların genellikle bunu utanç duygusu ile yaşadıkları ifade edilmiştir. Söz konusu çalışmalar regl dönemine giren kızların bu durumu utanç duyarak gizlemeye çalışmasını ataerkil erkek egemen bakışa bağlamakta, aynı yaş dönemindeki erkeklerin cinselliklerinin ise de kışkırtılmaya başlandığını ifade etmektedir. Örneğin erkekler için yedi düvele duyurulan sünnet törenleri yapılırken, kadınlar menstrüasyon dönemine girmelerini gizlerler (Altınay, 2002: 324, akt. Dinçer, 2007: 75).

Arkamda iz çıkmış mı diye sorardık sürekli. Bir şey belli olsun istemezdik. Okula gelenler olurdu bilgilendirmek için, kızları toplayıp en son da ped dağıtırlardı. Sınıfa gelince erkekler kıs kıs gülerdi. Utanırdık (Katılımcı 1, 2016).

Korktum. Bir kere çok utanıcam. O günü nasıl atlatacağımı çok düşünüyordum... Regl olmak zayıflık gibi geldi. O hiçbirsey yapamayan kız grubuna düşmüş hissettim. Hem çok utandım. Regl olmak hem zayıf hissettim. Nasıl bir kadınlık algım varsa (Katılımcı 7, 2016).

Yüzyıllardır kadına ilişkin dini söylemlerde önemli yer tutan, İslami söylemde de “hayız olma, hayız hali” gibi ifadelerle adlandırılan regl süreci ile ilgili ritüel ve söylemlerin etkisi kadınların yaşamında sürmektedir. Regl dönemi ile ilgili dini geleneklerin izleri kadınların regl süreçlerinde aldıkları bilgi ve yaşantılarda etkisini gösterir:

Çok net hatırlıyorum, ilk regl olduğumda karşı komşudaki temizliğe yardıma gitmiştim. Kuran'ı verdi, geri aldı. Kızdı tekrar aldı. Regl olduğumu sonra hatırladı. Sen kirlisin, dokunma dedi, bu travmaydı. Şok olmuşum. Regl olmanın kirlilik olduğunu ondan öğrendim. İlk o zaman duydum. Kendimi kötü hissettim. İki boyutu var bunun. Zaten Kuran'ı çok eline alan biri değildim. Önce inançsal boyutu yüzünden elimden alınmış hissettim. Sonra sen kirlisin deyince inançsal ritüeli anlattı. Kadınlar bu dönemde kirlidir. Dua edemez. Kuran tutamaz. Oruç tutamaz. Allah nezdinde kabul olmaz. İlk o zaman duydum. 13 yaşındaydım. Kötü hissettim. Çok kötü hissettim. Kirlinin kavram olarak pis birşey olduğunu biliyoruz ya. Kirli olmak üzerine çok düşündüm. Anneme söylemiştim. Yok dedi ne kirlisi. Bunun olmaması kirlilik dedi. Şimdi bile bir toplulukta kirlilik geçerse annem bana bakıp güler. O bile hatırlar. Çok zoruma gitmişti çünkü. Onunla konuşmak bunu aşmamı sağladı (Katılımcı 2, 25: 2016).

Alevi inancından gelen bu katılımcı annesinin desteği ile “kirli inancı”na karşı durmayı denemiştir.

Çok üzücü bir hikaye bu. Anneannem hastaydı, annem ona bakıyordu. Evde değildi. Evde bana bilgi verecek bir anne yoktu. Kardeşlerime bakıyordum. Anneannemin vefatı oldu. Kuran filan okurken o gün regl oldum. Oturup da bu böyle oluyor diye bir açıklama yapılmamıştı. Ortaokulda anlatılmıştı. Ama annemle aramda bu konuşma olmadı. Ama o gün söyledim elbette. Hiç biraraya gelmiyorduk. Bir hafta görmediğim oluyordu. Annannemle hastanede kalıyordu. Regl olunca kötü hissetmişim. Kuran okunuyordu. Şimdi sen kuran okuyamayacaksın dedi annem. Bu kötü bir şey. Anneannem öldü dua edemiyorum, Kuran okuyamıyorum. İnsanlar birşey yapıyor. Ama ben ona katkıda bulunamıyorum, herkes onun cennete gitmesi için birşey yapabiliyor ben birşey yapamıyordum (Katılımcı 6, 29. 2016).

Bir kız çocuğu sevdiği biri için, inancına göre pratikler, ritüeller yerine getirmekten dışlanmaktadır. Bedenin doğal bir işlevi nedeniyle erkeklere getirilmeyen kısıtlamalar, kendisine getirilmektedir. Bu katılımcının bedeni ve cinselliği ile ilişkisi diğer bütün katılımcılardan daha olumsuz bulunmuştur. Herhangi bir cinsel istismar öyküsü bildirmeyen bu katılımcının, en dramatik anlattığı beden deneyimi budur.

Annem adet bitince abdest alınır demiş banyoda gösterip çıkmıştı. Annemle tek konuşmamız bu oldu. O ana kadar öğrenmemiştim. Dini bir görev olduğunu öğrendim. Regl olmakla ilgili başka dini bilgi almadım. Çok dindar değil, gelenekselci bir din anlayışı var ailemde. Babam namaz kılar, ama bize kılın demez. Onun dışında hiç konuşulmadı. Çok büyük yaşında, Kuran okunmaz, namaz kılınmaz diye, lisede öğrendim. Dinle ilgili bir şey öğrenirken içimde inanç olunca, sorgulamıyordum. Aklım başıma gelince o şeyleri yıktım kafamda. Adetliken Kuran'ı tutarım. Okumak istiyorsam açıp okurum. O ben de bir değişiklik yaratmıyor. Ama öyle yapanlara da saygı duyarım. Dinin çıktığı dönemde o coğrafya ve o dönemin şartlarını düşünmek gerekiyor. Belki banyo kültürü yok. Belki kadınlar regl dönemini çok pis ve zor geçiriyorlardı. O yüzden ibadet etmiyor olabilirler. Belki tek bir bezle geçiriyorlardı. Kadınların kapalı olması gibi erkekler de kapalıydı. O coğrafyasının kuralları gereği yapılmış olduğunu düşünüyorum. O zaman dini kurallar diye bakmıştım. Şimdi böyle bakıyorum (Katılımcı 7, 38: 2016).

Annemin doktora götüreceği hafta, zaten regl olmuşum. Annem de iki tane tokat attı bana. Yanaklarım al al kalacakmış bir. İkincisi boyumun uzaması durmasın diye reglimin ilk 3 günü boyunca küle bastırdı. Yerde küle bastım. O şekilde sabah erken saatte küle basıp gidiyordum 3 gün boyunca bunu yaptırdı. Sonra arkadan boyum uzamaya devam etti. Onunla ilgisi var mı bilmiyorum." "Ben her ay çok hasta olacağımı düşündüm. Sadece bundan korkmuştum. Onun dışında birçok korkunç [şey] bütün kadınlara olduğu için çok korkutan bir şey olmamıştı (Katılımcı 8, 38: 2016).

Arap alevisi bir köyde yetişen katılımcı, regle ilişkin en çok inançsal ritüelleri bildiren katılımcı olmuştur. Regle dair yazılı dini kuralların dışında da gelişmiş pek çok inanç olduğu görülmektedir. Mesela tokat atılması bazı yerlerde kızların artık

çocuğu olabileceği için reglin başlamasıyla bir tür uyarıdır, cinsellik konusunda bir uyarıdır. Kız çocuklarının cinsellikten uzak tutulabilmesi için kadın bekareti söylemi ile başlayan uygulamalar, regl dönemine girişle birlikte yaşatılan utançla sürdürülmekte ve tokat gibi ritüellerle pekiştirilebilmektedir.

Adet olmak en çok bildiğim. Özellikle annemden ve köydekilerden en çok duyduğum kirlenmek, kirlendim diye tanınılıyordu. Onun dışında regliyi ben üniversite yıllarımda dışarıda artık Ankara'da ilk kez duydum. Onun dışında da kanamak başka da bir şey duymamıştım. Ama en çok kullanılan bizim köyde kirlenmek. Kirli bir şey olduğumu düşündüm net olarak. Hakikaten bir kadının o hafta boyunca pis olduğunu düşündüm. Şeyler falan vardı. Bizim her sene düzenli bir mevlüt yapılıyor. Arap Alevisi köylerde birtakım gelenekler var. Bu geleneklere göre her aile kendi bütçesine göre her sene belli özel günlerinde bir mevlüt düzenliyor. Herkesin ki tarihleri farklı olabilir. Bizimki eylül ayında oluyor. Ben kendimi bildim bileli her eylülün 15'inde o mevlüt oluyor. Üç gün süren bu mevlütte, işte önce ekmek açılıyor, hayvanlar kesiliyor, çorbalar yapıyor falan filan gibi bir sürü ritüeller var. Köyün evli ya da bekar kadınları gelip yardım ediyorlar Dul kalmışlar ya da boşanmışlar gelmiyor. Kocasını ölmüşler de gelebiliyor. Ama boşanmış olanlar ya da nişanlısından ayrılmış kadınlar filan yardım etmeye bile gelemiyorlar, yasak. O dönemlerde bunun sebebini bilmiyordum. Bir de işte regl olan kadınlar yardıma gelmiyorlar. Bunu açıkça belirtiyorlar. “Şu gün mevlüdümüz var gelecek misin?” denildiğinde, açıkça “O gün kirli olacağım ya da kirlendim gelemeyeceğim.” diyor. Mevlüt çok kutsal bir şey bir şey önemli bir şey, yüce bir şey. Fakat kadın regl olduğu için gelemiyorsa, demek ki kadın o dönem bayağı kirli oluyor ki. Biz de üç kız kardeş o döneme denk gelmişse regl olmuşsak, bütün evi temizlediğimizde, annem kim regl olmuşsa, ona sadece bir sandalye veriyordu. Sadece burada oturabilirsin 3 gün boyunca. Ve sadece şurada uyuyabilirsin başka hiçbir yere dokunmayacaksın. Dokunduğumuz yerde kirleniyor. O kutsal şeye zarar vermiş oluyoruz. Onun için o da kısa bir süre içinde, öyle gördüm içinde çalıştığım bir şeye dönüşmüştü. Ben kirliyim tamam. Gerçekten kirli hissettiriyordu. Genel olarak kötü koktuğumu düşünüyordum. Sürekli terlediğimi düşünüyordum. Kendi kokumdan hoşlanmıyordum. Görmekten hoşlanmıyordum. Regl olmaktan hoşlanmıyordum. O anı sancılı ve halsizlik dışında. Sancılı beni çok fazla yoruyordu. Hala çok sancılı çekiyorum. Kirli dayatmasıyla sanırım, şey dışarı çıkmak istemiyordum, regl olduğum zaman. Kirliyim, çok kötü kokuyorum. Herkes kokumdan tiksinecek. Kimse benim yanıma yaklaşmak istemeyecek. Uzak durmaya çalışıyordum. Net olarak ben de kirli olduğuma inanıyordum. Çamaşırları da toplatmıyor da annem. Regliyen çamaşırlar toplanmaz; çünkü onlar da kirlenir. Annem kendi de henüz menopoza girmediği dönemlerde, kendi de eğer regl olmuşsa, çamaşırları bize toplatıyordu. Ya da işte o tip işleri bize yaptırıyordu. Kendisi ellemiyordu. Sırf bizden sakınsa, bize koyduğu bir yasak olsa, belki bir kompleks geliştirecektik, travmatik bir şeye dönüşecekti. Ama o dönem için rol model olarak gördüğümüz o kadın da aynı şekilde davranıyordu. Bir yerde şeydi, en büyük tembihi “Ben nasıl yaşıyorsam, ben nasıl davranıyorsam, siz de zaten öyle yaşayıp, öyle davranacaksınız”. Onun aslında olumlu ve olumsuz her anlamda hakkını veriyordu. Onun için bizi de bir zorlanmışlık hissiyatı hiç olmamıştı. Onu gayet uyguluyorduk. Kirliyiz, neyse diyorduk, bir hafta sürecek. Regl bittikten sonra yıkandıktan sonra dünyanın en temiz insanı hissediyordum. Tertemiz oldum. 3 hafta boyunca tertemiz gezeceğiz filan. Orada da ayrı kendimizi atıyorduk. Muhteşem koktuğumuzu düşünüyorduk falan filan. Tersinlemesi de aslında psikolojik olarak anladığım kadarıyla bizi rahatlatan bir hale getiriyordu. Çünkü kirliliğin tam karşısında, bu defa fazla bir temizlik duygusu yaşıyorduk (Katılımcı 8, 38: 2016).

İnançsal ritüellerin yoğun yaşanmasına karşın, annenin de benzer deneyimi yaşaması travmatik etkiyi azaltmaktadır. Kirlilik gerekçesiyle olsa dahi, ev işlerinin

bir süre regl olan kadınca yapılmaması regli daha görünür kılmaktadır.

Kadınların regl dönemine girerken bedenlerini nasıl algıladıkları sorusu okumakta olduğunuz çalışma için olduğu kadar, Özüm Dinçer'in çalışması için de önemli bir sorudur. Yazarın görüşme yaptığı genç kadınlardan biri regl olduğu günkü korkusundan bahsederken bu durumu şöyle aktarır: *“Toplumda bu bir tabuydu. Anne için de bir ayıp gibi yani. Biz hep şey gibi gördük yani kadınlık rollerimizi, günah bölgemiz gibi göründü. Yani korunmasız, sakınılması gereken sanki vücudumuzdaki ayrı bir bölgeymiş gibi. O şekilde öğretildi o şekilde kavradık”* (Dinçer, 2007: 79). Okumakta olduğunuz tez çalışmasında da kadınların regl dönemine girişi anlatılarında bedenlerine ilişkin algılar sorulmuş ve öncelikle regl ile kadın bedeninin kirlenen ve noksan, noksan halde bir beden olduğu vurgulanmıştır:

Kızlar arasında kirlilik diye konuşulmuyor. Hastayım. Hala söylemin %80'inini hastalık kaplıyor. Eksiklik, daha noksan olduğun bir hal. Hastasın o dönem birşey yapmasan da olur. Fiili olarak pek çok şeye katılmaman gerekiyor gibi. Özel bir zaman dilimi, yat, dinlen. Zaten kimsenin senden bir beklentisi yok, yat dinlen, nasılsa. (Bu cümleyi gülererek söyledi.) (Katılımcı 2, 25. 2016).

Regl olan bedene ilişkin öne çıkan ikinci algı ise genç kadının “kaçabileceğini” sandığı bir beden, kendisi için kaçınılmaz olduğu hissiyle yüzleşmesi:

Kendim çok oğlan çocuğu gibi hissediyordum. Duruşum davranışım öyleydi. O kızca birşeydi. Başıma gelince şimdi ben kız mıyım olmuştum. İstemediğim birşeydi. Mahalledeki kızlı erkekli grupta, sporda erkekleri bile geçiyordum. Orda bir güç şeyi vardı. Regl olmak zayıflık gibi geldi. O hiçbirşey yapamayan kız grubuna düşmüş hissettim. Hem çok utandım. Regl olmak hem zayıf hissettim. Nasıl bir kadınlık algım varsa (Katılımcı 7, 38: 2016).

Bir diğer unsur ise sorgulanmadan kabul edilen “kirlenme” hissi ve bütün kadınlarla bir bağının olduğunu sezmektir:

Adet oldum. Kirlendim. Adet kelimesi çok garip geliyordu. Bir de ay başı. İlk başta her kadının ayın başında adet olduğunu sanıyordum. Takvimle ilişkim geliştiğinde, takvime ayın ilk haftası baktığımda, dünyadaki bütün kadınların o hafta kanadığını düşünüyordum. O dönem takılmamışım. Rahatsız etmemiş. Şimdi şey geliyor. O dönem sorgulamamışım niye kirlenmek diyoruz diye (Katılımcı 7, 38: 2016).

Regl kadınlığa dair ortak bir kirlilik hissi ile kadınlığın kir ile

özdeşleştirildiği, örneğin hem kirli hem de kötü kokan, tiksiniyecek bir beden ve cinsel organ algısı da yaratabilmektedir:

Kirli dayatmasıyla sanırım, şey dışarı çıkmak istemiyordum, regl olduğum zaman. Kirliyim, çok kötü kokuyorum. Herkes kokumdan tiksinecek. Kimse benim yanıma yaklaşmak istemeyecek. Uzak durmaya çalışıyordum. Net olarak ben de kirli olduğuma inanıyordum (Katılımcı 8, 38: 2016).

Regl dönemi babanın genç kadına yönelik sevgisini kaybettiren, aynı zamanda değişen bedenin, örneğin büyüyen memelere dair duyulan mutluluk ve kıvançın gizliden gizliye hissedildiği ancak babanın uyarısıyla neredeyse tüm topluma da aşık olan mem gelişiminden korkulduğu bir dönem de olabilmektedir:

Adet olmayı bile kendi kendimize öğrendik. Annemiz söylemedi. Ben daha çok göğüslerimle ilgiliydim. Onların çıkması rahatsız ediyor, hem hoşuna gidiyor. Bir yandan gizlice gece dokunuyordum. Biraz göğsüm var. Gündüz onu kapatıyordum, babam onun görmesin. Babamın bize söylediği en korkunç laf, memeleriniz çıkmış oturun oturduğunuz yerde diyordu. Memelerin çıkması bizim cinsel kırıltılarımızın olabileceği. Babam anneme, memeleri şeftali gibi olmuş. Bunlara çok dikkat et demişti gizlice. Çok korkmuştum günlerce. Bizim memelerimiz çıktı birer pislik mi olduk. Kendi bedenine küsüyorsun. Sevinmek istiyorum. Gece mememi elliyorum. Mutlu oluyorum. Ama babam bizi sevmeyecek artık, mememiz çıkınca bizi sevmeyecek. Keşke çıkmasaydı eskisi gibi kalsaydı. Keşke çıkmasalardı diyordum. Bir yandan da gizlice dokunuyordum seviniyordum. Benim de memem var. Diğer tarafı ise korkunç, bunlar niye var. (Katılımcı 9, 39: 2016).

Regle birlikte belirginleşen memeler özellikle kadının toplumsal yaşamı için bir korku unsuru olabilmekte, hem korkulan hem kıvanç duyulan meme gelişimi ise totalde ağırlı bir regl sürecine ve aslında, acı veren vajina işaret etmektedir:

Ergenliğe çok erken girdim. 11 yaşında bayağı memelerim yaştlarına göre çok büyümüştü. Yalnız başıma kaldığımda ergenlikten sonra da bedenimi seviyordum. Yalnız kalınca tişört giyip memelerime bakıp seviyordum. Dışarı çıktığımda saklıyordum. Dışarda çok bakılıyordu. Bu benim için travmatik birşeydi. Regl olmak, kanamalar. Çok yıllar. Keşke hiç regl olmasaydım dedim 4-5 yıl. Kadın vücudunu terk etmek istemiyordum ama üremekle, cinsellikle ilgili biyolojik kısımlarını redetmek istiyordum. Her yönü çok sancılı geldi. Hem biyolojik hem psikolojik olarak alışmam çok zaman aldı. Belki de çok erken oldu (Katılımcı 11, 33: 2016).

Katılımcı kadınlardan yalnızca biri regl dönemi ile koltuk altı ve genital tüylerin gelişimini sevindirici bir değişim olarak anlatmış, ancak bedenini yine de tam olarak incelemeyeceğini işaret etmiştir:

Heveslisin. O oldu ben olayım. Koltuk altı kılları çıkınca daha çok çıksın kadın olayım diye

jiletledim. Genital bölge tüyleri, göğüslerimin büyümesi için benim için iyiydi. Çocukken bedenime bakmadım. Ergenlikteki değişim sırasında da baktığımı da hatırlamıyorum. Şanslıydım. Şehirde orkidim filan var (Katılımcı 12, 33: 2016).

Menstrüasyon ile genç kadınların vajinaları konusunda meraklarının arttığı, ancak bu merakın, örneğin kanın nereden geldiğine ilişkin meraklarının giderilmediği, a, regl kanı ile bekaret kanının kıyaslandığı, aynı bölgeden gelip gelmediğinin sorgulandığı da bir olaydır:

Daha cazip meseleler, öğrenince özel birşey olacak gibi geliyordu. Komşularımızın kızları benden beş altı yaş büyük olanlar, regl oluyordu. Onlar kendi arasında konuşurken duymuştum. Bazen de beni bakkala ped almayı gönderirlerdi. Ondan tanımıştım. Orkid alınır. Ne yapılacak. Utanıldığı için o bölgeyle ilgili olduğunu düşünmüştüm. Regl olmayla ilgili olduğunun bilgisini almamıştım. Utanıp beni gönderiyorlardı. Utanılacak birşeyse o bölgeyle ilgili diye düşündüm. Annemin kanlı bir bezini görüp merak edip incelemiştim. Ne kadar çokmuş. Nerden geliyor. Acı duyuyor mu? Nasıl birşey olduğunu merak etmiştim. Farklı deliklerin olduğunu bilmiyordum. Hala öyle de bilinir. Bir yer var, bir delik var. O yaşlarda kendi cinsel organını tanımaya başlıyorsun. O zaman ordan geldiğini. İşlemin nasıl olduğunu, nasıl acı çektiğini bilmiyordum. Onlar konuşurken adet kanı çıkıyormuş, ama kızlık zarı kanı çıkmıyormuş diye konuştuklarında bir farklılık olduğunu biliyordum. Ama farklı kanlar olduğunu ama olayı çok irdelemedim.... İlk adet olduğum gün tuvalete gittim oturdum. Tuvalet taşına kanın düştüğünü gördüm. Ama biliyordum. Kahverengimsi bir şeydi. Nerden geliyor diye anlamaya çalıştım. Biliyordum adet olduğunu, önce ne bu dedim, sonra, aaa adet olmuşum dedim. Sadece anneme göstermeden nasıl bez koyarım diye düşündüm. Başka hiçbir şey düşünmedim. Gizlemem gereken birşey nasıl gizleyebilirim, onun yollarını düşünüyordum. Kadınsal birşey olarak değil de büyüyüyorum diye düşündüm. Kadınsılaşma ya da vücudunu fark etme yoktu. Benim çağlardaki arkadaşlarla konuştuğça bazı şeyleri öğrendim... (Katılımcı 14, 28: 2016).

Regl olmak regl dönemine girmeyen genç kızlar arasında bu döneme girmiş kadınların aşağılandığı, bir tür yasak bölgeden sızan, kadın bedeninin özelliklerinin yani vajina ve üretral çıkışa dair merakın arttığı bir tür çok bilinmeyenli denklemdir ve bu denklem hali kadının kendi bedenine dair ikilemler yaratabilir:

Regl olunca 11-12 yaşında 6. sınıfa giderken kan nerden geliyor burda kaç delik var diye baktım. Orası yasak bölge olduğu için tedirgin bir merak vardı. Korunması gereken birşey aynı zamanda. Arkadaşlarım annelerini, kadınları küçümseyerek regl oluyor dediği için olduğumu aylarca arkadaşlarına söyleyemedim... Regl öncesi çıbanlar çıkardım. Annem önce öyle birşey mi diye anlamaya çalıştı. Sonra “kirlenmişsin regl olmuşsun” dedi. Renkli ne demek diye sordum. Tuvalette baktım kendime ordan birşey akıyor. Arkadaşlarım alaylı küçümser bir biçimde annelerinden bahsettiği için küçümseneceğimden endişe ettim. Tuvaletten çıktıktan sonra annem bilgi verdi. Gözlerim doldu. Keşke çıban olsaydı dedim. Her ay bu olacak. Ben sana bez vericem filan dedi. Sarıldı. Regl yoğun ve her ay oldu. Niye her ay oluyor. Ne zamana kadar olacağız. Bu hiç bitmeyecek. Niye oluyoruz. Keşke erkek olsaydım. Bekareti duyunca da erkek olmak istedim. Sonra sonra kadın olmayı çok sevdim (Katılımcı 15, 43: 2016).

Regl döneminin başlaması kuşkusuz kadınlık ve kadın bedenine dair artan

merak ve bunun sonucu öğrenmenin de arttığı bir fazdır. Kadınlar kadınlığa ilişkin pek çok önyargı ve gerçeği bu dönemde ayırt etmeye başlarlar. Anlatılara eksiklik-noksanlık, kadınlığın bedenlerinde kaçınılmaz ve geri döndürülemez değişiklikler yarattığı ve regl döneminin zayıflıkla özdeş olduğuna ilişkin anlatılar, üreme ve bedensel acı konusuyla yüzleşme, kadın ve erkek akranlardan kadınlar ve kadın bedenleri konusunda işitilen küçümseme ve önyargıların eşlik ettiği, kabulü ve içselleştirilmesi yıllar alan cinsiyetli bir kimliklenme süreci damgasını vurmuştur. Kadınlığa dair söylenenlere bakıldığında görülenler şunlardır:

Eksiklik, noksanlık:

Hastayım. Hala söylemin %80'inini hastalık kaplıyor. Eksiklik, daha noksan olduğun bir hal. Hastasın o dönem birşey yapmasan da olur. Fiili olarak pek çok şeye katılmaman gerekiyor gibi. Özel bir zaman dilimi, yat, dinlen. Zaten kimsenin senden bir beklentisi yok, yat dinlen, nasılsa. (bu cümleyi gülerek söyledi.) (Katılımcı 2, 25: 2016).

Kadınlık kaçınılmaz ve zayıflıkla eşdeğer:

Kendimi çok oğlan çocuğu gibi hissediyordum. Duruşum davranışım öyleydi. O kızca birşeydi. Başıma gelince şimdi ben kız mıyım olmuştum. İstemediğim birşeydi. Mahalledeki kızlı erkekli grupta, sporda erkekleri bile geçiyordum. Orda bir güç şeyi vardı. Regl olmak zayıflık gibi geldi. O hiçbirşey yapamayan kız grubuna düşmüş hissettim. Hem çok utandım. Regl olmak hem zayıf hissettim. Nasıl bir kadınlık algım varsa (Katılımcı 7, 38: 2016).

Kadınlığın üreme işlevlerinin ve cinselliğin kabul edilemeyişi, ancak reddedilemeyeceğinin de fark edilmesi ile duyulan acı:

Regl olmak, kanamalar. Çok yıllar. Keşke hiç regl olmasaydım dedim 4-5 yıl. Kadın vücudunu terk etmek istemiyordum ama üremekle, cinsellikle ilgili biyolojik kısımlarını redetmek istiyordum. Her yönü çok sancılı geldi. Hem biyolojik hem psikolojik olarak alışmam çok zaman aldı. Belki de çok erken oldu. Başka anneler hazırlardı, bak kızım böyle birşey olacak diye. Annem bizi hiç hazırlamadı (regl konusunda) (Katılımcı 11, 33. 2016).

Üreme sisteminin getirdiğine inanılan ağırlarla kaçınılmaz bir kadınlık:

Erkekler ne mutlu diyordum. Üç yıl önce menopoza girene kadar ağırlı adet oldum. Onların bir sıkıntısı yok. Bütün sıkıntıyı bayanlar çekiyor (Katılımcı 13, 56: 2016).

Kız çocuklarınca küçümsenen kadınlık:

Arkadaşlarım annelerini kadınları küçümseyerek regl oluyor dediği için olduğumu aylarca arkadaşlarına söyleyemedim. Söylediğimde güldüler (Katılımcı 15, 43: 2016).

Yıllar süren bir çabayla kimliğini zorlu bir kabulleniş süreci, sancılı bir şekilde kadınlığı kabullenme süreci:

Niye her ay oluyor. Ne zamana kadar olacağız. Bu hiç bitmeyecek. Niye oluyoruz. Keşke erkek olsaydım dedim. Bekareti duyunca da erkek olmayı istedim. Sonra sonra kadın olmayı çok sevdim (Katılımcı 15, 43: 2016).

Regl kadın kimliklenmesine dair önemli bir gelişim eşiği olsa da çoğunlukla konuşulamayan, akranlara kolaylıkla anlatılamayan bir durumdur. Özellikle erken yaşlarda yahut akranlarından evvel menstrüasyon dönemine giren kadınlarda “konuşamama” hissinin varlığı vurgulanması gereken bir durumdur:

Oradaki kız arkadaşlarımın bana saçma ama, bunlar konuşulmaz filan. O şeyi ilk etapta ortaokul çağlarında kız arkadaşlarımda gözlemledim. Benim için bir sakıncası yoktu. Bunu niye konuşulmasın bütün kızlar oluyor sana ne var bunda filan. Oradaki arkadaşlarımın konuşulmasından hoşlanmaması, şöyle orada net bir çizgi var demek ki dedim. Ben de çok üstüne gitmedim uğraşmadım. Ama o zaman şey anlamıştım. İşte kaç yaşında oluyorum orta iki falandı sanırım. Ha demek ki erkekler olmuyorlar. Sadece kadınlarla ilgili bir şey bu diye ona karar vermiştim (Katılımcı 8, 38: 2016).

Regl bazı genç kadınların akranları arasında – önemsiz ve çocukça olsa da- çeşitli zorbalık veya tehditlere maruz kalmasına da yol açabilir hem regl döneminin saklı, gizli kalması gereken ve utandıran bir durum olarak toplumsal inşası, hem de bedende ve beden döngüsünde yarattığı değişikliklerle farklı ihtiyaçlar nedeniyle. Regl olan kadınlar akranlarınca cezalandırılması gereken veya şikayet edilseler cezalandırılacak varlıklara dönüşebilirler:

Onu da çok küçükken. Herkesin özel hayatını sana dökücü ama. Bir kuzenim vardı. Regl olduğu dönemlerde çok yatıyordu. Onu tehdit ediyordum. Seni herkese söyleyeceğim diyordum. Kanamasının olması çok kötümüş gibi geliyordu bana, insanlara şikayet edilecek bir durum gibi geliyordu (Katılımcı 2, 25: 2016).

Kız çocukları regl dönemine geçiş sürecinde erkek çocukların alaylarına da maruz kalırlar. Erkek çocukların kız çocuklarının bedenlerinin alay edilebilir

olduğunu hangi yollardan veya ne tür süreçlerle, ne zaman öğrendikleri de regl ile ilgili önemli bir toplumsal cinsiyet boyutudur:

Okula gelenler olurdu bilgilendirmek için, kızları toplayıp en son da ped dağıtırlardı. Sınıfa gelince erkekler kıs kıs gülerdi. Utanırdık (Katılımcı 1, 24. 2016).

Ortaokulda çocuklar siz regl oluyorsunuz diye dalga geçiyorlardı (Katılımcı 6, 29: 2016).

Ortaokulda orkid reklamları ile alay eden bilmece gibi soran erkek çocukları oldu. Ona kanadı var kuş değil diye orkidi hatırlatınca tokat attım, al sana cevabı diye (Katılımcı 15, 43: 2016).

Regl dönemi için kullanılan kelimelerin zamanla/ kuşaktan kuşağa? değiştiği, özellikle kelime ve kavram olarak “kirliliğe” genç kuşak kadınlar tarafından olumsuz anlamlar yüklendiği görülmektedir. İki kadın kirli kelimesini ailesinden duymuştur. İkisi arkadaş ya da komşu kadından duyduğunu ifade etmektedir. Annesinden değil de komşudan duyan, kendisinin regl için kirli kavramını kullanmadığını ifade eden bir katılımcı ise kendi deneyimini anlatırken *“Kan gibi de değil. Pis bir şey. Rengi bile bozuk bir şey oluyor ya, o biraz insanı rahatsız ediyor. Kokusu çok rahatsız etmişti, paslı demir kokusu”* (Katılımcı 2, 25: 2016) ifadelerini kullanmaktadır.

Tüm gelişmelere ve hatta annelerine göre daha bilinçli olmalarına rağmen, regl dönemi konusunda kırsal kesimdeki kadınların kentlerdeki yaşlılarıyla aralarındaki fark değişmemektedir (Dinçer, 2007: 79). Görüşülen anneler ve kızlar arasındaki belki de en büyük fark bu konuda göze çarpmaktadır. Annelerin büyük bir kısmı, ilk adet gördükleri gün korku ve panik yaşadıklarından bahsetmişlerdir. Korku ve panik yaşadığından bahsetmeyen az sayıdaki anne ise genellikle kentsoylu ailelere mensup annelerdir. Sebebi ve saikleri farklı biçimlerde açıklansa da ilk kez adet gören kızlara sebebini kadınların tokat atma geleneği de kadınların regl dönemi ile ilgili unutamadıkları anlar arasındadır (Dinçer, 2007: 80). Okumakta olduğunuz çalışmada da kendisi ya da anne ve babası kırsal kökenli olan kadınlar reglden daha olumsuz bahsetmektedirler. Regl döneminin konuşulamazlığı ya da bu konuda sınırlı bilgi edinilebilmesi sorunu kentte de sürmektedir. Kız çocuklarının bedenlerini inceleyemeyişleri açısından ise kır-kent kökenli katılımcılar arasında böyle bir fark tespit edilmemiştir. Regl döneminin başlamasıyla o yaşa kadar kadın bedeninde

gözlenebilecek en önemli değişimi geçiren genç kadınların neredeyse tamamı bedenlerini ve cinsel organlarını incelemekten kaçınmaktadırlar. Bu kaçınmanın henüz o döneme girmeden cinsellikle ilgili ilk duyduklarının kaçınılmaz olarak nitelenebilecek kadın bekareti söylemi olduğu düşünülmektedir. Regl dönemiyle ilgili araştırmalarda kadınlara genellikle regl dönemine ilişkin bilgi edinip edinmedikleri sorulmaktadır. Kadınlara bu dönemle ilgili nasıl türden bilgiler edindikleri kadar, bu konuda soru sorup sormadıkları ve bedenlerini inceleyip incelemedikleri de mutlaka sorulmalıdır. Bu çalışma boyunca kadınların anlatımlarından, kadınların, çocukluklarında bedenlerinin gizemini soramamakta, inceleyememekte, zihinlerinde gerçekçi bir cinsel organ tasarımı canlandıramamakta oldukları gözlenmiştir.

Karen Houppert *Lanet: Son Tabuyla Yüzleşme, Adet Kanaması* başlıklı kitabında, Anne Frank'ın hatıralarından çıkarılan bir bölümü vermektedir. Bu hatıraları çocukluktan genç kızlığa geçişin ilk elden anıları olarak ele almaktadır (2004). Elinde aynasıyla vajinasını inceleyen Anne şöyle demektedir:

Önden dikilerek bakıldığında sadece kılları görüyorsun. Bacakların arasında bir tür yastık, yumuşak şeyler üst üste örtülmüş. Bundan dolayı insan içerde ne olduğunu göremiyor. Oturduğunda birbirinden ayrılıyor, bölünüyor ve içerisi çok kırmızı, çirkin, etli görünüyor. Üst kısımda, büyük dudakların arasında buruşuk bir deri var; yakından bakıldığında aslında orada bir kabarcık var. Sonra küçük dudaklar geliyor; onlar da bir kırıksık gibi birbirine bastırılmış. Açıldığında içerde etli bir kütük var, büyüklüğü baş parmağın üst kenarını geçmiyo. Üst kısmı gözenekli, çeşitli delikleri var oradan idrar çıkıyor. Alt kısmı yalnız deri görüntüsü veriyor, ama orası vajina (kadınlık uzvu). Orası tamamen deri kırıksıklıklarıyla örtülü ve neredeyse bulmak mümkün değil. İçerdeki delik o kadar küçük ki, oradan bir erkek nasıl içeri girsin, koca bir çocuğun nasıl çıktığını ise unut. Bu delikten içeri işaret parmağını bile sokamazsın (akt. Houppert, 2004: 118).

Ergenliğe girmekte olan bir kadının cinsel organını merak edip incelemesinin ne kadar doğal olduğu yukarıdaki alıntıda net bir biçimde görülmektedir. Savaş koşullarında bir evde saklanan bir genç kız bile bedenini ve cinsel organını bilmek, anlamak istemekte ve incelemektedir. Yaptığı incelemenin oldukça dikkatli, korkusuz olduğu ortadadır. Cinsel organın yapısını neredeyse tam anlamıyla araştırdığı da aşıkardır. Genital bölgede idrar deliği ve vajina açıklığı olmak üzere farklı iki delik olduğunu anlamakta, adını bilme de klitoris varlığından bahsetmektedir.

Okumakta olduğunuz çalışmanın katılımcılarının bedenlerini ve cinsel organlarını nasıl anladıkları ve keşfettikleri; kadın bekareti söylemi içinde büyümenin katılımcıları nasıl etkilediği; regl dönemine geçişlerinde bedenlerini incelemelerinin yaygınlığına ilişkin bulguları ise ne yazık ki 1940'lı yıllarda hayata feda eden Anne Frank'ın bu ayrıntılı tasviriyle kıyaslamak dahi mümkün değildir. Bu bölümde regl konusunda yapılan diğer araştırmaların aktardığı haliyle eski kuşaklar kadar kaygı yaşamaları da menstürasyon dönemi ile ilgili kaygı halinde oldukları ve bir şekilde bir şekilde regl konusunda bilgi edindikleri görülmüştür. Ancak kadınların anlatımları annelerini regl sürecinde yeterince yanlarında hissedemedikleri, çok sınırlı bilgi edindiklerini göstermiştir. Kadın bedeni ve cinsel organını normalleştiren bir söylem içinde bilgi almadıkları, aksine kadın bekareti söylemiyle kadın bedeni ve cinselliği ile yaratılan mesafenin, sessizlik ve neredeyse sansür denebilecek durumun regl dönemi ile pekiştiği iddia edilebilir.

3.5.2. Kadınların Beden Algısı, Vajina Hakkındaki Bakış Açıları

Çalışmaya katılan kadınların anlatımlarında ilk dikkati çeken nokta, bir önceki bölümünü alıntılarında görüldüğü üzere regle ilişki deneyimleri ve kendilerini anlatırken cinsel organlarının adının nadiren geçmesidir. Kadınlar cinsel organlarından genellikle herhangi bir ad kullanmadan, adsız biçimde bahsetmektedir. Regl konusundaki anlatımları dinlendikten sonra bedenlerini ve cinsel organlarını inceleyip incelemedikleri sorulduğunda yanıt genellikle hayır olmuştur. Kadın bekareti söylemi ile büyüyen, ardından regl dönemini deneyimleyen kız çocuklarının bedenleri ile kurdukları ilişkinin niteliği ve içeriği önemli bir konudur. Bu bölüm kadınların bedenleriyle kurdukları ilişkiye odaklanacaktır.

Görüşmecilerin yanıtlarında kadınların regl dönemine geçiş sürecinde bedenlerini incelerken öncelikle memelerindeki değişimi fark ederek inceledikleri görülmektedir. Bunda memelerin daha görünür olması ve büyüyen meme ile hem kız çocuklarının kendisi tarafından hem çevreleri tarafından bir kadın olarak fark edilmesinin payı olduğu düşünülmektedir. 15 kadından 10'u regl döneminin

başlangıcını takiben bedenlerinden bahsederken memelerinin büyümesini işaret etmiştir. 5 kadınsa memelerine dair bakış açılarından hiç bahsetmemiştir. Küçük memeli olmanın zaman zaman üzüntü kaynağı olduğu da görüşmeler sırasında tespit edilmiştir. Yalnızca iki katılımcı kadın, ergenlikle birlikte büyüyen memelerine dokunmaktan keyif aldığını ifade etmiş, diğerleri keyif almaktan bahsetmeksizin bir inceleme aşamasını belirtmiştir. Ancak memelerine dokunmaktan zevk aldığını söyleyen katılımcılar da kesinlikle vulva ve vajinalarına dokunmadıklarını belirtmiştir. Katılımcılardan biri memelerinin büyümesine sevindiğini söyleyerek kadın olduğunu hissetmeye başladığını dile getirmiştir.

Ergenlik dönemiyle ilgili konuşmalarda katılımcı kadınların öncelikle memelerinin gelişmeye başlamasından bahsederek sonrasında vücudun muhtelif yerlerindeki tüylenme ve tüylerin temizlenmesi üzerine anlatımlarda bulunmuştur. Kadınlar için kadınlığa ilk adımın memelerin belirginleşmesi ve dışardan fark edilmesi ile başlamış olduğunun belirtilmesi oldukça çarpıcıdır. İki kadın yetiştikleri bölgelerde yetişkin kadınların memelerine dokunduğunu ya da “memelerinin çıktığını” konuştuğunu, bunun kendilerini utandırdığını ifade etmiştir. Bir kadın ise babasının "memeleri çıktı bunların" demesi ile toplumsal yaşamlarının kısıtlanmaya başladığını, memelerini gizlice sevdiğini, bir yandan da babasının memelerini fark etmemesine çaba gösterdiğini anlatmıştır:

Kendi bedenine küsüyorsun. Sevinmek istiyorum. Gece mememi elliyorum. Mutlu oluyorum. Ama babam bizi sevmeyecek artık, mememiz çıkınca bizi sevmeyecek. Keşke çıkmasaydı eskisi gibi kalsaydı. Keşke çıkmasalardı diyordum. Bir yandan da gizlice dokunuyordum seviniyordum. Benim de memem var. Diğer tarafı ise korkunç, bunlar niye var (Katılımcı 9, 39: 2016).

Bedenlerini, özellikle vajinalarına bakıp inceleyip incelemedikleri sorusuna sorusuna verdikleri cevaplar kadınların vajinalarından bahsetmemeye yoğunlaştığını gözler önüne sermiştir. Kadınlar bedenlerine dair anlatımlarında, özellikle ve ayrıca sorulmadığı takdirde vulva ve vajinalarından vücutlarının bir parçası olarak bahsetmemektedirler.

Hayat anlatısını genellikle bilinçlenmek, aşmak, sıradan kadın olmamak ile kuran eğitilmiş bir genç kadın olan 2. katılımcının bedeni ile ilişkisine dair diyalog aşağıda sunulmuştur. Katılımcı kadınların bedenlerini anlatırken zorlandıkları konularda “ben dili” yerine “sen diline” geçerek cevap verdikleri de görülmüştür. Zor konulardan bahsedilirken gülmek de bir diğer savunma mekanizmasıdır. Belden aşağısına bir genç kız neden bakmamaktadır? Belden aşağısına bakmayı kendine neden ceza olarak görmektedir? Bunun farklı nedenleri olabileceği gibi “vajinanın pis olduğu” söyleminin içselleştirilmesi de akla yakın görünmektedir:

Vajinamı gördüğümde pis, çok pis diye düşündüm. Ben uzun süre bedenine çok yabancı kalmış bir insanım. Bakınca çok pis geldi, uzak geldi. Şurda da şu varmış. Bunlar ne işe yarıyor. Bu kopuk mu demiştim.

-Merak ettiğin şeyleri gidip birine sorayım dedin mi, çevrende kadınlar da varmış?

(12-13 yaşa dair sorulan soru nedeniyle lise dönemine atlayarak) Yok. Ama şey, artık bir yerden sonra lise ve liseden sonra dünya görüşün biraz farklılaşınca akraba çevrenden uzak duruyorsun. Onlar artık farklı insanlar. Pek çoğu evlenmiş, bunları konuştuğunda ters cevap almaktan da korkuyorsun. Çünkü muhtemelen sanane diyecekler

-O soruları sormaktan çekindin. Aslında merak ettin. Kuzenime, annem sorayım diye geçirdin mi? Yok. Hele. Sadece herkesin aynı mı? O şekle takmıştım. Herkesin ki görsel olarak aynı mı diye düşündüm. Ama kimseye sormadım.

Bedeninle ilgili ne düşünüyordun çocukken?

Bedenimle ilgili. Görsel anlamda. Ben küçükken kiloluydum. Kilo hep olumsuz birşey olarak verilir ya. İdealden başkadır. Bedenimi sevmiyordum. Çok uzun bir süre sonra kendime ceza verip, her banyo sonrası kendi bedenime çıplak bir şekilde aynada bakmaya başladım. 16-17 yaşlarımda.

Ceza olarak dedin.

Çünkü bir dönem biraz okumaya başlıyorsun ya. Ben zihnen bunun çok önemli olmadığını düşünüyorum. Ama kendi pratiğimde kendi bedenimi sevmiyorum. Bu bir çelişki deyip acıp bedenime bakmaya başladım. Hala da bakarım. Ama şimdi kendi bedenime bakmayı seviyorum. Çıplakken kendime bakmayı çok seviyorum. Bu senin için yanlış o zaman sen bunu kendi hayatında yapmaya başla dedim. 16 yaşına kadar bakmaktan kaçındın bedenine bakmaya.

Peki bedenini sevmeye ne zaman başladın?

Özellikle bedenimin bakmaya çok tahammül etmediğim bölümü belimden aşağısıydı. Üstüm değil. Göğüs normalde. Aşağı sanki şu an şekilsiz olduğu için de. O zaman bilinçaltımda ne vardı neden bakmıyorum bilmiyorum. Çok uzunca bir süre bakmayı sevmedim. 18-19 yaşında, liseyi bitirip üniversiteye başladım. Kendi cinselliğimin hoşuma gittiğini anlayınca, bedenimi çok çok sevmeye başladım. Kimle konuşursan bedenime seviyorum, çıplak bakıyorum deyince de hoş karşılanmıyorsun. Hala öyle. Pek çok insan bedenine bakmıyor, sanmıyorum. Ben baktım (Güldü.) (Katılımcı 2, 25: 2016).

Kadınların bedenlerine ve cinsel organlarına dair konuşmalarında tüylerin çıkmaya başlaması ve tüylerin pis ve temizlenmesi gerektiğine dair söylemin şekillendirdiği anlatılar da önemli yer tutmaktadır. Erkek çocuklar için tüylenmek

erkekliğe geçişin olumlu bir yönü olarak görülürken, kız çocukları özellikle vulva üzerinde çıkan tüylerle ilgili olumsuz bir bakışı içselleştirmektedirler. 8 katılımcı tüylerin çıkışı ve tüylerden arınma ile ilgili yaşadıkları süreçleri anlatmış, yalnızca bir katılımcı koltuk altı tüylerinin çıkmasının ona mutluluk verdiğini, bu durumun kendisine kadın olduğunu hissettirdiğini, daha fazla tüylenmek için jilet kullandığını ifade etmiştir. Ancak tüylenmeye dair söz konusu olumlu anlatı dahi beraberinde bedene ve vajinaya olumlu bakmayı getirmemiştir. (Katılımcı 12, 33: 2016). Yalnızca bir katılımcı tüylerin alınması ve tüysüz vulva yönündeki tercih ve salıkları sorgulayarak eleştirmektedir (Katılımcı 11, 33: 2016). Tüyden arındırılmış vulvanın öğretilmiş bir pratik olduğunu düşünmektedir. Geriye kalan katılımcıların tümü tüylenme ve kadınların özellikle cinsel organlarındaki tüylerin pis ve temizlenmesi gerekliliğine dair söylemi sorgulamamaktadır. Kadın bekareti söyleminin üstüne tüylenerek “pislener” cinsel organ algı ve anlatıları da eklenmiştir. Cinsel organını inceleyebildiğini söyleyen bir katılımcı durumu şu şekilde anlatmıştır:

Vajinam kılınca çok şey yapmışım. Çirkin gelmişti. Temizlenmesi gerekiyor ya. Hep temizlenmesini istiyorlar (Katılımcı 7, 38:2016).

Bir diğer katılımcı ise az tüylü olmasına karşın tüylerin pis olduğunu düşünmektedir:

Birden çoğalıp belirginleştiler. Gözümün önüne o geldi, o görsel birden. Bakmışım demek ki. Pis geldi. Tüy pismiş gibi. Vücudumdaki ilk aldığım yer vajinamdır. Az tüylüyüm. (Katılımcı 2, 25:2016).

Genel olarak tüylenmekle ilgili konuşulduğunda diğer bir katılımcı şunları söylemiştir:

Çok *cool* birşey olmadığını bilirdim. Erkek çocuklar da dalga geçerdi. Bir kız vardı bacağına aldırmadığı için kılı bacak diye alay edilirdi. O da aldırılmaya başlamıştı... Kıllar olması hoşuma gitmiyordu. Kıllardan kurtulmanın zorluğu kötüydü. Kıllar rahatsız edip utandırıyordu (Katılımcı 3, 28: 2016).

Başka bir katılımcı ise tüylenmekten ve tüylerinden tiksinti duyduğunu ifade etmiştir. Erkek çocuklarda gurur kaynağı olan tüylerin özellikle vulvada çıkmaya başlaması kadınlarda neden tiksinti duygusuna yol açabilmektedir sorusu bedensel

değişime dair önemli bir noktadır ve aşağıdaki alıntılar bu duruma odaklanmaktadır:

Kıllanma beni rahatsız ediyordu. Herşeyden çok bu rahatsız hissettiriyordu. Bakmak istemiyordum. Bunun burda ne işi vardı. Tiksinti durumu söz konusu. (Katılımcı 6, 29: 2016).

Reglin kendisini de kirlilik olarak öğrenmiş olan bir diğer katılımcı, tüylenmenin de kirlilik olduğunu söylemektedir. Kokusunun da kötü olarak öğretildiğini ifade etmektedir:

Ama bende ilk sanırım şok, göğüslerim çıkmaya, oluşmaya başlaması, yani şimdi bir dakika ne yapacağım, ben ne oluyor? Kendime dokunuyor ama, vajinamla ilgili bir şey anlamaya sanırım çok çalışmıyordum. Vajinamı pek kurcalamadım. Hani şey vardı; hani orası değerli, orası kirli, orası ellenmez. Küçüklükten verilen bir şeydi. Uzun bir süre aslında kokusundan hoşlanmıyordum. O yüzden banyo sonrası belki yüzeysel, şöyle bir temasım oluyordu. Ama mesala daha içerlerde kokunun çıkmaya başladığı yerlere dokunmayı tercih etmiyordum. Rahatsız etmiyordu koku. Tuhaf bir şekilde. Rahatsız etmiyor kokusu kendi kokusu sonuçta. Gene de yanlış olduğunu düşünüp elim bir duruyordu (Katılımcı 8, 38: 2016).

Başka bir katılımcı da vajinaların kötü koktuğunu öğrendiğini ifade etmiştir. "*Am koktu.*" ifadesinin kadınlara kızıldığında ve küçümsendiğinde kullanıldığını dile getirerek vajina kokusu konusundaki hassasiyetini dile getirmiştir (Katılımcı 11, 33, 2016).

Çalışmanın görüşme aşamasında vulva terimi kullanılmamıştır. Yaygın Türkçe kullanımında vajinanın hem vulva hem de vajina olarak kullanıldığı görülmüş, çalışma boyunca iki katılımcı dışında vulva kelimesi kullanan bir katılımcı tespit edilmemiştir. Kadınlarla yapılan görüşmelerde vulva ve vajinayı ya hiç incelemedikleri ya da üstün körü incelediklerine dair anlatılara şahit olunmuştur. Yalnızca beş kadın bedenini ve vajinasını aynada incelediğini bildirmiş, dört katılımcı ise "Bir sorun var mı?" acaba diye vajinalarına şöyle bir baktıklarını bildirmiştir. Altı kadın ise ne aynayla ne de ayna olmaksızın vajinalarına bakarak cinsel organlarını tanımaya çalışmadığını ifade anlatmıştır. Cinsel organlarına hiç bakmayan kadınların çoğunluğu, "niye bakmadığını" sorunsallaştırmamaktadır. Çoğu bu incelemeyi bir sorun var mı, ya da bekaret zarının yerini görebilmek adına yaptığını ifade etmiştir. Aynada inceleyen bir kadın, 15 yaşında nişanlandığı sırada,

cinsel birleşmenin nereden olduğunu anlayabilmek için cinsel organına baktığını, ama bunu anlayamadığını anlatmıştır. İki kadın ise bekaret zarını görebilmek için bu bölgeye baktıklarını dile getirmiştir. Bir kadın ise üniversite yıllarında partnerli cinselliğe başlamadan, bir tür "görücüye çıkmadan önce" bir baktığını söylemiştir. Cinsel organların incelenmesi dışardan ayna yardımıyla gerçekleşmekte, 1 ancak bu pratiğin ayrıntılı bir cinsel organ tasvirinin yapılabileceği türde bir bilgilenmeye yol açmadığı gözlenmiştir. Bazı katılımcılar cinsel organlarını inceleyip incelemediklerine dair sorunun bilakis kendisini de oldukça şaşkınlıkla karşılamıştır. Cinsel organlara bakılmayacağı ve bu bölgenin incelenmeyeceği sorgulanmaksızın içselleştirilmiş gibi görünmektedir. Katılımcılardan biri ebe-hemşire bir kadındır; liseden itibaren doğumlara girmeye başladığını, ancak her kadının cinsel organının farklı görüldüğünü, küçük dudaklarının farklı farklı olduğunu bilmediğini, doğumla değiştiklerini sandığını, bir arkadaşının sorusu ile birlikte kadınlar arası cinsel organ görünümü farklılıklarını daha iyi anlamaya çalıştığını ifade etmiştir. İki kadın ise vajinalarını burada bir “delik” olup olmadığını anlamaya çalıştıkları için incelediklerini anlatmıştır.

Anna Frank'ın günlüğünde yer alan pasaja benzer canlı bir anlatımla, kendi bedenlerini ve cinsel organlarını tasvire dönük bir anlatım araştırmaya katılan hiçbir kadın tarafından kullanılmamıştır. Araştırmaya katılan kadınların vulva ve vajinalarını canlı bir merakla inceleyemedikleri, bunu da sorunsallaştırmadan içselleştirdikleri görülmüştür. Cinsel organını incelediğini söyleyen katılımcılardan bazılarının aslında kızlık zarını görmeyi istedikleri de tespit edilmiştir. "*Ben inceliyordum aynaya bakıp. Zar denen şeyi görmeyi çok istiyordum. Onu hiç göremedim. Bir de sonu ne kadar derin çok merak ediyordum*" ifadesi tam da bu durumun altını çizmektedir. (Katılımcı 7, 38: 2016). Erken yaşta evlenen bir katılımcı cinsel organına bakma konusunda bu organda penisin girebileceği bir deliğin olup olmadığına dair endişelenmesinin etkili olduğunu ifade etmiştir. (Katılımcı 9, 39: 2016).

Haydar dümen gibi cinsellik konularındaki gazete ve web köşelerinde erkeklerin cinsel organlarının şeklinin normal olup olmadığı gibi sorularının olduğu

genellikle konuşulan bir durumdur. Peki kadınlar cinsel organlarının şekli konusunu hiç mi merak etmemektedirler? Kadınlar bu konuyu merak etmiyorsa, yahut merak edip bu durumu hiç ifade edemiyorsa bu durumların nedenleri nedir önemli bir noktadır. Katılımcılardan biri bu konudaki endişelerini ekteki gibi ifade etmektedir:

Vajinamı gördüğümde pis, çok pis diye düşündüm... Yok. Hele. Sadece herkesin aynı mı? O şekle takmışım. Herkesin ki görsel olarak aynı mı diye düşündüm. Ama kimseye sormadım (Katılımcı 2, 25: 2016).

Diğer katılımcılara göre sosyoekonomik düzey, eğitim ve cinsellik eğitiminin anne tarafından verilmesiyle daha avantajlı olan bir diğer katılımcının da vajina çizimlerinin kendisine birşey ifade etmediğini söylemektedir:

Kendi bedenimle ilgili herşeyi çocukken biliyordum. Anneme ilk bebekler nereden geliyor diye sorduğumda tempo dergisinde yumurta ve sperm resmedilmişti ordan anlatmıştı. Kadın ve erkek biyolojisini biliyordum. Erkeğin *pipi* diye bir organın olduğunu, kadınlarda da bir cinsel organ olduğunu, erkeğin organının kadın organına girdiğini biliyordum. Çocuk kitaplarımda da vardı. Çocuksu çizimlerle anlatılıyordu orda da. Okulda bilgi verilince şaşırmaışım. Tüylerim çıkmadan, [tüy] çıkacağını biliyordum. Onlar da bunları anlatırken dehşete düşmemiştim....

-Zar diye duymuş muydun?

Hala aynı sıkıntıyı yaşıyorum. Ben çizimlerde anlamıyorum. Nasıl anlaşıldığını hala anlamıyorum. Neyini görüyorsunuz (Katılımcı 4, 28: 2016).

Başka bir katılımcı ise evlendiğinde penisin gireceği bir deliği var mı diye endişelendiğini, evlendiği 15 yaşına kadar üç dört yıl bunu düşünerek endişelendiğini, yani 11 yaşından itibaren bu kaygıyı taşıdığını şöyle anlatmıştır:

...Benimki böyle başkasının ki nasıl. Benim ki normal mi. Cinsel organımın ki herkesin gibi, aynı mı? Başkalarının ki farklı mı? Acaba ben de delik var mı?... Kızkardeşimle konuşurdum. Bakardık birbirimizinkine. Seninki daha küçük derdi. Acaba bende bir sorun mu var diye koruyordum. Aa bak benimkinin dudak yapısı farklı. Herkesin burnu, eli farklı olduğu gibi cinsel organı da farklı. Ama. Evlendiğim adam ya buna birşey derse. Daha mı farklı diyecek. Daha önce biriyle birlikte olmuş da beğenmeyecek mi? Evlenmeden üç dört yılını bunları düşünerek geçti. Yazık oldu yıllarıma(gülerek). (Katılımcı 9, 39: 2016).

Kadınların anlatımlarında birer kız çocuğu iken çıkan memelerine daha fazla dokundukları, ancak vulva ve vajinaya kesinlikle dokunmadıkları da yine ifade edilmiştir:

Hiçbir anlam vermedi. Kötü algılamadım. Anlamsız geliyor. Dokunmadığın için...Oraya dokunmuyordum. Merakımı da uyandırmıyordu. Ellemezsem daha iyi olur. Dokunacaksam da cız/cıss. Elimi çekeyim en iyisi (Katılımcı 9, 39. 2016).

Katılımcı kadınların çoğunluğu neden vulva ve vajinalarına dokunmadıkları üzerine düşünmemekte, hatta konuşmamaktadırlar. Bu durum sorulduğunda çoğunlukla soruları şaşkınlıkla karşılamaktadırlar. Bu konuda çoğu katılımcıdaki içgörü eksikliğinin bir nedeninin, bu konuda düşünmenin kentte doğmuş eğitimli kadınların başarı anlatılarına uymamasından kaynaklı olabileceği ileri sürülebilir. Kent kökenli, kentte büyümüş kadınların bedenlerine hakim olmayı önemsememesi veya bedenlerine ilişkin meraklarını sözle ifade etmekten kaçınması başarı kıstaslarından kaynaklanıyor olabilir. Örneğin görüşmecilerden köy kökenli iki kadın bu konuda diğerlerine göre daha fazla içgörüye sahiptir. Onlardan birinin sözlerinde kendi bedenine ve özellikle vajinasına nasıl bir nesne kateksisi³⁰ yaptığı açıklıkla görülmektedir. Kadınlar vajinalarını kendilerine ait bir organ gibi algılamamaktadır. Kendilerine ait olmayan bir şey olarak algılamaktadır:

Sanki o sana ait değil de. Yıllar sonra ortaya çıkacakmış. Evlendiğinde bir erkekle ortaya çıkacak. O zaman bir anlam kazanacak hissi veriyorlardı. Şu an sen ona dokunma, zarar verme, koru. Bu yıllar sonra işine yarayacak. Şimdi senle bir işi yok. Sana ait değil. Senin bunla biri işin yok. Sen dokunma. Ben hep bu algıyla baktım (Katılımcı 9, 39: 2016).

Bir diğer katılımcı da çocukken bedenine bakabiliyorken, ergenlikle bedenini neden incelemeye hale geldiğini erkeğin gözünden ve cinselleştirilmiş bir beden halini aldığını farkettiğinde bedeniyle kurduğu ilişkinin bozulmasına bağlamaktadır:

Lisedeyken de çok bakamıyordum. Çok derinliklerini öğrenmeye başladıktan sonra kendi bedenimden utandım. Öğrenene kadar daha rahattım. Vajinaya böyle girmişmiş, şöyle çıkıyormuş filan, işi tam ayrıntıları ile öğrendikten sonra, diye duyunca utandım. Kendi bedenimden çok utanmaya başladım. Memelerim çok büyüktü. Onları gizleme, kendimi

³⁰ Freud kateksis kelimesini libido ile birlikte, bir süreci aktif hale getiren enerji yükünü belirtmek için kullanmıştır. Federn ise libido kavramından vazgeçerek nesne ve özne kateksisi enerjisinden bahsetmektedir. Bedenin bir parçası, örneğin, kol ego enerjisi ile yüklü olduğunda, onu kendi kolumuz olarak algılarız. Ego kateksisi ile yüklendiğinde benim bir parçam olarak algılanır. Bedenin veya zihnin bir parçasının “benim” ya da “benim olmayan” olarak algıladığı esas kavram yüklenen enerjinin çeşidi ve doğası tarafından belirlenir. Harekete geçiren enerji çeşidi, obje kateksisi ise, nesne tarafından tecrübe edilir (Watkins. J. G. ve Watkins, H.H., 2014, 38-41).

suçlama, niye büyük, herkesinki büyük değil. Seks simgesi olmaktan korktum. Bir tarafım süper dişi gibi yaşıyordu. Bir tarafım da kadını ama bak ha zekiyim diyordu. Bölünmeleri çok yaşadım. (Katılımcı 11, 33:2016)

Aynı katılımcı cinsel birleşme deneyimi sonrasındaki algısının da değişmediğini, bedeniyle kurduğu ilişkinin hala sorunlu olduğunu anlatmıştır. Kadınların bedenleriyle ilişkilerinin böylelikle yalnızca ilk penetrasyona kadar değil, ömürleri boyunca sakatlandığını düşünmek mümkündür:

Onunlayken ışığı yakmak istemezdim. Görmesini istemezdim. Çok utanırdım. Bedenim hala normal görünmüyordu. Önde iki meme, vajinada kıllar. Hala bu bana normal görünmüyordu. Sekse başladım. Ama tam kadın olamadan başladım gibi. Vücut kadın olmuş ama kafa olamamış. Hiçbirşey öğrenmemiş. Bilmiyor. Cahil. Kendini farkında değil, bedensel [olarak]farkında değil. Çok arada kalmış bir dönemde başlamışım gibi geliyor...
...Hala tam kabullenmiş değilim bir kere. Bu sefer de güzellik faktörü giriyor (Katılımcı 11, 33. 2016).

Diğer katılımcıların ifadeleri de üstteki anlatıyı anırtmakta ve birbirine benzemektedir. Anlatılarda “ideal vajina” ya da “çirkin vajina” ile karşılaşma/yüzyüze kalma endişeleri baskındır:

Göğüslerimin küçüklüğünün farkındaydım, onları incelerdim. Vajinamla pek ilgilenmiyordum. En çok çıkan kıllarımla ilgileniyordum sanırım. Vajinama karşı bir merakım yoktu. Bir ara lisede vajinaların farklı şekillerde olduğu konuşuluyordu. Yan kısımları dışarda ise çirkin oluyormuş deniliyordu. O anlamda bir incelemiştim ben de şimdi onu hatırladım. Muhtemelen yine üzölmüşümdür çünkü tasarlanan ideal vajinaya sahip olduğumu düşünmüyordum (Katılımcı 1, 24: 2016).

Vajinayı tanımak çok zor. Vajina penis gibi değil, vajina içerde. Yani insan parmağını kulağının dibine kadar sokamıyorsa, ya da bir çubuğu dibine kadar sokamıyorsun, boğazına kadar parmağını sokamıyorsun, biraz vajinayı da öyle düşünüyordum. Dibine kadar kurcalayamıyordum. Aynayı alıp koyup da, orda ne var diye bakmıyordum. Çirkin birşey göreceğimden çok emindim. Çirkin birşey olduğunu düşünüyordum (Katılımcı 11, 33: 2016).

Çalışmaya katılan kadınlara cinsel istismar deneyimleri doğrudan sorulmamıştır. Ancak görüşmeler sırasında beş kadın çocukluk çağı istismarından bahsetmiştir. İki kadın ise yetişkinliklerinde cinsel şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir. Çocukluk çağı cinsel istismarını anlatan iki katılımcı görüşme sırasında bu husustaki yoğun duygularını ifade etmiştir. Çocukluk çağı cinsel istismarı da

kuşkusuz beden algısını ve cinselliği olumsuz etkileyen bir deneyimdir. Çocukluk çağı cinsel istimar deneyiminin bedene bakışa nasıl etkiler yaptığı sorulduğunda bir katılımcı:

Bakılacak bir beden yok ki ortada. Hor görülen. İstendiği zaman dokunmak istenen, ama sen istemediğin zaman hor görülen birşey var. Demek ki bu çok da güzel birşey değil. Böyle birşey kötü birşey. Bunların çok sonra farkına varabildim. O zaman ben saf salak etrafa bakıp, insanlarla konuşuyorum ama. Ne kadar bilinçle konuşuyorum. Terim olarak bildiğim şeyleri ne kadar içsel biliyorum. Aslında hiçbirşey bilmiyordum. Duymuşum. Ama gerçekliği haline çok sonra erdim. O zaman ki kendimi gözleyince bedenimden çok hoşlanmadığını söyleyebilirim. Hor görülmüş. Çok da bir yere konmamış. Seviyecek bir tarafı yok aslında (Katılımcı 10, 38: 2016).

Doktor beni ilk gördüğünde şimdi bir anormallik var mı diyecek derken, herşey normal, yolunda deyince, mutlu olmuştum. Normalim. Herkes gibi bir cinsel organa sahibim, herkes gibiyim. Kızlar arasında dönen muhabbetten de kaynaklı; benimki şöyle, senin ki şöyle, dünyanın kararıyor. Benimki daha küçük, demek ki ben de bir sorun var diyordum. Benim çocuğumun olmayacağını da düşünüyordum. İki haftada bir adet oluyordum. Hamile kalınca yine bir rahatlama. Demek ki gerçekten normalim. Herşey yolunda gidiyor. Onun verdiği mutlulukla. Ama bedenim hala bana ait değildi. Doğum yaparken bile o kadar acı hissederken de birşey hissetmiyorsun. O kadına verilmiş bir görev. Doğurmak, eşini mutlu olmasını sağlamak. Ama orda senin mutlu olman, keyif alman için birşey yok. Ben sonradan sonradan. Kendimle barışık bir insanım. Kendimle konuşarak niye ben keyif almıyorum dedim. Arkadaşımdan birşeyi beni çok etkiledi. Eşimi tahrik ediyordum demişti. Ben cinsellikten zevk alamıyorum dedim. Kendini yıka bir okşa bak vücudunda bir istek uyanır ondan sonra sen de keyif alırsın dedi (Katılımcı 9, 39: 2016).

Araştırmaya katılan kadınlardan biri hariç geri kalanının ortaokul-lise dönemini 1980'lerin ortasından 2010'lu yıllara okuduğu görülmektedir. Söz konusu yıllarda okullarda üreme sistemleri anlatılmaktadır. Bazı katılımcılar bundan bahsetmiştir. Ancak ortaokulda gösterilen çizim sadece iç kısmı göstermektedir. Bu çizim kız çocuklarının zihninde bedenleri ile ilgili gerçekçi bir algı geliştirmelerine yardım etmemektedir. Hepsi cinsel organların şeklini gördük dese de, bekarete verdikleri yanıtlardan aslında, örneğin gerçek bir vajina şeklinin, zihinlerde canlanmadığı düşünülmektedir. Bedenini korkusuzca inceleyebilenlerin sayısı çok azdır. Görüşme gerçekleştirilen kadınların daha çok memelerinin büyümesi üzerinde durdukları görülmüştür. Araştırma konusunun cinsel organla bağı açık olmasına karşın, cinsel organlar konusu ancak defaatle sorulduğunda yanıtlanmıştır. Örneğin regl dönemine girişlerinin anlatılması istendiğinde cinsel organlarına dair bu değişim döneminde doğal sayılabilecek bir merak ve inceleme güdüsüne sahip olduklarını anlatmamışlardır. Bir kısım kadının bu konuda konuşmaya daha da kapalı olduğu

görülmektedir. Kadınlar cinsel organlarının şekli ve görüntüsü ile ilgili zaman zaman endişe duymakta, bu konuda sağlıklı bilgi edinme kaynaklarına erişimleri bulunmamakta, bu konudaki sorularını yüksek sesle dile getirememektedirler. Vulva ve vajina hakkında yeterli bilgileri olmaksızın, bu organlardaki spektrum farklılığı konusunu bilmeksizin ideal bir vajinaya sahip olmama endişeleri geliştirmekte, sonuç olarak kendi organlarının “çirkin” olduğunu düşünebilmektedirler. Kadınların gerçek vulva görüntülerini görmelerine ve vulvaların birbirinden farklı ama normal olduğunun bilgisine ihtiyaç duydukları aşikardır.

Araştırmada kadınların regl dönemine girdikleri zamana dair anlatıları dolayısıyla beden algıları anlaşılmaya çalışılmış, bunu takiben, ilk cinsel deneyimler, ve penetrasyon deneyimleri sonrası bedenlerine ve vajinalarına ilişkin algılarının değişip değişmediği de saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılan çoğu kadının bir tür özgürleşme ve yetişkin olma adımı olarak gördüklerini ifade ettikleri cinsel birleşmenin vajinaları ile kurdukları ilişkiyi nasıl etkilediği, veya beden algılarını değiştirip değiştirmediği de önemli bir mevzudur. Görüşülen kadınlara cinsel birleşme sonrası bedenleri ve vajinalarına ilişkin algıları sorulduğunda verilen yanıtlar oldukça sınırlıdır. Katılımcılar bu soruya genellikle partnerlerinin beğenisinin kendi beden algılarını olumlu etkilediği, bu beğenin “kendilerine iyi geldiğini” ifade etmiştir. Aşağıda cinsellikle birlikte “bedeninle kurduğun ilişkide değişiklik oldu mu?” sorusuna verilen yanıtlardan bir çeşitleme sunulmuştur. Kadınlar bu anlatılarda partnerlerinin bakış açılarının kendilerine hissettirdikleri üzerinde durmaktadırlar. Bu durum kadınların vajinalarına ilişkin yine kısıtlı bir düşünüş içinde olduklarını da ortaya koymuştur. Partneri tarafından beğenilmenin her iki cinsiyet açısından önemli olması doğaldır, ancak kendi bedenlerinin neredeyse hiç dokunmadıkları bir bölgesini de kullanarak katıldıkları cinsellik sonrası bedenleri ve vajinaları üzerine düşünmek yerine partnerinin beğenisini düşünmek kadınların beden ve cinselliklerini erkeğin gözünden gördüklerini düşündürmektedir:

Kendime güvenim geldi. Onu yaşadktan sonra. Birisi seni arzuluyor. Sen arzuluyorsun. Bu daha çok. Bir özgürlük bir rahatlama. Kurtuldum. Daha bir özgür, rahat geziyordum.

-Bedeninle ilgili ne düşünüyordun? Vajinanın varlığını gördün.

Sürekli yeni şeyler denemeye çalışıyordum. O da öyleydi. Hem kendim de hem onunla

sürekli yeni şeyler deneme çabamız vardı. Hem kendi bedenimle hem onunla (Katılımcı 5, 24. 2016).

O çocuktan ayrılınca oldu. Beni yeterince çekici olmadığımı ve bakımlı olmadığımı gerekçesiyle beş ay sonra beni terk etti. Ben üniversite sınavına hazırlanıyordum. Aynı yaşıydık. Onunla ayrılmak benim kendimle olan ilişkiyi çok etkiledi (Katılımcı 4,28: 2016).

Oldu. Kendime güvenim artı. Bir kadın olarak iyi hissettim. Birinin senin bedenini seviyor olması, ondan zevk alıyor olması, beğeniyor olması benim duruşuma, kendimi bir kadın olarak görmeme iyi geldi (Katılımcı 3, 28: 2016).

Değişmedi. Eski sevgilimle paylaştığım bir şeydi. Ne gibi bir değişiklik olması gerekiyor? (Katılımcı 6, 29: 2016).

Partnerim bedenimi severdi. Memelerim küçüktü. Elbise uymadığında söyler hoşuma gitmezdi. Göğüslerim küçük olduğu için seksi bulmazdım. Ama bedenimi seksi bulurdum (Katılımcı 7, 38: 2016).

Tabi. Ondan önce bedenime ifadesiz bakarken kendi bedenimi beğenmeye başladım. Hmm. Güzel bedenim var. Güzel kalçam var. Belim ince. Göğsüm güzel demeye başladım. İnsan, bir kadın bedenini tanıyıp özgüveni artırıyor. Bu cinsel ilişkiye de yansıyor. Özgüvenle ilişkiye giriyorsun (Katılımcı 14, 28: 2016).

Tampon kullanmayı çok merak ediyordum. İlk iş tampon aldım. Takamadım önde kaldı. Birgün savaştım takabilmek için. Sok, çıkar uğraştım. Onun haricinde jinekoloğa gitmem gerekti.

Bekarettten önce biz çok sevişiyorduk. Sürekli ucuna değişiyordu. Acaip şişti, Vajinam deyim şeyim demeyim şimdi. (Katılımcı 7, 38. 2016).

Cinsel deneyimle birlikte vajinasına baktığını görüşme sırasında anlatabilen bir katılımcı ise şöyle söylemektedir:

Hala da bence çok güzel bulduğumu zannetmiyorum. Bence bulmuyorum. Zevk almayı biliyorum. Ama bir erkeğin kendi penisini bir tür gururla okşamaması gibi, benim vajinamı okşamam gibi bir şey yok. Benim gurur duyduğum bir yer değil (bunu vurgulu söyledi.) Bir erkeğin penisıyla gurur duyduğu gibi değil. Onlarda biraz da erk sembolü ya (Katılımcı 11, 33: 2016).

İlk cinsel deneyimini bir kadınla yaşayan eşcinsel bir katılımcı biseksüel katılımcılardan ve diğer lezbiyen katılımcıdan farklı olarak vulvaların birbirine benzemediğini fark ettiğini dile getirmektedir:

Ben en fazla kız kardeşlerimin ve kuzenlerimin vajinalarını görmüştüm sadece, banyo vb. [yerlerde]. Hepsi aynı gibi görünüyordu, belki genetik birşeydi. O kız arkadaşımın vajinasını görünce kendiminkini incelemiştim. Yapı olarak dudakları yok mu, bunun acaba? Şeyi bile düşünmüştüm. Erkek mi gerçekten? Erkek olmak istediği için mi, o yüzden mi vajinası

farklı? Çok zayıf. Nasıl tarif edilir? Benimkine benzemiyor. O zaman kendiminkini incelemiştim. Onunki mi, benimki mi farklı? Herkesin ki surat gibi değişiyormuş. Çok sonra o noktaya geldim. Yine çok fazla vajina görmedim ama. Gördüklerim üzerinden böyle bir sonuca vardım. Kendi vajinamın güzel olduğunu düşündüm, buna karar verdim. Belki buna ihtiyaç duymuştum. Böyle birşeye sebep oldu. Erkek de değil de bir kızla ilişkimde (Katılımcı 8, 38: 2016).

Bir diğer katılımcı partnerli cinsel deneyimi ile bedenini sevmeye başladığını söylemesine karşın, konuşmasının devamında çocukluk çağı cinsel istismarı deneyimiyle de bağlantılı olduğunu vurgulayarak zevk organı klitorisi kestiğini anlatmaktadır:

Bedenimi sevdiğim zaman aslında gerçek anlamda ilişkiyi, sevişme[yi] yaşadığım zamandı. Ha gerçekten hoşlandığım, sevdiğim bir insanla yaşadığımda bu bedende ona göre tepki veriyor, karşıdaki bedende ona göre reaksiyon gösteriyor, haz alınacak birşeye dönüşüyor. Demek ki o kadarda çirkin hor görülecek bir beden değil. Sonrasında dokunup karşı tarafın beğenisinin yükselmesiyle benim de bedenime bakışım değişti. O zaman güzel buldum. Kadın hissetmek o zaman başladı (Katılımcı 10, 38: 2016).

...Yaptığım kendime dokunma teşebbüslerim, masturbasyon deniyorum ama olmuyor. Hala daha bir yerlerde birşeyle barışamadığım kanısına vardırı. Hala aşamıyorum. Çocukken yaşadığım şeyin üstünü aşamıyorum. Rüyalarımda aşma çalışmaları varsa da bu bilinç düzeyine ermiş değil. Çok çapkın fazla insanla birlikte olma döneminde şöyle bir yanılgıya kapılmışım. Herkes benden cinsellik beliyor. Kimse beni gerçekten sevmiyor. Çünkü hor görülmenin sonucu. Ailemle yaşıyorum. Buluşunca yer yok. Hemen sadece seks yapıyoruz. Ben sadece sevişilecek biriyim. Bu da kötü bir şey. Ben orda klitorisime makas vurdum. Suçlu oydu suçlu bulmak zorundaydım. Makas derken. Kestim. Çok kan aktı. Hiç canım yanmadı. Sonrasında çok canım yandı. Azıcık bile klitoral zevk alma imkanım kalmadı (Güldü)Uzun yıllar aşamadığım birşey olarak kaldı.

İnsanlar benimle sadece cinsellik için birlikte oluyorlar. Önce beni beğeniyorlar. Seviyorlar ama. Seviştikten sonra geriye sadece sadece sevişme istiyorlar. Başka birşey istemiyorlar. Değerli olan ben değilim o. O zaman onu cezalandırılması gerekiyor. O zaman onun beğenilecek birşeyi bir tarafı kalmamalı (Katılımcı 10, 38. 2016).

Üstteki anlatım dikkatlice incelendiğinde, katılımcının "başkalarınca beğenilecek tarafı kalmamalı" derken kendisinin zevk alacağı organı cezalandırarak kestiği tespit edilmiştir. Klitoris partnerin görüp beğeneceği değil, öznenin kendisinin zevk almasını sağlayacak kadın bedeninin en önemli parçasıdır. Cinsel istismara, özellikle aile içi cinsel istismara maruz kalmak beden ve cinsel organla ilişkiyi zedelemekte; kadın bekareti söylemi altında bir de cinsel istismara maruz kalmanın beden ve vajina ile kurulan ilişkiyi dramatik ölçüde bozduğunun altını çizmek pek de yersiz bir ifade olmayacaktır. Erkek arkadaşının cinsel yakınlaşma sırasında zorbaca davranışlarına maruz kalan bir katılımcı ise, zorbalığa maruz kaldıktan sonra

bedenine bakışının nasıl etkilendiği sorusuna şu yanıtı vermiştir:

Ondan ayrıldıktan sonra orayı defalarca yıkadığımı hatırlıyorum. Çok pisti. Kendimi pis hissediyordum. Her cinsel birliktelikten sonra yıkaniyordum. İyi hissetmiyordum. O da bencilce davranıyordu. Beni iyi hissettirecek hareketleri yoktu. İyi hissettirecek meme ucu gibi yerlere dokunmuyordu. Adam direk dalıyordu. (Sesi biraz düşerek anlattı bu kısmı.) Ben de talep etmiyordum. Salaktım. Ben daha yeni öyle şeylere giriyordum. Solcusun sen de. Kapatman gerekiyormuş gibi (Katılımcı 12, 33. 2016).

Yalnızca bir katılımcıya doğrudan “Vajinanla ilgili ne düşündün? Daha önce dokunmadığın, tam görmediğin bir yer bu deneyimle vajinana ilişkin bakışın ne oldu?” diye sorulduğunda cevap alınabilmiştir; “*O zamandan sonra vajinam benim için zevk alınan bir yerdi artık. Zevk noktasıydı*”. (Katılımcı 15, 43: 2016).

Kadın bekareti söylemi ile kadınların vajinalarına nesne kataksisi yaparak yabancılaştıkları, cinsel birleşmeyi bir özgürleşme olarak görseler de bedenleri ve vajinaları ile ilişkilerini düşünmedikleri ve bedenleri ile kurdukları ilişkinin olumluya dönüşmediği görülmektedir. Kısaca kadınların anlatımlarında cinselliği yaşamak kendi bedenleri ile özne olarak kurdukları bir yaşantı olarak ifade bulmamaktadır.

3.5.3. Vajinanın Adı Çok, Adı Yok

Görüşmeler sonrasında ortaya çıkan ilginç bir buğu da kadın cinsel organlarının, özellikle vajinaya ilişkin isimlendirme sorunudur. Kadın cinsel organına verilen onlarca isim olmasına karşın, üzerine konuşulduğunda kadınların kelime bulmakta zorlandıkları saptanmıştır. Kadınların bedenleri ve cinsel organları neredeyse “kendi yok, adı yok” bir konumdadır. Derinlemesine görüşmelerde dikkat çeken şeylerden biri de katılımcı kadınların neredeyse tamamının kadın cinsel organından “adsız” biçimde bahsetmesi oldu. Katılımcı kadınlardan bir kısmı rahat olduklarını, bu konuyu rahat konuştuklarını ifade etseler de çoğu kez "orası" kelimesini kadın cinsel organı vajina ve vulva yerine kullanmıştır. Vulva kelimesini yalnızca iki katılımcının kullandığı, diğer görüşmelerde vajina kelimesinin yalnızca içeride kalan kanal kısmı değil, tüm organı ifade etmekte kullandığı görülmüştür. En sık kullanılan referans kelime "orası" dır. En sık kullanılan diğer bir kelime ise ise

"şey"dir. Gençliğinde cinsel organla ilgili olarak sıklıkla “şey” kelimesinin kullanıldığını ifade eden bir katılımcı, şu bilgileri aktarmıştır:

Erkekler de biliyor bu adı. Şey deyince kadın organı. Onlarıki utanılacak, sıkılacak birşey değil gibi görüyor ya, o bir gurur meselesi galiba. Onlarıki şey olarak tanımlanmıyordu. O yüzden kadın cinsel organı utanılacak ve şey. Şey denince kadın cinsel organı (Katılımcı 14, 28:2016).

Farklı anadili olan kadınlar anadillerindeki isimlendirmeleri söylemekte, ancak bir katılımcının bunu hatırlamadığı görülmektedir. Bu isimler de ya küfürlerde geçmeleri ya da günlük hayatta doğrudan kullanılmamalarından dolayı görüşmede doğrudan cinsel organ ismi olarak sorulduğu ana kadar kelime olarak geçmemektedir.

"Am" kelimesi bütün kadınlarca bilinmekte, ancak kelimenin küfür bağlamında sık kullanılması ve küfrün zaten bu organı hedef alması nedeniyle bu kelime üzerindeki tasarruflarını kaybetmiş, kelime ellerinden alınmış gibi görünmektedirler. Kadınların bu kelime ile özellikle mesafelendikleri de gözlenmiştir. Söz konusu kelime ile mesafelenme, kadınların bedenleri ve cinsel organları ile mesafelenmeleri ile eşzamanlı olarak yaşanmaktadır. Bir katılımcının anlatımıyla:

Ailemde de vajinaya verilen isim küfür bazlıysa am direk. Aşağılayıcı anlamda kullanılacaksa am deniyordu. Amın kılınmış. Amı kirli (Katılımcı 11, 33: 2016).

Kadının vajinaya sahip olmasının bir ceza olarak görüldüğü genç yaşlardan itibaren kadınlara aktarılmaktadır. Kadınlar ise bu cezadan uzak durmaya, onunla mesafelenmeye çalışmaktadırlar. İlginçtir ceza olarak gördükleri organı tam da bedenlerinde taşımaktadırlar. Aynı katılımcı kadın olmak ve kadın bedenine sahip olmakla ilgili sıkıntılarını başka sorularda da ifade etmiştir. Yine görüşmelere katılan bazı kadınlar çocukken cinsel organlarının farklı adlandırıldığını ifade etmiştir. Bunun için "pıtı", "pıttık", "kuku" gibi, daha çok çocuk cinsel organı olarak

isimlendirildiğini, yetişkin kadın organının "am" olduğunu bildiklerini belirtmişlerdir. Söz konusu kelime dile düştüğü, olumsuz olarak kullanıldığı için kadınlar bedenlerine dair kelimesiz kalmış gibi görünmektedir. Çoğu kadın vajinayı tıbbi ya da yabancı bir kelime olarak algılamakta, vajina kelimesini çok zorunlu hallerde kullanmaktadır. "*Vajina çok uzun. Arkadaşlarla konuşursam pıtı diyorum. Vajina çok uzun çok ansiklopedik. Penis de öyle. Kelimeleri sevmiyorum.*"(Katılımcı 4, 28: 2016). Gayet konuşkan bir kadın olan bu katılımcı neden kelimeleri sevmemektedir? Başka kelimelerin değil de cinsel organı adlandıran kelimeleri neden sevmemektedir, kuşkusuz üzerinde durulması gereken bir konudur. Kadın bekareti söylemi ile başlayan kadın cinsel organının erkeğin cinsel nesnesi olarak kodlanması, aynı organın kadınlar için de utançla uzak durulması gereken olarak kodlanması ile üzerine kadınlar için konuşulamaz hale getirilmektedir.

Cinsel organ kişiye ve konuşmanın bağlamına, cinsel organından bahsedilecek kişinin konumuna ve yaşına göre değişik adlar da alabilmektedir:

Çocukken ve regl dönemine girerken fıstık ama, annem hemşire vajina filan demiş olabilir. Kadınlık organın ya da vajina demiş olabilir. Babaaannem fıstığını yerim deyince. Fıstık bebeklerin cinsel organı vajina kadınların cinsel organı diye düşünmüş olmalıyım. Kızlar arasında şeyim derlerdi. Şey derlerdi. Ben herhalde yerine göre değişiyordu. Okulda şey. Diğer ortamda vajina. Farklı yerlerde farklı adları vardı (Katılımcı 3, 28. 2016).

Çalışmaya anne- kız olarak katılan ve ayrı ayrı görüşülen iki kadının anlatılarında cinsel organ isimlendirmesinde annenin ifade biçiminin kızı tarafından da sürdürüldüğü, "orası" ile kadın cinsel organının ifade edildiği, cinsel organ konusundaki kelimelerin ve kelimesizliğin kızlara miras bırakıldığı da tespit edilmiştir(Katılımcı 13,56: 2016 ve katılımcı 12,33: 2016).

Cinsel organların isimlendirilmesi ve ifadesinde kuşaklar arası farklılıklar söz konusudur. Kuşaklar arası değişen en önemli şey annelerin döneminde "am" kelimesinin kullanılması, ancak genç kadınların artık " vajina"yı tercih etmesidir. Genç bir kadın bu kelimeyi anlayamayacağını düşündüğü için annesiyle konuşurken

vajina kelimesini kullanmadığını ifade etmiştir. Kadın cinsel organının Türkçesi kadınların kendi bedenlerinin bir bölümüne ilişkin küfür olarak kullanılıp, böyle hallerde güçlü ve cinsiyetli bir argo algısı yaratırken, İngilizcedeki tıbbi literatürden öğrenilen vajina kelimesi de bir yabancılaşma yaratmaktadır. Kadınlar bu durumda kendi bedenleri ile kendi dillerinde konuşamadıklarından bir meseafeden bu konuşmayı gerçekleştirmektedirler. Bir katılımcı ise Türkçe olmayan anadilinde kadın cinsel organı için kullanılan kelimeyi ile ilişkili olarak "*Arap kökenli olduğumuzu söylemiştim. Arapça bir isim, yumuşak ğ ile başlıyor. "Ğali" deniyordu. Bu da aslında pahalı, değerli anlamına geliyor Türkçe'ye çevirince. Ben o dönemlerde Türkçe karşılığını bilmiyordum*" (Katılımcı 8, 38. 2016).

Katılımcılarla kadın cinsel organ sisteminin parçalarından biri olan klitoris kelimesini duyup duymadıkları üzerine de konuşulmuş, ancak kadınların klitorisi bedenlerinin bir parçası olarak ifade ettikleri ve incelediklerine dair gözlem yapılmamıştır. Yalnızca bir katılımcı, klitorisini keserek cezalandırdığını ifade ettiğinde klitorisinden bahsetmiştir (Katılımcı 10, 38: 2016).

3.6. Söylem Altında Kadınlar Cinselliklerini Nasıl Deneyimliyorlar?

3.6.1. Mastürbasyon

Mastürbasyon feminist araştırmacılarca kadın cinselliğinin önemli bir parçası olarak ele alınmaktadır. Örneğin Shere Hite'nin Hite Raporu: Kadınların Cinselliği Konusunda- Masters ve Johnson ile Kinsey'den Sonra- En Kapsamlı Araştırma Raporu başlıklı kitabında, cinsellik araştırmalarında mastürbasyona dolaylı bir biçimde değinildiğini ve cinsel güdünün esas amacının üreme olarak ele alındığını ileri sürmekte, buna rağmen cinsel birleşme sırasında kadınların orgazm olmasının beklendiğini ifade etmiştir. Hite yapılması gerekenin kadınların gerçekten neler

deneyimledikleri ve ne zaman orgazm olduklarının sorulması gerektiğini düşünmektedir (1984: 40). Çalışmalarında mastürbasyona geniş yer ayıran araştırmacılardan biri olan Blank de partnerli cinsellik üzerinde mastürbasyon konusunu kavramlaştırmasını takiben durmaktadır (Blank 2012). Dell'Olio da mastürbasyonu cinsel ilişkinin yerini alan bir pratik değil, kadınların zevk almasının ve bedenlerinin anlamasının bir yolu olarak görülmesini önerir. (2018: 33).

Okumakta olduğunuz tez de kadınların bedenlerine ilişkin algıları ve bedenleri ile ilişkileri bağlamında mastürbasyonu önemli bir konu olarak görmektedir. Tez çalışmasına katılan Türkiye’li kadınların yaşamında kadın bekareti söylemi altında, bedenleri ve cinsellikleri ile ilgili konulara ilişkin tutumları açısından mastürbasyonun hayatlarının neresinde yer aldığı da bu nedenle anlaşılmaya çalışılmıştır. Görüşmeler sırasında kadınlara ilk cinsel deneyimleri sorulduğunda, soru hep partnerli bir cinsellik olarak anlaşılmıştır. Mastürbasyon konusu ancak doğrudan sorulduğunda konuşulabilmiştir. Bazı kadınlarla mastürbasyonu konuşmak ise mümkün olmamıştır. Kadınların kadın bekareti söylemiyle bedenlerini kendi cinselliklerinin bir parçası gibi görmedikleri, cinsel deneyim denildiğinde bir partnerle yaklaşmanın anlaşıldığı açıktır. . Katılımcı kadınlardan biri cinsel istismara uğradığını ve bedenine öfke duyarak klitorisini kestiğini anlattığı için, daha fazla travmatize olmaması açısından mastürbasyonla ilgili soru sorulmamıştır. Diğer bir katılımcı kadın ise yalnızca temizlerken klitorisine baktığını ve dokunmadığını söylediğinden kendisine mastürbasyonla ilgili soru sorulmamıştır. Diğer bir katılımcı ile ise yine yaşadığı cinsel şiddet deneyimi konuşulduğundan, mastürbasyonla ilgili konuşmaya süre yeterli olmamıştır.

Çalışmaya katılan 13 kadın mastürbasyonu bir şekilde duyduğunu ifade etmiştir. Çocukken tesadüfen keşfederek devam edenlerin dışında mastürbasyonun ne olduğunu öğrenerek bunu deneyenler daha geç yaşlar da denediklerini bildirmektedir. Dört kadın üniversite yıllarında mastürbasyonu denediklerini söylemiş, bir kadın ise lisede sevgilisiyle cinsel birleşmeyi deneyemedikleri için, mastürbasyon yaparak

orgazm olmayı denediğini ifade etmektedir. İki kadınsa evlilikleri içinde denediklerini ifade etmiştir. Biri eşiyle birlikte cinsel fantezi olarak denediğini, eşinin zevk almasının ve beğenisinin onun için önemli olduğunu anlatmıştır. Evlilikle birlikte deneyen diğer katılımcı ise cinsel birleşmeden zevk alamadığını, bir arkadaşının cinsel birleşme öncesi kendini hazırlaması için mastürbasyon yapmasını önerdiğini ve böylece mastürbasyon yapmaya başladığını ifade etmektedir. 15 kadından yalnızca dördü, mastürbasyonu tesadüfen çocukken ya da ergenliklerinde keşfederek sürdürdüklerini ifade etmiştir. Bu dört kadından üçü, mastürbasyon nedeniyle suçlu hissettiğini, ya da mastürbasyonu sevmediğini söylemiştir. Sekizinci katılımcı ise giysileri olmadan mastürbasyon yapamadığını, ancak giysilerinin üstünden zevk aldığını ifade etmiştir (Katılımcı 8, 38: 2016). Çocukluğundan itibaren “oranın ellememesi” gerektiğinin söylendiğini de dile getirmiştir. Mastürbasyon deneyimleri üzerine ayrıntılı konuşabilen yalnızca bu katılımcı olmuştur. Onun bir kız çocuğu olarak mastürbasyonu keşfetme süreci, mastürbasyonu keşfedebilen şanslı kız çocuklarından biri olarak ifade ettiği duyguları, mastürbasyon yapan diğer kız çocuklarının yaşadıklarının bir benzeridir.

Mastürbasyon deneyimi anne ve teyzelerden gelen “oranın ellenmemesi” uyarılarıyla şekillenebilmektedir:

Başından itibaren. En fazla banyodayken, tuvalet sonrası yıkaman gerekir. Ama onun dışında. Annem, teyzelerim ellememi söylerdi. Bir şey demiştim. Niye ellemeyeyim? Niye ağda yaparken, sonrasında elliyoruz? Tamam o kadar muhtemelen kendime dokunurken yanlışlıkla parmağımın içeri girip işte kendi kendime bekareti halledeceğimi filan düşünüp korkmuş olabilirler diye düşünüyorum. Ya da insanlar sonuçta mastürbasyon olayı üzerinden, hani belki de böyle bir önlem almaya çalışmışlar. Evet. Dokunmadan mastürbasyonu keşfedemezdim. Bu mastürbasyon kimsenin kimseye öğrettiği bir şey değil. Herkes kendisi fark ediyor. Ama ben nasıl çıplakken değil, giyinikken bunu hissedip. Benim ilk mastürbasyon deneyimim giyinikken, çıplaklık yoktu hiçbir zaman.... (Katılımcı 8, 38: 2016).

Kız çocuklar olarak mastürbasyonu keşfetme ve ilk kez gerçekleştirme ise konusundaki diğer bir anlatı da şöyledir:

...Küçüktüm. Babam hayattaydı o dönem. Belki ilkokul 3. sınıfta olmam lazım, hatırlıyorum

yani 8-9 yaşında filan olmalıyım. Yani nasıl keşfettiğimi, ilk sürtünme sırasında bunu ilk hissettim, hoşuma gitti, bunun üstüne gittim. Ama garip bir şekilde, bunun hani, gizlenmesi gerektiğini de biliyordum. Hani niye biliyordum, onu bilmiyorum. Bir fikrim yok. Ama gece uyurken, ilk pijamam üzerinden elimi içime sokmadan ve çok hoşuma gitmişti. Sonra yastıkla filan hani bunu denemiştin. Bu da çok hoşuma gitmişti ve o şekilde sürdürmüştün. Geceleri gizli gizli yapıyordum ya da evde hiç kimse yokken yaptığım bir şeydi. Ama gene de dediğim gibi kendime şey yapmıyordum ellemiyordum. Hani onu bir şekilde vermişler demek yani parmağı kayarsa... Her tarafıma dokunuyordum. Ama oraya dokunmuyordum. Orası pahalı, bir yerdi... Onu(mastürbasyonu) keşfetmiştim (Katılımcı 8, 38: 2016).

Mastürbasyonun biçiminin kadın bekareti söylemi ve bekareti kaybetmeye dair korkuların gölgesinde ekteki gibi gerçekleşmektedir;

Ama şimdi konuşurken demek ki fark ediyorum bir taraftan. Bekareti kaybedecek olmak, hani o kadar çok dayatılmıştı ki, evet, ben farkında olmadan bir tarafıma işlemiştir. Ben kendime dokunmaya korkuyordum. Ya gerçekten bir şey olursa ya giderse hani bir erkekle düşünmüyorum. Aslında hayal edemiyorum. Şeyden korkuyorum hani bu öğrenilirse, annem öğrenirse. Evlenmeyecek bile olmasam da annemden korkuyorum. Çünkü annem bunu öğrenirse falan diye korkuyla. Çok uzun yıllar ergenlik filan, buna çok cesaret edemedim. Hani belli işte dediğim gibi banyoyu tuvalette suydı buydu, gerekli durumlarda, mecburen dokunuyorum. Ama onun dışında kıyafetim üzerinden gerçekleşen bir şeydi... Muhtemelen öyle bir kaygım vardı yani bunu net hatırlamıyorum. Hem dediğim gibi bekaretin kaybolup kaybolmaması çok önemli değildi benim için. Ama annemin etkisiyle, ya da annemden korkmam sebebiyle, farkında olmadan böyle bir şey geliştirmiş olabilirim. Çünkü ilk mastürbasyon dediğim gibi yani kıyafetlerimin üzerinden yapmıştım. Zaten zevk vermişti. Sonrasında da böyle devam etti (Katılımcı 8, 38: 2016).

Mastürbasyon deneyimi bir kez şekillendiğinde, sonrasında değişimi zor bir pratik halini almakta, bu durum ise bekaret söyleminin etkisini göstererek, konfor alanları ve durumları tanımlayabilmektedir. Bekaret söyleminin gücü mastürbasyondan alınan keyfi doğrudan etkileyip mastürbasyonu belirlemektedir denilebilir;

Çok uzun zaman sonra hani çok çok uzun zaman sonra, ilk kez, yıllar sonra kıyafetim olmadan direk yani çıplaklığımınla mastürbasyonu yapmaya çalıştığımda olmamıştı. Zevk alamamıştım. Sanırım nasıl başladıysa öyle gidiyor. Belki de bilmiyorum... Sanırım ilk çıplak tenimde deneyişim 20li yaşlardaydım. Mastürbasyon yaptığım oldu, oluyor. Aynı şekilde kıyafet üzerimde. Artık kendime dokunmakla ilgili bir sıkıntım yok. Fakat şey olmuyor, aynı. Sevişirken buna ihtiyaç duymuyorum. Ama evet mastürbasyon yaparken şey oluyor. Kıyafet... Daha iyi oluyor... (Katılımcı 8, 38: 2016).

Katılımcı kadınlar erkek mastürbasyonu ve cinsel organının konuşulabilirken, kadınların mastürbasyon deneyimleri konusunda sessizlik ve bir tür dilsizlikten bahsetmiştir:

Kelime olarak mastürbasyonu çok sonra duydum. İlk olarak 31 çekmeyi duydum. Kuzenimden duymuştum. İlkokuldaydım gene. İlk mastürbasyonumu yaptıktan bir sene sonra en fazla. Yakın olduğum bir erkek kuzenim vardı. Kendi aramızda konuşurken, numaralar üstünden birşey söylerken 31 üzerinden diğer erkek kuzenlerle o şeyin üzerinden sürdürmüşlerdi. Ordan burdan duymuşlar muhtemelen. Ben ne olduğunu anlayamamıştım. Sonra bizim evin üstünde dam vardı. Gizli gizli sigara içiyorduk. Daha çok o içiyor, ben eşlik ediyordum. Sivilcelerini görüyor musun? 10 yaşında filan olsun. “Sen de çıkmıyor, çünkü sen 31 çekmiyorsun.” demişti. Ben de ne olduğunu sormuştum. O da açıkça söylemişti. O açıklıkta söyleyim mi?... “Sikimi tutuyorum. İleri geri hareket ettirdiğim zaman zevk alıyorum bundan.”, “Sikimi tutuyorum” kısmını net olarak hatırlıyorum. Geri kalanını nasıl tarif ettiğini hatırlamıyorum (Katılımcı 8, 38: 2016).

Kadın bekareti söyleminin gücü ve tesiri altında mastürbasyonun suçluluk duygusu yarattığı, bu suçluluğun azalmasında ise ergenlik sivilcilerinin mastürbasyon yapılmasına bağlı olarak çıktığını düşünen kadınlar da vardır. Sivilce ve mastürbasyon arasındaki ilişki akranlardan duyulmakta, aknesi olan herkesin mastürbasyon yaptığını düşünen genç kızlar suçluluk duygusu ile bu biçimde başedebilmektedirler:

Bunun onda sivilce çıkmasına yol açtığını söylemişti. Hatta ve hatta onun kuzenleri, amcasının çocukları, bu yüzden babalarından dayak yediklerini söylemişti. Dayak yediklerini görüyordum. Her defasında sırf yaramazlık yaptıkları için dayak yediklerini düşünüyordum. Bir sebebi, ona göre, kuzenime göre, sivilceler çıkıyor ve babası bu yüzden anlıyor. Onun söylediği şey üzerinden, o zaman yaptığım şeyin 31 çekmek olduğunu düşünmüştüm. Sivilcelerimden korkmaya başlamıştım. Herkes yaptığım şeyi anlayacak diye. Ergenlik yıllarında özellikle, herkeste sivilce çıkmaya başlamıştı. Ergenliğin tam karşılığını bilmeyip, o zaman bunu herkes yapıyor. Öyle bir çıkarım yapmıştım. Bu beni rahatlatmıştı. Hatta annemde de dönem dönem sivilceler çıkıyordu. Babamın öldüğü yıllarda. Artık annemin de bunu yaptığını, ki mutlaka yapmıştır, yapmış olması lazım, kanaat getirip, o suçluluk duygusundan, mastürbasyon yapmak suçluluk duygusu yaratıyordu çok uzun süre. Ama insanların suratlarındaki sivilcelerden dolayı o suçluluk duygusundan kurtulmuştum... (Katılımcı 8, 38: 2016).

Kadınların mastürbasyon konusunda yetişkinlik dönemlerinde dahi zor konuşabildikleri de ortadadır;

Benim mastürbasyonu ilk konuştuğum kişi sevgilim. Mastürbasyonun adı geçmişti. Benim mastürbasyonum diye söylememiştim. Bir arkadaşım vardı. Yakın bir arkadaşımdı. Onunla çok yüzeysel. Bu son mezun olduğum bölüme başladığımda yine bu konularda çekingendim. Benim önümde konuşulduğunda rahatsızlık duyuyordum ve kesin bu muhabbeti diye sonlandırmaya çalışıyordum. O dönem içinde bulunduğum psikolojinin de etkisiyle, çok uzun süredir mastürbasyon yapamıyorum demişti, nedenini de bilmediğini söyledim. Ama gerçekten açık açık bu konuda konuştuğum, üstüme gelen, sevgilim oldu. Ama ortaokul ve lisede bu konu kızlar arasında konuşulmamıştı. Bilmiyordum. Sivilceler üzerinden kendimi rahatlatıyordum. Herkeste çıkıyordu. Kuzenimle konuşmak bana bir çıkış noktası yaratmış,

çok rahatlatmıştı. Sivilce gördükçe çok mutlu oluyordum (Katılımcı 8, 38: 2016).

Katılımcı kadınlar, erkeklerin “31 çekmek” şeklinde mastürbasyon yaptıklarını ortaokul yıllarında duyduklarını, ancak kadınların mastürbasyon yapabildiğini geç öğrendiklerini, deneyenlerin bir kısmı da bekaret zararının yerinden emin olamayıp zarar vermekten endişe ettiklerini dile getirmiştir. Genellikle mastürbasyon yapmayı seçmediklerini, partnerleri olduğunda mastürbasyonu nerdeyse hiç tercih etmediklerini ifade etmektedirler. Partneri olduğunda da mastürbasyonu çok zevkli bulduğunu ifade eden bir katılımcı eski sevgilisiyle mastürbasyon yaptığında sorun yaşadığını, yeni sevgilisinin buna saygı duyduğunu anlatmıştır.

Eril bir cinsellik algısının kadınlar tarafından içselleştirilmesinin mastürbasyon deneyim ve anlatılarına damga vurduğu, kadınların mastürbasyon konusuna mesafeli durmalarına yol açtığı düşünülmektedir. Mastürbasyon kadının edilgen, etken erkeğin penisi (bazen lezbiyen partnerin penetre eden parmağı) olmaksızın, cinselliğin öznenin kendisi tarafından aktif bir şekilde başlatıldığı, kadının kendi bedeniyle kurduğu bir deneyim olarak görülmemektedir. Aşağıdaki katılımcının cümleleri bir erkekle penetrasyon olmadan gerçekleşen cinsellik deneyiminin aslında cinsellik sayılmadığına dair güçlü ifadelerdir:

İlk uzun süre öpüştüğüm insan, öpüşmenin çok güzel birşey olduğunu onunla keşfettim. İlk erkek penisini onunla gördüm. Ama onunla sevişemedim. 19 yaşındaydım. Denemeye çalıştım, hep birşey sıkıyor olmak, kasmak. Onun hoyrat davrandığını düşünmüyorum. Ama sevişemedim onunla (Penetrasyon olmayınca sevişemediğini düşünmektedir) (Katılımcı 2, 25:2016).

Kimi kadınlar ise nasıl mastürbasyon yapıldığını bilmediğini ifade etmiş ve bu durum mastürbasyonun cinsel hayatlarındaki yeri konusunda mesafeli duruşun mantıklı, ancak yine kadın bekareti söylemi tarafından şekillenen bir boyutu olarak görülebilir;

Mastürbasyon yapmayı da bilmiyordum. 22-25 yaşına kadar mastürbasyon yapmayı

bilmiyordum. Denedim olmadı. Üstüne düşmedim (İlk penetrasyon deneyimini 18 yaşında yaşayan ve o ilişki süresince, beş yıl, orgazm olmadığını katılımcı görüşme esnasında belirtmiştir.). Hep duymuştum ama nasıl yapıldığını bilmiyordum. Boşalmanın sadece penetrasyonla olacağına inanıyordum. Birşeye inanınca sorgulamıyorsun. Demek ki benden olmuyor birşeye girmiştim. Bir gün olurum. Bence ben hep cinsellikten hep çok zevk aldım. Bana hep macera gibi geldi. Ama orgazm olmam çok zor. Hala çok zor. Şimdi allahtan mastürbasyonu biliyorum (Katılımcı 11, 33. 2016).

Kadınların mastürbasyon deneyimleri hakkında Hite'nin Amerika'da yaptığı ve kadın cinselliği konusunda çığır açıcı bulunan çalışmasında, kadınların genellikle mastürbasyonu keşfettiği ve mastürbasyon yoluyla rahatlıkla orgazm olduğu sonucu elde edilmiştir. Hite çalışmasına katılan kadınların %82sinin mastürbasyon yaptığını ve mastürbasyon yapanların %95'inin orgazmı deneyimlediğini ifade etmektedir (1984: 39). Hatta mastürbasyon sırasında ardı ardına orgazm olabildiklerini, kadınların kendi bedenlerinden zevk almasını çok iyi bildiklerini de söylemektedir (1984: 40).

Okumakta olduğunuz çalışma ise kadınların kadın bekareti söylemi ile cinsel organlarına nesne kateksisi yaptıkları, regl dönemiyle bu durumun değişmediğini, tüylerin temizlenmesi vb. gibi söylemlerle bu etkinin sürdüğünü, kendi bedenleri ve bedensel zevk duyumları konusunda yabancı kaldıkları düşünülmektedir. Bir partnere ihtiyaç duymaksızın, tamamen kendi bedeni ile yaşayacağı cinsellikten kadınlar genellikle uzak durmaktadırlar. Hite'nin söylediği “kadınların kendi bedenlerinden zevk almasını çok iyi bildikleri” iddiası okumakta olduğunuz çalışmanın görüşmelerine katılan Türkiye’li kadınlarca teyit edilmemiştir. Hite'nin çalışmasındaki kadınların ifadesiyle mastürbasyon “bir erkeğin desteği olmaksızın kendi bedeninizi araştırmak ve öğrenmek için bir yoldur.” (1984: 53). Ancak bu pratik, bu çalışma kapsamında görüşme gerçekleştirilen Türkiye’li kadınlarca bir yol olarak görülmemektedir. Kadın bekareti söylemi altında bedenleri ve cinsellikleri sakatlanan kadınların mastürbasyona karşı sergiledikleri tutum da, bu sakatlanmanın hem kanıtı hem de sonucudur. Mastürbasyon sırasında vajinaya birşey sokulup sokulmadığı konusunda soru sorulmamış, yalnızca bir katılımcı vajinal toplardan zevk aldığını söylemiştir. Geri kalanların açıklamalarında özellikle bakireyken mastürbasyonun dikkatli bir biçimde vajinaya giriş yapılmaksızın, klitorisin

uyarılması yoluyla yapıldığı düşünülmektedir. Penetrasyon deneyimleri sonrası bu alışkanlığın değişip değişmediğine dair katılımcılara soru yöneltilmemiştir.

Vibratör ve cinsel oyuncakların kullanımının yalnızca bir görüşmeci tarafından bildirildiğine yukarıda değinilmişti. Sadece tek bir görüşmecinin bu konudaki beyanı, kadınların cinsellikten ve bedenlerinden daha fazla haz almalarının yolunu aramaları konusunda erkeksiz ya da bir partnersiz denemeler yapmayı düşünemediklerinin altını çizmektedir. Yeni keşif ve haz denemeleri ise heteroseksüel bir kadın için yalnızca erkekle birlikte ya da erkekten öğrenilerek yapılabilen bir süreç olarak kavramlaştırılmaktadır. Heteroseksüel kadınlar günümüzde dahi bile salt penetrasyon yoluyla orgazma ulaşamadıklarında suçlu hissetmeye zorlanmaktadır (Maines,1999, akt. Tanenboum, 2018: 27). Leora Tanenboum'un vibratörün tarihini ele aldığı *Salon Masajları* başlıklı çalışmasında kadınların cinsel ihtiyaçlarının dar ve erkek odaklı bir seks tanımı yüzünden görülmediğini işaret etmekte, “penetrasyon odaklı seks miti”nin delinerek kadınların cinsel deneyimlerinin genişletilmesi gerektiğini savunmaktadır (2018: 28).

3.6.2. Kadın Bekareti Söylemi Altında Partnerli Cinsel Yaşamın Başlaması

Kadın bekareti söyleminin kadınların cinsellikleri üzerindeki etkilere odaklanan bu çalışma için araştırma soruları oluşturulurken soruların ilk cinsel deneyimlere odaklanmasına dikkat edilmiştir. Görüşmeler sırasında ilk cinsel deneyimlere dair dorular sorulduğunda hem araştırmacının, hem de araştırmaya katılan kadınların bu türden ifadeleri her zaman ve sadece ilk penetrasyon deneyimi olarak algıladıkları görüşmelerin transkripsiyonu sırasında ve analiz aşamasında fark edilmiştir. Blank'ın çalışmasında cinselliğin aslında mastürbasyonda içeren bir şekilde ifade edildiği, partnerli cinselliğin çalışmadaki ayrı bir başlık olduğu da çalışmanın ikinci kez okunması esnasında fark edilen bir durumdur. Ataerkil erkek egemen cinsellik anlayışı ve kadın bekareti söylemi, tıpkı araştırmaya katılan

kadınların düşünsel süreçlerini etkilediği gibi, okumakta olduğunuz tezi hazırlayan araştırmacının düşünsel süreçlerini de etkilemiştir. Araştırmacının da ataerkil bakıştan azade olmayıp bir kadının hayatında cinselliğin başlamasını penisin vajinaya girişi ile eş tutması, hakim anlayışın araştırmacının kavramlaştırmalarına da sirayet ettiği, heteronormatif – partnerli ve penetrasyon odaklı cinsellik algısının içselleştirildiği görülmüştür.

Araştırmaya katılan kadınlar ilk cinsel deneyimleri sorulduğunda genellikle ilk penetrasyon deneyimlerini aktarmıştır. Mastürbasyon bir cinsel deneyim olarak ifade edilmemiş, katılımcı heteroseksüel kadınlar bir partnerle penetrasyon, eşcinsel kadınlar ise parmakla vajinalarına girilmesini ilk cinsel deneyim olarak ifade etmiştir. İlk cinsel deneyimlerin ancak başka sorularla ayrıntılandırılması istendiğinde vajinaya giriş içermeyen deneyimlerden bahsedilmiştir. Heteroseksüel kadınlar parmakla vajinaya girilmesi gibi bir deneyimden bahsetmemiştir. Penetrasyon dışındaki farklı cinsel yakınlaşmaları olup olmadığı sorulduğunda, oral seks ya da penisin vulvaya ve klitorise sürtünmesinden bahsetmekte, böylesi bir deneyimden ise bahsetmemektedirler. Biseksüel kadınlar da kadın partnerleri olmuş olsa da ilk cinsel deneyimleri sorulduğunda bir erkekle penetrasyon deneyimlerini işaret etmiştir. Katılımcılar ancak kadınlarla deneyimleri sorulduğunda bu deneyimlerden bahsetmiştir. Penetrasyon ve erkek odaklı cinsel deneyim algısının bu denli güçlü olması, aslında kadın bekareti söyleminin hem cinselliği nasıl kurup sınırladığını, hem de bu kurgunun heteronormatif özelliklerini açığa vurmaktadır. Genellikle penis ya da türevi bir uzvun vajinaya girmeden cinselliğin başladığı düşünülmemektedir:

17-18 yaşlarındaydım. Erkek arkadaşım ile üç dört aydır birlikteydik. Birbirimizi seviyor istiyorduk. Ben de zamanının gelmiş olduğuna karar vermiştim. O zaman kadar birileriyle yakınlaşmışım. Ama tam seks olmamıştı (Katılımcı 3, 28: 2016).

Katılımcının ifadesinde penisin vajinaya girmediği seks yarım bir sekstir. Erkek egemen cinsellik söyleminde penetrasyon öncesi yapılanlar “önsevişme” diye adlandırılırken, penisin vajinaya girmesi “seksin kendisi” görülmektedir. Yeni nesil için başarılması gereken bir göreve dönüşmektedir:

Hep bir level atlıyorsun. İkimizin de planladığı birşey değildi. Ama benim o zamanki kavramla çok başarılı olamadığım birşeydi. Onunla ayrıldık sonra. Üç dört kere bunu denemeden ayrıldık (Katılımcı 2, 25: 2016).

Yalnızca bir kadının sözlerinde penetrasyon öncesi sevişmelere bir tür değer atfedildiği ve sevişme kelimesinin penetrasyon olmaksızın bu yakınlaşmalar için kullanıldığı şöyle tespit edilmiştir:

Bekareten önce biz çok sevişiyorduk. Sürekli ucuna değiyordu. Acaip şişti, Vajinam deyim şeyim demeyim şimdi. (Katılımcı 7, 38. 2016).

Çalışmaya katılan 15 kadından 14'ü vajinasına penis ya da parmakla girilerek cinsel birleşme yaşadığını ifade etmiştir. 12 kadın penetrasyon biçiminde cinsel birleşme yaşadığını bildirmiş, iki lezbiyen kadın parmakla vajinaya girilmesi biçiminde ilk kez vajinasına girildiğini, bunlardan biri daha sonraki ilişkisini bir erkekle yaşadığını ve penetrasyon deneyimi de yaşadığını ifade etmiştir. Bir kadın vajinusmus olduğunu, farklı cinsel yaklaşma ve aktiviteleri olsa da vajinaya girilen bir cinsel birleşme yaşamadığını ifade etmiştir. 14 kadından dördü ilk deneyiminde kanama olmadığını ifade etmiştir. Bu dört kadın da penetrasyon yaşamıştır. Geriye kalan 10 kadından dördü çok az, birkaç damla kan geldiğini ifade etmiştir. Diğer bir kadın daha da az kanaması olduğunu söylemiş, ancak somutlaştıran bir ifadesi bulunmadığından tam olarak nasıl bir miktarı az bulduğu anlaşılamamıştır. Dört kadın daha yoğun bir kan miktarından bahsetmiştir. Bir kadın ise evlendiğinin ertesi günü doktora götürüldüğünü, doktorun yaralandığı için krem ve eşinin on gün kendisinden uzak durmasının önerdiğini anlatmıştır. Kanamamanın istisnai, nadir bir durum olduğu düşüncesi katılımcıların bildirimleriyle örtüşmemektedir. Görüşülen kadınların tümü penetrasyon ya da vajinaya giriş öncesi hepsi kan beklediğini ifade etmiş, istisna olduklarını düşünüp şaşırdıklarını da beirtmişlerdir. Cinsellik ve ilk penetrasyon konusunda pek çok korkutmayla yetişerek vajinalarını hiç tanımamalarına rağmen, 4 kadın ilk penetrasyon deneyimini kanama olmadan yaşadığını bildirmiştir. Pek çok kadının ilk penetrasyon deneyimine kaygı endişe ve gerginlik gibi duygular yoğun biçimde eşlik etmiştir. Bekaretin bozulması esnasında kanama deneyimleyenlerin kasılma nedeniyle zorlanan vajinadaki yaralanmalar nedeniyle mi, yoksa bekaret zarlarının yapısından kaynaklı olarak mı kanama

yaşadıklarını tespit etmek kesinlikle mümkün değildir. Kanamayan ya da acı duymayan kadınların partnerleri ile penetrasyon ya da vajinaya giriş öncesi "önsevişme" deneyimlerinin daha yoğun olduğu öğrenilmiştir.

Görüşme yapılan kadınların ilk penetrasyon deneyimleri sorulduğunda verdikleri yanıtlardan penisin vajinaya girmeden deneyimledikleri şeylerin “tam seks” olmadığını düşündükleri görülmüştür. Kanama ilk penetrasyon deneyimine dair anlatıların içinde mutlaka yer almaktadır. Kadınlar kendi bedenlerine dair bilgili olduklarına inanmakta, ancak kanamak ve acımak ile ilgili içselleştirilen söylemin bunda etkili görülmektedir.

17-18 yaşlarındaydım. Erkek arkadaşım ile üç dört aydır birlikteydik. Birbirimizi seviyor istiyorduk. Ben de zamanının gelmiş olduğuna karar vermiştim. O zaman kadar birileriyle yakınlaşmıştım. Ama tam seks olmamıştı. Bir de şey olayı. Kan akıcak şeyi. Çok kan akıcak mı diye geriliyordum. Kondom takacacağız hamile kalma riski yok diye gerilmiyordum. Çok kanaması, acıması, açılacak mı diye endişe ediyordum. Kendi bedenimi tanıyordum. Klitoris vajinanın yerini biliyordum. Nereye gireceğini biliyordum. (Görüşmecim geçmişte kanamaya dair konuşmalar duyduğunu hatırlamıyor) Erkek arkadaşımın da ilk deneyimiydi. Çok kısa sürdü panik oldu ben paranoyaya girdim. Çok kısa sürünce acaba oldu mu mu yeteri kadar olmadı mı diye paranoyaya girdim. O utandı. O benden iki yaş büyüktü. 20 yaşındaydı. Tekrar denedik. Olduğundan bir nebze emindim. Ama kanamadım. Hiçbir zaman kanamadı. O bilgiye sahiptim. Kesin kanayacak gözüyle bakıyordum. Sonra o bilgiyi hatırladım. Elastik olabileceğini ya da küçükken delinmiş olabileceğini düşündüm. İkisinden biri. Kendimi rahatlatmış hissettim. Bekaret kavramı ve ilk cinsel ilişki beni geriye götürdü. Ağrı ve zorluk biraz oldu. Kendimi gerdim. Aynı insan ve aynı bedenle olunca ne kadar kendimi bırakırsam acımayıp zevk alınacak bir şeye dönüştü. Ama ilk deneyimler böyle saçma sapan oldu (Katılımcı 3, 28: 2016).

Cinsel ilişki ve penetrasyon esnasında performans kaygısı ya da başarı/başarısızlık kavramları yalnızca erkekleri değil, artık genç kadınları da etkilemiş görünmektedir:

Hep bir level atlıyorsun. İkimizin de planladığı birşey değildi. Ama benim o zamanki kavramla çok başarılı olamadığım birşeydi. Onunla ayrıldık sonra. Üç dört kere bunu denemeden ayrıldık (görüşmecim penetrasyon ve vajinal seksi başarı ile ifade ediyor, bir tür sınav ve başarılması gereken bir şey gibi.) Cinsellik her zaman nasıl bir çevrede nasıl bir ailede yetişirsen yetiş, sürekli duyduğun cinselliğin sadece erkeğe ait olduğu, senin edilgen olacağın ve senin canının acıyacağına dair şeyler beni çok korkutuyordu. Bedenimin acıması korkutuyordu. Bedenimi çok kasiyordum. Onu da geri itiyordum. Bedenimin acıma korkusu. O yaş grubu biri böyle birşey canlandırıyor kafasında, bu duygularını, bedenine bakışı etkileyen birşey, sen de ilk cinsel deneyimde tutan bu kadar acıyacak kanacak şeyden kaçınıyorsun (Katılımcı 2, 25: 2016).

Bekaret ve ilk penetrasyon konusunda kafa karışıklıklarının olduğu, kadın bekareti konusunda penetrasyonla edinilen yeni deneyimin eski bilgilere yeni kavramlar eklediği de görülmüştür. Anlatılarda, “bozmak”, “bozdurmak”, “pişman olmak”, “utanç duyma korkusu” ve bekarettten “kurtulunması gereken bir şey” gibi söz edilmesi de kadın bekareti hakkında eski bilgilere eklenen yeni duygu durumlarıdır:

Üniversite de falan, bu çok saçma, bundan kurtulmalıyım. Kiminle olacağı da önemli. Ama Türkiye’de bunu yapacağın insan da önemli. Sonradan seni bozdum. Bunu ben şey yaptım. Bakireliğini ben bozdum. Kızlığını aldım davranmasını istemedim. Kimseye böyle birşey söyleme hakkı vermek istemedim. O yüzden şey hayal ettim. Bir partide falan tek gecelik olsun. Bir daha görmeyeyim, gitsin. Ya da kendi kendimin bozma kullanıcaktım. Kendi kendimin kızlık zarını bozmak mı olur. Ne denir ya. Kendimi kendim kurtarayım bu şeyden. Ama ona da cesaret edemedim. Nasıl yapacağımı bilemedim. Bekledim. O zaman sevdiğim ve bunu yaşamak istediğim bir insanla yaşayım. O andan pişman olmak, sonrasında utanç duymak, kötü birşey yaşamak istemedim. Böyle birşey yaşarsam bir daha yaşayamam korkum da oldu. Üniversitede olmadı. Kendimi hazır hissetmiyordum. Kafam okulla doluydu. Cinsellik, biriyle birlikte olmayı erteledim. Yüksek lisansı kazanınca evet bu yıl hayatımda biri olmalı, evet bu yıl cinselliği yaşamalıyım dedim. Sınıftan tanıştığım biriyle. İki-üç ay sonra sevgili olduk. Üç ay sonra ilişkiye girdik diyebilirim (Katılımcı 5, 24: 2016).

Kadınlar bekareti kimi zaman da çok sevdikleri bir kişiye vermeleri gereken veya vermeyi istedikleri bir değer gibi kavramlaştırmışlardır:

22-23’tür. Nişanlımdı. Onunla da yüzeysel sevişiyorduk. Artık çamaşır falan hiç yoktu. Ucundan girmeye çalışıyor, ama itmiyor kendini, o duyguyu öyle yaşıyorduk. Çok uzun süre seviştik biz onunla, bir ayrıldık. Ben ona aşıktım. Ben nişanı attım. O da istemiyor ama nişanı bitirmeyi söyleyecek cesareti yoktu. Ben kendime bekaretimi çok sevdiğim birine vermek istiyorum, paylaşmak istiyorum, evleneceğim adam diye plan yapmamıştım. Ama benim bütün çevremde, geleneksel ve ailemde büyük bir kural. Bunu asla planlayamazsın. Biz bu çocukla tekrar bir araya geldik. Herşey yolunda. Ben seninle yatmak istiyorum dedim. Ben ona vermeye karar vermiştim (Katılımcı 7, 38. 2016).

Görüşülen kadınların kadın bedeni, cinsellik ve vajinal yaralanmalardan haberdar olmayışı, kadın bekareti konusunda hurafe türünden inanışlara da sebebiyet vermektedir. Örneğin görüşmecilerden biri bekaretin iki penetrasyon sonrasında bozulabileceğine inanmaktadır:

İçime parmakları ile girmişti. İlk girdiğinde de kan gelmişti. Canım hiç yanmadı. Zevk aldım, çok hoşuma gitti. Herkes çok can yakıcı olduğunu söylüyordu. Ben de böyle bir şey olmadı. İki gün çok az hafif kan geldi. Ha bu kadarmış demiştim... Sonrasında benden hoşlanan bir erkekle birlikte olmuştum. İkinci ilişkim bir erkekle oldu. Ona aşık olduğumu düşünüyorum. Kendimi hetero sanıyorum. Sadece onun gençlik şeyi olduğunu düşünüyorum. O erkekle ilk

birlikte olduğumda yıllarca duyduğum can acısının ne olduğunu öğrendim. O erkeğe bakire olmadığımı söylemiştim. Bu onun için önemli değildi. İlk ilişkimizde benden kan gelince ikimizde çok şaşırmıştık. Çok fazla kan geldi. İnanılmaz derecede canım acıdı. Adamdan tiksiniştim. Üstümden atmışım. Çok fena canım yanıyordu. Kanama birkaç gün, adet kanı gibi de değil, tertemiz bir kan, adet kanı biraz daha jöle kıvamındadır, bir yerini kesmiş gibi bir kan birkaç gün devam etmişti. O zaman garip bir suçluluk duygusu hissetmiştim. Ben bunun çoktan bittiğini sanırken, bilinçsizce böyle bir deneyimi iki kez yaşamıştım. Bu bana garip gelmişti. Hissettiğim suçluluk duygusu o kişiyle sevişmekten zevk almayışımla ilgiliydi. Böyle isteksiz bir ilişkide bunun gitmiş olmasıydı, bekaretin, o şekilde gitmiş olması çok hoşuma gitmemiştir açıkçası (Katılımcı 8, 38: 2016).

15 yaşında ilk vajinal ve penetrasyon deneyimini yaşayan köyde büyüyen katılımcının sözlerinden ise cinsel ilişki esnasında bol kan beklendiği, böyle bir kanamanın normal karşılandığı, bu kanın akıtılması gerektiğine dair öğütlerini görmek mümkündür. Geleneklerin izi, bol kanlı bekaret, akıtılması gereken kan öğüdünün kırsal bölgelerde halen devam ettiği düşünülmektedir. Eğitimli olmayan kadınların benzer deneyimlerinin sürüyor olması da pek muhtemeldir:

Düğünümü hiç hatırlamıyorum. Çünkü aklım hep ordaydı. Gece ben napacağım. Eşim beni beğenmezse. Farklı fantezisi vardır. Göğüslerim çok mu büyük? Görünce ne hissedecek? Beni ilk defa çıplak görecekti. Eve geldik. Bize birşey anlatılmadı. Görüncem anladığı, ilişkiden sonra kalk diz çök kendini zorla ki kanın tümü çıksın. O beni korkuttu. Eşim daha önce geneleve giderek biriyle birlikte olmuş. “Yaşlıca bir kadınla birlikte oldum ama ne olduğunu anlamadım” dedi. 17 yaşındaymış. Evlendiğimizde 23-24 yaşındaydı. Ben ne olacağını bilmiyorum. Mecburen o gece olacağı söylenmiş. Kapıda bekleyenler olmadı. O kadar abartmadılar. Kendi evimizdeydik. Yapmaya çalıştık. Yapamadık tabi ki. Ben keyif almıyordum. Nişanlıyken eşimle öpüşüyorduk. Keyif almıyordum. Cinsel organı kıpırdar. Hiçbirşey hissetmiyordum. Ben duvar gibi duruyorum. O öpüyor. Sarılıyor, birşeyler yapıyor ama. Öyle bakıyorum. Şimdi ne yapacak diye bakıyorum. Benim görevim sadece yatmak. Ne yapılırsa, ben durucam, o yapacak. Benim işim yatmak ve açmak. İş onun. Ne bir keyif falan düşünmedim. O yaşı kadar öyle algıladım... Yapacağım bunu şimdi. Tuhaf. Bu ne böyle dedim içimden. O da zorluyor, zorluyor, birşey olmuyor. Ben kendimi sıkıyorum. O çok zorladı beni. Ben ağladım. Çok zorluyorsun ama. Benim suçum yok dedim (Katılımcı 9, 39: 2016).

İlk penetratif cinsel ilişki deneyiminde erkek partnerin kadın cinsel organını bilememsi de görüşmelerde aktarılan durumlardan biridir;

“Tam olarak nereye gireceğini bilmiyorum” dedi. Ben de bilmiyorum. Çok zorladı. Kanamam oldu. Ayağa kalkınca bacağımın arasından kan geldi. Cinsel organıma girmediklerinin farkındayım, dışardan uğraşıyordu. Ben çok korktum. Çok acı çektim. Çok zorladı beni. Taş gibi sıkıyorum kendimi. O da zorluyor. O da napacağını bilmiyor. Nereye koyacak o da bilmiyor. Beni rahatlatmayla ilgili de birşey bilmiyor. Ne yapacağımı şaşırmış (Katılımcı 9, 39: 2016).

Kadınlar erkeklerin kendilerini kanatarak başarılı olması beklentisi içindeyken, erkeler de cinsel birleşmenin tüm görev ve sorumluluğunu yüklenmiş gözükmekte, ancak birleşmenin ilk karşılaşmada gerçekleşmemsinin travmasını yine kadınlar yaşamaktadır:

O da erkek olarak başarılı olmaya gayret ediyor, ama benden de yardım alamıyor. Kendisi de başaramıyor. Kendini de kötü hissetti. Beni de kötü hissettirdi. Senin yüzünden dedi. O da senin yüzünden kendini çok kasiyorsun dedi. Küvette bir saat boyunca ağladım. Üstüme suyu tutup ağladım. (Ağlayarak anlatıyor). Yıkanıcım dedim. O da yıkan dedi. İlk defa yaşıyorum benim ne suçum var. Bilmiyorum (Katılımcı 9, 39: 2016).

Gerçekleşen kanamanın erkekleri rahatlattığı, kadın bekareti söyleminin temel taşlarını onların da içselleştirdiği ise ortadadır:

Kanama gelince o biraz rahatladı. Ama beraber olamadığımızın da farkındaydım. (Önce ikimiz dedi sonra kendi adıma dedi) O kanı görünce biraz rahatladı. Başarayım da şeyi vardı. Onda öyle birşey vardı başarayım da. Yıkandım ama. Birinin bana çarşaf sorabileceğini bilmiyordum. Bana öyle birşey vermediler. Öyle birşey yoktu. Biz biraz daha modern zamandaydık. Salonda oturdum. Geldim o uyumuş. Birşey olmamız gibi. Uyandığımı gördü kalktı, o da yıkandı (Katılımcı 9, 39: 2016).

Kadınların bazıları kanama olmaması halinde bekareti teyit kontrolü için doktora da götürülmektedir:

“Sabah doktora gideceğiz” dedi seninle. Beni bir kontrol etmek amaçlı götürdüğünü düşünüyorum. Bunu hiçbir zaman söylemiyorum ama. Cinsel olarak birlikte olduk diyor, ama kızlık zarı var mı yok muydu rahatlayamadı. Kadın bir doktora götürdü erkeğe de götürmedi. İlk defa jinekoloğa gittim. Ben de gitmek istedim. Bir sorun. Ben de var mı ben de. Acaba kızlık zarımda mı bir problem var doktor bana söylesin... (Katılımcı 9, 39: 2016).

Bekaretinin penetrasyona uğramasının ardından doktora götürülen katılımcı tıbbi bir tür onay almakta ancak deneyimlediği kanamanın aslında bekaretin bozulmasından fazlasına işaret ettiğini de bu biçimde öğreniyor:

Sen çok hırpalamışsın. Ama kızlık zarını yırtmışsın dedi. Kanama ordan geldi deyince. Aşırı mutlu oldu. Ben de mutlu oldum. Kızlık zarım varmış ve yırtılmış. Eşimde bunu kulaklarıyla duydu. O işten sıyrıldık. Yok deseydi napardım. Kızlık zarı yırtılmamış dese. O kadar rahatladım (Katılımcı 9, 39: 2016).

Hakim kadın bekareti söylemi aslında çok farklı tipte ve yapıda olan ancak bu farklılaşmalara karşın penetrasyon sonrasında mutlaka kanama beklentisi oluşturan, zarın kimi zaman bir hekim kontrolü sonrasında gerçekten varolduğu ve “zarar

görmüş/ yırtılmış” olarak sınıflandırılmayı da gerektirebilir:

Omuzlarımdaki yüzlerce kilo kalktı herhalde Ohhh. Kızlık zarım yırtılmış eşim yırtmış. Temize çıktım gibi. Suçum varmış da temize çıktım gibi düşündüm. Aşırı mutlu oldum. Cinsellik filan gözümde değil. Bana ilaç krem verdi. On gün boyunca. Birçok yerim darp almış gib olmuşsun gibi dedi. Birçok yerin morarmış. Eşine bu kremi sen uygulayacaksın. Ama bir 10-15 gün yaklaşmıycaksın. Mahfetmişsin. Her tarafı morarmış dedi. İç kısmı görmediğim yerlerde de olabilir. Morarmış her tarafı dediğinde çok üzüldüm. Ben sıktım o zorladı. O zaman farkında olmuyorsun ne kadar yıprattığını. Kızlık zarının olup dün gece sen bunu hallettin yırtmışsın şeyi rahatladı. Yaranın da önüne geçti. O geçer. Dış tarafı da zedelemişsin birkaç gün kanaması olabilir dedi. İyi kremle dedi. Eşimde ben de mutlu eve döndüm. Ben huzurla eve döndüm (Katılımcı 9, 39: 2016).

Bekaretlerinin vajinal penetrasyon sonrasında bozulması sonrasında kanamayan veya kanama geçirmeyenler bu durumdan şaşkınlık duyduklarını belirtmiş. Ebe hemşire olarak çalışmakata olan bir katılımcı ekteki bilgiyi vermiştir:

Evlendikten sonra tam birleşme olduğunda kanamayınca, ben daha çok tedirgin oldum. O bana kanama olmayabilir, rahat ol. Sen benden daha bilgilisin dedi. Kanaması gerekiyordu. Ama yine de kendimden şüphe duyar, ben küçüklükten gelen şeyler. Niye kanamadı ki. Kızlık zarı çeşitlerini biliyorum ama. 1000 de biri de bana denk gelmiş olamaz ya. Evet 1/1000, çok nadir görülen bir şey. O da bana denk gelmez. Acaba çocuklukta birşey oldu da ben mi hatırlıyorum. İnsan hali, tedirgin oluyorsun... Ertesi gün. Onu düşünürken de cinsellikten zevk almıyorsun. Daha kuru ona yönelik bir şey oluyor, kanaması için olan bir ilişki gibi varıyorsun. Kanadıktan sonra ilişkiden zevk almaya başladım. Oh, varmış diye. Acaba karşı tarafın güveni zedelenir mi? Şu an normal diyor, ama içinde daha sonra şüphe kalır mı diye ben tedirginim. Hatta kanaması için uğraştık gibi bir şey oldu ertesi gün. Belki yine kanamayacaktı. Ben kendimi sıktığım kuruluştan dolayı tahrişten kanadığımı düşünüyorum hala da öyle düşünüyorum. 1. gün denedik birşey olmadı. İkincisinde kanadı. ", Biyoloji bilgin var ilkinde kanamadı ikincisi kanadı.", "Bana öyle geldi. Muhtemelen dedim tahrişe bağlı bir kanamaydı. Ya da tahrişten bir yerin zedelenmesiydi. Benimki rahat birşey ilkinden olmadığına göre. Hatta bir ara aynada tekrar baktım. Kızlık zarının yerini biliyorsun çalıştığın için. Benim gibi süzgeç görünümü ya da çizgi görünümü ya da kapalı değil. Etrafı açık birşey. Benim ki rahat olan, o binde bir diye düşündüğümüz olaydan. Kendi kendimi tatmin etme. Kanadığı halde, yine de niye olmadı ki diye kaldı hep (Katılımcı 14, 28: 2016).

Kızlık zarının penetrasyon sırasında kanamaması kadınları öylesine şaşırtmaktadır ki bu onların cinsel ilişkiden zevk alamamaya başlamasına ya da yıllar boyu cevap bulunamayan sorular üreterek kendilerini sorgulamalarına da neden olabilmektedir:

İlk başta zevk alıyordum. Ama kanama olmayınca tedirgin olmaya başladım, zevk boyutu gitti. Sadece ona odaklandım. Ama sonra bu düşünceler geçti. İlişkilerde zevk alan kişi olarak gördüm kendimi. Kendim bile erkekten önce benim isteğim doğrultusunda olabileceğini, öyle geliyordu bana (Katılımcı 14, 28: 2016).

Kanama yaşamadım. Arkadaşlar arasında adet olunca nasıl tokat yiyorsun, ilişkide de canın çok acıyacak çok kan gelecek deniyor. Güzin abla köşelerinden biliyoruz çok olmasa da kan gelmeyecek. Benden kan da gelmedi acı da duymadım. Şimdi belki çok ayıp bir soru ama anne ve anneanneme de sordum. O zaman benimkinin normal olduğunu en azından benim ailem için normal diye düşündüm. Babaannemle ilişkim olsa ona da sorardım. O dönem kendi kendime bir iki acaba ben mastürbasyon yaparken mi bozdu da böyle mi oldu, kan geldi de ben fark etmedim diye bir iki düşündüm (Katılımcı 4, 28: 2016).

Kadınların cinsel deneyimlerine dair anlatımlarında vajinayı tanıma çabasının çok az olduğu görülmektedir. İlk penetrasyon ya da vajinaya giriş sonrası vajinaları ile ilgili neler düşündükleri sorulduğunda ancak tek bir katılımcıdan yanıt alınabilmiştir. “Bedenin ve vajinana ilişkin algılarında değişti mi?” sorusuna yalnızca bir kadın şu yanıtı vermiştir:

İlk birleşmelerde acaba ben penis vajinadayken nerede hissediyorum, ne hissediyorum diye düşünüyordum. Nereye dokununca daha farklı, o dokunmayı hissedecek miyim diye düşüncelerim oluyordu. Kendi vücudunu daha fazla keşfetmeye başlıyorsun. Sanırım daha rahatlıyorsun, kızlık muhabbeti ortadan kalkıyor. Bu deneyimleri yaşamaya başlıyorsun. Daha rahat incelemeye, düşünmeye başlıyorsun. O dönem [bakire olunduğu dönem] hep kapanması gereken bir konu. Günah küçüksün vb söylemler üzerinden sen de dokunmuyorsun, merak bile etmiyorsun gibi birşey oluyor (Katılımcı 14, 28: 2016).

Diğer katılımcılar da bedeninin vajinaya haricindeki diğer kısımlarına odaklanmakta, erkek tarafından beğenilmenin verdiği bir bakışla kendi bedenlerine olumlu baktıklarını, kendilerine güven geldiğini ifade etmekte, ancak vajinalarına dair fazlaca bir şey ifade etmemişlerdir. Cinsel birleşme sonrası vajinalarını nasıl algıladıklarına dair bildirimler de bu durumla paralellik arz eder biçimde çok azdır. Vajina, cinsel birleşme sonrası bile konuşulamaz bir yerdir.

20'li yaşlarda genç kuşaktan kadınların ilk cinsel birleşme deneyimleri ile ilgili "başarı" "başarısızlık" ifadelerini sıklıkla kullandıkları tespit edilmiştir. 30'lu-40'lı yaşlardaki katılımcılar suçluluk ifadesini kullanırken, genç kuşakların anlatımlarında başarı/başarısızlık, bilinçli olmak gibi ifadeler daha ağırlıklı yer almaktadır. Bu kavramların yeni bir tür baskının, kimi kişisel gelişim kitaplarında görülen hakim popüler kültürün baskısının ifadesi olduğu düşünülmektedir. Genel olarak erkeğin yaşça büyük ya da deneyimli olduğunun ifade edildiği, kadınların erkeklerin deneyimli olmasını bekledikleri ve cinsel birleşmenin erkek tarafından

yönlendirileceği fikrini içselleştirdikleri de görülmüştür. Özellikle evlenmeden ilk vajinal penetrasyon deneyimini yaşayan kadınların anlatımlarında, penetrasyona cesaret etmeleri üzerinde ısrarla durulduğu gözlemlenmiş, cinsel birleşme öncesinde gerçekçi bilgiler edinme konusunda çabalarının eksik olduğu, ancak genellikle kendilerinden deneyimli erkeklerle olmaları halinde erkeğin kendilerini yönlendirerek rehberlik edeceği bir cinsel birliktelik arayışında oldukları ve bunu deneyimledikleri görülmüştür. Mastürbasyon deneyimlerini de vajinal penetrasyon deneyimini takiben yaşadıkları, vajinaya dokunan ve giren ilk şeyin erkek ve penis olmasının yaygın beklenti olduğu saptanmıştır.

İlk uzun süre öpüştüğüm insan, öpüşmenin çok güzel birşey olduğunu onunla keşfettim. İlk erkek penisini onunla gördüm. Ama onunla sevişemedim. 19 yaşındaydım. Denemeye çalıştım, hep birşey sıkıyor olmak, kasmak. Onun hoyrat davrandığını düşünmüyorum. Ama sevişemedim onunla (Penetrasyon olmayınca sevişemediğini düşünüyorum.) (Katılımcı 2, 25:2016).

Katılımcılar ilk cinsel birleşmede genellikle zevk alamadıklarını ifade etmektedirler. Dört kadından ikisi parmakla, partnerleriyle bir süredir fiziksel yakınlaşmaları olan diğer iki kadın ise acı duymaksızın ilk vajinal penetrasyonu yaşamıştır. İlk cinsel birleşme ağırlıklı olarak kan gelecek mi, acıyacak mı endişeleri ile yaşanmıştır, haz kelimesi çok nadir olarak görüşmecilerin anlatılarına yansımıştır.

3.6.3. Haz, Orgazm Üzerine Söylenenler

Araştırmaya katılan kadınların anlatımlarında öncelikle cinselliğe dair ilk duyumlarında bekaret ve acı gibi kavramların ağırlıklı olduğu görülmektedir. Kadının cinsellikten ve cinsel birleşmeden haz alabileceklerini ise hayli sonradan öğrendikleri görülmektedir. Bir katılımcı ortaokuldan sınıf arkadaşı kendisine gösterilen porno filmdeki kadın aktörün yüz ifadesinin ona acı çektiğini düşündürdüğünü, bir süre sonra annesinin de cinsel ilişkiden acı çekiyor olabileceğinden endişelendiğini ifade etmektedir. Kırsal kökenli bir katılımcı köyde annesinin cinsellikten sürekli "pis" diye bahsettiğini, kendisinin de uzun yıllar cinsel

ilişkiyi böyle gördüğünü, seksi erkeğin isteği, kendisinin de erkeğe tabi olduğu, yerine getirdiği bir görev olarak düşündüğünü dile getirmiştir. Bu katılımcı bu durumu şu biçimde tarif etmiştir:

Cinsel anlamda da birşey bilmiyorduk. Evlendim, 6-7 yıl sonra orgazm oldum. Demek ki ben yıllar önce hiçbirşey hissetmiyordum. Eşime hep yalan söylüyordum. O her seferinde soruyordu, anlayışlı bir eşim var, o konuda şanslıyım. O bana soruyordu, zevk alıyor musun diye. Alıyorum, çok alıyorum. İçimden de” bok alıyorum” diyordum. Alıyorum diyordum. Adam mutlu olsun yeter ki., görevimi tam yerine getireyim diye. Hep onu kandırdım. Hala da itiraf etmem ona. Etmeyi de düşünmem (Katılımcı 9, 39. 2016).

Bir başka katılımcı cinselliğin zevkli birşey olduğu konuşulur muydu sorusuna kadınların eşleri dahi olsa cinsellikten zevk almalarının onların kötü kadınlar olarak damgalanmasına veya algılanmasına yol açtığını anlatmıştır:

Yok, yok hiç. Zevk aldıklarını düşündükleri kadınlar hakkında kadınlar kötü konuşuyorlardı. “Bu kendini siktiriyormuş” gibi laflar duyuyordum. Sanki zevk alması kötü birşeymiş gibi. Bir kızla bir erkek öpüşürken görmüşler. Erkekten bahseden yok. Kız öpüşüyordu diyorlar. Sanki kız havayla öpüşüyor. Bu konularda kadının suçlandığını, kadının zevk almasının yasak olduğunu hissetmişim. Erkek arkadaşımın anlattığı şeyden sonra çok öfkelenim, herkese çok öfkelenim. Bütün mahalleye, anneme, aileme akrabalara. Bak işte insanlar zevk alıyormuş. Adam anlattı. Bir orospudan bahseder gibi anlatmadı. “Kız arkadaşım” diyor. Bir insan hem saygı duyup hem de seks yapabilirmiş bir kadınla, zevk alan bir kadınla. “Ben kimseyle seks yaparak bozmuycam bu bekareti. Kendi kendime. Bak ağzıma yerleşmiş hala bozdurmak diyorum. Parmağımı sokup o acıyı bir kere yaşıycam, kendi kendime yapıcım. Kimseye bana sahip olma hissini, zevkini tattırmıycam” diyordum. Öyle yapmadım ama. Çok öfkeliydim (Katılımcı 11, 33:2016).

Kadınlar cinsel birleşmede acı çektiğini öğrenmektedir:

Acı çekiyorsun, zevk değil de acı çekildiğini öğrendim. Başta zevk duymaman gerektiğini, zevk alsan da almıyormuş gibi davranman gerektiğini, yoksa kocanın senden şüphe edebileceğini, ilk cinsel birleşmede kızlığını ispat etmek zorunda olduğunu öğrenmişim. Ancak sonradan zevk alabileceğim söyleniyordu... Ben zevk almam gerektiğini düşündüm. Bana bilgi veren abla ilk seferinde acı çekilip sonra sevineceğini anlatmış. Sonra acı çekmeyip isteyeceksin. O ablam istiyor diyordu. [Bu da merakını artırmış. Aynı katılımcı yetişkinliğinde penetrasyon içeren cinsel yakınlaşma kurmayı bir yandan merak ederken bir yandan endişe ettiğini anlatmaktadır.] "Kanla birlikte bir de acıdan bahsedilmişti. Korkuyordum. Aklımda pek çok soru vardı. Cinsel ilişkiden çok canım acır mı? Zevk almazsam nasıl söyleyebilirim? Karşımdaki kişi önemli diye düşünüyordum. Çok şefkatli biri olmalı. Ya çok deneyimsiz ya da çok deneyimli olmasını ama aynı zamanda şefkatli biri olması gerektiğini düşünüyordum (Katılımcı 15, 43: 2016).

Kız çocuklarının seks, ilk cinsel penetrasyon ve bekarete dair duyduğu konuşmaların ağırlıklı kısmı bir zevkten ziyade kadınların acı çektiğine vurgu yapar. Biraz daha dikkatli, kadınlar arasındaki konuşmaları anlamaya çalışan bir katılımcı, Erzurum'da geçen çocukluğunda kadınların kendi arasında cinsel istek konusunun, erkeğin penisinin boyutlarının konuşulduğunu, patlıcan kelimesini duyduğunu, bunu o zamanlar çocuk yaşı olduğundan yemek ve yemekten alınan zevk olarak algıladığını söylemektedir (Katılımcı 14, 28. 2016). Bir başka katılımcı ise ortaokulda kızların canlarının çok acıyacağı fikrine inanmak istemediğini, izlediği filmlerde kadınların acı çekmediğini, zevk aldığını hatırladığını söylemiştir (Katılımcı 8, 38: 2016).

Katılımcı kadınların anlatımları genellikle ilk vajinal penetrasyon deneyimlerinde zevk almadıklarını göstermiştir. Durumu kendileri açısından zevk almaya odaklı olmayan bir sınavı geçmeleri gerektiği gibi gördüklerini ifade etmişler, özellikle 20'li yaşlardaki katılımcılar ilk vajinal penetrasyon için "başarı" nitelemesini kullanmıştır. 30'lu yaşlarda, sosyo-ekonomik düzeyi yüksek bir başka katılımcı ise *"Çok geç olursa karşımdaki insan a rezil olurum, Kezban [Genellikle kaş ve bıyıklarını henüz almamış ya da flört etmeyi bilmeyen, deneyimlemeyen genç kızları küçümsemek için kullanılan bir ifade.] görülrüm diye endişe ederdim. Bu tip şeyler söylenirdi. Bu Kezban bir tip, öyle şeyler yapmaz denirdi."*(Katılımcı 3, 28: 2016).

Yaşça daha büyük ya da kırsal alandan gelen katılımcılar içinse cinsel birleşme "bekaretin ispatlandığı" bir andır. Bir başka katılımcı ise kanamadığında yaşadıklarını şöyle anlatmıştır:

Evlendikten sonra tam birleşme olduğunda kanamayınca, ben daha çok tedirgin oldum. O bana kanama olmayabilir, rahat ol. Sen benden daha bilgilisin dedi. Kanaması gerekiyordu. Ama yine de kendimden şüphe duyar, ben küçüklükten gelen şeyler. Niye kanamadı ki. Kızlık zarı çeşitlerini biliyorum ama. 1000 de biri de bana denk gelmiş olamaz ya. Evet 1/1000, çok nadir görülen bir şey. O da bana denk gelmez. Acaba çocuklukta birşey oldu da ben mi hatırlıyorum. İnsan hali, tedirgin oluyorsun. Ertesi gün. Onu düşünürken de cinsellikten zevk almıyorsun. Daha kuru ona yönelik bir şey oluyor, kanaması için olan bir ilişki gibi varıyorsun. Kanadıktan sonra ilişkiden zevk almaya başladım. Oh, varmış diye. Acaba karşı tarafın güveni zedelenir mi? Şu an normal diyor, ama içinde daha sonra şüphe kalır mı diye ben tedirginim. Hatta kanaması için uğraştık gibi bir şey oldu ertesi gün. Belki

yine kanamayacaktı. Ben kendimi sıktığım kuruluştan dolayı tahrişten kanadığını düşünüyorum hala da öyle düşünüyorum. 1. gün denedik birşey olmadı. İkincisinde kanadı. İlk başta zevk alıyordum. Ama kanama olmayınca tedirgin olmaya başladım, zevk boyutu gitti. Sadece ona odaklandım. Ama sonra bu düşünceler geçti. İlişkilerde zevk alan kişi olarak gördüm kendimi. Kendim bile erkekten önce benim isteğim doğrultusunda olabileceğini, öyle geliyordu bana (Katılımcı 14, 28: 2016).

Kadınların partnerli cinsel yaşama geçtiklerinde cinsellikten zevk alması ve orgazm olabilmesinin zaman aldığı görülmektedir. Bir katılımcı beş yıl süren ilk ilişkisinde orgazm olmadığını, ama orgazmın ne olduğunu bilmediği için de ilişkiyi sürdürdüğünü ifade etmiştir. Evli olan bir diğer katılımcı ise çocukluğunda yaşadığı travmalardan sonra cinselliğin zevkli birşey olduğunu fark etmesinin yıllarını aldığını, evliliğinin 6-7 yıl sonrasında cinsellikten zevk almaya başladığını anlatmıştır. Partneriyle zevk alamayan kadınların bir kısmı mastürbasyon yaparak orgazm olmayı öğrendiklerini ifade etmektedirler. Ancak çoğunluğu mastürbasyona daha mesafeli bakmaktadır. Partnerli seksle orgazm olmayı beklemektedirler.

Kadınların bir kısmı cinsellikten zevk alabilmek için aktif bir şekilde zihinsel faaliyette bulunmaktadır. Annesinden cinselliğin "pis" olduğunu duyan katılımcı arkadaşının mastürbasyon yapması konusunda cesaretlenmiş ve etrafını yeniden inceleyerek kadınların zevk aldığını keşfetmiş ve bu durumu görüşme esnasında gülümseyerek güçlü bir anlatıyla aktarmıştır. Üst kat komşusunun evinden duyduğu, bir kadının cinsel haz alırken çıkardığı ses ile kendini sorgulamaya gitmiş, cinsellikten zevk almak için çaba harcamaya başlamıştır:

Kareleri şimdi birleştiriyorum. Yengem de keyif alıyormuş. İyi birşey gecenin bir yarısı. Yedi sekiz yıl önce, yan daireme bir gelin geldi, evlendiler. Her gece. Seslerini duymak istemem, ama ses geliyor, müthiş keyif alıyorlar. Kendi kendime dedim ki Allahım alttakinden keyif sesleri geliyor, yandakinden keyif sesleri geliyor, ben de bir problem var demek ki herkes hayatlarından keyif almaya çalışıyor. Ben de bir sorun var ki ben bıkkınlıkla bakıyorum dedim. İnsanlar keyif alıyorlar. Mutlular. Ben niye aynı şeyi yaşamıyorum? Birçok şeyin birleşimiyle kendinle barışıp, cinsel hayatına iyi bakmaya başlıyorsun. Eşime de yazık. O da böyle yaşamak istiyordur. Eşimin kulakları ağır duyuyor. Ben duyuyorum. Aman tanrım insanlara bakar mısın, ne kadar zevk alıyorlar. Biz de ne var? Biz de tık yok. Ses yok. Ben de bir bıkkınlık, adam uyusa da yatağa girsem. Kendi kendini motive ediyorsun (Katılımcı 9, 39. 2016).

50 yaş üstü tek katılımcı ise cinsel ilişki açısından onu iyi hissettiren konular sorulduğunda: *"Ne bileyim. Eşimin çok mutlu olduğunu hissederim. Eşin mutlu*

olduğu için sen de mutlu oluyorsun." Keyif aldığı şeyler sorulduğunda: *Bilmem hatırlamıyorum ki. Sarılması öpmesi sana zevk veriyor"* demiştir (Katılımcı 13, 56: 2016). Cinselliği kendine ait zevk alacağı bir konu gibi görmemekte, menopozla birlikte eşyle cinsel yakınlığının bitmesini olağan ve olması gereken olarak görmektedir.

Bazı katılımcılar ise vajinaları ile ilgili bakışlarının cinselliği pozitif anlamda yaşamaya başlamalarını takiben değiştiğini ve vajinanın zevk aldıkları bir yer haline geldiğini aktarmıştır.

3.6.4. Cinsel Konuları Kimler Kimlerle Konuşabiliyor?

Kadın bekareti söylemi uyarılar ve ibretlik hikayeler ile anlatılırken, cinselliğe ait diğer meselelerin genellikle konuşulamaz olduğu görülmüştür. Katılımcı kadınların çoğu annelerinden regl hakkında yeterli bilgi alamadıklarını ifade etmelerine benzer biçimde cinsel konuların da anneleri ile konuşamadıkları bir konu olduğunu söylemektedir. Annesiyle bu konuları konuşabildiğini söyleyen bir katılımcı kadınsa, erken yaşta başlayan cinsel yaşamına karşın doğum kontrol yöntemlerini annesiyle konuşmadıklarını anlatmıştır. Görüşme boyunca cinsel organların adına dair hiç kelime kullanmadığı da saptanmıştır. Annelerinin yanında artık cinsellikle ilgili konuşabildiğini belirten katılımcı kadınlar ise, meslekleri ve aldıkları eğitimden kaynaklı, bilimsel birşey konuşur gibi konuşarak anneleriyle bu konularda diyaloga başladıklarını ifade etmiştir. Birkaçı yetişkinlikte konuşmayı denese de annelerinin tepkisinden çekinerek geri adım attıklarını söylemiştir. Bir katılımcı ise annesinin cinsel deneyimini duymak istemediğini anlatmıştır. Cinsellik halen annelerle konuşulamaz bir konudur. Kızkardeşlerle konuşulabiliyor mu diye bakıldığında, daha genç olanlardan üç kadın kendilerinden daha genç kızkardeşleriyle ya da kuzenleriyle konuşmaya başladığını söylemiştir. İki katılımcı ise kardeşler arası konuşmalarda "yüz göz olmamaktan" bahsetmiştir (Katılımcı 8,38, Katılımcı 10, 38: 2016). Partner olan iki katılımcıdan biri İzmir kökenli iken, diğer Arap alevisi bir köyde doğmuş, büyümüştür. Bir başka katılımcı ise eşyle cinsel

sorunlar yaşamakta, cinsel konuları kimseyle konuşmak istememektedir. Kadınların cinsellikle ilgili konuları konuşabildikleri kişilerin yakın arkadaşları olduğu görülmüştür. 11 kişi arkadaşları ile cinsellik üzerine sohbet edebildiğini, kendi cinsel deneyimleri üzerine de konuşabildiklerini söylemektedir. Ancak kadınların partnerlerinin arkadaşları tarafından tanınması halinde durumu “o erkeğin” cinselliğini konuşmak olarak gördüklerinde bu tür konuşmalardan çekindiklerini söylemişlerdir. Bu durumun kadınların kendi cinsel deneyimleri olarak değil, "adamin performansı olarak" konuşulacağı endişesi taşıdıkları düşünülebilir.

Kadınlar cinselliği nasıl konuşacaklarını da henüz bilmiyor gibi görünmektedir. Bir kısım kadın kız kardeşleri ile "yapmak, yapmamak" gibi kelimelerle konuştuğunu ifade etmiş, bazen de konuşulmasa da cinselliğin yalnızca yaşandığı taraflarca bilinmektedir. Eğitim düzeyi ya da sınıfsal pozisyonu diğerlerine kıyasla daha yüksek kadınların bir kısmının bu soruya direnç gösterdikleri, bireysel ya da ailesel başarı hikayelerinde cinselliğin konuşulmasındaki zorlukları kabul etmek konusunda da dirençli oldukları gözlenmiştir. Feminizmle aktivizm ya da akademi yolla tanışan kadınların cinselliği görece daha rahat konuşmaya başladıkları gözlenmiş, ancak zaman zaman aile içinde cinselliğin konuşulmazlığını da devam ettirdikleri gözlenmiştir. Anne-kız katılımcıların da özel hayatın konuşulmazlığı konusunda benzer düşündükleri, annenin kızının feminizmle yeni tanışmaya başladığını, kadın dergilerini takip etmeye ve cinsellik üzerine yeni yeni konuşmaya başladığını ifade etmiştir.

Bir katılımcı kadının annesinin büyürken ona ve kız kardeşlerine kızdığında, anneleri tarafından "memelerin kafam kadar oldu, koltuk altı kılın şu kadar uzadı" diye söylendiğini ifade etmiştir (Katılımcı 11, 33: 2016). Katılımcının burada cinselliği ve kadın bedeninin kaçınılmaz türdeki değişimini bir yergi olarak duymaktadır. Cinselliğin kadınların doğal bir yaşantıları olduğu, nasıl deneyimledikleri, nasıl zevk alabilecekleri konuşulmazken, kadın bekareti söylemiyle tersinden olumsuz tehlikeli, cezalandırmayı hak eden bir şey olarak çokça konuşulmaktadır.

Cinsel partner ile cinselliğin konuşulabiliyor mu diye bakıldığında ise feminizmle tanışan ve kendini feminizm ile ifade eden kadınların partnerleri ile daha fazla yaptıkları gözlenmiştir. Söz konusu kadınlar ilk deneyimlerinde partnerleri konuşmaya kapalı olduğunda bunu yapamamakta, ancak deneyimleri ve yaşları ilerledikçe cinselliği konuşabildikleri partnerler seçtikleri görülmüştür. Bazı kadınların ise halen partnerleri ile cinsellik üzerine konuşmadıkları, konuşma konusunda dirençli oldukları tespit edilmiştir. Cinselliği konuşulmadan yaşanacak bir yaşantı olarak kodladıkları görülmektedir.

Katılımcılardan bir kadın 7-8 yıllık evliliğinde orgazm olamazken herhangi bir profesyonel yardım almadan yaşlıları ile yaptığı konuşmalarla cinselliğe bakış açısının değiştiğini, mastürbasyonu denediğini, eşiyle olan cinsellikten de zevk almaya başladığını, halen konuşmak ve yeni şeyler öğrenmek isteğini ifade etmektedir (Katılımcı,9, 39:2016).

Kadınların cinsellikle ilgili mevzuların konuşulamazlığı halini zamanla kırabildikleri, ancak cinsel deneyimin başladığı yıllarda bilgi edinme açısından daha zorlandıkları görülmektedir.

3.6.5. Cinsel Rüyalar

Freud ve klasik psikanaliz kuram rüyaların pek çoğunu cinsel anlamlar içerdiği savıyla incelemektedir. Bu çalışma böylesi derin psikanalitik analizler amaçlamasa da kadınlara doğrudan cinsel rüya görüp görmedikleri sorulmuş, kadın bekareti söylemi altında bu konuda neler ifade edebilmekte oldukları görülmek istenmiştir. Özellikle erkeklerin ergenlik çağına girişinde cinsel rüyaların başlaması, gece boşalmaları bir gelişimsel adım olarak görülürken, kız çocuklarının ergenliğe girişinde böylesi bir şeyden psikoloji eğitimi ve gelişim psikolojisi kaynaklarında bahsedilmemektedir. Kadınlara bedensel değişimler ve regl üzerine sorular sorulurken cinsel rüyaların sorulması nedense cinsellik konusunda yapılan araştırmaların da atladığı bir durumdur. Gerçekten kız çocukları ve yetişkin kadınlar

cinsel rüya görmemekte midir, yokse bu konu sorulup araştırılmadı için mi bu konuda belirgin bir fikre sahip değiliz?

Katılımcılara cinsel rüya görmeye ilk ne zaman başladıkları sorusuna 9 katılımcı kadın hatırlamadığı yanıtını vermiştir. Bu dokuz kadından dördü bu rüyaları ortaokul- lise yıllarında görmüş olabileceklerini tahmin etmektedir. Beş kadın ise 10-16 yaş aralığında cinsel rüya gördüklerini, kimisi ıslanarak, haz alarak uyandığını netlikle hatırladığını söylemiştir. Islanmanın ve hissedilen duygunun ne anlama geldiğini bilmeseler de bu hissi hatırladıklarını ifade etmişler bir katılımcı 15 yaşında rüyasında birkaç kez orgazm olduğunu hissettiğini söylemiştir. Genellikle mastürbasyon yapmadıklarını söyleyen katılımcıların, cinsel deneyimlerinin başlamasını takiben cinsel birleşme/penetrasyon ya da parmakla giriş (lezbiyen kadınlar) olarak tarifledikleri rüyalar gördükleri, daha önceden görmeye başladılarsa cinsel deneyim sonrası rüyaların arttığı ya da cinsel birleşme rüyalarını deneyimlerinden sonra farkettileri düşünülmektedir.

Cinsel rüyaların anlatımında katılımcıların otosansür uygulamış olabileceği düşünülmekle birlikte, beş kadın cinsel rüya sırasında boşalma ve orgazm deneyimi yaşadığını ifade etmiştir. Bir katılımcı cinsel rüya görse de rahatlamış ya da haz almış olarak uyanmadığını anlatmış, bir diğeri cinsel rüya sırasında kendini sıkıldığını uyanınca haz değil rahatsızlık hissettiğini ifade etmiş, beş kadınsa ıslanmadan bahsetmeksizin haz aldığını, ya da gördüğü rüyanın hoşuna gitmiş olduğunu hissettiğini anlatmıştır. Katılımcılardan genç bir kadın cinsel rüyalarının menstrual döngü içinde regl dönemine yakinken arttığını, boşalma ve orgazm hissettiğinde arkadaşları ile bu durumu paylaştığını, ancak onların kadınların boşalamayacağı, rüyada orgazm olamayacağı ve bunu yalnızca erkeklerin yaşadığını söylemeleri üzerine kafasının karıştığı gözlenmiştir.

Kadın bekareti söylemi ve kadınların cinsel konularda ergenlik dönemindeki yetersiz bilgilerine rağmen cinsel rüyalar görmeye başladıkları, bir kısmının hatırlamayışında bedeni ve cinselliği ile kendine ait bir parça olarak ilişki kuramayışın payı olduğu düşünülmektedir. Bedeni ve cinsel organlarına yabancılaşan

kadınların rüyalarının da otosansüre uğradığı da görülmektedir. Ancak mastürbasyonu dahi çok geç deneyimleyen çoğu kadının cinsel rüyalar görmeye başlamış olması da kadınların hem cinsellik konusundaki kalıp yargılara hem de kadın bekareti söylemine direnen bir yanları olduğunu göstermektedir. Ancak kadınların eril cinsellik kurgusu nedeniyle cinsel rüya, ıslanma, boşalma ve orgazm arasında bağlar kurmakta zorlandığı da aşıkardır. Bir penis olmadan kadının haz alması, ıslanması, hatta orgazm hissetmesi onları ve bu rüyaları paylaştıklarında çevrelerini şaşırtmaktadır.

Yetişkin dönemlerindeki cinsel rüyaları sorulduğunda kadınların tamamı farklı sıklıklarda olsa da cinsel rüya gördüklerini bildirmiştir. Rüyalarında partneri dışında birini rüyasında görenler suçluluk hissettiklerini ifade etmektedir. Bir katılımcı eşine bu rüyadan bahsetmediğini ve uyandığında kötü hissettiğini dile getirmiştir. Partneri olmayan kadınlarsa cinsel rüyalar konusunda böyle bir his bildirmemiştir. Bir kısmı da rüya olarak yalnızca öpüşme gördüğünü, ya da oldukça seyrek bu türden rüyalar gördüğünü ifade etmiştir. Bir kadın düzenli partneri olduktan sonra cinsel rüya görmediğini belirtmiştir, düzenli ilişkinin cinsel rüyayı öldürdüğüne dair bir kanısı vardır. Katılımcı kadınlardan yalnızca biri cinsel rüyalar görmesini kendi bedeni ve menstural döngüsellliği ile ilgili yorumlamaktadır. Kadınların bedenleri ve hormonal dengeleri döngüsel bir şekilde değiştiği halde, bununla bağlantılı bir cinsel istek ve cinsel rüyada artış çoğunlukla bildirilmemiştir.

3.6.6. Cinsel Fanteziler

Kadın bekareti söylemi etkisinde kadınların cinsel fantezileri konusunda neler söyleyebildikleri, kendilerini özgür bırakıp bırakamadıkları da söylemin baskınlığını anlamakta önemli bir kıstas olabilir.

Tez görüşmeleri sırasında kimi zaman cinsel fantezinin ne demek olduğunun açıklanmasına ihtiyaç duymuştur. Bir kısım katılımcı fantezinin ne olduğu konusunda hiçbir fikre sahip değilken, bir kısmının da aslında fantezinin önce

zihinde başlayan bir süreç olduğunu bilmediği saptanmıştır. Cinsel deneyimleri olan katılımcıların fantezi kavramına bu denli mesafeli olmaları dahi cinsellikleri üzerindeki baskıyı ortaya koymaktadır. Yalnızca partnerli cinsel yaşamın başlamış olması cinsel fantezilere sahip olmak gibi bir özgürleşme için yeterli midir? Kadınların kendi bedenleri ve cinsellikleri ile kurdukları ilişkide mastürbasyon kadar, cinsel fantezilerinin farkındalığı da önemlidir. Kadınlara fantezi kavramı açıklandığında dahi, kadınlar öncelikle zihinsel bir süreç olarak fanteziyi daha az bildirmiştir. Cinsellik kadınların üzerine düşünebilecekleri, fanteziler kurabilecekleri bir alan olarak bu çalışmada yürütülen görüşmelerde açığa çıkmamıştır. Fanteziler neredeyse erkeklerin tekeli olan ve onlara özgü n bir alana sanki misafir olarak girilen bir alan gibidir. Kadınlar zihinleri, bedenleri ve cinsellikleri üzerinde düşünmekten alıkonmaktadırlar ve bunda cinsel olarak kimliklenme süreci ve kadın bekareti söyleminin rolü yadsınabilir bir boyut değildir. Cinselliğin aslında zihinde başlayan bir süreç olduğunu katılımcıların bilmediği görülmüş, bu durum fantezi dendiğinde kadınların genellikle cinsellik sırasında yapılan örnek şeyleri akla getirdiğinin saptanması ile iyice belirginleşmiştir. Bazı kadınların fanteziler konusunda çok sınırlı konuştuğu gözlenmiş, fantezilerin anlatılmasında otosansür uygulanmış olabileceği düşünülmekle birlikte, anlatımlardaki sınırlılığın, cinsel fantezi kurmanın cinsel yaşamın bir parçası olarak görülmemesinden kaynaklandığı düşünülmüştür. Bazı kadınlar fantezi dendiğinde karşılarındaki erkeğin kendilerinden taleplerini anlamakta, kendilerinin de fantezi kurabileceği, bunun öncelikle zihinsel bir faaliyet olduğu görüşmeler sırasında ifade edilse de en yaygın fantezi ögesinin spontan gelişen cinsel yakınlaşmaya dairdir. Bunun kadınların dışardan baskılanmayla içselleştirilmiş baskı hissini kırma isteği olduğu düşünülmektedir. Ayak üstü ya da aniden başlayan sevişmeler, deniz kenarı ya da orman fantezileri katılımcı kadınların daha ortak ifade ettikleri fanteziler olarak görülmektedir. Katılımcılardan bazıları evin çeşitli yerlerinde cinsellikle ilgili fantezi kurup yaşadıklarını ifade ederken, bir kısmı bunun rahat olmayacağını ya da uygun olamayacağını düşünerek fantezi olarak dahi hayal etmediklerini bildirmektedirler. Katılımcılardan bazıları eski sevişmelerini zihninde canlandırarak fantezi kurduğunu ifade etmektedir. Halihazırdaki partneri dışında biriyle ilgili fantezi kurulduğunda suçluluk hissi bildirilmiştir. Anal seks fantezi olarak genellikle hayal edilmemektedir.

Yalnızca bir katılımcı anal seksle ilgili fantezi kurduğunu ve merak edip deneyimlediğini ve zaman zaman zevk aldığını bildirmiştir. İki katılımcı anal seks istemediklerini söylemiş, üç kadın ise anal seksi partnerlerinin talebi ile deneyimlediğini, ikisi zevk almadıklarını, biri ise eşinin anal tecavüzüne maruz kaldığını bildirmiştir. Oral seksi severek yaptığını söyleyen yalnızca bir katılımcı olmuştur. Kadınlar oral seksi genellikle partnerlerini memnun etmek için yaptıklarını bildirmişler, kendilerine oral seks yapılması ve fantezilerinde buna yer verdiklerini söyleyen katılımcılar tespit edilmiştir. İki katılımcı fantezilerinde itaat ve teslimiyetten bahsetmiş, hayatlarında bir dönem cariye olmakla ilgili fantezi kurduklarını belirtmişlerdir. Kadınlar genellikle fantezilerinde romantize edilen bir cinsellik hayal ettiklerini bildirmişler, bir katılımcı ise seksin kendisini sevdiğçe romantize etmeden doğrudan seksle ilgili fanteziler kurduğunu anlatmıştır.

Zihinsel fantezilerin sınırlı kurulduğu, okunan, izlenen materyallerin bunları zenginleştirdiği, ancak doğrudan cinsel birleşmeye odaklı görsellerin katılımcıların çoğunu rahatsız ettiği, kadınların istek ve hazzının bu tür materyallerin hazırlanmasında genellikle göz ardı edildiği gerçeğinin altını çizer niteliktedir. Katılımcılardan birkaçı dışında fantezilerinin zenginleştirme yönünde bir çaba olmadığı gözlenmektedir. Partnerinden fantezileri yönünde talepte bulunanların yanı sıra, bunu hiç talep etmeyenler de vardır. Bir katılımcı kadın, eşi tarafından fantezisinin reddedildiğini ifade etmiş, aynı eşin cinsel zorbalığına maruz kaldığını, istemeden kurduğu cinsel birleşmeler sırasında fantezi kurarak kendini iyi hissetmeye çalıştığını anlatmıştır. O ilişkisi bittikten sonra zorbalık içermeyen ilişkisinde fantezi kurmaya ihtiyaç duymadığını anlatmıştır.

3.6.7. Kadınların Bilgi Kaynakları Neler? Kadın Bekareti Söyleminin Sessizleştirildiği Alanlardan Biri Olarak Cinsel Bilgi Edinme

Katılımcı kadınlara cinsellikle ilgili bilgileri nereden aldıkları sorulduğunda, akranlar ilk sırayı almakta, ikinci sırayı yaşıtlar kuzenler alırken, anne ve baba son

sıralarda yer almaktadır. Bir katılımcı annesinin Tempo dergisinin³¹ verdiği bilgilerden yararlanarak bebeklerin nasıl oluştuğu hakkında bilgi verdiğini bildirmiştir. Kadınların regl hakkında dahi yeterli bilgi alamadığı bir bağlamda bu katılımcının deneyimi istisnaidir ve büyüdükten sonra kendini şanslı hissettiğini belirtmiştir. Bir katılımcı ise köyde çocukken nasıl doğduklarını merak ettiğini, babasının açıkça "*ananızın amı açıldı, ordan çıktınız*" demesi üzerine bir korku ve travma yaşadığını ifade etmiştir.

İki katılımcı okullarında cinsellik ve beden ile ilgili verilen eğitimden bahsetmiş, ancak bu eğitimin içeriği konusunda bilgi derinleşmemiştir; özellikle ergenlik dönemindeki kızların kendi bedenini tanıma, cinsel birleşmeye dair korku ve endişelerini azaltan sistematik ve uzun vadeli bir eğitimden bahsetmek mümkün değildir.

Kadınların cinsellik konusunda kullandıkları bilgi kaynakları arasında kitaplar son sıralarda yer almaktadır. Orta yaşlı bir katılımcı nişanlısının kendisine cinsel birleşmeyi anlatan bir kitap verdiğini anlatmış, bu kitaptan neler öğrendiği sorulduğundaysa vajina ve bekaret zarını birbirinin aynı vücut bölümleri olarak anladığını anlatmıştır. Aynı katılımcı eşiyle ilk cinsel birleşme deneyimlerinde fenalaştığını da anlatmıştır.

Kitaplar neden kadınların bilgi kaynakları arasında sıklıkla yer almamaktadır? Kadınların çoğu zaman cinselliğin bilgi edinebilecekleri bir alan olduğunu, ya da kitaplardan bilgi edinebilecekleri bir alan olduğunu düşünmediklerini söylemiştir. Bir katılımcı 10 dakika süren birşeyin araştırılmasına gerek olmadığını düşündüğünü ifade etmiş, bir diğeri eşiyle cinsel birleşme denemelerinin başarısızlığı sonrası, erkeğin bunu bilmesini beklediğini, eşinin iki kere geneleve gitmiş olduğu için onun cinselliği bilmesi ve yönlendirmesi gerektiğini düşündüğünü dile getirmiştir. Evlilik

³¹ Doğan Dergi Grubu 6 Aralık 1987 tarihinde yayım hayatına adım atmış. Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş tarafından yayınlanan, Yayın Direktörlüğü'nü İlhan Demiriz'in Yayın Yönetmenliği'ni ise Ayşegül Savur Özgen'in yaptığı dergi 2009 yılından itibaren haftalık haber dergisi olmaktan çıkarak yayın hayatını aylık bir life style dergisi olarak sürdürmeye başlamıştır. 2016 yılında yayın hayatı sonlanmıştır. https://t24.com.tr/haber/tempo-dergisi-kapandi,378888_10/10/2019

deneyimi yaşayan katılımcı kadınlar cinsel birleşmeyi eşlerinden öğrendiklerini söylemekte, bu durumu ifade edişlerindeki doğallıkları, erkekten öğrenmenin doğal olduğu düşüncesini taşıdıklarını gözler önüne sermektedir. Bu katılımcılardan biri eşinin doktor olduğunu, ilk iki cinsel birleşme deneyiminin ise ilkinde zarın az yırtıldığını, ikincisinde tam olarak yırtıldığını söyleyerek eşinden aldığı bilgiyi sorgulamadan kabul ettiğini göstermiştir. Bekaret zarı ile ilgili böylesi bir bilgi gerçeği yansıtmamaktadır. Şu an ebe hemşire olarak çalışmakta olan başka bir katılımcı sağlık meslek lisesinde ilk cinsel birleşmede kanamamanın mümkün olduğunu öğrenmesine karşın, bunun 1/1000'lik bir oranla kendisine denk gelmeyeceğini inandığını, eşinin kendisine bilgi verip rahatlatması ve ikinci denemeden muhtemelen kendisini kasmayla gerçekleşen kanama sonrası rahatladığını ifade etmiştir.

Kitaplardan bilgi edinmeye şüpheyle baktıklarını ifade eden yalnızca iki lezbiyen katılımcı olmuştur. Biri *"Ekstra birşey yapmıyorum cinsel bilgilerimi artırmak için. Başka konularda okuyup araştırıyorum. Ama cinsellik daha içgüdüsel birşey olduğu için, kendi kendine yolunu bulacak birşey olduğunu düşünüyorum sanırım."* diyerek neden bu konuda okumadığını anlatmıştır. Diğeri ise cinsellik üzerine olan kitapların erkeklere göre, onların ihtiyaçları ve erkek hazzını odağına alarak hazırlandığını düşündüğünü belirtmiştir. Katılımcılar kuşkusuz bu yakınma ve saptamalarında haksız değiller, ancak katılımcıların pek çoğunun aktardığı ortak problemler cinsel sorunları ile ilgili yeterli bilgiye ulaşamamalarından kaynaklıdır. Lezbiyen iki katılımcı farklı cinsel problemleri ifade etmeyi başarmıştır.

Dört kadın feminist kitaplardan çok şey öğrendiklerini söylemiştir. Biri mastürbasyon yapma cesaretini bu kitaplardan aldığını, diğeri de kitaplar ve kadın kurumlarından öğrendiği bilgiler ile cinsellikte edilgenlikten çıkarak, daha etkin olmaya başladığını ifade etmiştir. Okudukları kitapların cinsellik konusunda onları cesaretlendirdiği, ancak anlatımlarındaki kavram karmaşasından kavramsal ve teknik bilgi edinmekte yetersiz kaldıkları görülmüştür. Bu dört kadından bir katılımcı kadın kitaplar okumasına karşın halen vajinusmus sorunu yaşadığını ifade etmiş, iki kadının okudukları ve başlığını verdikleri tek kitabın "Bekaretin El Değmemiş

Tarihi" olması ilginç bir tesadüf oluşturmıştır.

Sağlık meslek lisesi (kadın bedeni ve cinsellik üzerine özel bir müfredat uygulanan mesleki okul) çıkışlı tek katılımcı kadın, kadın bedeni ve cinsel organlar hakkında bütün katılımcılara göre daha fazla bilgiye sahip olmakla birlikte, bekaret zarının mutlaka var olduğuna ve kanamasız ilk penetrasyon deneyiminin 1/1000 olduğuna inanmakta, meslek hayatına başladığında bütün vulvaların birbirine benzediğini sandığını ifade etmektedir. İç dudakların boyutunun farklılıklar gösterdiğini, kendisine gelen bir soruyu yanıtlayamadığında gözlemlemeye başladığını, o zaman vulvaların birbirinden farklı olduğunu fark ettiğini aktarmaktadır.

Kadınlar neden çoğu zaman kendi bedenlerini, cinselliklerini ve cinsel birleşmeyi aktif bir biçimde araştırmadıklarına yanıt verememelerinde ve verdikleri yanıtlara bakıldığında, kadın bekareti söyleminin kadınların bedenlerine ve cinsel hazlarına ilişkin merak duygusunu negatif etkilediği, hatta bu duyguyu öldürdüğü görülmektedir. Kadınlar kendi bedenlerini ve cinselliklerini çoğu kez erkeklerin dolayımıyla öğrenmektedirler.

Bir katılımcı bu durumu şöyle ifade etmiştir;

Çok derinliklerine öğrenmeye başladıktan sonra kendi bedenimden utandım. Öğrenene kadar daha rahattım. Vajinaya böyle giriyormuş şöyle çıkıyormuş filan, işi tam ayrıntıları ile öğrendikten sonra, diye duyunca utandım. Kendi bedenimden çok utanmaya başladım. Memelerim çok büyüktü. Onları gizleme, kendimi suçlama, niye büyük, herkesinki büyük değil. Seks simgesi olmaktan korktum. Bir tarafım süper dişi gibi yaşıyordu. Bir tarafım da kadınıma bak ha zekiyim diyordu. Bölünmeleri çok yaşadım (Katılımcı 11, 33: 2016).

Ne yazık ki kadınların bedenleri ve cinsellikleri konusunda “öğrendim” dediği bilgi/bilgiler de kadın bedeninin erkeklerce nasıl görüldüğüne ve bir haz nesnesi olduğuna dairdir, burada kadın bedenine eril bakış içselleştirilmekte, cinselliğe ilişkin özgün bir kadın bakış açısı oluşamamaktadır.

Genç kuşaklar için cinselliği yaşamak bir başarı olarak da değerlendirilmektedir. Bir katılımcı bilgi edinme sürecini "klasik kadın olmaktan kurtulmak" olarak anlatırken, bireysel bir başarı hikayesi kurmaktadır. Diğer bir kadın ise annesinden cinsel birleşmeyi öğrendiğini, arkadaşlarıyla da bu konuları çok rahatlıkla konuşabildiklerini ve pek çoğunun sosyal çevrelerince yadırganmadan cinsel deneyimler edindiğini, "Güzin Abla" köşelerine yansıyan bilgisizliği ve bilgisizleri küçümsediklerini, ancak yetişkin bir birey olduktan sonra bu küçümser tavrı meyi bıraktığını anlatmaktadır.

SONUÇ

Bu tezde Türkiye'deki kadın bekaret algısı ile ilgili söylemler ve kadınların bu söylemle karşılaşma süreçleri ve nasıl etkilendiklerine odaklanılmıştır. Kadınlar çok erken yaşlardan itibaren bu söylemle karşılaştığında kendi beden ve cinselliklerini nasıl algıladıkları sorunsallaştırılmış, söz konusu söylemle birlikte bedenlerine bakış açıları ve cinsel hayatlarının nasıl etkilendiğine dair bir kesit sunulmaya çalışılmıştır. Bedene ve bedenin cinselliğine doğrudan nüfuz eden kadın bekareti söylemine karşı bireysel ve kolektif olarak nasıl mücadele ettikleri de tartışılmaya çalışılmıştır.

Söylemin kadınları çevreleyerek kendilerini, bedenlerini nasıl algıladıklarını etkilediği ve cinselliklerine yansımaları feminist yöntem ve ilkeler çerçevesinde, konu etrafındaki sessizliği kırmak amacıyla kadınların kendi sesi ile deneyimlerini konuşmaları sağlanarak, 15 kadınla derinlemesine görüşme yapılmış ve bu görüşmeler analiz edilmiştir. Çalışmada bekaret kavramının, daha çok kadının cinsel deneyimine karşılık olarak kullanılmasının ardındaki eril bakış ortaya konulmuş; bu kavramın böylesi bir bakışla kurulmuş tarihsel bir olgu olduğu, söylemle yeniden üretildiği, söylem ile birlikte kadınların kendi benlik algılarını bu kavram ile birlikte imgeleştirmelerinin, kadınların beden algısını ve kadın kimliğinin oluşumunu olumsuz etkilediği, kadının cinsel organıyla ilişkisini bozduğunu ve cinsel yaşamını olumsuz etkilediği ortaya konulmuştur.

Kadın bekaretine dair söylemin hangi kaynaklarda yeniden üretildiğini, sürdürüldüğünü görmek amacıyla tıbbi ve dini söylemleri içeren metinler, jinekoloji siteleri, cinsel sorunların konu edildiği köşeler ve konu hakkındaki popüler söylem incelenmiştir. Jinekoloji ile ilgili hazırlanan metinlerin kadın bekaretini biyolojik bir görünüme endeksleyerek/ sabitleyerek kadın bekareti söylemini kuvvetlendirerek doğallaştırdığı, bekaret zarı kavramıyla "yırtilarak kanayan ve açılan bir vajina" algısı ürettiği, ilk penetrasyon deneyiminde "kanama" fikrini yaygınlaştırdığı, "kanamayanları" istisnai hale getirip, "kanamaksızın" cinselleşen kadın bedenlerini

kadınların kendi tasavvurlarında münferitleştirmekte olduğu;"vajinalarına yabancılaşmalarına" yol açtığı, vajinaya penisten önce hiçbir şeyin girmemesi fikrini pekiştirdiği görülmektedir. Kanayan bekaret zarı fikri nedeniyle, ilk cinsel birleşme sırasında gerçekleşen yaralanmaların tıp ve popüler cinsellik söyleminde görünmez kılındığı, ilk cinsel birleşmedeki yaralanmalar nedeniyle "kanayan zar" fikrinin pekiştirilip sorgulanmadan sürdürüldüğü görülmektedir. Aynı zamanda kadınlarca içselleştirilen kanayan zar ve acı söyleminin, kendini gerçekleştiren kehanete yol açarak kadınların deneyimlerini etkilediği ve nesiller boyu bu fikrin aktarıldığı görülmektedir. Kadın bekareti söylemi ile oldukça erken karşılaşıldığı, kadınların bu söylemle birlikte artan biçimde vulva ve vajinalarına nesne kateksisi yaptıkları anlaşılmaktadır. Cinsellikle ilgili bilgi verilen alanlarda kadın bekareti konusundaki tıbbi söylemin benimsenerek sürdürüldüğü görülmüştür. Dini söylem incelemelerinde zaman zaman birbiriyle çelişen yönler olsa da kadın bekaretinin doğal ve kaçınılmazlığında diğer söylemlerle hem fikir oldukları tespit edilmiştir. Kadın bekareti çeşitli söylemlerin ürünü kimi metinlerde eril bir fantezi halini de almakta, kadın bedenine şiddeti güçlendirmektedir.

Kadınlar bireysel ve kolektif olarak kadın bekareti söylemine karşı durmaya çalışmaktadır. Hareketin getirdiği birikimler kadınların cinselliklerine ve bedenlerine bakışlarını sorgulamalarını sağlamaktadır. Kolektif mücadele kadınların hayatları ve en önemlisi bedenleri ile özne olarak ilişki kurmasının alanıdır. Bu tezin bu mücadeleye bir nebze katkı sunması dileğimdir.

KAYNAKÇA

Akkay, E. (2011). Ülkemizdeki Kızlık Zarı ve Adli Tıp Sorunları. Journal of Istanbul University Law Faculty, 48 (1-4), 325-333.

<https://dergipark.org.tr/download/article-file/95976> . 16/07/2018.

Ali, K. (2015). *Cinsel Ahlak ve İslam*. (Çev.) Adnan Bülent Baloğlu. İstanbul: İletişim Yayınları.

Arpaguş, H. K. (2011). Kadın Hak Nuru mu, Yoksa... *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.131-136). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Aslan, E. (2011). Kadın Dindarlığı Üzerine Kavramsal ve Eleştirel Bir Deneme. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.88-92). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Aydın, A. (t.y). *İslam'da Evlilik ve Cinsel Meseleler*. İstanbul: Ailem Yayınları.

Balaban, A.& Güler, H. (2011). Prof. Dr. Mehmed Said Hatioğlu İle İslamın Işığında Kadın. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.38- 44). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Bardakoğlu, A. (2011). Kadın Sorunlarının Kaynağı Din Değildir. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s. 121-123). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Berktaş, F. (2012). *Tek Tanrılı Dinlerde Kadın. Hristiyanlıkta ve İslamiyette Kadının Statüsü Üzerine Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım*. İstanbul: Metis Yayınları.

Blank, H. (2012). *Bekaretin "El Değmemiş" Tarihi*. (Çev) Emek Ergün. İstanbul: İletişim Yayınları.

Ceylan, İ.F. (2008). *Sevgili Çok, Eş Yok!* İstanbul: Akış Yayınları.

Cindoğlu, D. (2004). Modern Türk Tıbbında Bekaret Testleri ve Suni Bekaret. *Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik* içinde. (s.115-132). İstanbul: İletişim Yayınları.

Çakır, S. (2011). Feminist Tarih Yazımı: Tarihin kadınlar için, kadınlar tarafından yeniden inşası. (der. Serpil Sancar) *21. Yüzyıla Girerken Türkiye'de Feminist Çalışmalar*, Prof. Dr. Nermin Abadan Unat'a Armagan içinde. (s. 505-533). İstanbul. Koç Üniversitesi Yayınları. https://www.academia.edu/21949971/Feminist_Tarih_Yaz%C4%B1m%C4%B1_Tarihin_Kad%C4%B1nlar_%C4%B0%C3%A7in_Kad%C4%B1nlar_Taraf%C4%B1ndan_Yeniden_%C4%B0n%C5%9Fas%C4%B1_20.07.2019.

Çınar, A. (2011). Kadının Kendi Olması ve Kendini Bulması. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.137- 144). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Dell'Olio, A. (2018). Cinsel Devrim Bizim Savaşımız Değildi. *Kadın Sağlığı Hareketinden Sesler 2. Cilt* içinde. (s.28-34) (der. Barbara Seaman, Laura Eldridge.) (çev. Biray Anıl Birer, Gül Varlı Kararslan, Selma Koçak, Nagahan Tokdoğan). Ankara: Ayizi Kitap.

Diker, S. (2014). *Aslında Giden Erkek Yoktur Dişi Olmanın Unutulan Sırları*. İstanbul: Destek Yayınları.

Dinçer, Ö. (2007). Namus ve Bekaret: Kuşaklar Arasında Değişen Ne? İki Kuşaktan Kadınların Cinsellik Algıları. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı, Ankara. 26/06/2018.

Ellialtı, T. (2012). Evlilik Öncesi Cinsellik, Bekaret ve Beden Disiplini: Kadınların “Aşk” Üzerinden Cinsel Ahlak Mücadelesi. *Cogito* (s.371-397). Sayı: 70-71, 2012. int. Adresi. 16/07/2018.

Ergün, E. (2012). Önsöz. Blank, H. (2012). *Bekaretin "El Değmemiş" Tarihi* içinde. (s.11- 34). İstanbul: İletişim Yayınları.

Esencan, T.Y. ve Beji, N.K. (2015). Günümüze Değın Cinsellik Konusunda Yapılan Çalışmaların İrdelenmesi. *Androloji Bülteni* Cilt 21 Sayı 3 içinde. (s.301-320). Türk Androloji Derneğı Yayın Organı. BAYT Bilimsel Araştırmalar Basın Yayın ve Tanıtım. Ankara.
https://www.journalagent.com/androloji/pdfs/AND_17_63_301_310.pdf (20/09/2019).

Fidan, H. (2011). Kuranda Özgür ve Sorumlu Bir Varlık Olarak Kadın. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.157-160). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Firestone, S. (1993). *Cinselliğın Diyalektiğı*. (Çev.) Yurdanur Salman. İstanbul: Payel Yayınevi.

Foucault, M. (2012). *Cinselliğın Tarihi*. (Çev.) Hülya Uğur Tanrıöver. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Göle, N. (2011). *Modern Mahrem Medeniyet ve Örtünme*. İstanbul: Metis Yayınları.

Görmez, H. K. (2011). Hz. Aişeden İslam Aynasına Yansıyan Dindarlık. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.101-107). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Görmez, M. (2011). İslam ve Kadın Yazıları Üstüne. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.13-17). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Gürsoy, E. (1999). *Kızlık Zarı Muayenesi/Bekaret Denetimi*.

http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/kizlik_muiayenesi.pdf 04/12/2017.

Harding, S. (1996). Feminist Yöntem Diye Bir Şey Var mı? *Kadın Araştırmalarında Yöntem* içinde. (s.34-47). (haz.Serpil çakır, Necla Akgökçe) İstanbul: Sel Yayıncılık.

Hatemi, H. (2013). *İlahi Hikmet'te Kadın*. İstanbul: Milenyum Yayınları.

Hite, S. (1984). *Hite Raporu: Kadınların Cinselliği Konusunda (Masters ve Johnson ile Kinsey'den sonra) En Kapsamlı Araştırma*. İstanbul: Cep Kitapları Cinsellik Dizisi.

Houppert, K. (2004). *Lanet Son Tabuyla Yüzleşme: Adet Kanaması*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

İlkkaracan, P. (2004). Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik. *Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik* içinde. (s.11-32). İstanbul: İletişim Yayınları.

İstanbuli, M.M. (2007). *İslam'da Evlilik ve Cinsel Mutluluk*. İstanbul: Çağrı Yayınları.

Lhomond, B. (2015). Cinsellik. *Eleştirel Feminizm Sözlüğü* içinde. (s.61-65) (Çev.) Gülnur Acar Savran. (Der.) Helena Hirata, Françoise Laborie, Helene Le Doare, Daniele Senotier, Ankara: Dipnot Yayınları.

Karahan, N. (2012). Ebelerin Gebelik, Doğum ve Doğum Sonrası Dönemde Karşılaştıkları Adli Sorunlar. 2. *Tıp Hukuku Günleri Adli Obstetrik ve Jinekoloji* içinde. (edit. Sermet KOÇ ve Muhammet CAN). İstanbul: Türk Tabipleri Birliği İstanbul Tabip Odası. <https://www.atud.org.tr/wp->

[content/uploads/2016/07/thg_kitap_2.pdf](#). 04/12/2017.

Kartal, Ö. (2018). Kızlık Zarı Çeşitleri <https://www.gynecoesthetic.com/kizlik-zari-cesitleri/>. 17/05/2018.

Kaya, A. (2011). Kadın Dindarlığında Toplumsal Faktörler. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s. 67-71). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Kayadibi, F. (2011). Vahiy Sürecinde Kadın. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.28-31). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Karagöz, İ. (2011). Kuran'ın Kadına Mesajı. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.18-22). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Karakaya, T. (2017). *Kızlık Zarı Konar mı?* <https://www.kizlikzarikani.com/2018/10/kzlk-zar-kan-kokar-m.html> 04/12/2017.

Korkutaslan, B. (2018). *Kızlık Zarı Hakkında Merak Edilenler*. <https://www.drburcu-korkutarslan.com/uygulama/kizlik-zari-hakkinda-merak-edilenler/> 16/08/2018.

Kocatepe, K. (2019). *Bakireler Tampon Kullanabilir mi?* <https://www.mavikadin.com/bakireler-tampon-kullanabilir-mi-uzman-doktor-cevapliyor> 03/03/2019.

Marshall, G. (2005). Sosyoloji Sözlüğü. (Çev.) Osman Akınhay & Derya Kömürcü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. https://media.turuz.com/Dictionary/2017/0840-Sosyoloji_Sozlughu-Qordon_Marsalli-Osman_Akinhay-Derya_Komurchu-1999-928s.pdf. 18/06/2018.

Meriç, N. (2011). Sosyo-Kültürel Değişim ve Kadın Dindarlığı. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.75-80) Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Mernissi, F. (2004a). Bekaret ve Ataerki. *Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik* içinde. (s.99-114). İstanbul: İletişim Yayınları.

Mernissi, F. (2004b). İslam'da Aktif Kadın Cinselliği Anlayışı. *Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik* içinde. (s.33-54). İstanbul: İletişim Yayınları.

Mert, E. (2012). *Kadınlardan Korunma Kılavuzu*. İstanbul. Puslu Yayıncılık.

Mies, M. (1996). Feminist Araştırmalar Süreci İçin Metodolojiye Doğru. *Kadın Araştırmalarında Yöntem* içinde. (s. 48-66). (haz. Serpil Çakır, Necla Akgökçe) İstanbul: Sel Yayıncılık.

Noamane- Guessous, S. (1998). *Bütün Utançların Ötesinde*. (Çev.) Türkan Beygu Oğuzertem. İstanbul: Pencere Yayınları.

Nuhoğlu, A. (2019). Genital Muayene Suçu. (T.C.K. mad. 287. D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C.21, Özel S., 2019, s. 2987-2999 <http://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2019/09/AYSE-NUHOGLU.pdf>

Oğut, A. (2014). *Keşke Kadın Olsam*. İstanbul. Doğan Novus Yayıncılık.

Okumuş, E. (2011). İslam ve Kadın. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.23-27). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Okumuş, E. (2011). Kadın Dindarlığının Sosyolojik Yansımaları. *Kadın ve Aile Yazıları* içinde. (s.81-87). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Önkal, A., Apak, A. & Erul, B. (2014). *H. Peygamberin İzinde*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Özarslan, A. D. (2003). Aybaşının Toplumsal Hali. *Kadın Yaşantıları içinde*. (Haz.) Ayşegül Yaraman. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Özkazanç, A.(2013). Psikanaliz, Feminizm ve Şiddet Psikanaliz ve Feminizm: Tuhaf bir İkili? *Cinsellik, Şiddet ve Hukuk: Feminist Yazılar* içinde. (s.21-67). Dipnot Yayınları.
https://www.researchgate.net/publication/332564383_Psikanaliz_Feminizm_ve_Siddet/link/5cbdc4d84585156cd7aa3e50/download.

Sabbah, F. A. (1995). *İslam'ın Bilinçaltında Kadın*. (Çev.) Ayşegül Sönmezay. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Savaş, A., Efesoy, O., Çayan, F. & Çayan, S. (2012). İstemli Cinsel Aktivite Sırasında Oluşan Cinsel Yaralanmalar. *Ulus Travma Acil Cerrahi Dergisi* 2012;18 (6):519-523 Cilt - Vol. 18 Sayı - No. 6.

Savaş, H. (2012). Jinekoloji ve Obstetrikte Karşılaşılan Tıbbi Uygulama Hataları: Dava Örnekleri. 2. *Tıp Hukuku Günleri Adli Obstetrik ve Jinekoloji* içinde. (s.39-46). (edit. Sermet KOÇ ve Muhammet CAN). İstanbul: Türk Tabipleri Birliği İstanbul Tabip Odası. https://www.atud.org.tr/wp-content/uploads/2016/07/thg_kitap_2.pdf. 04/12/2017.

Shalhoub-Kevorkian N.(2004). Tecavüzün Kültürel Tanımına Doğru: Filistin Toplumunda Tecavüz Mağdurlarıyla Çalışırken Karşılaşılan İkilemler. *Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik* içinde. (s.207-243). İstanbul: İletişim Yayınları.

Sirman, N. (2005). *Namusun Arka Planı Önsöz. Haremler ve Kuzenler* içinde.

Tillion, G. (2005). *Haremler ve Kuzenler* içinde. (s.21-30). (Çev.) Şirin

Tekeli & N kh t Sirman. İstanbul. Metis Yayınları.

 ener, A.(ty). *Evlilik Rehberi*. İstanbul: Sılacan Tekbir Yayınları.

Tanenbaum, L. (2018). Salon Masajları. *Kadın Sağlığı Hareketinden Sesler 2. Cilt içinde*. (s.24-28) (der. Barbara Seaman, Laura Eldridge.) ( ev. Biray Anıl Birer, G l Varlı Kararslan, Selma Koçak, Nagahan Tokdoğan). Ankara: Ayizi Kitap.

Tillion, G. (2005). *Haremler ve Kuzenler*. ( ev.)  irin Tekeli & N kh t Sirman. İstanbul. Metis Yayınları.

Tokatlıoğlu, P. (2019). *Bakirelerde Vajinal Akıntı, Kaşıntı, Koku ve Jinekolojik Muayene*. <https://www.jinekologum.net/yazilar/detay/TR/16/Bakirelerde-Vajinal-Akinti-Kasinti-Koku-Ve-Jinekolojik-Muayene> 03/03/2019.

Topalismailoğlu, N. (2019). *Bekaret Testi*. http://www.doktornevra.com/cinsellik/bekaret_testi.asp (29/09/2019).

Tuksal, H.  . (2014). *Kadın Karşıtı Söylemin İslam Gelenegiindeki İzd   mleri*. Ankara: Otto Yayınları.

Türkarslan, N. (2011). Kentte Kadın Olmak. *Kadın ve Aile Yazıları içinde*. (s.45-52). Ankara: Diyanet İ leri Yayınları.

 nal, İ. H. (2011). İnsan İradesine Saygı. *Kadın ve Aile Yazıları içinde*. (s.161-166). Ankara: Diyanet İ leri Yayınları.

 nal, M. (2011). Kuran'da Kadın Portrelerinden Bir Kesit. *Kadın ve Aile Yazıları içinde*. (s.93-100). Ankara: Diyanet İ leri Yayınları.

Yapıcı, A. (2011). Kadın Dindarlığı Algısal Bir Yanılgı mı, Yoksa Gerçeklik Mi?

Kadın ve Aile Yazıları içinde. (s.60-66). Ankara: Diyanet İşleri Yayınları.

Yılmaz, S. (2013). Sosyokültürel, Hukuki ve Tıbbi Bağlamda “Bekâret” Kavramı. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul. 26/06/2018.

<https://www.durex.com.tr/cinselligi-kesfedin/icerikler/kizlik-zari-yirtilmazsa-ne-olur>
18/09/2018. http://kizlikzarimodelleri.blogcu.com/kizlik-zari-modelleri-kizin-iliskiye-girdigi-nasil-anlasilir-res/9312425_18/09/2018.

Tabip Odası Açıklaması (02. 01. 2009). Kızlık Zarı (Himen) İncelemeleri.
https://ttb.org.tr/makale_goster.php?Guid=f78ea1b8-923f-11e7-b66d-1540034f819c&1534-D83A_1933715A=2977831a1f4ab0076fca4b4ad1804ccb40757153_
04/12/2017.

<https://www.yapaybekaretzari.com/> 20/10/2019

EKLER

Ek 1. GÖRÜŞME SORULARI

- Soruların sırası katılımcıların anlatımlarına göre zaman zaman değiştirilmiştir.
- Yüz yüze görüşme imkanı bulunamayan bir katılımcıya ise yazılı olarak sorular gönderilmiş, sosyal medya (messenger üzerinden yollanarak) üzerinden yanıtları yazılı alınmıştır.
- Görüşmelerin deşifreleri yapıldıktan sonra iki katılımcı da yanıtlanmamış soruların kaldığı görülmüş, kalan ilgili birkaç soru messenger üzerinden yeniden sorularak yanıtları alınmıştır.

İsmim Aynur Boyraz bir psikoloğum, aynı zamanda kadın çalışmaları yüksek lisans programında tez yapmaktayım. Görüşmemiz sırasında sorulara verdiğiniz yanıtlar, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Yüksek Lisans Programına bağlı Türkiye'de Kadın Bekareti Kavramı Söylemi ve Etkileri üzerine yapmakta olduğum tez çalışmam kapsamında isminiz kullanılmadan kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkürler.

1- Hangi yıl, nerde doğdunuz?

2- Eğitim durumunuz?

3- Anne babanızın doğum yeri, eğitim durumları nedir?

4- Anne babanızın evlenme şekli nedir?

5- Bekaret kavramını ilk kez ne zaman duydunuz? Farklı kelimelerle de duymuş olabilirsiniz (Kız, kızlık biçiminde de olabilir) Nasıl bir bağlamda duydunuz?

6-Duyduğunuzda neler düşündünüz?

7-Hangi organla ilgili olduđunu dűşündünüz?

8-Bedeninize bakış açınızı nasıl etkiledi?

9-Neler hissettiniz?

10-Bekaret zarı kelimesini duydunuz mu? Zihninizde neler oluştu?

11-Neler hissettiniz?

12- Ne zaman regl oldunuz? Regl olmaya dair bilgileri kimden nasıl aldınız?

13- Regl olduğunuzda annenizle konuştunuz mu? Konuştuysanız anneniz neler anlattı? Ne hissettiniz?

14- Regl olmak kızlar arasında konuşulur muydu? Nasıl konuşulurdu?

15- Regl olmakla ilgili çevrenizde kullanılan kelimeler neler? Siz sıklıkla hangi kelimeleri kullanılıyor?

16- Tüylendiğinizde tüylerinizi, özellikle vajinadaki tüylerin alınması gerektiğini size kim tarafından hangi kelimelerle anlatıldı? Bu sözleri duydüğunuzda ne düşündünüz, ne hissettiniz?

17-Tüylerinizi almaya nasıl başladınız? Bedeniniz ve vajinanızla ilgili neler hissettiniz?

18- Bekaretinle ilgili uyarılar aldınız mı? Kimlerden? Hangi kelimelerle, nasıl uyarılar aldınız?

19- Vajina için kullanılan kelimeler var mıydı? Hangi kelimelerle adlandırılıyordu?

Şu an hangi kelimeyi kullanmayı seçiyorsunuz? Kızlar arasında hangi kelimelerle bahsediliyordu?

20- Vajinanızla ilgili bilgileri ne zaman kimlerden nasıl aldınız?

21- Klitoris kelimesini ilk kez ne zaman duydunuz? Neler biliyorsunuz?

22- Çocukken bedeninize bakar mıydınız? Ergenliğe girerken bedeninize bakar mıydınız?

23- Peki vajinanızı merak edip baktınız mı ya da incelediniz mi? Bakıp incelemediyseniz sizi engelleyen şeyler nelerdir? Baktınızı incelediyseniz neler düşündünüz? Neler hissettiniz?

24- Cinsel birleşmenin ne olduğuna ilişkin ne zaman, neler öğrendiniz?

25- İlk cinsel birleşme ve bekaret konusunda neler duymuştunuz? Kaç yaşlarında neler duydunuz? Bu duyduklarınız neler düşündürdü? Neler hissettirdi?

26- İlk vajina-penis birleşmesinde ne kadar bir kan miktarı olacağını duymuştunuz? Siz neler düşündünüz?

27- Mastürbasyon hakkında ilk ne zaman ve neler duydunuz?

28- Hiç mastürbasyon yaptınız mı? Yaptıysanız ilk kaç yaşında yaptınız? Neler hissettiniz? Sizi engelleyen şeyler oldu mu? Neler?

29- Bir partnerle cinsel deneyiminiz oldu mu? Vajina penis birleşimi dışındaki deneyimlerinizden de bahseder misiniz? Neler deneyimlediniz? Nasıl karar verdiniz?

30- Vajina- penis birleşimini içeren cinsel deneyiminiz oldu mu? Nasıl karar

verdiniz? Neler düşündünüz? Nasıl hissettiniz?

31- Ne gibi zorluklar yaşadınız? Yaşadığınız zorluklarda yardım aldınız mı? Nereleden?

32- İlk defa jinekoloğa ne zaman gittiniz? Neler deneyimlediniz? Sizin için jinekolog deneyimlerinizi güçleştiren şeyler neler?

33- Cinsel bilgiler edinir misiniz? Kimlerden? Ya da hangi kaynaklardan cinsel bilgiler alıyorsunuz?

Erkek bedenine dair neler biliyorsunuz? Neler düşünüyorsunuz?

34- Cinsellik üzerine sohbet eder misiniz? Bu sohbetlerin içeriği nasıl olur? Kimlerle bu sohbetleri yapıyorsunuz?

35- Hiç porno izlediniz mi? Kaç yaşında ilk kez pornografik bir görüntüyle karşılaştınız? Nasıl oldu? Neler düşündünüz?

36- Porno izlemeye devam ettiniz mi? Porno görüntülerde iyi gelen ve kötü gelen şeyler neler? Ne tür görüntüler size iyi hissettiriyor?

37- Cinsel rüyalar görür müsünüz? İlk defa gördüğünüz zamanı hatırlıyor musunuz?

38- Gördüğünüz cinsel rüyaların içeriği nasıl oluyor? Islandığınızı ya da orgazm olduğunuzu hatırlıyor musunuz?

39- Cinsel fantezileriniz var mı? İçeriklerinden bahseder misiniz? Yıllar içinde fantezilerinizde değişen şeyler neler oldu?

40- Yıllar geçtikçe vajinanız, bekaret kavramı ve cinsellikle ilgili bilgilerinizde değişen şeyler oldu mu? Bilgilerinizin değişmesini sağlayan şeyler neler?

41- Anneniz ya da ailenizdeki diğer kadınlarla kadın bedeni üzerine konuşmalarınızda değişen şeyler oldu mu? Yine anneniz ve ailenizdeki diğer kadınlarla (kız kardeş varsa örneğin) cinsellik hakkındaki sohbetlerinizde yıllar içinde artma ya da değişme oldu mu? Neler? Bir değişim olduysa bunu etkileyen şeylerin neler olduğunu düşünüyorsunuz?

42- Bekaret kavramı ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

43- Bekaret kavramı bedeninize ve vajinanıza bakışınızı nasıl etkiledi?

44- Bekaret kavramı cinselliğe bakışınızı nasıl etkiledi?

45- Karşılaştığınız zorluklarla başa çıkmak için neler yapıyorsunuz?

46- Cinsel yöneliminizi nasıl tanımlıyorsunuz (heteroseksüel, lezbiyen, biseksüel vb.)?

47- Bekaret kavramı hakkında nelerin değişmesi gerektiğini düşünüyorsunuz?

48- Sizin bu çalışmaya eklemek stediğiniz şeyler var mı?

Ek.2 KATILIMCILARIN DEMOGRAFİK BİLGİLERİ

Katılımcı	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	Katılımcı
Yaş	24	25	28	28	24	29	38	38	39	Yaş
Çalışma Durumları*1	Öğrenci	Öğrenci	Çalışıyor	Yarı zamanlı çalışıyor	Öğrenci	Çalışıyor	Kendi işinin sahibi	Çalışıyor	Ev hanımı	Çalışma Durumları*1
Doğum Yeri	İstanbul	İstanbul	Adana	İstanbul	İstanbul	İstanbul	İstanbul	Adana (köy)	K. Maraş (köy)	Doğum Yeri
Yaşadığı İl	İzmir	İstanbul	İstanbul	İstanbul	İzmir	İstanbul	İstanbul	İstanbul	İstanbul	Yaşadığı İl
Eğitim Durumu	Lisansüstü (Öğrenci)	Lisansüstü (Öğrenci)	Lisans	Lisans	Lisansüstü (öğrenci)	Lisans	Lise	Lisans	*Açık Lise	Eğitim Durumu
Medeni Durum	Bekar	Bekar	Bekar	Evli	Bekar	Evli	Boşanmış	Bekar	Evli	Medeni Durum
Evli ise Evlenme Biçimi	-	-	-	Flört ederek	-	Flört ederek	Flört ederek	-	Görücü Usulü	Evli ise Evlenme Biçimi
Anne Eğitim Düzeyi	Lise	* Açık Lise	Lisans	Lisans	İlkokul	İlkokul	İlkokul	İlkokul terk	İlkokul	Anne Eğitim Düzeyi
Annenin Doğum Yeri	Diyanbakır	Tunceli	Adana	İstanbul	Sivas, köy	İstanbul	Bayburt	Adana köy	K. Maraş köy	Annenin Doğum Yeri
Babanın eğitim Düzeyi	Lise	Ortaokul	Lise	Lisans	Lise	Lise	İlkokul	Lise	İlkokul	Babanın eğitim Düzeyi
Babanın Doğum Yeri	İstanbul	Elazığ	Adana	İstanbul	Sivas, ilçe	İstanbul	Bayburt	Adana köy	K. Maraş	Babanın Doğum Yeri
Anne Babanın Evlenme Biçimi	Aşk evliliği	Aşk evliliği	Aşk evliliği	Aşk evliliği	Görücü usulü	Yarı görücü usulü	Aşk evliliği	Aşk evliliği	Zorla kaçırma	Anne Babanın Evlenme Biçimi
Etnik köken İnanç	bilinmiyor	Kürt-Alevi	Türk-Sünni	Türk-Sünni	Türk-Alevi	Türk-İnanç bilinmiyor	Türk-Sünni	Arap-Alevi	Türk-Alevi	Etnik köken İnanç

K15	K14	K13	K12	K11	K10	Katılımcı
43	28	56	33	33	38	Yaş
Çalışıyor	Çalışıyor	Ev hanımı	Çalışıyor	Yarı zamanlı	Çalışıyor	Çalışma Durumları*1
İstanbul	Erzurum	Rize (köy)	Trabzon (ilçe)	Malatya	İzmir	Doğum Yeri
İstanbul	İstanbul	İstanbul ve Rize	İstanbul	İstanbul	İstanbul	Yaşadığı İli
Lisans	Yükseköğretim (Öğrenci)	Lise	Lisans	Lisansüstü (Öğrenci)	Lisans	Eğitim Durumu
Boşanmış	Eşi ölmüş	Evli	Boşanmış	Bekar	Bekar	Medeni Durum
Flört ederek	Flört ederek	SGÖrtücü usulü	Flört ederek	-	-	Evli ise Evlenme Biçimi
Lise	İlkokul		Lise	İlkokul	Lise	Anne Eğitim Düzeyi
İstanbul	Kars, köy	Rize köy	Rize, köy	Malatya, köy	İzmir	Annenin Doğum Yeri
Lisans	İlkokul		Lisans	İlkokul	Lise	Babanın Eğitim Düzeyi
İstanbul	Erzurum köy	Rize köy	Rize, köy	Malatya, köy	İzmir	Babanın Doğum Yeri
Çocukluk aşkı	Görücü Usulü	Görücü usulü	Görücü Usulü	Aşk-takas	Tanışarak	Anne Babanın Evlenme Biçimi
Türk-Sünni	Etnik köken bilmiyor-Sünni	Hemşin-Sünni	Hemşin-Sünni	Kürt-Alevi	Türk-Sünni	Etnik köken inanç

Ek. 3 GAZETE KÜPÜRLERİ

bekâret

KAPAK

Yıl 7, Sayı 57, 24.12.1989

BEKÂRET/KIZLIK ZARI ARTIK BİR TABU OLMAKTAN ÇIKIYOR

Bekâret duvarı yıkılırken...

Bir tabu daha çöküyor. Toplumun her katmanında tartışılan bekâret kavramının savunucuları giderek azalıyor. **Nokta**'nın üniversite öğrencileri ve toplumda etkin bir konuma sahip kadınlar arasında gerçekleştirdiği anket, artık farklı bir tabuyla karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor

Satlığı, eldeğmemişliği simgeleyen bembeyaz gelinliği içinde bakire doğmuş, bakire olacak prensesler gibiydi... Birazdan imzayı atacak, "evli bir kadın" olacaktı. Yüzündeki endişeyi ise, heyecanına, yorgunluğuna veriyordu herkes. Öyle ya, mutluluk onun da hakkıydı... Oysa bilmiyorlardı. Gerçek gecesi takke düşecek, kel görünecek, kız olmadığı anlaşılacaktı. Bir kız arkadaşı nereden duyduysa duymuş, içi güvercin kaniyle dolu ince zardan bir kesecik bulmasını önermişti. Bu kesecikteki kan, kutsal bir mutluluğun temeli olacaktı belki de, ama o bulamamıştı... Bazı doktorların kızlık zarını diktiklerini duymuştu, ama o gidememişti. Utanırdı sonra... Bir de âdet günlerinin sonuna rastlasaydı şu nikâh günü, ama denk düşmemişti işte...

Peki ne olacaktı şimdi?

Belki bir cinayet, belki bir boşanma, ya da üç vakte kadar sadistik cezalar... Kaybedilmiş bir namusu geri getirmek için beyhude çabalar...

Şimdilerde bu karanlık tablonun üzerine kocaman, kalın mı kalın bir çarpı işareti çekilmekte. Devran

döndü, Türkiye'de bile bekâret bir tabu olmaktan çıkma yolunda. Nasıl mı? Kolayca! Boğaziçi Üniversitesi Kadın Yönetimi, 4. sınıf öğrencisi, 22, "İndaki Burak Özyıldır, bu tabunun yıkılması konusunda naçiz katkılarını şöyle anlatıyor: "Demirperde yıkılıyor, tabii ki diğer bazı perdeler de yıkılacak. Biz sevişen toplumu yaratacağız. Şahsen ben elimden geleni yapıyorum. İkna mekanizmalarıyla kızları hayata kazandırıyorum. Kendimi bir öğretmen gibi hissediyorum. Ama arkadaşların da bize yardımcı olması lazım, özellikle kızların. Zaten benim gibi on-on beş adam daha olsa, Türkiye'de bu sorun çoktan halledilmişti..."

Herkes bu denli misyoner bir ruha sahip olmayabiliyor. Ama söz bekâretten açıldığında Boğaziçi'nin kız öğrencileri de en az erkekler kadar rahat. İşte İletme öğrencisi Elvan Kurkun: "Ben bakireliğin sorgulamasını kendi kendime yaptım. Gerçekten, tüm içtenliğimle önemli olmadığı kanısına vardım. Bu kanıya vardığımda bakireydim... Sonra, ilk ilişkimden sonra bunun öyle fazla önemli bir şey olmadığı fikri içime öyle işlemiştir ki, bir arkadaşşıma söyleme gereksinimi bile

duymadım. Ayrın doğaldı. İnsanın tarihsel gelişmesi içinde Tanrı'nın varlığını sorgulaması gibi, bekâretin de sorgulanması gerekli..."

Sadece öğrenciler mi? Bugün Türkiye'nin bir kadın bakanı var: İmren Aykut. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Aykut, şu sözlerle bugün Türkiye'de hızla yaygınlaşan anlayışı da özetliyor: "Bekâret, kişinin kendisini ilgilendiren bir husus. Bakire olmak istiyorsa bakire olur. Bakire olmak istemiyorsa bu sadece ve sadece şahsi bir karardır. Ve tamamiyle kendisini ilgilendirir... Ben her iki karara da saygı duyarım."

Evet, devran döndü. Kısaca vakte öncesine kadar olumsuz bir yara olan bekârete artık farklı bakılıyor ülkemizde. Artık "Bekâret konusundaki düşüncelerinizi anlatır mısınız?" dendiğinde farklı öyküler anlatılıyor. Utanç sürüyor hâlâ, ama farklı bir düzeyde, farklı bir şekilde...

"Bekâretimden utanıyorum." İşte şimdilerin sloganı bu. İTÜ Gömüştüğü binasının kantininde 4. sınıf öğrencisi bir genç kız, **Nokta**'nın anketini yanıtlarken bir an duraksadı ve çevreye hızla göz atarak telaş içinde kendi yaşamını anlat-

KAPAK

HARİTA GENEL KOMUTANLIĞI

Memuriyete girişte kızlık muayenesi

Harita Genel Komutanlığı'na alınacak bayan memurlar bekâret muayenesinden geçiriliyor. Bakire olmayanlar işe girmekten vazgeçiyorlar. Bazıları da torpille rapor alıyorlar. Uygulama 1980'den sonra başlatıldı. Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kadın Doğum Servisi Şefi "Biz emredileni yaparız" diyor.

Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA) Kadın Doğum Kliniği'nin öne, 2000'e Doğru muhabiri, iki kadınla birlikte oturduğu banktan kalkarak Doktor Erdal Özgün'e yaklaştı. Sorusu şu: "Efendim sına-

vı kazandım. Rapor alacağım. Ancak bakire değilim. İşe girememekten korkuyorum. Raporuma ne yazacaksınız?"

Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı Harita Genel Komutanlığı'na alınacak bayan memurların bekâret

muayenesinden geçirildikleri haberi geldiğinde, 2000'e Doğru Ankara bürosundan kimse inanmak istemedi. Tıpkı SHP İzmir Milletvekili Türkân Akyol gibi, Barolar Birliği Başkanı Teoman Evren gibi, herkes "olamaz!" dedi.

Prof. Dr. HÜSNÜ A. KİŞİNİŞÇİ*(Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı Başkanı)*

'Bu sağlık muayenesi olamaz'

"Yapılan, başka bir işin kamuflijidir. İşe girecek kişiye bu kadar ayrıntılı muayeneyi anlayamıyorum. Madem bu kadar önem veriyorlar ultrasonografik muayene yapsınlar. Bu araç kişiyi masaya filan yatırmadan, el değmeden en ince ayrıntısıyla muayene eder."

İşe girecek bir bayan jinekoloji masasına yatırılıp muayene edilirse, bu sağlık kontrolü işlemine girmez. Bu yapılan başka bir işin kamuflijidir. Bizim yıllardır yaptığımız sağlık muayenesi, işe girecek bir kişinin o işi yapamayacak bir özuru var mı, dıyedir. İşte göze bakılır. Fiziki bir iş yapacaksa, eline koluna bakılır, yürüyüşüne bakılır. Fakat işe almak için çok ince ayrıntılı bir muayeneyi anlayamıyorum. Hadi bilemedin, kan tahlilleri yap. Bu kadar detaylı muayene yapılamaz.

Jinekoloji bölümünde böyle bir muayeneyi yaptınız diyelim. Pek kime yaptırıyorsunuz bu işlemleri? Pratisyen hekimlerin, uzmanların bile hata yaptığı hassas bir konuda muayene yapmaları risklidir. Tabii bekâret aranıyorsa pratisyenler yapabilir. Madem muayeneye bu kadar önem veriliyor, ultrasonografik muayene yapsınlar. Biliyorsunuz, bu araç öyle jinekoloji masasına filan kişiyi yatırmadan, hiç el değmeden muayene eder. Hastalık varsa onu teşhis eder. Fakat tek bir şeyi teşhis edemez: bekâreti.

Niye böyle muayene yaptıklarının gerekçesini öğrenmek istedim. Beni nasıl inandıracaklar, merak ediyorum. Ama gerekçe göstereceklerini sanmıyorum.

"Neden bekâret kontrolü yapıyorlar" diye, şimdi kafamdan geçiriyorum. Bir neden bula-

miyorum. Acaba, hani gazeteler yazıyor: Bir bayan 'Bana iş yerimde uyku ilacı verip tecavüz ettiler' diyor. Acaba ileride böyle bir durum olmaması için mi? Yoksa, kızın sevgilisi varsa onu öğrenmek için mi? Hani ona belki askeri bilgileri verir diye. Mantıklı bir neden bulmak güç.

Şunu söyleyeyim, ben kızımın böyle bir muayene sonucu işe girmesine karşı çıktım. □

KUTUPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ			
Anahtar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih	
karet	CUMHURİYET	22. EYLÜL 1990	

22 Eylül 1990

CUMHURİYET/9

'Evlilik Öncesi Cinsel İlişki' paneli

Bekâret tartışması

İstanbul Haber Servisi — Kadın Dergisi'nce düzenlenen "Bekâret ve evlilik öncesi cinsel ilişki" konulu panelde, Türk toplumunda sevişmenin kadın için ağır bir ceza olarak algılandığı, cinselliğin kısıtlanmasının hem kadına hem de erkeğe mutsuz bir cinsel yaşam getirdiği görüşleri savunuldu. Kadınlar, kızlık zarından doğduktan hemen sonra "kurtarılmaları" önerildi. İstanbul Tıp Odası'nda dün düzenlenen panelde, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyoloji Araştırmaları Merkezi öğretim üyesi Prof. Dr. Mustafa Erkal, International Hospital İstanbul Kadın-Doğum Bölümü Başkanı Doç. Dr. Teksan Çamlıbel, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Arşaluyş Kayır, Avukat Selma Atabek, sanatçılar Füsun Erbulak ve Füsun Önal, konuyla ilgili görüşlerini açıkladılar.

Türk toplumunda sevişmenin kadın için ağır bir ceza olarak görüldüğünü belirten Füsun Erbulak, "Gerçekte sevişmek ceza değil, bir ayıptır. Belki de tarihinin bahsettiği en güzel duygudur" dedi. Kız çocuklarının, erkek çocukların stınet olmasu gibi doğumdan hemen sonra bu zardan kurtarılmaları gerektiğini belirten Erbulak, bu zarın namusla hiçbir ilgisi bulunmadığını ve "fazilet" olarak görüldüğü sürece kurtulmanın mümkün olmadığını söyledi.

Bekâret konusunun "rafı kaldırılması" gerektiğini vurgulayan Füsun Erbulak, baskının istek doğurduğunu da kaydetti.

Avukat Selma Atabek de kadının bedeninin ve cinselliğinin erkekler tarafından kontrol altında tutulduğunu, evlilik öncesi cinselliğin yasaklandığını anlattı. Atabek, "Bekâret toptamamızda geçerli ve vazgeçilmez bir sembol. Kadının bedeni kendisine ait değildir, uygun görülen cinselliği yaşamalıdır. Yoksa 'kör kadın' olur. Bedenimizin denetimi, babalarımızdan, ağabeylerimizden, dayılarımızdan, okuldan, yurt görevlisinden, polisten, kısacası özel ve tüzel kişilerden bize geçsin" diye konuştu.

Doç. Dr. Arşaluyş Kayır da birçok kadının evlendikten sonra cinsel birleşimin gerçekleşmemesi sorunu yaşadığını, bunun da bakireliğin abartılması, evlilik öncesi cinsel deneyimsizlik ve bu konudaki baskılardan kaynaklandığını anıladı. Bakireliğin önemsenmesinin, "erkeğin çok önemsenmesi" anlamına geldiğini belirten Kayır, "Kızlık zarı sırat köprüsü gibi bir şey. Geçilsin mi? Geçilmesin mi? Cinsel kısıtlamalar, kadın için de erkek için de mutsuz bir cinsel yaşam getiriyor" diye konuştu.

Doç. Kayır, cinsel baskıların her zaman aileden gelmediğini, gençlerin de kendilerini baskı altında tuttuklarını belirtti.

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Anahtar Sözcükler

Çıkış Yeri

Tarih

Bekâret

Hürriyet

15.9.1989

Grup Yorum'un başına gelenler

63 gün tutuklu kaldıktan sonra tahliye edilen Grup Yorum'un üç hanım elemanı: Aylin Sezen, Selma Çiçek, Sumru Göker...

Bekâret işkencesi

- Grup Yorum'un kadın elemanları, kendilerine zorla, "Biz bakireyiz" diye tutanak imzalattırıldığını söylediler.

● 20. sayfada

Bekâret işkencesi

Ali Ekber ŞEN / MERSİN, (İçel) (hha)

KONSER vermek üzere geldikleri Mersin'de Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefet ettikleri iddiaıyla tutuklanan ve 63 gün cezaevinde kaldıktan sonra tahliye edilen Grup Yorum Müzik Topluluğu, özgürlüğün tadını çıkartırken, üç kadın eleman, cezaevindeki günlerini anlattılar.

Grup Yorum Müzik Topluluğu'ndan Aylin Şeşen, Selma Çiçek ve Sumru Göker, Mersin Cezaevi'ne giren tüm kadın tutukluların, "Sağlık Kontrolü" adı altında bekâret muayenesine gönderildiklerini ileri sürdüler. Grup Yorum'un bayan elemanları Mersin Cezaevi Müdürü Oğuz Atıcı'nın keyfî bir tutum içerisinde hareket ettiğini de öne sürerek, şöyle konuştular:

"YALANLAMAMIZI İSTEDİLER"

"Cezaevine girdikten sonra, müdür bizi yanına çağırarak 'Sizi bekâret muayenesine göndereceğiz' dedi. Biz ise kendisine kesinlikle gitmeyeceğimizi söyledik. Götüremeyeceklerini anlayınca bize zorla 'Bakireyiz' diye tutanak tutup imzalattılar. Bu olayı gazeteler yazdıktan sonra, müdür bey bizi odasına çağırarak, 'Gazetelerin yazdıklarını yalanlamazsanız size ona göre davranırız' diye tehdit etti. Bu olayı cezaevi savcısına ilettik, ancak kendisi de bize yardımcı olacağı yerde 'Siz bu işi çok uzattınız' diye çıktı."

GÖRÜŞME AYRICALIĞI

Mersin Cezaevi Müdürü Oğuz Atıcı'nın, genelev patronlarına kendi odasında bazı tutuklularla açık görüş yaptığını da ileri süren Aylin Şeşen, Selma Çiçek ve Elif Sumru Göker:

"Soyadı tuttuğu halde birçok tutuklu yakını görüştürülmezken, genelev patronları cezaevinde bazı tutuklularla müdürün odasında açık görüş yapıyorlar. Tabii bu iş rüşvetle oluyordu." dediler.

15.9.89 Hürriyet

Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
Belkaret	1987	Tokula

CİNSELLİK / İLK GECE KORKUSU

Kanlı çarşaf beklendikçe...

Hafta içinde 25 yaşındaki genç bir adamın hayatına mal olan iktidarsızlık endişesi on binlerce erkeği etkiliyor. Uzmanlara göre, gerdek gecesi kanlı çarşaf bekleyen anlayışı sürdürdükçe benzer olayların yaşanması kaçınılmaz.

G eçtiğimiz çarşamba günü, istisnasız bütün gazetelerin birinci sayfaları "harakiri yapan genç damat"ın hazine öyküsüyle çalkalandı. Haberlere göre genç damat iktidarsızdı ve bu nedenle intihar etmişti. Ertesi gün bu haberin doğruluğu tartışılır hale geldi: Yirmi beş yaşındaki Ergun Fırat'ın cesedi üzerinde yapılan savcılık araştırmasında bir değil, iki bıçak darbesine rastlanmıştır. Oysa harakiri yapan biri bıçağı karnına iki kez saplamazdı.

Nokta'nın talihsiz damadın ailesiyle yaptığı görüşme ise olaya farklı, yeni bir boyut getiriyordu. Fırat ailesi, gelinleri Şebnem Fırat'ın Adli Tıp'tan aldığı bakire raporuna rağmen oğullarının iktidarsız olduğunu kabul etmiyorlardı. Fırat ailesine göre, Ergun iktidarsız olsaydı evlenmekten kaçınırdı. Üstelik oğulları bekarken geneleve bile gidiyordu. Ayrıca, "25 yaşındaki bir adam cinsel ilişkiyi bilmez mi?" diye soruyordu acılı aile. Madalyonun öteki yüzünde ise Şebnem Fırat'ın bir süre önce ablasına söylediği bazı sözler vardı. İlk geceden çok korktuğunu bu konuşma sırasında ablasına çıkıltan Şebnem Fırat karakolda verdiği ifadesinde de şunları söylüyordu: "Kocamla sevişmekten korkuyordum. İlişki kurmak istemiyordum."

Erkekler ve kâbusları. Fırat ailesinin oğullarının iktidarsız olması ihtimaline karşı gösterdiği tepki, bir anlamda, erkeklerin iktidarsızlık karşısında nasıl bir çaresizlik ve utanma içine girdiklerini de ortaya koyuyordu. Ergun Fırat bir mühendisti, seks konusunda az çok bilgisi olmaması düşünülemezdi ve muhtemelen iktidarsızlığın çözümüne bir dert olmadığını biliyordu. Bunun için eşini alıp bir doktorun

74 NOKTA 1 KASIM 1987

20 günlük "başarısızlığın" getirdiği utanç o kadar yoğundu ki, ölümün en zorunu harakiriyi seçerken gözünü bile kırpmamıştı Ergun Fırat...

kapsısını çalması yetebilirdi ama, Fırat bunu bile yapamayacak kadar utanıyordu içinde bulunduğu durumdan. Nitekim bıçağı karnına saplamadan önce, "Bu utanca daha fazla dayanamam" diye bağırmış, öldürücü darbe bundan sonra gelmişti.

Öte yandan, genç adamı intihara götüren nedenlerden birinin de, karısının içine düştüğü ilk ilişki korkusu olması neyi değiştirdi? Şöyle ya da böyle, toplumumuzun geniş kesimlerini etkisi altına alan cinsel bilgisizlik bir cana daha mal olmuştu ve böyle bir toplumda benzer olayların yaşanmamasının hiçbir garantisi yoktu.

İktidarsızlığa çare: Soguk su, un ve dayak. "Önce birlikte yaşamaktan evlenmeye cesaret edebilir misiniz?"

Çağdaş cinsellik kitaplarında sık sık sorulan bu soru bize inanılmaz gibi görünebilir ama gerçek böyleydi. Gelişmiş ülkelerde cinsel yaşamın evlilikle başlaması artık çok gerilerde kalmıştı. Bu açıdan bakıldığında, geçen hafta yaşanan hazine olayın tipik bir "evlilikle başlayan cinsel yaşam" dramı olduğu söylenebilir. Bu olayda gelin bakireydi ve erkek, genelevlerin cinselliğe

ket vuran bilinen ortamı dışında cinsel deney yaşamamıştı.

Çelişik gibi görünebilirdi ama, Ergun Fırat'ı genç yaşında ölümüne götüren nedenlerden biri de belki onun sosyal ve entelektüel açıdan belli bir düzeyin üstüne çıkmış olması ve büyük bir şehrin "hem kalabalık hem yalnız" ortamında yaşamamasıydı. Uzmanlara göre, bu tür insanların cinsel problemler karşısında daha büyük acılar duyması son derece anlaşılabilir bir şeydi. Bu insanlar bilgisiz değildiler ama, problemlerini çözmek için gerekli girişkenlik ve rahatlıktan da yok-

sundular. Bu nedenle bunlara, bilgisizliğin değil, bilginin cinsel bunalıma sürüklediği insanlar olarak yaklaşmak daha doğru olabilirdi.

Ülkemizin kırsal kesimlerinde yaşayanlar ise iktidarsızlığa karşı yüzyıllardan beri ilginç yöntemler kullanıyorlardı. Kırsal kesimde her şeyden önce bir erkeğin iktidarsızlığını, karısıyla birlikte yaşadığı bir problem olarak sınırlaması mümkün değildi. Çünkü geleneklere göre, buralarda erkeğin ana-babası ve aile büyükleri ilk gece zıfıf odasına bir çarşaf verirler, bu çarşafı kanı bulanmış bir şekilde geri almadan da kapının önünden ayrılmazlardı. "Kansız" geçen günlerin maksimum sınırı yöreden yöreye değişiyor, umut kesilince de yüzyıllardır uygulanan bilinen yöntemler

Cumhuriyet 12.11.1988

Öğrenciye “bakirelik kontrolü” Mecliste

KARA (Cumhuriyet Büro-
su) — Diyarbakır'da 5 kız öğren-
ciye poliste “bakirelik kontrolü”
yaptırılması TBMM gündemine
getirildi. SHP Diyarbakır Millet-
vekili Fuat Atalay İçişleri Bakanı
Mustafa Kalemli'ye kız öğrencile-
re “bakirelik kontrolü” yaptırma-
lar hakkında ne işlem uygulataca-
ğını sordu.

Fuat Atalay, İçişleri Bakanı Ka-
lemli'nin yanıtlaması istemiyle
TBMM Başkanlığı'na sunduğu so-
ru önergesinde, polisin 5 kız öğren-
ciyi gözaltına almadan önce, “ile-
ride doğacak muhtemel suçlama-
ları bertaraf” gerekçesiyle doğu-
mevinde bakirelik kontrolü yaptır-
ması olayına değinerek, şöyle dedi:

“Bu uygulama emniyet kuvvet-
lerinin geleneksel uygulaması mı-
dır? Bakanlık olarak insanları aşı-
ğalayıcı, onur kırıcı ve mahrem ha-
yatlarına tecavüz anlamına gelecek
böyle bir uygulamayı doğru bulu-
yo- sunuz? Şayet bulmuyorsan-
ız, bu konuda ilgililer hakkında
ne gibi bir işlem yaptıracaksınız?”

Atalay, Diyarbakır'da aynı olay-
la ilgili olarak gözaltına alınan Hu-
kuk Fakültesi stajyer avukat **Yahın
Damatoğlu**'na elektrik verilerek iş-
kence yapıldığını ve idrarından kan
gelmesi üzerine Diyarbakır Devlet
Hastanesi Acil Servisi'ne götürül-
düğünü de belirtti. Atalay, Hukuk
Fakültesi öğrencilerinden **Ahmet
Elibol** ile **Baki Demirhan**'a da döv-
me ve avuçlarına elektrik verilme-
si şeklinde işkence yapıldığına dik-
kati çekerek, gözaltına alınan öte-
ki öğrencilerden de dövüldükleri-
ne ilişkin şikâyetler dinlediğini kay-
detti

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Anahtar Sözcükler

Çıkış Yeri

Tarih

Yer Numarası

* Bekaret.

Nokta

2 Haziran
1991

KADINA
İLİŞKİN

YAŞAM

DEVLETİN KIZLIK KONTROLU

"Hayvan muamelesi gördüm"

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde, İl Sağlık Müdürü ve bir grup doktorun baskısıyla bekaret kontrolü yapıldı. Tabip Odası'nın hakkında soruşturma yürüttüğü olayı, baskını yaşayan B. tüm dehşetiyle Nokta'ya anlattı

Tıp öğrencisi B. "Hayvan muamelesi gördüm" diyor olayı anlatırken. Üstünden 15 günden fazla geçtiği halde hâlâ etkisinden kurtulamamış. Tedavi görmek için yatdığı Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde bir akşam vakti bir grup genç kız ve kadınla birlikte yaşadığı, "kızlık zarı muayenesi"nden bir kabus gibi söz ediyor. Kendisini aşağılanmış hissediyor. B. teyzesi aracılığıyla olayı İstanbul Tabip Odası'na bildirerek suç duyurusunda bulundu. Tabip Odası yetkilileri, olayla ilgili olarak suçlanan kişilerin ifadesine başvurulduğunu ve önümüzdeki günlerde resmi soruşturma açılacağını belirttiler.

Güneş Gazetesi'nin haberine göre,

re, Hastane Başhekim Yardımcısı Dr. Mecit Çalışkan, olayı doğrulayarak şöyle diyor: "Hastanede yatan hastaların kişilik hakları üzerinde bizim bazı tasarruflarımız vardır. Ancak bu, ilaç vermek gibi hastalığa ilişkin eylemlerle sınırlıdır."

Gerek Başhekim'in gerekse yardımcısinın bulunmadığı bir sırada meydana gelen bekaret kontrolü olayında, İstanbul İl Sağlık Müdürü Temel Dağoğlu suçlanıyor. Dağoğlu ise, psikiyatri bölümünde yatan bir hastaya yardımcı sağlık personelinin biri tarafından tecavüz edildiği şeklindeki bir ihbarı değerlendirdiklerini söylüyor: "Kızlık zarı kontrolleri sırasında hiçbir hastayı rencide etmek istemedik, etmedik de."

Bekaret kontrolünü bizzat yaşayan, tıp öğrencisi B. ise Nokta'ya duygularını şöyle anlatıyor:

"Sen, sen, sen" dediler... "Olay 10 Mayıs Cuma akşamı saat 8.00 sularında meydana geldi. O gün aslında her şey çok güzel başlamıştı benim için. Annem gelmişti. Güzel giyinmişim. O günkü mutluluğumu akşam yaşayacağım mutsuz olay takip etti. Biz saat 7.30'dan sonra görevli hemşireyle birlikte hastalara ilaçlarını veriyoruz. Ben diğer hastalara oranla biraz daha sağlıklı olduğumdan doktor ve hemşirelere yardım ediyordum. Bizim serviste bir hastabakıcı ve bir hemşire bulunuyor. Bu kadar görevli de yetersiz kalıyor.

O akşam da saat 7.30 falan oldu.

Görevli hemşireyle birlikte hastaları topladık. Dışarı kaçmasınlar diye başlarında duruyoruz. İlaç alanları servis odasından normal koğuşa alıyoruz. Bu arada bazı itişip kakışmalar oluyor. Böyle bir ortamda, ani bir baskın yapılarak teftişe gelineceğini beklemiyoruz. Saat 8.00'e doğru birilerinin geleceğini hastabakıcı haberi almış. Ya da önceden biliyorduk. Bir beklentinin olduğu kesin.

Hastaların yarısını dışarı çıkarmıştık ki, zil çaldı. Kapıyı açtık ve birileri içeri girdi. Hastabakıcı dışarı çıktı, konuşmaya başladılar. Biz ilaç vermeye devam ediyoruz. Hastabakıcı hemşireye bir işaret yaptı ve hemşire ilaç vermeyi bıraktı. Sonra hemşire de dışarı çıktı. Biz hastalarla birlikte ziyaretçi odasında kaldık. Kapı sonuna kadar açıldı, takım elbiseli bir takım adamlar belirdi. Birisi orta boylu esmer. Diğerleri yapılı, uzun boylu. Gelenler genelde yaşlı. Hepsi 40'ın 50'nin üzerinde. Dışarıda konuşmalar, gürültüler var.

Bir adam geldi içeri şöyle bir göz attı. Sonra bakışları değişti, hastaları süzmeye başladı. Bize doğru yaklaşarak, "Sen, sen, sen, sen ve sen bizimle birlikte geleceksiniz" dedi. Ayakları yukarı beş kişi kadardı. Onlarla birlikte gittik. Onlar koridorda konuşuyorlar. Sonra bizi alıp götürdüler ve sonradan doktor olduğunu öğrendiğimiz bu insanlar bazı odalara girdiler. Biz koridorda kaldık. Sonra o bizi seçen adam içeri girdi. Hastalara ilaç verdiğimiz oda. Adam

'Turiste bekâret testi'ne tepki

Turizm Bakanı Akarcalı, konunun araştırılacağını söylerken İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Nevzat Helvacı, "Devlet, bir Alman yurttaşının apış arasını korumak gibi görevi nereden üstleniyor" dedi.

İZMİR (Cumhuriyet Ege Bârosu) — Alman turist Angelika Wittwer'in evlilik cüzdanı olmadığı gerekçesiyle bir Türk arkadaşıyla kaldığı otelden gece yarısı alınıp bekâret testinden geçirilmesi tepkilere yol açtı. Turizm Bakanı Bülent Akarcalı, konunun araştırılacağını belirterek sorumluların cezalandırılacağını söyledi. TÜRSAB Başkanı Bahattin Yücel, olayın Türk turizmini olumsuz yönde etkileyeceğini belirtirken İHD Genel Başkanı Nevzat Helvacı, konuyu insan hakları ihlali olarak gördüklerini kaydetti.

23 temmuz gecesi ülkesinde de birlikte yaşadığı Türk arkadaşı Yavuz Kaya ile kaldığı otelden evlilik cüzdanı olmadığı ve fuhuş yaptığı öne sürülerek alınıp Urla Polis Karakolu'na götürülen Angelika Wittwer için geniş bir kamuoyu oluşuyor. Wittwer, götürüldüğü karakolunda yaklaşık 15 saat gözaltında tutulmuş, daha sonra hakire bulunup bulunmadığının belirlenmesi için hükümet tabipliğine sevk edilmişti. Aktur 3 Mottel'i Müdürü İhsan Özkaya da "fuhuş yaptığı" savıyla tu-

tuklanmıştı.

Olayı Bakanlar Kurulu'nun GAP gezisinde öğrenen Turizm Bakanı Bülent Akarcalı, şunları söyledi:

"Olacak iş değil. Buradan döner dönmeyiz bu için üzerine gideceğiz. Gerekli araştırmayı yapacağız, sorumluları kimse gereken cezaya çarptırılacaktır. Ayrıca bu olayın dışında da turizmle ilgili bütün iddiaların, haberlerin üzerine gidiyorum. En küçük haberlerin bile peşine düşüp takip ediyorum. Bu konuda vatandaşların ve gazetelerin yardımını bekliyorum. Her şikâyeti, öneriyi dikkate alıyorum."

TÜRSAB Başkanı Bahattin Yücel de olayın utanç verici olduğunu, uluslararası platformda Türkiye aleyhine kullanılacağını belirterek şöyle konuştu:

"Olay yüzkarasıdır. Aslında fuhuş, varsa ihbarcılar, bu ihbarı ciddiye alıp gece yarısı insanları yataklarından kaldıranlar ve doktora sevk edenler beyinlerinde yapıyorlar. Önce onlar kendi beyinlerini test ettirsinler. İzmir Valisi'ni görevi çağırıyorum. Özellikle Turizm Bakanı Sayın Akarcalı'yı görevi çağırıyorum."

İHD Genel Başkanı Nevzat Helvacı da olayın uluslararası platformda Türkiye'nin insan hakları açısından sicilinin bozuk olduğuna yeni bir örnek gibi değerlendirileceğini belirterek şunları söyledi:

"Devletin Türkiye'de insan haklarına yeterince saygı duyduğuna söylemek mümkün değil. Bilindiği gibi ülkede değil kişinin özel yaşamı, yaşama hakkı

da güvence altında değil. Burada suçu işleyen devlettir, zaten insan hakları ihalleri devletten geliyor. Devlet bir Alman yurttaşının apış arasını korumak gibi bir görevi nereden üstleniyor? Bu olayın takipçisi olacağız."

Yeşiller Partisi Genel Başkanı Bilge Contepe de olayı "korkunç ve akıl almaz bir şey" diye niteledi.

İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Prof. Dr. Necla Arat da olayın Türkiye'nin uluslararası imajı açısından önemine değindi ve yöneticilerin bu tür olayları engellemesi gerektiğini söyledi.

Otelin sahibi Cemal Aktaş da öncelikle tutuklanan Otel Müdürü İhsan Özkaya'nın yasal hakları için mücadele edeceklerini söyledi.

TEM.1891

RI KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Çıkış Yeri	Tarih	Yer
Milliyet.	30.5.1991	KAY İLİ TA

KIZLIK ZARI PROTESTOSU Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde yapıldığı bildirilen kızlık zarı kontrolünü protesto etmek amacıyla hastane bahçesinde toplanan kadınlı erkekli bir grup, "Böyle bir harekete maruz kalanların onurları ayaklar altına alınmıştır. Suçlular hesap vermelidir" dediler. (Fotoğraf: Kemal ÇOLAK)

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Anahtar Sözcükler

Çıkış Yeri

Tarih

Cumhuriyet 2.8.1981

2.8.71.
Cumhuriyet

Sahibi: Cumh.
Nadit Nadi
Emine Uzaklı
Müdür: Yalç.
ANKARA: A3

TAKVİM:

ALMAN TURİSTE SEKS TESTİ

'Türk olsa fahişe denecekti'

Çağdaş Kadınlar Derneği, Yeşiller Partisi ve Sosyalist Birlik Partisi üyesi kadınlar, İçişleri Bakanlığı'na protesto telgrafları çekerek devletin, kişilerin özel ve cinsel yaşamına karışmasını kınadılar.

İZMİR (Cumhuriyet Ege Bürosu) — Alman turiste bekâret kontrolüne tepkiler sürüyor. Çağdaş Kadınlar Derneği, Sosyalist Birlik Partisi ve Yeşiller Partisi üyeleri dün İçişleri Bakanı Mustafa Kalemli'ye telgraf çekerek, "Cinsel konularda devletin uyguladığı sorgucu ve baskıcı" tutumu protesto ettiler.

Protestocu kadınlar olaya turizm girince yetkililerin paçalarının tutuştuğunu belirterek, "Alman turist Angelika Wittwer Türkiyeli olsaydı fahişe olacaktı" dediler. Olayın geçtiği otelin sahibi Cemal Aktaş bu koşullarda turizm yapılamayacağını belirterek tesisini kapattı.

Kadınlar "Bekâret kontrolü"nü peşini bırakmıyor. Başlangıç noktası Angelika olsa da şimdi tartışılan ve sorulan, "Türk kadınlarının durumu." Çağdaş Kadınlar Derneği üyeleri sorunun tüm dünya kadınlarının sorunu olduğunu vurgulayıp, dünyadaki tüm kadınları harekete geçirmeye çalışıyorlar. Sloganları da şu:

"Onurunuz inciniyorsa bir telgraf çekin."

Yeşiller Partisi İnsan Hakları Komisyonu üyesi Ayşe Tosuner tüm kadınlara mesaj vererek, tüm kadınları tepkilerini dile getirmeye çağırıyor ve "Ülkemizdeki tüm postaneler hanımlarla dolmalı, yetkililer tepkilerin altında boğulmalı" diyor.

Sosyalist Birlik Partisi Kadın Komisyonu üyelerinin çektiği telgraf şöyle:

"Angelika Wittwer Türkiyeli olsaydı fahişe olacaktı. Spermi muayenesi kadar çağdaş, utanç verici uygulamalarla kadın bedenini ve kadınlık onuru üzerindeki devlet terörünü nefretle kınıyorum."

Çağdaş Kadınlar'ın telgrafı olayı genişletiyor:

"Olay yalnız bizim değil, tüm dünya kadınlarının sorunudur. Bu olaya neden olan zihniyeti şiddetle protesto ediyoruz."

Yeşiller Partisi üyesi hanımlar da çok yıldızlı otellerdeki serbestliği, yetkililerin sermaye yanlısı tutumu olarak yorumluyor ve protesto ediyorlar.

Olayın geçtiği İzmir'in Turizm İl Müdürü Nilgöl Gültay evliliklik cüzdanı konusunda iki ayrı uygulamadan söz ediyor önce:

"Bilindiği gibi bir turistlik belgeli oteller var, bir de belediye belgeli. Turistik belgeli otellerde turistlere evlilik cüzdanı sorulmuyor, sadece kimlik tespiti yapılıyor. Bakanlığımızın 1980 yılında çıkardığı bir genelgeyle turistik belgeli tesislerde turistlere evlilik cüzdanı sorulmuyor."

Gültay yerli turistlere de bu çerçevede evlilik cüzdanı sorulmadığını ancak bakanlık belgeli olmayan tesislerde durumun farklı olduğunu, bu tür tesislerin emniyetçe denetlendiğini ve kendilerinin görev alanına girmediğini belirtiyor.

ERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
İKİBİNE DOĞRU	1.01.89	KADINA İLİŞKİN TABU CAK

SEYİR DEFTERİ

KADIN DERNEKLERİ YÖNETİCİLERİ MSB'YE PROTESTO TELGRAFI ÇEKİYOR

GENELKURMAY MUAYENEYİ DOĞRULUYOR

Kadın örgütleri soruşturma istiyor

Genelkurmay Başkanlığı Genel Sekreterliği bir basın bülteni yayımladı. Bülte 2000'e Doğru'nun geçen haftaki kapak haberi konu ediliyor ve Harita Genel Komutanlığın'da işe alınacak bayanlara jinekoloji muayenesi yapıldığı doğrulanıyor. Açıklamada bayan adayların kadın hastalıkları bakımından muayeneleri, bülte göre 657 sayılı yasa gereği. Amaç "bulaşıcı veya çalışmasına engel teşkil eden" bir rahatsızlığın olup olmadığının belirlenmesi. Açıklamada "iddia edildiği gibi muayene kızlık muayenesine ilişkin değildir" deniyor.

Oysa muayene edilen bayan memureler aynı masumiyetle bakmıyor olaya. Kadın hastalığı çalışmaya neden engel olacaktı? Ya da hangi bulaşıcı kadın hastalığı memuriyete girişte sakıncalı. Ayrıca bakire olmadıkları için araya tanidıklar koyarak muayeneden kurtalma örnekleri nasıl açıklanacak? Hacettepe Üniversitesi Kadın Doğum AnaBilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Hüsnü Kişnişçi artık hastalık kontrolünün bu tür muayene ile yapılmadığını belirtmişti. Kişnişçi, ultrasonla anlaşılmayacak tek şeyin bekaret olduğunu vurguluyordu. Kişnişçi bu açıklamalarında ısrarlı olduğunu 2000'e Doğru ya bir kez daha belirtti.

2000'e Doğru yayımından sonra çeşitli kadın kuruluşları ve kadın dernekleri olayı protesto ettiler. Ka-

dınlar, bu aşalağılayıcı uygulamanın derhal son bulmasını istiyorlar. Sosyalist Parti Kadın Komisyonu Milli Savunma Bakanlığı'na bir protesto telgraf çekti. Ayrımcılığa Karşı Kadın Derneği (AKKD) İzmir Çağdaş Kadın Derneği, Kadın Hakları Koruma Derneği, Kadın Dayanışma Derneği, İnsan Hakları Derneği Kadın Komisyonu, Ankara Feminist Kadın Grubu, Feminist Dergi, Sosyalist Feminist Kaktüs Dergisi protesto telgrafları yanı sıra gazetelere ilan vererek de olayı kınadılar. AKKD Başkanı Nurperi Sancak, olay hakkında soruşturma açılmasını istiyor.

ADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Yazarın Adı	Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
ret	Hürriyet	2.5.1992	KADINA İLİSTEN TABULAK

İmam Hatip öğrencisi iki kızdan biri öldü

Bekâret kontrolü intihara yol açtı

SİMAV, (Kütahya) (hha)

■ Erkek arkadaşlarıyla önceki gün pikniğe gittikleri için Okul Müdürü İzzet Uzun ve yöneticiler tarafından azarlanan ve bekâret kontrolü için doktora sevk edildikleri öne sürülen Simav İmam Hatip Lisesi'nin dört kız öğrencisinden ikisi intihara kalkıştı.

■ Çok miktarda hap içtikten sonra fenalaşan, önce Simav Hastanesi'ne kaldırılan oradan da Uşak Devlet Hastanesi'ne sevk edilen öğrencilerden H.K. tüm çabalara karşın kurtarılamadı. Diğer öğrenci S.A.'nın da komada olduğu bildirildi. Simav Kaymakamı Kadim Doğan, okul yöneticileri hakkında soruşturma başlatıldığını bildirdi.

2000 c Doğru	Tarih 17 Mayıs 1982	Yer Numarası KADINA İLİSKİN TABULAR
-----------------	---------------------------	--

**Bekâret kontrolü
protesto edildi**

İstanbul, Ankara ve İzmir'de çeşitli dernek ve partilerden kadınlar, okullarda ve çeşitli eğitim kuruluşlarında ölümle sonuçlanan bekâret kontrolü uygulamalarını protesto ettiler.

İzmirli kadınlar 7 Mayıs günü, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı'na, Milli Eğitim Bakanı'na ve Adalet Bakanı'na telgraf çekerek, "Bu yüz kızartıcı olaylar hakkında yapılması gereken tek şey: devletin kadınların namusundan sorumlu olmadığına devlete anlatılmasıdır. 12 Eylül sonrası çıkarılan 2559 sayılı yasanın 5. maddesinin ivedilikle kaldırılmasını talep ediyoruz" dediler.

15 Mayıs günü Milli Eğitim Bakanlığı önünde buluşan Ankaralı kadınlar, bedenleri üzerinde cinsellikleri aracılığıyla kurulan denetimi lanetlediler ve "Bedenimiz bizimdir", "Okullar ve çeşitli eğitim kuruluşları, yöneticilerin haremi değildir", "Bedenimiz üzerinde tam kontrol hakkı" sloganları yazılı dövizleri taşıdılar.

Sultanahmet Adliyesi ve Milli Eğitim Müdürlüğü önünde aynı olayı protesto eden İstanbullu kadınlar daha sonra Tabipler Odası'na giderek bu tür muayenelerin doktorlar tarafından yapılmaması çağrısında bulundular.

2000'e doğru
17 Mayıs 1982

TOPLUM

Bekâret savaşı sürüyor

Toplumumuzda "Değerlilik Standartları"nda bekâret ön sıralarda hâlâ.

Bülent Savran*

Siyah saçlarını aralayınca, yüzü çıktı ortaya, iri yeşil gözler, ağlamak-
tan morarmış göz kapakları, suçlu
suçlu baktı karşıdaki doktora. Kenarda-
ki sandalyeye otursam mı, diye geçirdi i-
çinden, öylesine de yorgundu ki. Yaşadığı
o korkunç geçeden sonra, sadece yorgun
değil, biraz da şaşkındı, hâlâ tam olarak
neler olup bittiğini anlamış değildi. Halbu-
ki neler ummuştu. Her şeyin çok güzel,
çok mutlu olacağını hayal etmişti hep. Gü-
zel ve gösterişli bir düğünden sonra kimin
aklına gelirdi ki, olayların bu noktaya gele-
ceği, herkes gibi
evlenmiş, mutlu bir
yuva hayali kuran-
ken her şey olup
bitmişti; o kabus gi-
bi bir gecede, ger-
dek gecesinde.
"Kız" çıkmamış ve
damat evinden ko-
vulmuştu. Aileler
birbirlerine girmiş,
biri diğerini "bozuk
mal" vermekle suç-
lamış, kız tarafı da
damadın aslında
"erkek" olmadığını
söyleyivermişti.

Karakol Savcılık
erken sonunda
dli Tıpta buluş-
uşlardı yeniden.
eri odaya girip soyunmasını ve jinekolo-
masaya yatmasını söyledi doktor. So-
ndu ve yattı masaya. Nefesini tuttu bir
e ve sonucu öğrenince sevinsem mi, ü-
sem mi, diye düşündü bir an...

açlarını şöyle bir geriye atıp girdi dok-
odasına. 14 yaşın umursamaz ve
adımlarıyla teklif beklemedi, oturu-
doktorun karşısındaki sandalyeye.
ındakine şöyle bir baktı, pek bir şe-
zetemedi ama doktor seçecek hali
tu ya. Zaten hep anası neden ol-
lan bitene. Mahallenin yakışıklı bir
aşık olmuş, sonra da olan olmuş-
kanama olmamıştı ama, anası

armıştı her nasılsa. İçeri girip so-
ve masaya yatması söylendi, gitti
vattı ve bekledi...

doğumda beşerilecek nitelikte olduğu...

Adana Adli Tıbbiğinin yarı karanlık o-
dasında karşılaştığımız bu ve bunlar gibi
daha pek çok vaka mevsim Çukurova'nın
bu sıcak ikliminde "doğa yasalarıyla", top-
lumsal yasalar kıyasıyla bir sermaye giriş-
mişler. Adli Tıp'a kendileriyle birleşen ya-
şamlarını da beraberlerinde getiren bu ya-
sanların hikâyeleri, ülkemizin getireceği
pek çok sorunu yansıtıyor. Bir kısmı baka-
na da yansıyan bu olaylar zaman zaman
kanlı sonuçlarla da bitebilmekte. Ve ortaya
çıkan trajediler ise komediye dönüşebil-
mekte.

Son zaman-
larda sık karşı-
laştığımız bu
konuda kısaca
bir hatırlatma
yapmak istiyö-
rum. Kızlık zar-
ları çok farklı bi-
çim ve yapılar-
da görülebil-
mektedir. Çok
geniş, çok dar,
lastik gibi esnek
veya fibrotik
sert yapıda o-
lanları vardır.
Dünyada kabul
gören bir sınıf-
lamada (1) en
sık görülen sa-

çaklı tiplerdir. Bunların dış kenarları dü-
zensiz çentiklidir. Düzgün kenarlı yuvarlak
tiplere orta sıklıkta rastlanmaktadır. En az
görülenler ise yarım ay şeklinde olanlar-
dır. Bunlardan başka ender görülen delik-
siz, kalbur köprü ve çok küçük delikli olan-
lar gibi anormal varyasyonlar da bulun-
maktadır.

Duhule müsait kızlık zarlarının görülme
sıklığı hakkında farklı rakamlar bildirilmek-
tedir. Aykaç (2) % 10-15 gibi bir ensidans-
tan söz ederken, Adana Adli Tıp'ta yapılan
bir çalışmada (3) ise cinsel saldırı iddiasıyla
muayeneye gönderilen kadınlarda % 42
oranda duhule müsait kızlık zarına rastlan-
mıştır.

Kör ya da topal kadını sorun etmeye
ama bakire olmayan kadına tahammül e-

PHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
Hümriyet	6 Mayıs 92	KADINA İLİŞKİN TABULAR.

Hürriyet

6 Mayıs 92 / Çarş.

Kaçak kızlara bekâret kontrolü

NİĞDE / (a.a)

SOSYAL Hizmetler İl Müdürlüğü Kız Yetiştirme Yurdu'ndan izinsiz ayrılıp iki gün ortadan kaybolan 18 yaşındaki **S.E.**, 15 yaşındaki **D.V.** ve 14 yaşındaki **N.B.**, yurt yetkililerince bekâret kontrolü için doktora gönderildiler. Yetkililer, **N.B.**'nin bâkire çıkmadığını bildirdiler. Genç kız sorgulamasında,

kendi isteğiyle **Hümnet Kemertaş** adlı kişiyle birlikte olduğunu söyledi. **Kemertaş** gözaltına alındı. Bu arada, Türk Kadınlar Birliği Başkanı **Ayseli Göksoy**, pikniğe gittikleri için 4 kız öğrenciyi bekâret kontrolüne göndererek, birinin intihar etmesine yol açan Kütahya İmam Hatip Lisesi Müdürü **İzzet Uzun**'un görevde alınmasını istedi.

Vali Lale Aytaman

Bekâret kontrolünü
çağdışı buluyor

Kadın vali kendini de suçladı

► Ula Atatürk Lisesi Müdürü, bekâret kontrolü yaptırmak istediği öğrencisinin intiharıyla ilgili soruşturma açılması üzerine, görevden alındı.

ÖZCAN ÖZGÜR

MUĞLA - Ula Atatürk Lisesi birinci sınıf öğrencisi Güzide Özsoy'un ölümünün ardından lise müdürü Turan Kabasakal, Muğla Valisi Lale Aytaman tarafından görevden alındı. Vali Aytaman, "Bu olayda hepimizi

suçlu buluyorum" dedi.

Okul yöneticilerinin "bekâret düşkünlüğü" ile gelen intihar girişimi ve ölüm olaylarına çeşitli kesimlerce tepkiler sürerken, en son Ula'da yaşanan ve trajik bir şekilde sonuçlanan Güzide Özsoy'un ölümü olayıyla ilgili olarak Muğla Valiliği tarafından soruşturma başlatıldı. Vali Lale Aytaman'ın emriyle lise müdürü Turan Kabasakal görevden alındı.

Vali Aytaman, okul müdürünün görevden alınışıyla ilgili olarak gazetemize yaptığı açıklamada, "Olayla ilgili soruşturma sürüyor. Bakanlık müfettişlerimizce inceleniyor. Soruşturmanın daha sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için okul müdürünü bu sabah görevden aldım" dedi.

"Bu trajik olay bizleri derinden sarstı. Bu olayda hepimizi suçlu buluyorum" diyen vali, şunları söyledi:

"Bu çağda böylesi olayların yaşanması elbette utanç verici. Ortada tek bir sorumlu yok. Hepimiz payımıza düşen ders almalıyız."

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Anahtar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
Bekâret	23 CUMHURİYET	23 Mayıs 92	KADINA İLİŞKİN TABULAR

BAŞTABİP AKTUNA'DAN BAKAN AKTUNA'YA

23 MAYIS 1992 - CUMHURİYET

Bekâr bakire olmayan: 82

SAĞLIK Bakanı Yıldırım Aktuna, bekâret kontrolü yapılan genç kızların intihar etmesi ile gündeme gelen haberler üzerine en sert demeçleri vererek dikkati çekti. Aktuna, bu kontrolün çağ dışı olduğunu vurgularken özellikle şunları söylüyordu:

"Kadınlarımızı, kızlarımızı, kızlığı ile bütünleşmiş bir cinsel varlık, kişilik olarak görmek, algılamak çok çağdışı bir yaklaşımdır. Bir kız da erkek gibi toplumun bireyidir ve kendi isteği dışında bir şey yapmaya kimsenin hakkı yoktur."

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nden elde ettiğimiz bazı yazışmaları görene kadar Sağlık Bakanı'nın bu uyarıyı çok olumlu değerlendirdi. Ancak elimize geçen belgeler Başhekim Aktuna'nın yaptıkları ile Bakan Aktuna'nın sözlerinin birbirine 90 derece zıt olduğunu ortaya koydu.

Şimdi Yıldırım Aktuna'nın başhekim olduğu yıllarda aldığı imzalı belgelere bir göz atalım:

"Hastanemize yatan psikiyatrik kadın hastaların, birçok sorunu önlemek maksadıyla yattığı andaki nisai durumları-

Bekâret kontrolüne karşı çıkan bakan Aktuna, başhekimliği sırasında aynı uygulamayı kendisi yaptırmış.

nın tespiti için nisai muayene yaptırması..."

İmza: Baştabip Dr. Yıldırım Aktuna

Bu talimatlarla ilgili olarak hazırlanan raporlara da biraz göz atalım:

"Temmuz 1982 ayında 352 eski, 123 yeni hasta olmak üzere, toplam 475 kadın hasta nisai yönden muayene edildi. Bunların içinden:

Bekâr bakire olan: 100
Bekâr bakire olmayan: 93
Evli gebe olmayan: 280

Evli gebe olan: 2
kadın hasta tespit edildi. Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

İmza: Dr. Mete Öz Nisaiye Mühürü: 28.7.1982 (İmza: Dr. Yıldırım Aktuna)

Benzer raporlardan bir başkası 3.6.1983 tarihini taşıyor. Yine başhekimin bilgisine sunulmuş ve "görüldü" diye imzalanmış. Bu raporda da bakire bekâr 88, bakire olmayan bekâr 82, muayeneden geçen

kadın sayısı 442. Başka bir rapor 1.6.1984'te düzenlenmiş. Muayeneden geçen kadın sayısı 486. Ekim 1985 ayında 343 eski ve 105 yeni hasta olmak üzere toplam 448 kadın nisai muayeneden geçiriliyor yine bekâr bakirelerle bakire olmayan bekârlar bildiriliyor.

1987 ocak ayında 348 eski ve 24 yeni hastaya yine kontrol yapılmış, bekâr bakirelerle bekâr olmayan bakireler başhekimliğin bilgisine sunulmuş. Bu son uygulamalarda artık Yıldırım Aktuna başhekim değil ama başlattığı uygulama halen Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde sürüyor. Yani her ay hastanede yatan kadın hastalar kendi istekleri dışında muayeneye götürülerek kızlık ve gebelik kontrollerinden geçiriliyorlar.

Bakan Aktuna, Başhekim Aktuna'nın yaptıklarından çok farklı düşünüyor anlaşılan. Şimdi bu tür uygulamalar için şunları söylüyor:

"Kızlarımız kendi istekleri dışında kimsenin bir şey yapmaya hakkı yoktur. İşte bu insanlarımız kızlarımızı, bunu yapmış. Yanlış, kötü bir şey yapmışlar. Çok acı bir şey bu. Yapılacak şey değil."

ERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
		KADIN İLİSKİN TABULAK

Bedenimizden ellerinizi çekin!

24-30 Mayıs 1992 - A2AD

Haber Merkezi

İstanbul'da Kadınlar, bakirelik kontrolünü ve bunun yol açtığı cinayetleri protesto ettiler.

Geçtiğimiz haftalarda, Simav İmam Hatip Lisesi'nden H.K. ve Ula Atatürk Lisesi öğrencisi G.Ö., bekaret kontrolüne maruz bırakılmaları nedeniyle intihar etmişlerdi.

İki genç kızın ölümü, kadın bedeni üzerindeki baskıları yeniden kamuoyunun gündemine soktu.

15 Mayıs 1992 günü, İs-

tanbul'da bir grup kadın, Sultanahmet Adliyesi'nin önünde toplanarak, Ula Atatürk Lisesi Müdürü hakkında 46 imzalı bir suç duyurusunda bulundular.

Ardından Milli Eğitim Müdürlüğü önüne gelen kadınlar, "ÖLÜ YA DA Dİ-Rİ

BEKARET KONTROLÜ-NE HAYIR" pankartını açarak, bir basın açıklaması yaptılar.

Basın açıklaması'nda özetle şöyle dendi:

"Geçtiğimiz hafta iki cinayet işlendi. İki genç kız

öldürüldü. Ama bu cinayetin failleri gözaltına alınmadı, mahkemeye sevk edilmedi ve olasılıkla hiçbir ceza görmeyecekler.

(...)Devletin, kadın bedeninin çok özel bölgelerine bu denli tecavüzkar biçimde burnunu sokması yalnız bekaret muayeneleri ile sınırlı değil üstelik, işte kaçak kocasıyla görüşüp görüşmediğini anlamak için sperm muayenesinden geçirilen Kürt kadını... İşte gözaltında tecavüzler... İşte, arkadaşlarıyla aynı otel odasını paylaşmaya cesaret

eden Türk ya da yabancı kadınların başlarına gelenler....

(...) Biz kadınlar, Atatürk toplumu ve onun devletin bizleri içine yerleştirmeye çalıştığı masum bakire/mazbut, sahipli kadın/ ahlaksız, fahişe rolleriyle, tanımlanmak istemiyoruz. Hayatımızı, bu kılıpların dışında belirleyebileceğimizi biliyoruz.

"Bedenlerimizden ellerinizi çekin" diyoruz.

ÖLÜ YA DA DİRİ
BEKARET KONTROLÜ-NE HAYIR!"

Bekaret

Milliyet

28 Haz
1992Milliyet
28 Haziran 1992

Zeynep Oral

ESİNTİLER

DEĞİŞEN DÜNYADA, ÜLKEMDE DEĞİŞMEYEN UTANÇ

İÇİNDE yaşadığım kent, İstanbul'a bakıyorum: **Uluslararası İstanbul Festivali** dolu dizgin sürüyor. Açık hava Tiyatrosu'nda binlerce izleyici, bir akşam Arjantin tango larını ya da Brezilya sambalarını alkışlarken, bir başka akşam Aya Irini'de yaylı çalgılarla büyüleniyor. Bu kent, artık bu festivalsiz düşünülemez diye içimden geçiriyorum... Öte yanda **Karadeniz İşbirliği Zirvesi**, olumlu, olumsuz yanları, gafilari ve kırılan potlarla geleceğe, barışa yönelik umut olarak ışıldıyor... Dünyaya bakıyorum: **Saraybosna** ve **Moldova**'da silahlar susmuyor; **Çekoslovakya**, **Çek** ve **Slovak** diye iki devlet, iki ulus olma sürecini başlatıyor... Uzaya bakıyorum: Bilim adamları, **Merih** toprağının oluşumuyla ilgili yeni bulgular açıklıyorlar...

Bütün bunlar, geçen haftanın üzerinde çok konuşulan, iletişim araçlarının geniş yer ayırdığı konular arasında. Bütün bunlar beni, içinde yaşadığım toplumu, ülkemi, dünyayı nasıl etkiliyor, nasıl etkileyecek diye düşünürken, 24 Haziran tarihli Cumhuriyet gazetesinde bir haber okuyorum. Belki sizler de, bu köşenin okurları, sanatı, kültürü, ülke politikasını, dünyayı, uzayı düşünürken gözünüzden kaçmış olabilir diye **Ufuk Tekin**'in Adana'dan yolladığı haberi özetliyorum:

Başlık: "Kız militanlara bekâret kontrolü."

"Adana Emniyet Müdürlüğü 'Sorguda tecavüze uğradım' iddiaları karşısında, gözaltına alınan sanıklardan, 'ileride polisi karalayacağı kanısına varılanları' adliyeden önce, bekâret kontrolüne yolluyor. Adana Emniyet Müdürü Mete Altan, uygulamanın resmi olmadığını ve 'kız militanlarla' sınırlı olduğunu belirtti."

Haberde Emniyet Müdürü'nün açıklaması şöyle: "Gözaltına aldığımız sanığın ileride polisi karalamaya çalışacağını gözlemlemişsek, bu izlenimi edinmişsek, o kızları, sorgulamanın ardından önce savcılığa sevk yazısıyla yolluyoruz: 'Bekâret kontrolü yapılmasında yarar vardır' diyerek görüşümüzü, hassasiyetimizi dile getiriyoruz. Durumu takdir eden savcılık da, adli tıp veya hastaneye, sanığı test için yolluyor... Kesin olarak vurgulamak istiyorum ki, bu uygulama sadece kız militanlarla sınırlıdır. 'Adana Emniyeti'nde sorgulanan her kız sanık, bekâret kontrolüne gönderiliyor' diye yazar-sanız bizi yaralarsınız. Geçen yıl bir hemşire kız, sorgudan çıkıp cezaevine gönderildikten sonra çok çirkin iftiralarla bulundu. Biz de bu tür karalamaların önünü kesmek için böyle bir yola gittik. Olay bundan ibaret."

İşte olay, "iftiraya" uğrayan, uğrayacak olan, iftiraya uğrayacak ya uğrayabileceği gözlemleyen, hissedilen, sezilen, iftiraya uğrayabileceği

KİMİN AHLAKI, KİMİN CİNAYETİ?

ÖLÜ ya da DİRİ
BEKARET KONTROLUNA HAYIR!

21 MAYIS 192 - ÖZELİN RAYBAZI

cinsel yaşam
resmiyette ve
fiilen yasaktır.
Evlilik ve
fuhuş
birbirinin ikiz
kardeşi, kadını
iki ayrı
mekanda, ama
aynı nedenle,
"özel" ve
"genel"
biçimleriyle
erkeğe
pazarlamaktan
başka bir şey
değildir.
Bu iki
kurumun

Nisan ayı içinde liseli genç kızlar kokmuş düzenin kokmuş ahlak kurallarının altında ezilerek yaşamlarına son vermeye kalkıştılar. Sonuçta biri Kütahya-Simav, diğeri Muğla-Ula'da iki genç kız yaşamını yitirdi. Onları intihar yoluna zorlayan ve bu yolla cinayet işleyen bu düzen, devlet, sözde güvenlik kuvvetleri, eğitimci denen gerici-yoz ve örümcek kafalı okul yöneticileridir. Yalnızca onlar da değil; iki yüzlü ahlaki değerlerle sakatlanmış toplum, kızların en yakın çevreleri, aileleri de bu suçun ortaklarıdır.

İliklerine kadar çürümüş, insanlığın ileriye doğru yürüyüşünün önündeki son barikat olan kapitalist düzen, insanın insanı sümürüsü üzerine kuruludur. Bu düzende herşey parayla alınıp satılır; kadın ise parayla alınıp satılan metaların en alt tabakasıdır. Çünkü kadın, sınıflı toplumların doğuşuyla birlikte, erkek karşısında eşit konumunu ve belirleyici hukukunu kaybederek ikinci cins, ikincil sınıf insan haline düşmüştür. Kadın o tarihten itibaren erkeğin kölesi, erkeğin parayla karı diye aldığı, parayla fuhuş yaptığı maldır. Erkek kendisine ait kadın, ya da kızı, hatta anası üzerinde tam egemenlik haklarına sahip olmuştur.

Bütün sınıflı toplumlar kadın ve onun üzerine kurduğu ahlak ölçülerinde iki yüzlü, çifte standartlı olmuştur. Eş, ana ve kız çocuğu olarak "temiz" ve "namus bekçisi" saydığı "özel" kadınlar için, en katı kölecilik kuralları koyup uygulayan düzen sahipleri ve bütün toplum, diğer tarafta fuhuşla kadın üzerine ticaretin en ilkel ve iğrencini yapmıştır.

Bu iki kurumu (aile ve fuhuş) ve bu iki kadını (aile kadını bir tek erkek şahsa ait kadın diye de tanımlayabiliriz ve fahişe) bir arada, birbirinin tamamlayıcısı olarak kullanmak, aynı zamanda erkek egemen olan sınıflı toplumların temel özelliklerinden biridir.

Bir yanda ahlaki çürümeye ve yozlaşma; kadının bir ticaret aracı olması; diğer yanda "özel" "kendine ait" kadının "dokunulmazlığı"; bu düzende vergi rekortmeni genelev patronlarıdır. İşte sınıflı toplumların iğrenç iki yüzü.

Bir yanda ahlakın temel ölçütü, "özel" kadının cinsel organının bakirliği; diğer yandan aynı cinsel organın, fuhuş aracı yapılarak, genel kadın statüsüyle tüm erkeklerin kullanımına sunulması; bundan daha ikiye bölünmüş ahlak, bundan daha büyük ahlaksızlık olur mu?

Bir yanda çıkar ilişkilerine ve paraya dayalı olarak kurulan evlilik kurumu; bu kurumun kadını ve kızını "koruma" gayretleri, diğer yanda aynı koruyucuların yarattıkları koca bir sektör; fuhuş. Bundan daha büyük aldatmaca ve namus ticareti olur mu?

Sistem, her gün, her saat yaşadığımız ya da gördüğümüz gibi, kadın üzerine iki yüzü her alanda uygular. Cinsler arasındaki ilişki, özgür irade ve beğeni dışında her türlü çıkar ve iki yüzlü

dışına çıkarak, doğal bir şekilde, hiç bir türlü çıkar ve kaygıya dayanmadan kadın ve erkeğin cinselliği yaşamaya, özgürleşmeleri demektir. Bu ise, başka alanlarda olduğu gibi, sistemin temellerinin dinamitlenmesidir. O yüzden sistem bütün kuvvetleriyle, bütün özgürlük girişimlerinin üstüne çullandığı gibi, cinsellik alanındaki özgürlük girişimlerini de, daha ilk anda boğmaya çalışır ve gücü yettiğinde boğar.

İşte iki genç kız, bu iligine kadar çürümüş gerçek ahlaksızlık olan mevcut ahlak düzeninin, daha yaşamlarının baharındayken boğduğu çiçeklerdir.

Sömürü çarkı ve bu çarkı döndüren araç olan bu günkü devletin bir bakımı, flörtü bile fahişelik olarak görece kadar örümcek kafalıdır. Erkek arkadaşlarıyla pikniğe giden ya da bir erkekle duygusal bir arkadaşlık sürdüren liseli kızlar, ahiapot gibi bütün toplum birimlerini sarmış ahlaksızlık ahlakıyla boğulup yokedildiler.

Devletin okul idareleri yalnızca ordu kışlası gibi değil, birer engizisyon mahkemesi gibi, bu gençleri yargılayıp aynı ahlaksızlıkla sakatlanmış toplum yaşamının dışına ya da ölümüne atmanın ön çalışmasını yaptılar. Yine devletin adı güvenlik, kendi baskı kolu olan polisi, cinayetin ikinci kuvveti oldu. Nihayet bütün dünyanın bekaret üzerine kurulduğu görüşüyle zehirlenmiş genç beyinler, bunca baskı ve teröre, aşağılanma ve dışlanmaya dayanmadı ve bedenlerini yok ederek bu cendereden kurtulmayı yeğlediler. Devletin ve ikiye bölünmüş ahlak değerleriyle şekillenmiş toplumun cinayet işlemesine birer malzeme, birer vesile oldular; hepsi bu.

Bu iki olayın kaynağı ve sorumluları ayndır: Özel mülkiyeti elinde tutan bir avuç asalağın sömürü, soygun, yalan ve talana dayanan düzenleri ve bunları sürdürmek için örgütlenmiş olan zorba devlet ve kurumlarıdır.

Ve şimdi, cinayetlere karşı oluşan tepkileri yumuşatmak için, aynı düzen temsilcileri, aynı "güvenlik" ve aynı "eğitim" kurumuna yöneticileri, gözü yaşlı nağmeler döküyorlar; birbirini suçlamaya, döneçleri veriyor; sözde soruşturma açıyorlar. Aynı günlerin bir başka skandalı olan Emlak Bankası'nı yağmalayan ve yağma çuvala sığmayınca, soruşturma açıp teşhire yönelenler nasıl ki aynı sistemin sahipleri ya da çöplenenleri ise, şimdi "ahlak" cinayetinin sorumluları da, soruşturanları da aynıdır.

Bu kokmuş, çürümüş düzen, düzenin sahibi egemen sınıflar ve toplumun hücrelerini zehirlemiş ahlaksızlık ahlakı varoldukça, bu tür cinayetler işlenmeye devam edecektir.

Bu cinayetlerin durmasını istiyorsak, cinsler arasındaki ilişkide özgür irade ve beğeni dışında hiçbir şeye köle olmak ve devlet dahil hiçbir baskı kurumuna bağlanmak istemiyorsak; her kurumu ve ilişkisiyle bu düzene isyan etmekten başka yolumuz yok demektir. Çürümüş olan, ama ahlaki temsil ettiğini, koruduğunu iddia eden bu düzene isyan etmek, her şerefli, en kutsal ahlak ve özerklik olacaktır. Ancak o zaman, insanın

Kadın Platformu cinselliği tartıştı 'Bedenim benimdir' diyen kadınlar

ANKARA (Cumhuriyet Büro-
rosu) - Ankaralı kadınlar, bekâ-
ret tabusunu yıkmak için hare-
kete geçti. Ankara Kadın Plat-
formu tarafından düzenlenen
"Bedenimiz bizimdir. Bekâret
kontrolüne hayır" konulu pa-
nelde, cinselliğin "kayı verici
bir denetim aracı" olmaktan çı-
karılması gerektiği belirtildi.

Ankara Kadın Platformu
temsilcilerinden Gaye Dinçel,
bekâreti, "erkek egemen ideolo-
jinin kadınlara dayattığı baskı
ve kontrol mekanizması" ola-
rak tanımlayarak, "Önemli
olan, kadınların kendi istekleri-
ni kendi tercihleri doğrultusun-
da belirleyebilmeleri. Kadınlar,
bekâret tabusunun yıkılması
için, birey olmaları gerektiğini
öğrenmeli" dedi.

Dinçel, "namus" kavramıyla
yaşamın ötesine geçilmesinin
zamanı geldiğini de vurgulaya-
rak, "Cinsellik, doğal bir dürtü.
Beden üzerindeki egemenlik,
insan hakları ihlali olarak gö-
rülmesi söz konusu. Biz ka-
dınlar, bedenimiz üzerindeki
her türlü hakka sahip olmalı-
yız. Cinsellik, kayı verici bir
denetim aracı olmaktan çıkarıl-
malı" diye konuştu.

Avukat Fahrinüsa Ekren de,
Medeni Kanunun kadını "bi-
rey" yerine koymadığını belir-
terek, kanunlarda kadının yeri-
nin evi, haklarının da kocanın
kendisine bakmasını isteme
hakkı olduğunu söyledi. Ekren,
kadına yönelik cinsel suçlardan
ırza geçmenin "genel ahlaka
aykırı" olduğu için suç sayıdığını
kaydederek, "Ceza Kamu-
nunda ırza geçme, kadına yö-
nelik bir saldırı olduğu için
değil, genel ahlaka aykırı oldu-
ğu için suç sayılıyor. Tecavüze
uğramış olan kadın, bekâret
kontrolünden geçiriliyor. Bu,
kadın için ikinci kez tecavüz-
dür. Örneğin, kadının parası
çalınsa, ona 'isteyerek mi ver-
din?' diye sorulmaz, ama teca-
vüze uğrayınca bu soru sorulur.
Tecavüz sanığı durumundaki
erkek, tecavüz etmediğini ispat
etmek zorunda bırakılmaktadır"
dedi. Ekren, "Namus gibi izafi
kavramları" yasalarla meşru-
laştırmanın anlamı olmadığını
da savunarak, yasalardaki cin-
siyetçi hükümlerin kaldırılması
gerektiğini belirtti.

Psikolog Nurhayat Kemerli
de, namus ve ahlak gibi top-
lumsal kavramların "kadın
bedeni" üzerinde oluşturuldu-

ğunu belirterek, kadınların aile
içinde "dar ve bağımlı" bir ya-
şam sürmeye mahkum edildik-
lerini söyledi. Kemerli, kadınlara
doğarken "aşağı cins"
damgasını yediklerini, kendile-
rini "ana ve eş" olarak biçim-
lendirdiklerini de anlatarak,
"Erkek egemen toplumda, cin-
siyetçi değerler sürekli üretili-
yor" dedi. Kemerli, kızlık zarı-
nın kadınların cinsel hazzı
tanımlarının önünde bir engel
olduğunu da vurgulayarak, ilk
gece korkusunun bekâret tabu-
sundan kaynaklandığını ifade
etti. Kemerli, kadınların beden-
leri üzerinde söz söyleme hakkı-
na sahip olduklarını da vurgu-
layarak, bekâret kontrolü ya-
pılmasına itiraz eden kadınların
"hafif kadın" olarak nitelendi-
rilmesini eleştirdi.

Kemerli, kadınlardan so-
rumlu Devlet Bakanı Türkan
Akyol'a bağlı olan Sosyal Hiz-
metler ve Çocuk Esirgeme Ku-
rumu'nda rutin olarak bekâret
kontrolü yapıldığını da kaydet-
ti.

Platform üyesi bir doktor da,
kızlık zarının kadın sağlığı açı-
sından bir önemi olmadığını
belirterek, doktorların bekâret
kontrolü yaparak "ahlak zabi-
tasi" rolünü üstlendiklerini söy-
ledi. Kadının bekâretini kont-
rol etmenin, kadının kişiliğine
bir saldırı olduğunu da savunan
platform üyesi, doktorların be-
kâret kontrolü yapmayı reddet-
meleri gerektiğini belirterek,
şunları söyledi:

"Tıp, egemen patriarkal (ka-
dın-erkek arasındaki güç den-
gesinde eşitsizlik) ilişkilerin be-
lirleyiciliği altında, Tıp eğitimi
yapısının gelenekçi oluşu ve us-
ta çırak ilişkisi, patriarkal tutu-
mun aktarılmasına da yol açı-
yor. Doktorların bekâret kont-
rolü yapmaları, mesleki gereklilik
olarak yerleşmiştir. Bu
durumda doktor, kadına uygu-
lanan baskı zincirinin bir halka-
sını oluşturuyor. Doktorlar,
bekâret kontrolü isteklerini
reddetmeli, böylelikle bekâret
kontrolünün meşruluğu kal-
dırılmalı. Adli vaka olgusu yeni-
den ele alınmalı, doktorlar ara-
sında geçerli olan, bekâreti
sağlıktan daha önemli gören
görüş değişmeli. Kurumlarda
rutin olarak uygulanan bekâret
kontrolleri engellenmeli. Kadı-
nı korumak adına kadın üzeri-
ne uygulanan baskı ve denetim-
lerden vazgeçilmeli" diye
konuştu.

Cumhuriyet. 30 Kasım 1992. sf. 14

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Anahtar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
ekarot	Milliyet.	4.1.1992.	KADINA TABU

Amerika'da ürküten tablo:

Kız öğrencilerin

% 54'ü bakire değil

● 50 eyalette yapılan bir araştırma, orta öğrenimdeki kız öğrencilerin küçük yaşlarda cinsel temasta tanıştıklarını ortaya çıkardı.

► 12. SAYFADA

İster inanın ister inanmayın

Hollywood'un bakire

yıldızı Brooke Shields

26 yaşındaki güzel yıldız, "Bekâretimle gurur duyuyorum." diyor

► 12. SAYFADA

Kız öğrencilerin yüzde 54'ü bakire değil

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD Federal Sağlık yetkilileri tarafından yapılan bir araştırma, ülkede orta öğrenim çağındaki milyonlarca genç kızın büyük bir bölümünün bakire olmadığını, bu genç kızların bekâretlerini, büyük sınıflarda okuyan öğrenci arkadaşları ile beraberlikleri sonucu yitirdiklerini ortaya koydu.

Uzmanlar tarafından 50 eyalet ile başkent Washington, Puerto Rico ve Virgin

Adaları'nda toplam 11 bin 631 lise öğrencisi arasında yapılan araştırmada, öğrencilerin yüzde 54'ünün cinsel temasta bulundukları saptandı.

İlgililere göre bu gelişme sağlık sorunları riskinin de artması anlamına geliyor. Gençler arasında özellikle üç sağlık sorunundan endişe edildiğini kaydeden uzmanlar, kaygılarını şöyle sıralıyorlar: "Hamilelik, seks yoluyla geçen hastalıklar ve AIDS"

Araştırma sonucunda

her 25 öğrenciden birinin seks yoluyla bulaşan hastalığa maruz olduğu ortaya çıktı.

Lise birinci sınıftaki (15 yaş) öğrencilerin yüzde 40'ının seks deneyiminin olduğu saptanırken, bu oran lise ikinci sınıfta (16 yaş) yüzde 48'e, üçüncü sınıfta (17 yaş) yüzde 57'ye ve son sınıfta (18 yaş) yüzde 72'lere kadar yükseldiği bildirildi.

● ZENCİLER DAHA FAZLA

Araştırma, zenci öğrencilerin İspanyol kökenlilere ya da beyaz öğrencilere oranla daha fazla seks yaptıklarını ortaya koydu. Zencilerin oranı yüzde 72 iken zenciler dışındaki grupların oranı yüzde 53'ü buluyor.

İstatistik, erkek öğrencilerin kızlara oranla daha fazla seksle tanıştıklarını gösteriyor. Seksle tanışan erkek öğrencilerin oranı yüzde 61 iken kızların oranı yüzde 48'de kalıyor.

Seks yönünden aktif olan öğrencilerin yüzde 78'i ilaç, prezervatif ya da geri çekilme gibi doğum kontrol yöntemleri uyguluyorlar. Erkeklerin yüzde 49'u, kızların da yüzde 40'ı son ilişkilerinde prezervatif kullandıklarını bildirdiler.

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Anahtar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
ret	19/10/1933	26.3.33	KADINA İLİŞ TABIRAR

MİLLİYET

26.9.1933

Bekâret cinayeti

Mehmet TAŞÇIOĞLU - GAZİANTEP

Kemal - Kudret Özyaman 37 gün önce evlenmişlerdi.

GAZİANTEP'te 37 gün önce evlendiği eşini bakire çıkmadığı iddiasıyla bıçaklayarak öldürdükten sonra kendisini de yaralayan 25 yaşındaki Kemal Özyaman tutuklandı. 19 yaşındaki Kudret Özyaman'ın otopsi sonucunda, hala bakire olduğu ortaya çıkınca cinayetin başka bir kişi tarafından işlenmiş olabileceği kuşkusu doğdu. Kudret Özyaman'ın babası 55 yaşındaki Yakup Yumurtaoğlu ise, törelere

göre, gelinin bakire çıkmaması halinde aynı gece bebeğini gönderilmesi gerektiğini belirterek, şunları söyledi:

"Neden aynı gece eve göndermediler de 37 gün sonra öldürdüler? Törelere göre kızın öldürülmesi bana düşerdi. Kızım bakire değilse bunun utanç bise düşer. Neden damadım kendisini öldürmek istedi? Kızımın öldürülürken feryatlarını tüm mahalle duyarken, ailesi hiç ses duymadığını söylüyor."

Sendikacılara bekaret kontrolü

Sabri YILDIRIM - MUŞ

MUŞ'ta memur sendikası şubelerini basan polis, 27 sendikacıyı gözaltına alarak faaliyetlerine son vermeleri için tehdit ettiği, bunlar arasında yer alan üç kamu personeli kadını da bekaret kontrolünden geçirdiği öne sürüldü.

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu İnsan Hakları Sekreteri **Tayfun İşçi** şunları söyledi: "Konfederasyona bağlı Eğitim - Sen, Tüm Sosyal - Sen, Yargı - Sen, Tüm Bel - Sen, Haber - Sen ve Yapı Yol - Sen şubeleri 14 Ocak'ta emniyet görevlilerince basıldı. Gözaltına alınan üç kamu emekçisi kadın memur bekaret kontrolünden geçirilmiş, sözlü sarkıntılıkta bulunulmuştur."

Muş Valisi Selahattin Hatipoğlu, üç kadına bekaret kontrolü yapıldığı iddialarını yalanladı. **Hatipoğlu**, "Gözaltına alınan kişiler, arşiv taramasının ardından, ileride herhangi bir mülahaza ya yer verilmemesi bakımından usulüne uygun olarak doktor muayenesi sonucunda alınan rapor neticesi serbest bırakılmışlardır. Aslında olay, Varto ve Lice'de uygulanmak istenen senaryoların bir parçasıdır. Kimseye bekaret kontrolü yapılmamıştır" dedi.

17.1.1997 Milliyet

Yönetmelik

İffet tartışması sürüyor

► Kız öğrencilerin bekâret kontrolüne gönderilmesi yolunu açan Ortaöğretim Kurumları Disiplin Yönetmeliği, eski Milli Eğitim Bakanı Nevzat Ayaz'ın "değiştirileceği" sözüne karşın, ortada kaldı.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Okul yöneticilerine kız öğrencileri bekâret kontrolüne gönderme yetkisi vermesi nedeniyle büyük tepkilere yol açan Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği, eski Milli Eğitim Bakanı Nevzat Ayaz'ın "değiştirileceği" sözüne karşın, ortada kaldı. Yönetmeliğin yeniden düzenlenmesi için müsteşarlık bünyesinde oluşturulan komisyonun, konunun gündemden düşmesiyle çalışmalarını askıya aldığı belirtildi.

Milli Eğitim Bakanlığı, kız öğrencilerin bekâret kontrolüne gönderilmesi yolunu açan ve "iffetsizliği kanıtlanan, başka birinin namusuna tecavüz eden" öğrenciye "örgün öğretimden çıkarılma" cezası verilmesini öngören Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'ni, 8 aydır sürdürülen çalışmalara karşın hâlâ değiştiremedi.

Bekaret testi önerene zeka testi

tihtarlar... Bekaret

uayenesi adı altında cinsel

cizler... Ve devletin

jişmeyen bakışı:

ireysen iffetlisin, bakire

Isen iffetsiz!

Başınız göğe erdi! Sonunda iffetin resmi tarifini de öğrenmiş olduk. Yeni orta öğrenim disiplin yönetmeliğinde resmi eğitim kurumlarından uzaklaştırma cezasına yol açacak suçlardan biri de iffetsizliği tespit edilmiş olmak. İffetsizliğin ne demek olduğu her türlü laf salatasına karşın kısa zamanda anlaşıldı: Cinsel ilişkiye girmek, yani bir genç kız için bakire olmak. Eh, bekaret de insanın yüzüne bakarak anlaşılamayacağına göre suçun anlaşılması için sanığı(!) bekaret muayenesine yollamaktan başka çare kalmıyor.

Bakanlık yönetmeliği savunmaya ve bu

maddenin gençlerimize zarar verme amacına yönelik olmadığını ispatlamaya çalıştı. Hatta sözlüğe bakmamız bile önerildi. Ama yetkililerimiz iffeti tanımlamaktan ve ille de yönetmelikte olmasından ısrarla vazgeçemediler. Ortalıkta öyle bir kafa karışıklığı daha doğrusu öyle bir kafa darlığı var ki, hatta kadınlar iffetli ve iffetsiz olarak ikiye ayrılıyor. Üstelik iffetin ölçütü de kadınların cinselliklerini denetlemekten geçiyor. Evli değilseniz bunun ölçütü bakire olmak, cinsel ilişkide bulunacaksınız eğer, bunu da toplumun izniyle yapmak yani evlenmek gerekiyor.

İki yıl önce bekaret kontrollüne yollandıkları ya da ailelerine iffetsizlik suçlamasıyla

COCUKLUÇUMDAN beri tanıdığını birisi vardır. Üçer, beşer, onar yıl aralarla onu görürüm, aaaa, gözlerime inanmam... Adam hiç ama hiç değişmiyor. İnanın, on yaşındayken onu nasıl anımsıyorsam, bu yaşında gördüğümde de aynı.... Yani on yaşında gördüğümün aynı... Artık dayanamayıp sordum, nasıl oluyor da hep böyle aynı kalabiliyorsunuz dedim. Hiçbir yaşlılık belirtisi yok adamda.... Ne cevap verdi biliyor musunuz? **"Hayatım boyunca hiç gazete okudum... Şimdi televizyon da izlemiyorum."**

Ben nasıl akıl edememişim bunu. Adamın hiçbir şeyden haberi yok... Bütün dünyayı kendi küçük ailesi, iş arkadaşları sanıyor. Bir de kendi seçip gittiği gırgır filmler ve lokantalar... Sağdan soldan bir şeyler duyuyor ama, ayrıntılarını hiç bilmiyor....

Oysa bizler... Her okuduğumuz yazıda saçlarımızı bir beyaz tel daha ekleniyor... Her görüntüde acıyla kıvrılan yüzümüzde bir çizgi daha oluşuyor. Şimdiden sonra bir şeyleri bilmekten vazgeçmek için gazete ve

TV'leri bırak-sak bile fayda etmez.

Eğer TV izlemeseydim, **Medyum Memiş**'i karşılarına oturup, koca koca gözleriyle, çok normal bir şeyler dinliyormuş gibi ilgiyle bakan ve soran,

"Devriye Devriye"'nin ve **"Çok Özel"**'in sunucularını görmemiş ve onlar sayesinde Türk milletine yollanan Memiş'in mesajlarını işitmemiş olacaktık... Cinler en çok banyoda bulunmuş... Bu nedenle insanlar banyoda aptes bozacak şeyler yapmamalılar... Banyo yaparken üzerimizde ince bir şey bulunmalıymış yoksa cinler musallat olabilir, evlilikleri bozabilirmiş... Hatta bu cinler ülkelerarası ilişkileri bile bozarmış... Bu laflar söyleniyor ve bir de programcılar tarafından ciddi ciddi

Duygu
ASENA

Erkeğin iffeti yok...

sey" bulunduracak ve banyoda "aptes bozduracak şey"ler yapamayacak.... Garibanın banyo keyfini de bozdular!

Bunu dinleyince mutlaka saçımın bir teli beyazlamıştır... Aynı, doğal bir ses tonu ve haddinden fazla doğal bir gülümsemeyle **"İffet maddesi sadece kızları kapsıyor elbette"** diyen Nevzat Ayaz'ı dinlerken kasılan yüzümden bir çizginin daha artması gibi... İffet sadece kadınlarda aranıyor... Erkeğin iffeti yok... Neyse ki özel TV'ler var, zararları olduğu gibi

di dinleniyor.... Medyumları bir "sey" zanneden eğitim-siz seyirci ise etkileniyor.... Yalan yanlış şeyleri doğru sanıyor.... Belki de pek çok kişi artık banyo yaparken üstlerinde "ince bir şey" bulunduracak ve banyoda "aptes bozduracak şey"ler yapamayacak.... Garibanın banyo keyfini de bozdular!

Bunu dinleyince mutlaka saçımın bir teli beyazlamıştır... Aynı, doğal bir ses tonu ve haddinden fazla doğal bir gülümsemeyle **"İffet maddesi sadece kızları kapsıyor elbette"** diyen Nevzat Ayaz'ı dinlerken kasılan yüzümden bir çizginin daha artması gibi... İffet sadece kadınlarda aranıyor... Erkeğin iffeti yok... Neyse ki özel TV'ler var, zararları olduğu gibi

Belki bütün bunları hiç bilmeseydik, daha mutlu olurduk... Genç kılırdık... "Bana ne yaa!" diyenlerin suratlarına bir bakarsanız dikkatlice...

11.7.95 Lütfiye

Seriat karşıtları bekârete de karşı

DSP lideri Bülent Ecevit'in eşi Rahşan Ecevit, "Bekâret biçimsel bir olay. Ayaz'a ne?" şeklinde konuştu. Hürriyet yazar Oktay Ekşi'nin kansı Prof. Dr. Aysel Ekşi de, bekârete tepki gösterenlerden... Bu tepkiler üzerine Bakan Ayaz, "İffet" ifadesini yeniden gözden geçireceğini söyledi.

İffetsizler bastırınca Ayaz'dan geri adım

CAHİT İKBAL

● Orta Öğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'nde şarta bağlı olarak bekâret kontrolüne imkân tanınmasına iffetsiz basın tarafından gösterilen tepkiler üzerine geri adım atan Millî Eğitim Bakanlığı, "İffetsizlik maddesini yeniden gözden geçireceğiz" şeklinde açıklama yaptı.

LPAGO DA TKİLİ OLDU

"Or açtı. İletmeliğe karşı ük destek, Kadın ve ı Devlet Bakanı an geldi. Bazı kadın kilerini kendisine bir açıklamada , "Tepkiler tabii. eri çekilmesi için ın Nevzat Ayaz'la

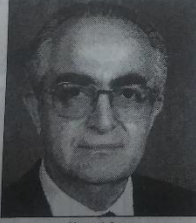
Nevzat Ayaz

sürekli temas halindeyiz" dedi. Öte yandan, önceki gün bir bas toplantısı düzenleyen DSP Gene

İffetsizler bastırınca Ayaz'dan geri adım

CAHİT İKBAL

Millî Eğitim'in, iffet yönetmeliğine tepkiler devam ediyor. Orta Öğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'nde okul rehberlik servislerinin gerekli gömesi ve ispat kudreti taşıyan belgilerin ortaya çıkması durumunda okul idarecilerine bekâret kontrolüne gönderilme yetkisinin tanınması, "İffet krizine" yol açtı. Söz konusu yönetmeliğe karşı çıkanlara en büyük destek, Kadın ve Ailelerden Sorumlu Devlet Bakanı Onay Alpago'dan geldi. Bazı kadın derneklerinin tepkilerini kendisine iletmesi üzerine bir açıklamada bulunan Alpago, "Tepkiler tabii. Yönetmeliğin geri çekilmesi için çalışacağız. Sayın Nevzat Ayaz'la

Nevzat Ayaz sürekli temas halindeyiz" dedi. Öte yandan, önceki gün bir basın toplantısı düzenleyen DSP Genel

Başkanı Bülent Ecevit'in eşi Rahşan Ecevit de, Nevzat Ayaz'ı sert bir dille eleştirdi. Bekâretin sadece biçimle ilgili bir husus olduğunu belirten Ecevit, "Bunun önemi ne? Çağdışı" ifadelerini kullandı.

Bekâret kontrolüne bir tepki de Hürriyet gazetesi başyazarı Oktay Ekşi'nin eşi Aysel Ekşi'den geldi. Kızlığın laik Türkiye için önem taşımadığını söyleyen Ekşi, "İran'a gitsinler" şeklinde konuştu.

Öte yandan, Atatürkçü Düşünce Derneği İzmir Şubesi'nin de önceki gün toplanarak imza kampanyası başlatma kararı aldığı, ancak Millî Eğitim Bakanlığı'nın, yönetmeliğin tekrar gözden geçirileceği yolundaki açıklaması üzerine beklemeye geçtiği bildirildi.

Bekâret cinneti

Canavar baba evden kaçan kızından bekâret kontrolü istedi. Karşı çıkınca bıçakla öldürdü

Evden kaçtı

Bir genç kızın ölümüne yol açan, bir babayı evlat katli yapan akıl almaz olay dün Bursa'da meydana geldi. 18 yaşındaki Özlem Atçeken, gençliğinin de verdiği heyecanla Esenevler Mahallesi'ndeki evinden kaçtı. Üç gün sonra geri döndüğünde sinirli bir baba ve bir teklifle karşılaştı.

Kızlık kontrolü

Emekli işçi İsmail Atçeken, nereye gittiğini bilmediği kızından bekâret kontrolü yaptırmasını istedi. Özlem ise babasının bu isteğine şiddetle karşı çıktı. İtirazlar üzerine sinirden çılgına dönen İsmail Atçeken, eline geçirdiği ekmek bıçağıyla kızına saldırdı. Talihsız Özlem, defalarca karnına saplanan bıçak darbeleriyle can verdi.

Şuurumu kaybettim

Ertuğrulgazi Karakolu'na teslim olan canavar baba, "Eve döndüğümde durumundan şüphelendim ve kız olup olmadığını öğrenmek için doktora götürmek istedim. Karşı çıkınca şuurumu kaybettim" dedi. Kızını isteyerek öldürmediğini iddia eden İsmail Atçeken, her şeyin bir anlık sinir yüzünden olduğunu söyledi.

Kasım ŞAHİN - BURSA

Özlem Atçeken evden kaçmanın bedelini hayatıyla ödedi. Bir anlık sinirle evlat katli olan İsmail Atçeken (üstte) tutuklandı.

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Anahtar Sözcükler

Çıkış Yeri

Tarih

Bekret

CUMHURİYET

9.2.95

İffetsizler öğretmen olamayacak

9.2.95
Cumhuriyet

► Milli Eğitim Bakanlığı'na hazırlanan Milli Eğitim personel yasa taslağı, öğretmenlik mesleğine giriş koşullarına, "zina, ırza geçme, sarkıntılık ve iffetsizlik suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak" hükmünün de eklenmesini öngörüyor.

► Hacca gitmek isteyen öğretmenlere bir aylık ücretsiz izin verilmesi önerisi taslaktan çıkarıldı. Yeni düzenlenen mali haklarla eğitim personelinin maaşlarına yüzde 16 ile yüzde 180 oranlarında zam yapılması öngörülüyor. ■ 6. Sayfada

da eklenmesi öngörülüyor.
Milli Eğitim Bakanlığı, "Milli Eğitim personel yasa taslağı"na, 200 kurum ve kuruluşun görüşleri doğrultusunda son şeklini verdi. Bakan Nevzat Ayaz, taslağın Bakanlar Kurulu'nun ilk toplantısında gündeme getirileceğini söyledi.

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ

Anahtar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih
Bekaret	Sabah	15.2.95

Hemşire adaylarına da kontrol var!

- Milli Eğitim Bakanlığı, iftiszilikle ilgili yönetmeliği, medya, kamuoyu ve kadın demeklerinin tepkisi sonunda yeniden düzenleyeceğini belirtti. Ancak bu hükmün sadece Orta Öğretim Disiplin Yönetmeliği'nden çıkarılması yeterli değil.
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın verdiği görüşler doğrultusunda bu bakanlıklara bağlı okulların disiplin yönetmelikleri de "bekaret" ayıbını taşıyor. Örneğin, Sağlık Meslek Liseleri Disiplin Yönetmeliği de hemşirelere bekaret kontrolünü şart koşuyor.

Sağlık Bakanlığı'na bağlı, Sağlık Meslek Liseleri Disiplin Yönetmeliği'nde disiplin cezaları ve bu cezaları gerektiren davranışların listesinde yer alan fi'leri

Devlet Bakanı **İşıl Saygın**, bekaret kontrolünde geri adım atmıyor:

'Amaç çocukları korumak'

İşıl Saygın, 8 Mart Kadın Günü sembolik konuşması yaptı

[illegible]

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI

Anahtar Sözcükler Çıkış Yeri Tarih Yer Numarası

Bekaret

Hürriyet

16.3.97

Kadın
Hürriyet
Tebül

İşte Marmaris'i karıştıran adam

Yerel Marmaris Ekspres Gazetesi'nde yayınlanan bir haberde yer alan, liseli kız öğrencilerin bekâret testine tabi tutulması önerisi ilçeyi ayağa kaldırdı.

Gazete sahibi taksi şoförü
Marmaris Ekspres'in sahibi 24 yaşındaki Hayri Şener, aynı zamanda taksi şoförü. Şener'in muhafazakar bir dünya görüşüne sahip olduğu biliniyor.

Gazetelerin "gök haberi" anımsıyla manşetten verdiği "Okullara sahip çıkalım" başlıklı yazısı, ilçede yaşayan 7'den 70'e herkesi şok etti. Bu kez öğrencilerin erkeklerle cinsel ilişkiye girdiği bildirilerek, bekâret testine tabi tutulmalarını önerdiği haber, ortalığı ayağa kaldırdı. Beş bin kız öğrencilerin zann altında beklediğini belirten veliler, dava açmak için harekete geçti. Takki şoförü Hayri Şener e ait günlük Marmaris Ekspres Gazetesi kız öğrencilerin bekâret kontrolünden geçirilmesini, buna karşın yarıların ise okuldan atılmasını önerdi. İlçeri yazan Ali Çankurt, "Pusu" isimli köşe yazısında da ayrıca yorum getirdi.

VELİLER ÖFKELİ

Olayın ilgili Sebeni Lisesi, Anadolu Meslek Lisesi, Anadolu Lisesi, Kenan Evren İlköğretim Okulu ve İhsan Mermerci İlköğretim Okulu lisanu demakleriyle okul ale birlikte haberi duyunca, 25 imzalı "Kamuoyuna duyuru" başlıklı arak bildiri yayınladı.

Okul aile birliği ve koruma derneği başkanları, önceki gün toplu halde, Marmaris Adliyesi'ne giderek, gazete hakkında "Halkın onurunu zedeleyen yalan haber yazmakla" suç, davasında bulunmak istedi. Ancak savcı Tekin Özer'in görüşme kadat duruşmalarda bulunması nedeniyle görüşme yapılmadı. Birlik ve dernek yöneticileri, yalan velilerle bir araya gelip suç duruşmasında bulunacaklarını söylediler. Çeşitli sili toplum örgütleri olayla ilgili konuşma mesajları yayımlarken, Çığdağ Hukukçular Derneği, Marmaris Şube Başkanı Meral Önderoğlu de kapilerine vekalet verecek bütün veliler adına duruşmalara ücretsiz gireceklerini söyledi.

YARGIYA YANSIYACAK

Muğla Valisi Cemil Serhadlı, haberi okuduğunu ve izniyi duyduğunu vurguladı. Serhadlı, "Ben muhakim tayin ettim, raporları gelisin, adli ve idari işleyişe yansılacak. Gazetinin kapılması için de işleyişe yansılacak" dedi. Marmaris Kaymakamı Hikmet "Şişir" de, Vali Cemil Serhadlı ve Milli Eğitim Daire de, Vali Cemil Serhadlı iddiaları incelediğini ve yetkilileriyle görüştiğini, iddiaları incelediğini bildirdi. Deniz, "Gazete hakkında gereği neyse yapabiliriz" diye konuştu.

Mustafa SARIPEK, MARMARIS (Muğla/İHA)

Ailelerin öfkesi

Çocuklarına hakaret edildğini bilmeyen veliler, hazırladıkları bildiriyi gazetesine kınadılar. Çoğunlukla sadece cinsel ilişkiye değeriendirildiğini bilmeyen veliler, gazetesini "kendini bilmemekle" suçladılar.

Muhabirden bekâret özrü

Yerel Marmaris Ekspres Gazetesi'ndeki haberi, iki muhabirle birlikte yazdıklarını söyleyen, ancak isimlerini veremeyen, haberi yorumunu da ilçesinde yaşayan Ali Çankurt, gençlerini şöyle açıkladı: "Ünvanı zamanında bu tür olaylar oluyor. Bir okulda silah bulunması ve bir kız öğrencinin de dori erkekle aynı yerde basılmasıyla sonra olayları araştırarak, Adli makamlara intikal etmiş ve olmamış birçok olayın ortaya çıktığını öğrendik ve gazetesinde konuyu ele aldık. Biz okullara sahip çıkılması gerektiğine inanıyoruz ve yetkililerin daha dikkatli olmasını için bu haberi yazdık. Bizler de çağdaş birer gazeteci olarak, ilçedeki bekâret kontrolü gibi çağdaş bir uygulamayı tavsiye ediyoruz. Biz bizim karşısında olduğumuz bir konu. Yalnızca birkaç vatandaşın itirazını belirttik. Yanlış anlamalara sebep olan bekâret konusu moderniteyle halkımızdan, öğrenci ve öğretmenlerimizden özür dileriz."

Olay haber ve muhabir

Marmaris Ekspres'in yukarıdaki manşeti, ilçe halkının bilmesine neden oldu. Haberi yapan Ali Çankurt (en üstte), yanlış anlaşılmasını ileri sürerek özür diledi.

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI

Anahtar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
Bakiret	Radike	6.11.97	Kedneri/İskan Tabile

Polis: Kızlık muayenesi usuldendir

ŞANLIURFA - Şanlıurfa'da gözaltına alınan Sağlık Emekçileri Sendikası (SES) Şanlıurfa Şubesi yöneticilerinin, kızlık zarı muayenesine zorlandıklarını iddia edildi.

SES Şanlıurfa Şube Başkanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamada, Şube Başkanı İhsan Avcı, Şube Sekreteri Olcay Kanlıbaş, Eğitim Sekreteri Emiş İspir, Mali Sekreter Rabia Gül, üyeler Deniz Barut ve Mesut Özyaydınlı'nın, Radyo Karacadağ Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Can

Toprak, Haber Müdürü Vedat Bakır, SIN Kitabevi Sahibi Bülent Mermer, Kitabevi çalışanlarından 11 kişinin, güvenlik güçlerince gözaltına alındıkları öne sürüldü.

SES Şube Eğitim Sekreteri Emiş İspir, Şube Sekreteri Olcay Kanlıbaş ve Mali Sekreter Rabia Gül'ün, Doğumevi Hastanesi'ne götürüldükleri ve kızlık zarı muayenesine zorlandıkları, ancak karşı konulması üzerine vazgeçildiği iddia edildi.

Adliye'ye sevk edilen

Şube Başkanı İhsan Avcı, üyeler Mesut Özyaydınlı ve Deniz Barut'un tutuklandığı, gözaltına alınan diğer kişilerin ise serbest bırakıldıkları belirtildi.

'Muayene usuldendir'

Şanlıurfa Emniyet Müdürü Salih Tuzcu, "Gözaltına alınanların muayenesinden geçirilmesi usuldendir" dedi. Tuzcu, gözaltına alınanların yapılan üst aramalarından sonra muayene için doktora sevk edildiklerini belirterek, şöyle konuştu:

"Bu usuldendir. Erkeklerin vücutlarında herhangi bir yara izi olup olmadığı, bayanların da yine vücutlarında bir darp izi olup olmadığının belirlenmesi ve gerektiğinde kızlık muayenesi de yapılır. İleride polise (tecavüz edildi) gibi iftira edilmemesi için bu yapılır."

Salih Tuzcu, Adliye'ye sevk edilen SES Şube Başkanı İhsan Avcı ile üyeler Mesut Özyaydınlı ve Deniz Barut'un, "Örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklandıklarını da açıkladı. (aa)

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI

Anahtar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih	Yer N
Bekaret	POSTA	23.12.1997	KADIN İLİSKİN TABU

Tasarıda da kadın suçlu görülüyor

Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanmakta olan ve zorla bekaret kontrolünü engelleyeceği düşünülen tasarısı, kontrolü reddeden kadını 'suçlu' sayıyor.

Adalet Bakanlığı'nın zorla bekaret kontrolünü engellemesi amacı ile hazırlıklarını sürdürdüğü, ancak kontrole gitmeyi 'suçlu' ilan eden yasa tasarısı, kadınların büyük tepkisini çekti. Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'nun hazırladıklarını açıkladığı tasarıda yeralan ve bekaret kontrolünü kabul etmeyen kadını 'suçu kabul etmiş' sayan maddeye kadınlar tepki gösterdi. Kadınlar: "Zorla bekaret kontrolünü kaldırıyor gibi görünüyor ama kontrolü kabul etmeyen kadını suçlu durumuna düşürüyor. Bu insan haklarına aykırıdır" dediler.

Kabul edilemez

Ayrıca açıklamada 'suça bağlı olmayan disiplin amaçlı durumlarda' ibaresine yer verilmesini eleştiren kadınlar, "Suça bağlı olmayan durumlarda kontrol yapmak zaten anayasaya aykırı. Öte yandan bir insanın suçsuzluğunu belirlemek için test yaptırmamasını suçluluk olarak kabul eden bir hukuk düzeni kabul edilemez" dediler. ■ Şebnem AKSOY

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI

Anahtar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih	Yer Num
bekaret	Yeni yüzyıl	29.1.98	Kad Tıp Tal

Danışman 'bekâret' kurbanı

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Işıl Saygın ile bekaret konusunda görüş ayrılığına düşen Selma Acuner görevden alındı. Acuner ile danışmanlığını yaptığı Işıl Saygın'ın arası bir süre önce yaşanan "bekâret tartışması"ndan sonra

açılmıştı. Saygın, YeniYüzyıl'da Neşe Düzel'le yaptığı röportajında bekâret kontrolünün gerekli olduğunu söylemişti. Saygın'ın bu röportajının ardından Düzel, Bakan'ın Danışmanı Acuner'le bir röportaj yapmıştı. Acuner ise bekaret kontrolünün "çağdışı" olduğunu söylemişti. Başbakan Yılmaz'ın talimatıyla Acuner hakkında soruşturma başlatılmıştı. (YY, Ankara)

Y.Y.

29.1.1998

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI

Anahtar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
Bekaret	POSTA	10.2.98	Kadın İpsk Tabulu

Saygın kılıpayı kurtuldu

Bekaret kontrolünün protesto edildiği konferansa, Bakan Saygın'ın son anda gelmemesi0 gerginliği önledi.

Bakan Saygın'a yine bekâret protestosu

Ankara Üniversitesi'nde Devlet Bakanı Işıl Saygın'ın Ahimayesinde "Kadına Yönelik Şiddet" konulu konferans düzenlendi. Konferansta, Bekaret Kontrolüne Karşı Kadın İnsiyatifi isimli bir grup, "Işıl Saygın İstifa", "Arkanızda Değiliz", "Bekaret mi, Hayat mı" yazılı pankartlar açarak, "Çağdışı kokuşmuş zihniyete kürek çeken bir bakan bizim bakanımız olamaz" sloganı attı. Grup adına açıklama yapan Özlem Şahin, Saygın'ın bekaret ile ilgili açıklamalarından sonra, kurdukları platformun ivme kazandığına dikkat çekerek, "Bekaret kontrolünü suç sayan bir yasa maddesi gelene kadar da eylemlerimizi sürdüreceğiz" dedi.

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI

Anahtar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih	Yer Numarası
ekaret	Gözcü	10.2.98	Kadın İPŞki Tabulo

İşıl Saygı'nı protesto ettiler

Bekâret kontrolüne karşı çıkan kız öğrenciler ve kadınlar, bekâret kontrolünü savunan Devlet Bakanı İşıl Saygı'nı protesto ettiler ve "Kimse bize bekâret kontrolü yaptıramaz. Buna asla izin vermeyiz" diye konuştular.

"Bize kimse bekâret kontrolü yaptıramaz"

● Devlet Bakanı İşıl Saygı'nın bekâret ile ilgili açıklamalarından sonra, "Bekâret Kontrolüne Karşı Kadın İnisiyatifi" adıyla örgütlenen kadınlar, "Kontrolü suç sayan yasa gelene kadar eylem yapacağız" dediler.

● Ankara'da düzenlenen "Kadına Yönelik Şiddet" konulu konferansta, kadınlar ve kız öğrenciler, "İşıl Saygı istifa", "Bekâret mi, Hayat mı" yazılı pankartlar açarak, Devlet Bakanı Saygı'nı protesto ettiler.

Saygı

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI

Anahtar Sözcükler

Çıkış Yeri

Tarih

Yer Numarası

Bekâret

Hürriyet

21.6.98

KABİNA HÜSKİ
TABURAR

Bekâret kontrolü, rızaya bağlı olacak

DEVLET Bakanı Hikmet Sami Türk, bekâret kontrolünün, yapılacak yasal düzenleme ile yasaklanarak kişinin rızasına bağlanacağını, ancak herhangi bir cürümin aydınlatılması söz konusu olduğunda bekâret kontrolü yapılabileceğini söyledi.

İnsan Hakları Koordinatör Üst Kurulu'nun çeşitli kadın kuruluşu temsilcileriyle Başbakanlık'ta gerçekleştirdiği toplantının ardından bir açıklama yapan Kurul Başkanı Türk, toplantıda ele alınan üç rapor hakkında bilgi verdi. Kadınların aile içinde, toplumsal alanda ve eğitim konusunda erkeklerle eşit şartlara ulaşması için hazırlanan raporların yasalaştırılarak hayata geçirilmesi için ilgili bakanlıklara bildirileceğini kaydeden Türk, raporlarda öngörülen değişiklikleri şöyle özetledi:

- Mal ayrılığı rejimi yerine anlaşılabilir bir başka mal rejimi vaksı edinilmiş mallara katılma rejimi uygulanacak.

- Boşanma davaları çiftin son 6 ay birlikte oturdukları mahalli idarede açılacaktır.

- Nafaka davalarının her yıl yeniden açılmasına gerek kalmayacak, nafaka miktarı her yıl yeniden değerlendirilmesine göre artırılabilecek.

- Evlilik yaşı 18 olacak.

- Boşanma davaları Aile Mahkemeleri'nde, psikolog ve sosyolog eşliğinde gizli yapılacaktır.

- Kadının çalışması kocanın iznine bağlı olmayacaktır.

- Anayasa Mahkemesi'nin erkeğe zinanın ardından kadına zinaya ilişkin Türk Ceza Yasası'nın hükmünü kaldırmasının ardından yeni bir yasal düzenleme gereği doğmuştur.

Parlamento yeni yasa çıkarmakta serbesttir. Zina boşanma nedeni olarak kalabilir ya da Türk Ceza Yasası'nda kadına ve erkeğe eşit ceza verilebilir.

- Kadının toplumsal yaşamda erkekle aynı statüye getirilebilmesi için hukuki düzenlemeler yapılacaktır. Siyasi Partiler Kanunu ve diğer mevzuatlarda yapılacak değişikliklerle kadın ve erkekler karar organlarında en az yüzde 30 oranında temsil edilecekler.

- Doğum sonrası babaya izin verilmesi için gerekli yasal değişiklikler yapılacaktır.

- Kadınlar için icracı bakanlık kurulacaktır.

- Kadınların eğitimi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

- Kadına yönelik şiddete karşı duyarlılığın artırılmasına yönelik çalışma yapılacaktır.

- Tecavüze uğrayanlar özel olarak korunacaktır.

ANKARA / UBA

Bekaret kontrolüne hakim kararı şartı

CMUK'taki değişiklikler

- **İDDIANAMENİN REDDİ VE İADESİ:** Yerli delil olduğu hususunu iddia eden reddetmez.
- **GÖZHAPSİ VE DENETİMLİ SERBESTLİK:** Mahkeme aynen hakim kararı, göz hapsi, conditional release.
- **TELEFON DİNLEMESİ HAKIM KARARI:** Hakim kararı olmadan telefon dinlenemez.
- **BEKARET KONTROLÜ VE GÖZALTI:** Kızın eşiyle birlikte tutulduğu iddia ediyorsa, zorunlu hallerde hakim kararıyla 7 gün içinde serbest bırakılır.
- **TUTUKLULUK SÜRESİ:** Hani ceza cezasıyla tutuklu olduğu iddia ediyorsa, tutuklu olduğu süresi içinde tutulmalıdır.
- **AVUKAT GÖRÜŞMESİ VE DAVETİ:** Avukatlar davaya her aşamada katılabilir.

Medeni Kanun'da ne olacak?

- **AİLE REKİMİ SON:** Kadın ve erkekler için aynı hak ve sorumluluklar olacaktır. Kadın ve erkek aynı haklara sahip olacaktır.
- **COCUKLAR ÜZERİNDE EŞİT SÖZ HAKKI:** Aileleri tarafından çocukların üzerinde eşit söz hakkı olacaktır.
- **MESLEK SEÇİMİNDE KADIMA ÖZGÜRLÜK:** Eşit meslek seçimi konusunda birtarafa zorlanmaz.
- **EVLİLİKTE EDİNİLEN MALLAR:** Evlilikte edinilen malların paylaşımı konusunda yeni düzenlemeler olacaktır.

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

USH BAL

18 MART 1999 PERŞEMBE

CİNSEL BİLGİLER

Yasemin OZMUTLU

Bir zarın hikâyesi

Genç kızlar ailelerinden ve çevrelerinden duydukları kızlık zarı üzerine anlatılan hikâyelerle hayatlarını bir zara göre yönlendirebiliyorlar. Halk arasında bilgisizlikten kaynaklanan kızlık zarı hikâyeleri, genç kızların zaman zaman hayatına son vermeye kadar giden trajik olaylara neden oluyor.

Bekâretin bir simgesi olarak bilinen kızlık zarının, cinsel ilişkiye girilmediği halde yırtılması ya da doğuştan olmaması ihtimalini ne yazık ki bir çok kişi bilmiyor.

Doğuştan kızlık zarı olmayan veya bir kaza sonucu kızlık zarını yitiren genç kız, evlendikten sonra suçlanıyor, hatta doktora götürülerek daha önce bir ilişkisi olup olmadığı araştırılıyor.

İlk gece üzerine abartılarak anlatılan hikâyeler, cinsel ilişkinin başlamadan bitmesine varan büyük etkilere neden olabiliyor. Bu yaşanabilecek tüm olumsuzlukları, kızlık zarını tanıyarak ortadan kaldırmak mümkün.

Kızlık zarı nedir?

Kızlık zarı, yüzyıllardan beri saflığın koruyucusu olarak biliniyordu. Halbuki her gün cinsel ilişkide bulunan ve bir düzine çocuk doğuran kadın bütün bunlara rağmen kızlık zarına sahip olabilir. Bu durum tamamen kızlık zarının şekline bağlıdır.

Sağlam bir kızlık zarı el sürülmemişlik garantisini olumlayabilir.

Normal şartlar altında ilk cinsel ilişkide, kızlık zarı birkaç yerinden yırtılır. Daha sonraki cinsel

ilişkilerde bu zardan geriye sadece birkaç doku parçası kalır. Fakat bazı hallerde bu ince deri çok esnek olabilir ve yırtılmayıp baskıyla gitgide gerileyebilir. Doğumda da böyle olabilir, bebeğin başı annenin kızlık zarını zedelemeyen bir kenara iter.

Bekâretin simgesi olmayabilir

Toplumda kızlık zarı bâkireliğin sembolüdür ve açıklanamayan bazı sebeplerden dolayı her erkek, bakirelerle cinsel ilişkide bulunmayı arzular. Bir kıza el sürülüp sürülmediğini ancak bir doktor anlayabilir.

Bazı durumlarda ise kızlık zarı dölyolu girişini tamamen kapatır. Bu durum ancak genç kızın ilk aybaşı kanaması olduktan ya da daha kesin söylersek, olmadığından sonra ortaya çıkar.

16 yaş âdet için geç

16 yaşındaki bir kız hâlâ âdet görmüyorsa, ailesi tarafından hemen doktora götürülür. Doktor, dölyolu girişine bakarak, kızlık zarının kabarıp, su sızdırmayacak bir şekilde kanalı kapattığını anlar. Aybaşı kanaması aslında en az 6 ay önce başlamış, fakat dışarı akmayan sıvı, dölyolu girişinde birikmiştir. Doktor neşteriyle kızlık zarını keserek bu problemi kolayca halledebilir. Fakat kızlık zarı da böylece yırtılmış olur.

Faks: 677 04 21

LA

tanıklıklarından çok farklı bir
gerçeğe tanıştım. Birbirimizi
çok sevdiük. Her konuda da
anlaştık. Evlenmeyi
düşünmeye başladık. Ancak
bir akşam bana yaklaşmak
istedi. Bakire olur
olmadığını söyledi. Ben de
gerçeğı söyledim. Yani
değilim, dedim. Beni hemen
oracıkta bırakıp gitti. Beni
terketti. Onu çok seviyorum
ve beni gerçekten terkederse
ölürüm. Ona gerçeğı
söylemekle hata mı ettim?
Gizlemeli miydim? Ben onu
olgun bir erkek sanıyordum.
Yanıldım mı? Kendimi nasıl
affetirsem?

Canım Kızım, senin
durumunda olan pek çok
genç kızdı buna benzer

mektuplar alıyorum. Sanırım genç yaşta, aklınıza estiği gibi davranıyor üniversiteye girebildiğiniz için artık bağımsız ve özgür davranabileceğinizi düşünüyor, sonra da pişmanlık duyuyorsunuz. Size ilgi gösteren her gençle mutlaka ilişkiye girmek mi gerekiyor?

Bir anlık zaaf sonucu
birilerle ilişkije girer, sonra
da gerçek anlamda birini
sevince aklınız başınıza gelir.
Geçmişinize bakıp
üzülürsünüz. Pişmanlık
duyarsınız. Bu olmamalı.
Gerçek anlamda sevdiğiniz,
evlenmeyi düşündüğünüz
biri karşınıza çıkınca, daha
önceki maceralarınız

başınıza dert olur. Sorunlar yaşarsınız.

lyisi mi, lütfen acele etmeyin. Bir heyecana kapılıp olur olmaz ilişkilere girmeyin. Sana gelince kızım, yalan söylemen elbette düristiçce olmazdı. Ya seninle ilişkiye giren biri çıkar da bu genç adama gerçekleri anlatsaydı, zor duruma düşmez miydin? Onu kaybetmek istemediğini anlıyorum. Bir süre sabırlı davran. Ama sonuçta ona gerçeği anlatmak zorunda olduğunu unutma. Bütün sorun, senin, ona gerçekten sevgiyle bağlı olduğunu anlayabilmesinde. Umarım senin için diğerlerinden farklı olduğunu anlar.

Genç kızların en büyük sorunları arasında bekâret yer alıyor. Kızlarını kendilerini evlenecekleri erkeğe saklarken, tehlikeli ilişkiler de yaşıyor.

Genç kızlarımızın beklentiler konusunda saplantılı olduğu (heden beri bilinen bir gerçektir. Ancak acı olan taraf, kızlarımızın bu bilgi kaynağına rağmen, halen şikâil olmaz derecede cahil olmaları, daha da doğrusu cehalete mahkûm edilmeleri.

Bekâret denince, genç kızların akına ilk gelen şey, nedense kanama oluyor. Bir genç kızımız, erkek arkadaşıyla bir süredir ilişkide bulunduğunu söyleyip, kan gelmemesi gerektiği göstererek, **halâ bakire olabilir miyim?** diye soruyor. Bir başka kızımız, **erkek bekarlığını** kaybetmemek için, erkek arkadaşının zorlamasıyla ters ilişkiye boyun eğiyor.

Bekaret aslında nedir?

Bekaret zarı denen şey, vagina girişinin biraz ilerisinde yer alan ince bir dokudan başka bir şey değil aslında.

Ancak bu ince dokunun zorlama karşısında 'kanamak' gibi bir ayrıcalığı var. Küpçük bir çatlak, ve akan birkaç damla kan, bir genç kızın namuslu olup olmadığını gösteriyor. Bu birkaç damla kan için yuvalar yıkılıyor, genç kızlar

kazalarıyor, intiharlar cinayetler
yaşanıyor.

Oysa genç kızların, ailelerin ve damat adaylarının bilmediği ya da bilmek istemediği bir şey var:

Her beksret zari yirtıldığında kanamamaz.
Çünkü yapıları farklıdır.
Kimisi doğurunda yirtılacak kadar kalın
ya da esnek, kimisi delikli olduğu için
hissedilemeyecek kadar az kanayan.

kamundan tek
damlı bile kan
gelmeyen tıstı tıstı parlar verdi

Acı çekme korkusu

**Türkiye ile gıda kullandığını bu tar
tışmaları bilmemeleri bir yata. Kendi
bakışlarının ne durumda olduğunu bile
bilmekten arız beklemeye**

Bu konuda en çok sorulan sorulardan biri de ilk birleştirme sırasında yapılacak acıya ilgili oluyor.

Kızlar, kokluktan dolma bilgiler
yıldızından. İlk buluşmada çok acı
çekereklerini ya da ötek ötek kan
kızlar öteklerini yarıyorlar.

Yine genç kızlarımızın en sık yaşadığı sorular arasında, kaybedilen bekaretin nasıl kurtarılacağına dair sorular yer

alıyor. Bu dertten muzdarip hemen her
genç kız, diktarne işlemi nerede, kaç
yaptırılabileceğini, açıp açmadığını,
nasıl düzme, ne kadar süslendiğini ve tır-

Kazılarımız, gereği ölçülerden

korkuyor ve kendilerini aldatan erkek
karnak, bir diğer erkeği aldatma yol-
seçiyor... Bunu, en hafifinden dayak
vurularna, en kötüsünde "öleler"

'Söylediğimi yap!'

Bir yandan alle, bir yandan topl
yandan da evleneceği insandan g
baskılar karşısında, genç kızların
çok anlamda birlikteliğinden kaçın

çek anlamda biriktirmekte, kaçınılmaz olarak hak ve retlerini koruma uğrunda yan yollar buluyorlar. İşin kötüsü, söz konusu yolların çoğu da pek fazla bir şey bilmeden, ke-

Sırf karpılarındaki eritekle daha fazla enerji almalarına yardımcı olur. Erkeklerin bu eritekle birlikte enerji almalarına yardımcı olur. Erkeklerin bu eritekle birlikte enerji almalarına yardımcı olur.

tatmin ediyorlar. Boyun eğmeye, ezilmeye alışan kızlarımız, nişan da erkek arkadaşlarına "hayır" di-

Pek çoğu, bu acı durumu satın söyle anlatıyor. İğreniyorum, anı mehurum...

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ VE BİLGİ MERKEZİ VAKFI

Anahtar Sözcükler

Çıkış Yeri

Tarih

Yer Numarası

BEKÂRET

HAZİRAN

20 HAZİRAN

KADIN
İÇİMLİĞİ
TABIRAC

4 Çarşamba 20 Haziran 2001

GÜNCEL

Bekâret testi sadece Fas ve Türkiye'de var

Müslüman kadınların, özellikle de cinsel kimliklerinin üzerindeki baskılara isyan eden 41 yazar bir araya geldi; bir kitap ortaya çıktı... İşte kitaptan çarpıcı gerçekler...

ESRA KURT İstanbul

Müslüman ülkelerden 41 kadın yazar, kadın cinselliği üzerindeki baskıların İslam'a atılması olduğunu ortaya koyan bir kitap için, Birleşmiş Milletler (BM) Kadın Örgütü'ne desteklenen 'Müslüman Toplumlarda Kadın Cinselliği' isimli kitapta bir araya geldi. Kitabı derleyen 'Kadınlar İnsan Hakları Vakfı' kurucusu Pınar İlikaracan kitaptaki ana başlıkları şöyle aktardı:

Bir numara: Bekâret

Kitapta, öncelikle ele alınan konu bekâret... Dünyada yalnızca Müslüman toplumlar bekârete bu kadar önem veriyor; kız çocukları üzerinde biyolojik ve psikolojik baskı uygulanıyor. Bekâret testi de Türkiye ve Fas'a özgü bir durum; kızlık zınnının dikilmesi de bu iki ülkede yaygın.

Zorunlu evlilikler

Pınar İlikaracan, sıkça görülen 'zorunlu evlilik'lerin de İslam'a atılması olduğunu vurguluyor. 1998'de Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da 599 kadını kapsayan bir araştırma, kadınların yüzde 46'sının 'evlenirken fikrinin sorulmadığı'ni ortaya koyuyor.

Erkeğe olur, kadına yasak!

İlikaracan, Müslüman ülkelerin çoğunda erkek cinselliği tanınırken, kadın cinselliğinin tanınmadığını, 'heteroseksüel' evliliklerin zorunlu olduğunu kaydetti. Kitapta, İranlı Vahide - Sabri'nin 'İran'da Lezbiyenlere Karşı Şiddet' başlıklı yazısında, 'kadın cinselliği'nin cezasının 100 kırba; 4'üncü kez tekrarımda ise ölüm olduğu belirtiliyor. İlikaracan, Türkiye'de kanunların 'kadın cinselliği'ne atıfta bile bulunmadığını söylüyor.

Flörtün sonu ölüm!

Türkiye, Pakistan, Çin ve Filistin gibi toplumlarda yaygın bir baskı türü de namaz cinayeti. Evlilik öncesi flört (flört) ya da, aile içinde tacir - tacavüz marur kalıpla belirlenen kadın, aile bireylerince ölüme cevalandırılıyor.

Kadına sünnet

Cinsel baskının en korkunç 'kadın sünneti'. İslam'da uygulanmayan bu uygulama; Sudan, Somali, Mali, Etiyopya, Gambiya, Maurit ve Sierra Leone'de yaygın.

Kadın sünneti, kadının cinselliğinden zevk almamasını önlemek için yapılıyor. İlikaracan, oysa İslam'ın erkeğe, kadına cinsel zevk vermesini emrettiğini söylüyor.

Türkiye'de İngilizce basılan kitap. Arapça ve Türkçe'ye de çevrilecek.

'Müslüman Toplumlarda Kadın Cinselliği' adlı kitabı derleyen Pınar İlikaracan, 'ayrım' isyan ediyor.

Türk yazarlar da görüş belirtti

Kitap Türkiye'de, İngilizce olarak basıldı. Arapça'dan sonra, Türkiye'de de çevrilecek olan kitabın finansmanı Uluslararası Kadın Sağlığı, Heinrich Böll Vakfı ve BM Kadın Örgütü'nce sağlandı. Kitap, Müslüman ülkelerdeki kadın örgütlerine bedava gönderiliyor. Fas, Lübnan, Mısır, Türkiye, Pakistan, Nijerya, İran, Suriye, Malezya, Hindistan, Sudan ve Filistin'den kadın

yazarların yer aldığı kitap, Filistin'de Üniversitesi hukuk bölümlerinde de okutuluyor. Kitapta, Türkiye'den, Pazartesi Derisi'nden Ayşe Düzkan, akademisyen Deniz Kandiyoti, kankatör Rami Ezer, I Ü Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümü'nden Prof. Dr. Argülüs Kayı, avukat Vildan Yılmazoğlu ve Bilkent Üniversitesi'nden Prof. Dilek Çindogdu yer alıyor.

BEKARET

Çıkış Yeri

Tarih

Yer Numarası

MILLİYET

16.7.2001

KADINA
İLGİLEN
TARUÇAR

Durmuş, okulda bekâret arıyor

Sağlık meslek liselerinin disiplin yönetmeliği değiştirildi. Cinsel ilişkiye girdiği saptanan öğrenci ihraç edilecek...

Sağlık Bakanı
Osman Durmuş

ANKARA ANKA

Sağlık meslek liselerini yeniden açan Sağlık Bakanı Osman Durmuş, bu kurumlara devam edecek öğrencilere "bekâret zorunluluğu" getirdi. Liselerin ödül ve disiplin yönetmeliği yeniden düzenlenirken, ahlak kurallarıyla bağdaşmayan davranışlarda bulunanlara tasdikname ve uzaklaştırma, "cinsel ilişkiye" girdiği saptanan öğrencilere örgün eğitim dışına çıkarma cezası verilecek.

Altı tür disiplin cezası

Sağlık Bakanlığı, sağlık meslek liselerinin yeniden açılmasının ardından 1979'da yayımlanan Sağlık Meslek Liseleri Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'ni de yeniden düzenledi. Düzenleme kapsamında, öğrencilere "Uyarma", "Kınama", "Mahrumiyet", "Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma", "Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma" ve "Örgün Eğitim Dışına Çıkarma" olmak üzere 6 tür disiplin cezası verilebilecek.

Ahlak dışı davranışlar

Ahlak dışı davranışlarda bulunan, gidilmesinin sakıncalı olduğu yerlere gittiği duyulan öğrenciler de okuldan atılacak. Buna göre öğrencilere "Tasdikname ile Uzaklaştırma" cezası verilecek.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Disiplin Yönetmeliği'ndeki "İffetsizliği tespit edilmiş olmak, herhangi bir kimsenin iffet ve namusuna tecavüz etmek" hükmü tartışma konusu yaratırken, Sağlık Bakanlığı, iffet konusunda daha da ileriye gitti.

İffetin tarifi değişti

Bakanlık, eski yönetmelikteki "Arkadaşlarının ya da bir başkasının iffet ve namusuna tecavüz etmek ya da iffetsizliği sabit olmak" hükmünü, "Fuhuş yapmak ya da cinsel ilişkiye girmiş olduğu tespit edilmiş olmak" şeklinde değiştirirken, bu hüküm doğrultusunda cinsel ilişkiye girdiği belirlenen öğrencilere "örgün eğitim dışına çıkarma" cezası verilecek.

İtiraz hakkı yok

Okuldan kısa süreli uzaklaştırma veya tasdikname ile uzaklaştırma gibi disiplin cezalarına itiraz hakkı bulunurken, örgün eğitim dışına çıkarma cezasına itiraz edilemeyecek.

Duramadı, yine azarladı

MEHMET ÇETİNKAYA Karabük

Sağlık Bakanı Osman Durmuş, Karabük Devlet Hastanesi'ni ziyareti sırasında Başhekim Nurullah Soyhan'a, hastane döner sermaye gelirlerinin, inşaat için kullanılmak yerine personele verilmesini emretti. Buna itiraz eden Soyhan, Durmuş hastaneden ayrılırken arkasından "İstifa ediyorum" diye bağırды.

"Yarisını dağıtsın"

Durmuş, bir gazetecinin, Soyhan'ın döner sermaye gelirlerinin az olması nedeniyle personele para veremediğini söylediğini anımsatması üzerine, "Çalışanlara vermeyeceksiniz, cihazları peşin alacaksınız, böyle çelişki olmaz. Döner sermayeden ne alıyorsa, yüzde 50'sini dağıtsın" diye konuştu.

Durmuş Trabzon Numune Hastane'si Başhekim Mehmet Usta'yı makamında azarlamış ve odadan kavmuştur.

Bekaret

Çıkış Yeri

Tarih

Yer Numarası

Hizmet
Kalebek

20.7.09

KAD. LİŞİ
TABU

Doktorlardan bekaret kontrolüne ortak tavır

TBMM Adalet Komisyonu'nun, bekaret kontrolünün, hakim ve savcı kararı olmaksızın yapılamaması kararını kamuoyunu rahatlatmaya yetmedi. Çünkü kuşku- cu bazı aileler, kızlarının rızası olmaksızın kızlık zarına baktırmak için doktorların yolunu tutuyor. Doktorlar ise kişinin isteğiyle bile olsa, bekaret kontrolüne karşı.

Bekaret kontrolü yasayla sınırlandırılmalı

Ergenlik dönemi sonrası kızlık zarının kontrol etmenin anlamı yok. Zar zaman içinde gelişiyor, genişliyor. O nedenle pek çok olguda cinsel ilişkiye izin verir. Kızlık zarında zarar yok demek bir insanın cinsel yaşamıyla ilgili ipucu vermiyor. Üstelik insanın cinsel yaşamı yalnızca onu ilgilendirmeli. Ne ailesinin ne de başkasının müdahalesi olmalı. İnsan kendi bedeni üzerinde, tek başına söz sahibidir. Hekimler de böyle bir konuda kadının isteği dışında, başkalarının talebiyle bu değerlendirmeyi yapmamalı. Hatta kişi kendi talep etse hekim, vücudun herhangi bir yerindeki bir bölümün özellikle değerlendirilmesinin yanlış olduğu ve boyun eğmemesi gerektiğini ifade etmeli ve muayenesini yapmamalı. Cinsel saldırılarla ilgili muayenelere gelince... Cinsel saldırıda kızlık zarı yalnızca delillerinden biri. Kızlık zarına odaklanıldığı için, muayene edilirken çok daha önemli deliller atlanıyor. Örnekler toplanmıyor. Muayene sırasında şiddet uygulamasına bağlı değişimler gözardı ediliyor. Halbuki cinsel organın dış ve iç kısmından alınacak örnekler, saldırganın kimliğinin de tanımlanmasını sağlar. Biz etik ve kadın hakları açısından bu muayenenin yasalarda da sınırlandırılmasının uygun olduğunu düşünüyoruz.

Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı (İstanbul Tabip Odası Onur Kurulu Üyesi- Adli Tıp Uzmanı)

Doktor
tavır
almalı

Kişilerin rızası olmadan zorla muayene edilmesi kabul edilmez. Kişi kendi istiyor- sa taleptir, muayeneyi yapacak doktordur. Ancak zorla yaptırıyorsa doktor tavır almalı ve muayene et-

memeli. Bu hastalık değil, tedavi gerekmiyor. Zorunlu değil, kişinin kendi isteği olmadan yapılmamalı.

Dr. Yıldırım Gülhan (İstanbul Tabip Odası Etik Kurul Başkanı)

Prof. Dr. Gencay Gürsoy (İstanbul Tabip Odası Başkanı)

■ Mesude ERŞAN

Çağ dışı,
kabul
edilemez

Yasalastıktan sonra etiği tartışmak anlamsız. Kişinin izni olmadan hiçbir şey yapılamaz. Bedene herhangi bir müdahale ancak kişinin izniyle yapılabilir. Bekaret muayenesi geniş, etraflı bir konu. Çağ dışı, kabul edilir bir şey değil. Toplumun ileri gitmesi için erkeklerin de feminist olması lazım.

Doç. Dr. Zuhâl Özyayın (Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Deontoloji Anabilim Dalı)

Zorla kontrol
insani değil

Bence muayeneye muhatap olanın rızası olsa bile hekim bakmamalı. Bekaret kontrolü için muayeneye götürülmek ters bir hareket. Böyle bir muayene ihtiyacının duyulmaması gerekir. Kendi rızasıyla geldiyse muayene edebilmeli. Zorla gelmişse kesinlikle muayene edilmemeli. İnsani değil.

Doç. Dr. Kadir Savan (Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı)

20/7/09

Kalebek

Bekâret

C. 1. set

5.?

URLA BARBAROS ÇOCUK KÖYÜ

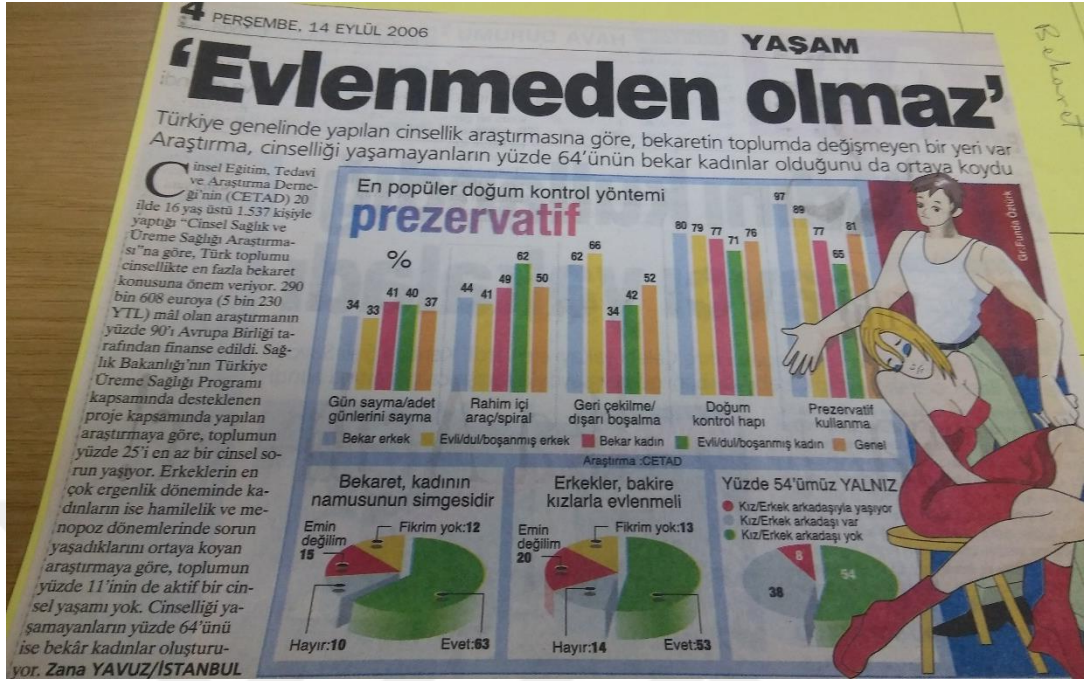
Bekâret kontrolü gerilim yarattı

OZAN YAYMAN

İZMİR - Urla Barbaros Çocuk Köyü'nde yaşanan cinsel taciz olayı, beraberinde yeni tartışmalar getirdi. Cinsel taciz savları sonrası çocuklara bekâret kontrolü yaptırılması eleştiri konusu oldu. 2'si erkek 14 çocuğun akşam saatlerinde kaldığı yerden alınarak sağlık ocağına götürülmesi, kızlara bekâret kontrolü, erkek çocuklara da cinsel ilişkiye girip girmediğine dair test yapılması, yeni tartışmalara yol açtı. İstemleri dışında gerçekleşen bu eylem sırasında, çocuklardan bazılarının "**Bize tecavüz ediliyor**" diye ağladıkları öne sürüldü. Uzmanlar, çocukların özel yaşamına yanlış biçimde müdahale edildiğinin altını çizerek söz konusu uygulamanın ancak adli tıp kurumunda ve yetkin hekimlerce yapılabileceğini

vurguladılar. Yasalar bekâret kontrolüyle ilgili olarak şunları vurguluyor: "**Suç izi ve emarelerin tespiti amacıyla çocuğa karşı işlenmiş bir suç söz konusu olduğunda çocuğun kendisi, velisi, mahkeme kararı ya da gecikmenin sakıncası olan hallerde savcı tarafından vücut muayenesi istenebilir. Çocuğun ve velisinin rızası alınmalıdır.**" İzmir Barosu avukatlarından **Ayşen Erdoğan**, bekâret testlerine tümünden karşı çıktıklarını, çocukların büyük bir travma yaşadığının altını çizdi. Erdoğan, "**Bu, çocukların ikinci kez mağdur olmasıdır**" diye konuştu. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Psikoloji Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. **Melek Göregenli**, çocuklara tüm birimlerin elbirliğiyle çok kötü bir etiket yapıştırıldığını söyleyerek "**Bu çocuklara psikiyatrik yardım şart. Bu anlayışın eline çocuk teslim edilir mi?**" dedi.

S-2.05 Cumhuriyet

Öğrenci yurdunda bekâret testi

► Avcılar'daki Emel Kız Öğrenci Yurdu, C.G'nin boymunda ve yüzünde kızarıklık olduğu gerekçesiyle bekâret raporu istedi. Kızına inanan baba, yargıya başvuracak.

HÜLYA KESKİN

İstanbul Avcılar'daki bir kız öğrenci yurdunda kalan C.G'nin (18) boymunda ve yüzünde kızarıklıklar bulunması nedeniyle, yurt yönetimi öğrenciden bekâret testi istedi. Öğrencinin babasını arayan yetkililer, "Durum ortada. Kızınız bir erkekle ilişkiye girmiş, gelin alın" demesi üzerine C.G'yi babası muayeneye götürdü. Kontrolün ardından öğrencinin bakire olduğunu anlaşıldı. Üzerine, baba yurt yönetiminin tavır eleştirdi.

Avcılar'daki Emel Kız Öğrenci Yurdu'nda kalan üniversite öğrencisi C.G'den boymunda ve yüzünde bulunan kızarıklık nedeniyle yurt yönetimi bekâret testi istedi. C.G'nin boymunda ve yüzündeki kızarıklıkları gören yurt müdürü Nurya Dağ, C.G'nin babasını aradı. Babasının, iddiaların gerçekliği olduğunu söylemesine karşın kendisine inmadığını söyleyen C.G, müdürün, babasına "Kızınız cinsel ilişkiye girmiş" dedi-

ğini söyledi. C.G, bunun üzerine müdürü aradığını ancak müdürün kendisine "Böyle bir şey demedim. Babam senin güzünü korkutmak istemiş, ben yalnızca "Buraya gelin, konuşalım" dedim" diyerek konuyu kapamaya çalıştığını dile getirdi.

Durum ortadaymış!

C.G, olayı şöyle anlattı: "Olaydan 4 gün sonra yurt müdürü Dağ ile bir görüşme ve doktor olduğu iddia edilen kapalı bir banyo, yüzüne ve boymuna baktı. Yurt müdürü babamı arayarak "Yanında 2 yetkili var. Durum ortada, kızınız gelin alın" dedi. Babam, doktorun kim olduğunu sordu ancak müdür cevap vermedi. Ertesi gün babamla Küçükçekmece Kızılay Tıp Merkezi'ne gittim. Muayenenin sonucunda bakire olduğum belli oldu." C.G'nin babası ise, "Yurt yönetimi saçma sapan şeyler söyledi. Sok oldum. Yetkili birimlere şikâyetle bulunacağız" diye konuştu.

ar Sözcükler	Çıkış Yeri	Tarih
et		2009

Zorla bekâret testine tazminat

■ STRASBURG (ANKA) - AIHM, 1999'da 16 ve 19 yaşındaki iken İskenderun'da PKK'ye karşı düzenlenen bir operasyonda gözaltına alınan Nazime Ceren Salmanoğlu ve Fatma Deniz Polatlaş'ın, kötü muamele, cinsel taciz ve tecavüze uğradıkları, zorla bekâret testine tabii tutuldukları gerekçesiyle yaptıkları başvuru üzerine açılan davayı Türkiye aleyhinde sonuçlandırdı. Mahkeme, Türkiye'nin, Salmanoğlu ve Polatlaş'a manevi tazminat olarak 10'ar bin Avro, mahkeme masrafları için de 5 bin Avro ödemesine hükmetti.

18.03.09 Cumhuriyet

Okullar CD'den öğreniyor
İlköğretim 6, 7, 8. sınıf öğrencilerine verilen cinsel eğitim dersleri, yeniden başlatıldı. Uzmanlar, kızlık zarından üreme organlarına, adet döneminden doğuma, birçok konuda öğrencilere ders veriyor.

SİBEL KAHRAMAN / İSTANBUL

ANNELER DE EĞİTİLİYOR

le Procter &
alen proje
etler eğitile-

akıllara **Zarar**

fiyat 2.000.000 TL

haziran - temmuz 2004 sayı 1

siyasette kadın olmak mı?

pornografi kuram mı?

uluslararası feminist radyo

ayrımcılığın pozitifliği olur mu?

tokat cildi bozar

röportaj: Nalan Barbarosoğlu - Gülay Batur

göç hikayeleri

**90'ların kadın
konulu filmleri**

S0012

Türklerin derdi farklı

Türkiye'nin cinsel sorunları arasında 'ilk gece korkusu, vajinismus, penis boyu ve kızlık zarı' yer alırken, Batı'nın böyle derdleri yok. Ancak sertleşme sorunu, dünyada ortak...

Türkiye'de erkeklerin cinsel sorunu en yaygın olarak sertleşme sorunu olarak karşımıza çıkıyor. Sertleşme sorunu, cinsel ilişki sırasında penisin yeterince sertleşememesi ve buna bağlı olarak cinsel ilişkinin gerçekleşememesi olarak tanımlanır. Sertleşme sorunu, cinsel ilişki sırasında penisin yeterince sertleşememesi ve buna bağlı olarak cinsel ilişkinin gerçekleşememesi olarak tanımlanır. Sertleşme sorunu, cinsel ilişki sırasında penisin yeterince sertleşememesi ve buna bağlı olarak cinsel ilişkinin gerçekleşememesi olarak tanımlanır.

Prof. Dr. Hakan Hattat

Prof. Dr. Hakan Hattat, cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır. Cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır. Cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır.

Prof. Dr. Hattat'a göre, cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır. Cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır. Cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır.

'Sabırsızlar erken boşalır'

Cinsel ilişki sırasında erken boşalmak, cinsel ilişki sırasında penisin yeterince sertleşememesi ve buna bağlı olarak cinsel ilişkinin gerçekleşememesi olarak tanımlanır. Sertleşme sorunu, cinsel ilişki sırasında penisin yeterince sertleşememesi ve buna bağlı olarak cinsel ilişkinin gerçekleşememesi olarak tanımlanır.

'Önce doktora başvurulmalı'

Cinsel ilişki sırasında erken boşalmak, cinsel ilişki sırasında penisin yeterince sertleşememesi ve buna bağlı olarak cinsel ilişkinin gerçekleşememesi olarak tanımlanır. Sertleşme sorunu, cinsel ilişki sırasında penisin yeterince sertleşememesi ve buna bağlı olarak cinsel ilişkinin gerçekleşememesi olarak tanımlanır.

Prof. Dr. Hattat'a göre, cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır. Cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır. Cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır.

Prof. Dr. Hattat'a göre, cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır. Cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır. Cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır.

Prof. Dr. Hattat'a göre, cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır. Cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır. Cinsel sağlık dermanı hastası olarak 10 yıldır çalışmaktadır.

**Ek.4 8 MART 2017 FEMİNİST GECE YÜRÜYÜŞÜNDEN BAZI
PANKARTLAR**

